



Sınırsız Eğitim ve Araştırma
Derneği



**I. ULUSLARARASI SINIRSIZ EĞİTİM VE
ARAŞTIRMA SEMPOZYUMU
(USEAS 2017)**

Bildiri Özetleri Kitabı

24-26 Nisan 2017
Alanya/Antalya

I. Uluslararası Sınırsız Eğitim ve Araştırma Sempozyumu
USEAS2017

E-ISBN 978-605-82661-0-0

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2017, SEAD

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneğine aittir. Anılan derneğin izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

1. Baskı: Mayıs 2017, Bartın

İletişim

www.sead.com.tr

useas.sead.com.tr

sead@sead.com.tr

useas@sead.com.tr

ÖNSÖZ

Değeli Akademisyen ve Eğitimciler

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneği tarafından düzenlenen 1. Uluslararası Sınırsız Eğitim ve Araştırma Sempozyumu (USEAS 2017) 24-26 Nisan 2017 tarihlerinde Alanya'da yapılacaktır. Yeni kurulan bir eğitim derneği olarak uluslararası düzeyde sempozyum düzenlemenin büyük gurur ve heyecanını yaşıyoruz.

Dernek olarak amacımız, eğitim alanındaki çalışma ve araştırmaları desteklemek, niteliğini yükseltmek, sonuçlarını alana aktarmak, öğrencilerin dil, zihinsel, sosyal ve fiziksel becerilerini geliştirmeye yardım etmek, eğitimci ve araştırmacılara sınırsız öğrenme ve geniş araştırma platformu oluşturmak, toplumda bilim okuryazarlığını geliştirme ve yaygınlaştırma çabalarına katkı sağlamaktır. Bu anlayışla düzenlediğimiz Sempozyumda;

- Eğitim alanındaki bilimsel çalışma, uygulama ve deneyimleri paylaşmak,
- Akademisyen, öğretmen ve öğrencileri bir araya getirerek bilimsel ve sosyal etkileşimi üst düzeye çıkarmak,
- Eğitim kurumları arasında işbirliği ve eşgüdüm sağlamak,
- Eğitim alanında yeni bakış açıları ve çalışma alanlarına ortam oluşturmaktır.

Sempozyumda eğitim alanındaki güncel bilgilerin paylaşılması, tartışılması, özgün ve yeni fikirlere ulaşılması, ülkemizdeki çalışmalara katkı sağlanması açısından çeşitli alanlardaki bildirilere yer verilmiştir. Bildiri özetlerinin sıralaması ise alanlara ve alfabetik sıraya göre yapılmıştır.

Eğitimin geleceğine ve geleceğin eğitimine katkı sağlama yönünden önemli olan bu Sempozyuma bildiri, panel, konferans gibi sunumlarla veya dinleyici olarak katılan ve bize destek veren tüm katılımcılara, Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneği adına teşekkür eder, başarılar dilerim.

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ
SEAD Başkanı

BİLİM KURULU

- Prof. Dr. Ahmet ATAÇ, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Ahmet SABAN, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU, Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Ayfer KOCABAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Çavuş ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Cheung YIK, Oxfam, Hong Kong
- Prof. Dr. Chien-Kuo LI, Shih Chien Üniversitesi, Tayvan
- Prof. Dr. Douglas K. HARTMAN, Michigan State Üniversitesi, ABD
- Prof. Dr. Fengyi FRANCES LIN, National Taipei Üniversitesi, Tayvan
- Prof. Dr. Emine KOLAÇ, Anadolu Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Hayati AKYOL, Gazi Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. İsa KORKMAZ, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Jack CUMMINGS, Indiana Üniversitesi, ABD
- Prof. Dr. Kamil ÖZERK, Oslo Üniversitesi, Norveç
- Prof. Dr. Kathy HALL, University College Cork, İrlanda
- Prof. Dr. Keiichi YAMADA, Nakamura Gakuen Üniversitesi, Japonya
- Prof. Dr. Mary HORGAN, College Cork Üniversitesi, İrlanda
- Prof. Dr. Maureen HYNES, Long Island Üniversitesi, İrlanda
- Prof. Dr. Mehmet GÜLTEKİN, Anadolu Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Micheal BROWN, Mississippi State Üniversitesi, ABD
- Prof. Dr. Ming Hung CHU, National Cheng Kung, Tayvan
- Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ, Atatürk Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Mustafa ERGÜN, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Nadzri Ab GHANI, Universiti teknologi Mara, Malezya
- Prof. Dr. Ramazan SEVER, Giresun Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Rex STOCKTON, Indiana Üniversitesi, USA
- Prof. Dr. Salih ÇEPNİ, Uludağ Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Selma YEL, Gazi Üniversitesi, Türkiye

- Prof. Dr. Shannon MELIDEO, Marymount Üniversitesi, ABD
- Prof. Dr. Songül ALTINIŞIK, Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü, Türkiye
- Prof. Dr. Sonya KOSTOVA HUFFMAN, Iowa State Üniversitesi, ABD
- Prof. Dr. Susan WHISTON, Indiana Üniversitesi, ABD
- Prof. Dr. Tillotson LI, Tung Wah College, Hong Kong
- Prof. Dr. Virginiya ZHELYAZKOVA, Vuzf Üniversitesi, Bulgaristan
- Prof. Dr. Ziad SAID, College of the North Atlantic Qatar University, Katar
- Doç. Dr. Ali MEYDAN, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Ayfer ŞAHİN, Ahi Evran Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Aysel MEMİŞ, Bülent Ecevit Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK, Bartın Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Duygu UÇGUN, Ömer Halis Demir Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Emre ÜNAL, Ömer Halis Demir Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Ergün ÖZTÜRK, Erciyes Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Erol DURAN, Uşak Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Fatih Çetin ÇETİNKAYA, Düzce Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Gizem SAYGILI, Süleyman Demirel Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Gökhan ÖZSOY, Ordu Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Hülya KARTAL, Uludağ Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. İbrahim COŞKUN, Trakya Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Kubilay YAZICI, Ömer Halis Demir Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Mehmet TURAN, Fırat Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Muhammet BAŞTUĞ, İstanbul Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Mustafa BAŞARAN, Bozok Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Mustafa BEKTAŞ, Sakarya Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Mustafa YILDIZ, Gazi Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Neşe TERTEMİZ, Gazi Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Nevin AKKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Nil DUBAN, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Ruhan KARADAĞ, Adıyaman Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Serdarhan Musa TAŞKAYA, Mersin Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Selami YANGIN, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Şengül Saime ANAGÜN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK, Bartın Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Fatma Susar KIRMIZI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye

Yrd. Doç. Dr. Ayşegül TURAL, Bartın Üniversitesi, Türkiye

Yrd. Doç. Dr. Bilge Sulak AKYÜZ, Bartın Üniversitesi, Türkiye

Yrd. Doç. Dr. Burçin GÖKKURT, Bartın Üniversitesi, Türkiye

Yrd. Doç. Dr. Demet ŞAHİN, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Türkiye

Yrd. Doç. Dr. Gülsün ŞAHAN, Bartın Üniversitesi, Türkiye

Yrd. Doç. Dr. Neslihan USTA, Bartın Üniversitesi, Türkiye

Yrd. Doç. Dr. Seçil KARTOPU, Bartın Üniversitesi, Türkiye

Yrd. Doç. Dr. Sema SULAK, Bartın Üniversitesi, Türkiye

Yrd. Doç. Dr. Serpil ÖZDEMİR, Bartın Üniversitesi, Türkiye

Yrd. Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK, Bartın Üniversitesi, Türkiye

Yrd. Doç. Dr. Tuğba UYGUN, Alanya Alaeddin Keykubat Üniversitesi, Türkiye

Yrd. Doç. Dr. Yasemin KUŞDEMİR, Kırıkkale Üniversitesi, Türkiye

Yrd. Doç. Dr. Yılmaz KARA, Bartın Üniversitesi, Türkiye

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	iii
BİLİM KURULU	iv
DÜZENLEME KURULU	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ	15
Düşük Sosyoekonomik Bir Ortaokulda Yeni Bin Yılın Öğrencisi Olma Durumu: Hatay İli Örneği.....	16
Sınıf ve Fen Bilgisi Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğretim Elemanlarından Bilgi Teknolojisi Kullanma Konusundaki Beklentileri.....	17
İngilizce Öğretiminde Eğitsel Oyun Kullanımı	18
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sosyal Ağ Metaforları.....	19
Combining Power Of Smartphones / Tablets With Data Shows.....	19
Öğrenmede Esnek Düşünme Ölçeğini Türkçeye Uyarlama Çalışması.....	20
DEĞERLER EĞİTİMİ	21
PERESE Değerler Eğitimi Öğrenci Çalışma Kitaplarında Yer Alan Etkinliklerin Değer Eğitimi Yaklaşımları Açısından İncelenmesi.....	22
Türkiye’de Değerler Eğitimi Alanında Yapılan Sempozyumların Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi.....	23
Değerler Eğitimi Dergisinde Yayımlanan Makalelerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi.....	24
Öğretmen Adaylarının Ahilik Değerleriyle İlgili Zihinsel İmgeleri (Ahi Evran Üniversitesi Örneği)	25
Disiplinler Arası Yaklaşımla Duygu ve Düşüncelere Saygı, Hoşgörü Değerlerinin Öğretiminde Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanılması.....	26
Öğretmenlerin İlkokul 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Yer Alan “Doğrudan Verilecek Değer”lere Önem Verme Dereceleri ve Öğrencilerin Bu Değerleri Kazanma Düzeyleri	27
Anadolu Lisesi Öğrencilerine Göre “Örnek İnsan”	28
Dilencilerin Yaptıkları İşle İlgili Değer Yargılarının Tespit Edilmesi	29
Bilişsel Değerlerin Sınıf Öğretmeni Adaylarının Akademik Başarısı Ve Tutumu Üzerindeki Etkisi.....	30
EĞİTİM BİLİMLERİ	31
Hayat Boyu Öğrenmeden Sınırsız Öğrenmeye	32
İlkokul Öğrencilerinin “Öğretmen” Algılarında Öğretmen Değişikliğinin Rolü.....	33

Okul Öncesi ve Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk İstismarı ve İhmaline Yönelik Görüşleri ve Farkındalık Düzeyleri	34
Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerilerinin Değerlendirilmesi	35
Üniversite Öğrencilerinin Öğrenmeye İlişkin Tutumları ile Akademik Motivasyonları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	36
İlkokul 3. Sınıf Öğrencilerinin Değerlere İlişkin Renk Algılarının İncelenmesi.....	37
Eğitim Bilimleri Alanında Araştırma Yapan Akademisyen ve Yüksek Lisans Öğrencilerinin Karşılaştığı Sorunların İncelenmesi.....	38
Lise Öğrencilerinin Tartışma Becerilerine Yönelik Tutumları	39
Lise Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Belirlenmesi.....	40
Yüksek Öğretim Öğretim Üyelerinin İletişim Davranışlarının Öğrenci Gözüyle Değerlendirilmesi	41
Öğretmenlere Performansa Dayalı Ücret Verilmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	41
Ortaokul Öğrencilerinde Ders Çalışma Özyeterliliğinin İncelenmesi	43
Ortaokul Öğrencilerinin Biliş Üstü Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	44
Ortaokul Öğrencilerinde Sorumluluk Duygu ve Davranışının İncelenmesi.....	45
Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Tükenmişlik Durumları ve Öğretim Sürecinde Karşılaştıkları Problemlerin İncelenmesi: Karma Araştırma Yaklaşımı.....	46
Otantik Değerlendirmenin Akademik Başarı ile Ölçme Değerlendirmeye Yönelik Tutuma Etkisi ve Öğretmen Adaylarının Görüşleri.....	47
Öğretmen Adaylarının Kişilik Tiplerine Ve Bazı Değişkenlere Göre Sınıf Yönetimine İlişkin Metaforlarının İncelenmesi	48
Öğretmenlerin Öz-Düzenlemeli Öğrenmeye İlişkin İnançları.....	49
Günlük Gazetelerdeki Çocuk Hakları Haberlerinin İncelenmesi.....	50
Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetimine Yönelik Tutum ve İnançlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi	51
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Sağlık Eğitimi Üzerine Görüşleri.....	52
Yabancı Dil Barajını Aşamamaları Nedeniyle Doçentliğe Yükselmeyen Yardımcı Doçentlerin Konu İle İlgili Görüşleri	53
Ev Ödevlerinin Kant'ın Ödev Ahlakı Anlayışı Işığında İncelenmesi.....	54
FEN VE TEKNOLOJİ ÖĞRETİMİ	55
Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Materyal Geliştirme Konusunda Sahip Oldukları Teknolojik Pedagojik Alan Bilgilerinin Farklı Ölçme Araçları İle Karşılaştırılması	56
Ortaokul Öğrencilerinin Mühendislik Algılarının Belirlenmesi	57
The Perceptions of Undergraduate Pharmacy Students on Health Science Teaching	58

The Perceptions of Students at High School for Health Sciences on Health Science Teaching.....	59
Fen Öğretmeni Adaylarının Zekâ Oyunları Dersi ile İlgili Görüşleri	60
Ortaokul Öğrencilerinin Fen Eğitimi Etkinlikleri ile İlgili Görüşleri	60
Sınıfta Özel Eğitim Gerektiren Öğrenci Bulunan Öğretmenlerin Fen Eğitimi ile İlgili Görüşleri.....	61
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Argümantasyon Becerilerine Sosyobilimsel Konuların Etkisinin Belirlenmesi	62
Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Biyoteknoloji ve Uygulamaları Hakkındaki Görüşleri	63
Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Fen Eğitiminde Kullandıkları Yöntemlerin Tespit Edilmesi	64
Hizmet İçi Eğitime Katılan Fen Öğretmenlerinin Fen Öğretimine Yönelik Görüşlerindeki Değişimler	65
Biliş Üstü Yönlendirmelerle Zenginleştirilmiş Açık Uçlu Deneyle 6. Sınıf Öğrencilerinin Biliş Üstü Becerilerine Etkisi	66
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Çevre Konusundaki Bilişsel Yapılarının İncelenmesi.....	67
İlköğretim 3. Sınıf ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Dünya ve Evren Konusu İle İlgili Kavram Yanılgıları.....	68
5. Sınıf Öğrencilerinin Fen Bilimleri Dersinde Isı ve Sıcaklık Kavramlarına İlişkin İmajları	69
Fen Bilimleri Ders Kitabında Yer Alan Etkinliklerin Girişimcilik Açısından Değerlendirilmesine Yönelik Öğretmen Görüşleri.....	70
Öğretmen Adaylarının Fen Eğitimiyle İlgili Görüşleri	71
Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Sürdürülebilir Kalkınma Hakkındaki Görüşleri.....	72
FETEMM Uygulamalarının İlkokul öğrencilerinin FeTeMM Algılarına ve Tutumlarına Etkisi	73
Ortaokul Öğrencilerinin FeTeMM Algıları ve FeTeMM İle İlgili Meslek Tercihi Eğilimleri....	74
Bilgisayar Destekli Kavramsal Değişim Stratejileriyle Fen Öğrenmenin Öğrenilenlerin Kalıcılığına Etkisi.....	75
MATEMATİK ÖĞRETİMİ.....	76
Yaşam Boyu Öğrenme Bağlamında Mental Aritmetik Eğitiminin Öğrenci Başarısına Etkisi	77
İlkokul Öğrencilerinin Matematik Problemlerini Algılamadaki Hatalarının Kavram Karikatürü ile Giderilmesi	78
Sınıf Öğretmenlerinin ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Problem Kurabilme Becerilerinin İncelenmesi.....	79
İlkokul Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Doğal Sayılar Konusunda Yaptıkları Hatalar ve Nedenleri.....	80
Matematik Öğretmeni Adaylarının İspat Yöntemlerini Kullanma Becerilerinin İncelenmesi	81

Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Gözünden Matematik.....	82
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Problem Kurma ve Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi	83
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Eski Türk Oyunlarından Mangalanın Erişilebilir Materyallerle Hazırlanmasına İlişkin Görüşleri	84
Ortaokul Matematik Öğretmenlerinin Derslerinde Kullandıkları Alternatif Ölçme-Değerlendirme Tekniklerine İlişkin Görüşleri: Adilcevaz Örneği.....	85
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Doğal Sayılarda Bölme İşlemi ve Bölme İşleminin Öğretimindeki Bilgilerinin İncelenmesi.....	86
ÖĞRETMEN YETİŞTİRME VE İSTİHDAM	87
Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri İle Mesleki Kaygıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	88
Farklı Programlardan Öğretmen Adaylarının Çocuk Sevgileri ve Sınıf Öğretmenliğine Vekalet Yeterlikleri.....	89
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Üst Bilişsel Farkındalıkları İle Matematiksel Problem Çözmeye İlişkin İnançları Arasındaki İlişki	90
Öğretmen Adaylarının Hazırlıksız Konuşma Becerileri	91
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Birleştirilmiş Sınıf Öğretmeni Olmaya Yönelik Öz Yeterliklerinin İncelenmesi	91
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Bilimsel Süreç Becerilerine Yönelik Görüşleri.....	93
Öğretmen Adaylarının Çokkültürlülük Algıları.....	94
Sınıf Öğretmenlerinin Akademik Kariyer Hakkındaki Görüşleri.....	95
Üniversite Öğrencilerinin Eğitim ve Üniversiteye İlişkin Metaforik Algıları	96
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	97
Türkiye’de Eğitim Bilimleri Alanında Ölçek Geliştirme ile İlgili Yapılan Yükseköğretim Tezlerinin İçerik Analizi.....	98
Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Yeterliklerinin Beceri Uyuşmazlığı Bağlamında İncelenmesi.....	99
Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Toplumsal İlgü Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi.....	100
Üniversite Öğrencilerinin Bilgisayar ve İnternet Kullanım Tercihlerinin İkili Karşılaştırma Yoluyla Belirlenmesi	101
ÖZEL EĞİTİM VE KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ	102
Kaynaştırma Uygulamasında Karşılaşılan Genel Sorunlar, Öğretmen Eğitim ve Yeterlilikleri ve Rehber Öğretmenlerin Rehberlik Araştırma Merkezleri İle Yaşadıkları Sorunlar	103

Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Uygulamalarında Aile İşbirliği, Öğretim Planı, Akran Etkileri ve Uygun Materyal Seçimlerine İlişkin Görüşleri	104
İlkokul Müdürlerinin Kaynaştırma Eğitiminde Yeterlilikleri, Aldıkları Eğitimler, Öğretim Materyalleri Ve Akran Etkileri Üzerine Bir Araştırma	105
Otistik Çocukların Sanat Eğitimi	106
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK.....	107
Boşanmış Aile Çocukları İle Grupla Psikolojik Danışma	108
Mutluluk Korkusu Ölçeği'nin Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması	108
NonSuicidal Self-Injury: Myths vs. Facts.....	109
Şizofrenili Hastası Olan Ailelerin Algılanan Sosyal Destek ve Umutsuzluk Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi.....	109
Üniversite Öğrencilerinde Problemlerle İnternet Kullanımının (PERMA) İyi-Oluş Arasındaki İlişki	110
Kendini Sansürleme İsteği ve Problemlerle İnternet Kullanım Düzeyinin Sosyal İyi Olmayla İlişkisi.....	110
Üniversite Öğrencilerinde Özsaygı Düzeylerinin Sosyal Bağlılık Üzerindeki Yordayıcı Rolü	111
Kaynaştırma Uygulamaları Sürecinde Sınıf Öğretmenlerinin İletişimde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüş ve Önerileri.....	112
SANAT EĞİTİMİ	113
Sınıf Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersi ile İlgili Görüşleri	114
Resim-İş Eğitimi Öğrencilerinin Özel Yetenek Sınavlarına Hazırlık Süreçlerinin İncelenmesi	115
Resim-İş Eğitimi Öğrencilerinin Çocuk Resmine Yönelik Metaforları	115
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ.....	116
Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının 'Değer' Kavramına Yükledikleri Anlamlar ve Değer Sıralamaları.....	117
Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stilleri ile Eleştirel Düşünme Eğilimleri Arasındaki İlişki.....	117
Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Demokrasiye İlişkin Oluşturdukları Metaforlar	119
2017 Taslak Sosyal Bilgiler Öğretim Programına Yönelik Yapısal Bir Değerlendirme.....	120
The Concept of Child Rights in Cognitive Structures of Students in Primary Education Department.....	121
Which Perceptions Do We Have Related to Our Rights as Child? Child Rights from the Perspective of Primary School Students	121

SOSYAL BİLİMLER.....	122
Şiirde Gelenek ve II. Yeni Şiiri	123
İnanma/ma Özgürlüğü	124
Tasavvufî Eğitimde Mürşid - Mürid İlişkileri (Hâliidiye Örneği).....	124
XVI. Y.Y. Osmanlı Medreselerinde Hukuk (Fıkıh) Eğitimi	125
Bulgaristan Topraklarında Osmanlı Bakiyesi Bir Yüksek Öğretim Kurumu: Medresetü'n- Nüvvâb.....	125
TEMEL EĞİTİM.....	126
Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği Güvenirlilik ve Geçerlik Çalışması.....	127
Gelişimsel Görsel Algı Testi-2 (DTVP-2) Geçerlik Güvenirlilik Çalışması (8-10 Yaş).....	127
Sınıf Öğretmenliği Bölüm Öğrencilerinin Siber Zorba Davranışlara Maruz Kalması İle Siber Zorba Davranışları Sergilemesi Arasındaki İlişki.....	128
İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatımda Mizah Kullanma Durumları.....	129
Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Öz Bakım Becerilerinin Anne-Baba ve Öğretmen Tutumları Açısından İncelenmesi.....	130
Sınıf Öğretmenlerinin İlkokul Yöneticileri ve Kendi Algılarına Göre Özel Alan Yeterlikleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi.....	131
İlkokul Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Anlama Düzeylerinde Dinleme ve Dikte Etkinliklerinin Rolü.....	132
Ailecek Okuyoruz Okumamızı Geliştiriyoruz: Okuyucular Tiyatrosu.....	133
Zihin Haritasını Kullanarak Hikaye Yazıyorum	133
İlkokul Öğrencilerinin Fen Öğrenmeye Yönelik Motivasyonları ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki.....	134
İlkokul Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Dersi İçin Öğretmenlerinden Beklentileri	135
Yazma Güçlüğü Olan Dördüncü Sınıf Öğrencisinin El Yazısı Okunaklılığının Geliştirilmesi.136	
Erken Çocuklukta Deyimlerin Anlamlandırılması	137
Bartın Üniversitesi Öğretmen Adaylarının Mesleğe Yönelik Tutumlarının İncelenmesi	138
Sınıf Öğretmenlerinin Hikâye Haritası Yöntemine İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi.....	139
2016 Türkçe Dersi Öğretim Programıyla Uygulama Konulan Bitişik Eğik Yazı Harflerinin Veriliş Sırası ve Bağlantı Şekillerinin 1.Sınıf Öğretmenleri Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi.....	140
İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Hikâye Edici ve Bilgilendirici Metinlere Yönelik Soruları: Soruluş Amaçlarına ve Cevap Kaynaklarına Göre Bir Sınıflandırma	141
Ödüllü Resimli Çocuk Kitaplarındaki Duygu Durumlarının ve Okuyuculara Yansımalarının İncelenmesi.....	142

İlkokul Öğretmenlerinin Eğitimde Teknoloji Kullanımına İlişkin Bilgisayar Yeterliliklerinin Değerlendirilmesi	143
İlkokul Öğretmenlerinin Eğitimde Teknoloji Kullanımına İlişkin Tutumlarının Değerlendirilmesi	144
An Investigation of Turkish Children's Play within the Frame of the Convention of the Right of the Child	145
Sınıf Öğretmenlerinin Süreç Temelli Yazma Modeline Yönelik Görüşleri ve Sınıf İçi Yazma Uygulamalarının Değerlendirilmesi	146
2-4. Sınıflara Yönelik Olarak Yazma Tutum Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması	147
İlkokul Öğrencilerinin Bilgi Verici Resimli Çocuk Kitaplarına Yönelik Tepkileri	148
Akıllı Tahta Uygulamalarına Yönelik İlkokul Öğretmenlerinin Görüşleri: Adilcevaz Örneği	149
Erken Çocukluk Dönemindeki Çocukların Oyun Algıları	150
İlkokullarda Dağıtılan Karneler ile Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri	151
İlkokul Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarının Mizahi Öğeler Bakımından İncelenmesi.....	152
Sınıf Öğretmenlerinin Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Öz Yeterlik Algılarının İncelenmesi	153
İki Kere Farklı Bir Öğrenci Üzerine Durum Çalışması*	154
Devlet ve Özel Okullardaki Sınıf Öğretmenlerinin Sorunları: Karşılaştırılmalı Durum Çalışması	155
Okumayı Öğrenemeyen İlkokul Öğrencileri Üzerine Nitel Bir Çalışma	156
İlkokul Öğrencilerinin Matematik Dersinde Zor Olarak Algıladıkları Konuları Belirleme ..	157
Sınıf Öğretmenlerinin Derslerinde Araç-Gereç Kullanımlarına Yönelik Görüşleri	158
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Çevre Sorunlarına Yönelik Kavram Yanılgılarının Belirlenmesi	159
Sınıf Öğretmenlerinin Yazma Alışkanlıklarının İncelenmesi	160
İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Görsel Algı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi.....	161
Okuma ve Anlama Etkinliklerinde Nitelik Sorunu	163
İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Okuma Düzeyleri	164
İlkokul Türkçe Ders Kitaplarının Çocuk Hakları Açısından İncelenmesi.....	165
İlkokul Öğrencilerinin Okumaya Yönelik Tutumları (Bartın Örneği)	166
Ortaokul Öğrencilerinin Okul, Öğretmen ve Öğrenci Kavramları Üzerine Metaforik Algıları	167

Bilimsel Öykülere Dayalı Fen Bilimleri Eğitiminin Öğrencilerin Fen Bilimleri Dersi Başarılarına, Tutumlarına Ve Bilim İnsanı İmajlarına Etkisi	168
Öğretmenlerin Gözlemleri Işığında İlkokul Öğrencilerinin Sesli Okuma Hatalarının İncelenmesi.....	169
Türkiye’de Öğrenim Gören Suriyeli Öğrencilerin Türkçe Okuma ve Yazma Becerileri Üzerine Bir Değerlendirme	170
Hikaye Haritası Yönteminin İlkokul 4.Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Başarılarına Etkisi Ve Öğrencilerin Hikaye Haritası Kavramına Yönelik Metaforik Algıları.....	171
Okuma Ortamlarına Göre (Ekran ve Kağıt) İlkokul 3. ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Düzeylerinin Belirlenmesi.....	172
İlkokul ve Ortaokul Öğrencilerinin Yazma Eğilimlerinin İncelenmesi	173
Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilim Dalında Okuyan Adayların Okuduğunu Anlama Düzeylerinin Belirlenmesi: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Örneği.	174
Öğretmenim Hikâyem Nasıl Olmuş?.....	175
TDK İmla Kılavuzu İle Okul İmla Kılavuzlarının “Kısaltmalar” Bölümü Üzerine Bir Karşılaştırma.....	175
Yaratıcı Yazma Ürünlerini Değerlendirme Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması	176
İlkokul Türkçe Ders Kitaplarında Oyun ve Oyuncakların Kullanımı	177
Zihinsel Tasarım Modelleri	178
Veli ve Öğretmen Gözüyle İlkokul Öğrencilerinde Yazı Okunaklılığı	179
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yazılı Anlatım Dersine İlişkin Tutumları	181
İlkokul Birinci Sınıf Düzeyindeki Okuma Kitaplarının Değer Aktarımı Bağlamında İncelenmesi.....	181
Are We Aware of the Writer Among Us?	182
Resimli Çocuk Kitapları, Dijital Hikayeler ve Okur Tepkileri	183
Türkçe Öğretmeni Adaylarının Bilgi Bilim İnançları Üzerine Bir Araştırma.....	184
Etkili Konuşma Öz Yeterlik Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması.....	185
EĞİTİMDE İYİ ÖRNEKLER	186
Üç Günlük Dünya için, Beş Gün Okula Gidilir mi?	187
At Oltanı Topla Kapakları	188
Devammetre	189

BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ

Düşük Sosyoekonomik Bir Ortaokulda Yeni Bin Yılın Öğrencisi Olma Durumu: Hatay İli Örneği

Öğr. Gör. Dr. Sinan Schreglmann
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
sinansch@gmail.com

Uzm. Öğrt. Fikriye Öztürk
Hatay Bilim ve Sanat Merkezi
fikriyekanatli@gmail.com

Bu araştırmanın amacı Hatay ili merkezinde yer alan ve uygun örnekleme yöntemi ile seçilmiş düşük sosyoekonomik özellik gösteren bir ortaokulda okuyan öğrencilerin “Yeni Binyılın Öğrencisi (YBÖ)” özelliklerini taşıma durumlarını incelemektir. Bu amaç doğrultusunda, Mehmet Can Şahin tarafından 2006 yılında Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütünün tavsiyeleri doğrultusunda lisans düzeyindeki öğrenciler için geliştirilen anket temel alınmış ve gerekli izinler alındıktan sonra Ortaokul düzeyinde kullanılabilecek şekilde uyarlanmıştır.

Bu çalışma aynı zamanda düşük sosyoekonomik özellik gösteren bir ortaokulda okuyan öğrencilerin “Yeni Binyılın Öğrencisi (YBÖ)” olma durumlarını ortaya çıkarmayı amaçlayan “betimsel” bir araştırmadır. Veriler 2015 Yılında toplanmış bilgisayar ortamına aktarıldıktan sonra SPSS 20,0 bilgisayar paket programı aracılığı ile istatistikî olarak hesaplanmıştır. Verilerin analizinde sadece durum betimlemesi yapılarak (frekans ve yüzde değerleri vb.) herhangi bir özel analiz tekniğinden yararlanılmamıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerine bakıldığında öğrencilerin %54’ünün erkek %46’sının kız öğrenci olduğu görülmektedir. Öğrenci annelerinin % 93’ü ilkökul mezunu, %7’si ise ortaokul mezunudur. Bu annelerin %14’ü işçi, %86’sı ise ev hanımıdır. Öğrenci babalarının % 63’ü ilkökul mezunu %29’u ortaokul mezunu, %8’i ise lise mezunudur. Bu babaların %34’ü işçi, %53’ü serbest meslek sahibi, %13’ü ise emeklidir. Bahsedilen bu ailelerin %68’inin aylık ortalama geliri 0-1400tl arasında değişirken, %26’sının 1401-2800tl arasında, %3’ünün 2801-5000tl arasında ve aynı şekilde diğer bir %3’lük kesimin ise aylık ortalama geliri 5000tl üzeri olarak görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin teknolojik olanaklardan yararlanma düzeylerine bakıldığında büyük çoğunluğunun (%82) evinde bir bilgisayara sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin bilgisayar kullanım amaçları incelendiğinde bilgisayarın en çok (%77) internet üzerinden ödev yapmak amacıyla kullanıldığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin “Yeni Bin Yılın Öğrencileri” anketinden aldıkları puan ortalamalarına bakıldığında görülecektir ki birçok anket maddesinin ortalaması (5 üzerinden) 3’e yakın ve üstü olarak belirlenmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre öğrenci ailelerinin yaşadıkları ekonomik sıkıntılara rağmen, öğrencilerin çoğunun evinde bir bilgisayar bulunması oldukça sevindirici bir gelişmedir. Aynı zamanda araştırma sonuçlarında öğrencilerin bilgisayarı iyi bir şekilde kullandıklarını ifade etmeleri, yeni bin yılın öğrencileri anketinden ortalama bir puan tutturmaları (5 üzerinden 3,18), öğrencilerin Yeni Bin Yılın Öğrencisi olma durumuna göre değerlendirildiğinde düşük olmasına rağmen, -ekonomik bölge olarak değerlendirildiğinde iyi bir oranı temsil etmektedir ve katılımcıların çoğunun “Yeni Binyılın Öğrencisi” olduğunu söylemek mümkündür. Bu durumda, oranın daha yüksek çıkması için Milli Eğitim Bakanlığının ortaokullardaki Bilişim Teknolojileri altyapısına ve Bilişim Teknolojileri eğitimine daha fazla önem vermesi gerektiğini söylemek gerekir. Böylelikle, okullardaki bilgisayar eğitiminin önemi, özellikle sosyoekonomik açıdan daha zayıf bölgelerde bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Son olarak Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü tarafından yapılandırılan ve Milli Eğitim Bakanlığının da katıldığı projelerin ülkemizde beklenen etkililiği gösterebilmesi için öncelikle mevcut durum tespitinin etkili yapılması ve bu doğrultuda gerekli eksiklerin acilen giderilmesi önerilir.

Anahtar Kelimeler: Yeni Binyılın Öğrencisi, Bilişim Teknolojisi, Teknoloji Eğitimi

Sınıf ve Fen Bilgisi Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğretim Elemanlarından Bilgi Teknolojisi Kullanma Konusundaki Beklentileri

Yrd. Doç. Dr. Oğuzhan KURU
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
okuru82@gmail.com

Ferhat Can DOĞAÇ
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
cdogac265@gmail.com

Bu araştırmada, eğitim fakültesinde öğrenim gören sınıf öğretmenliği ve fen bilgisi öğretmenliği öğrencilerinin kendilerine ders veren öğretim elemanlarından bilgi teknolojisi kullanımları konusunda beklentileri tespit edilip değerlendirilmiştir.

Araştırmanın amacı, sınıf içerisinde kullanılması günümüz eğitimi için kaçınılmaz bir gereklilik olan teknolojik araç gereçlerin sayısal ve sözel temelli iki farklı öğretmenlik alanında öğrenim gören farklı sınıf düzeylerindeki öğrencilerin bakış açısıyla kendilerine ders veren öğretim elemanlarından beklentilerini tespit etmektir.

Öğrencilerin öğretim elemanlarından teknoloji kullanım beklentilerini ortaya koymaya yönelik bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 eğitim öğretim yılında Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği ve Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dalında birinci ve üçüncü sınıfta öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışma grubu amaçlı örnekleme ile seçilmiş 210 öğrenciden oluşturmaktadır.

Araştırmada veri toplamak amacıyla Apperson, Laws ve Scepansky (2006) tarafından hazırlanan, Erdemir ve Bakırcı (2016) tarafından Türkçeye çevrilip, anketin orijinal halinin üzerine 10 madde daha eklenen ve geçerlilik güvenirlik çalışması yapıp Cronbach Alfa değeri .89 bulunan “Teknolojiyi Kullanma Tercih Anketi” kullanılmıştır. Araştırmada sayısal verilerin analizinde SPSS 22 paket programı kullanılmıştır.

Araştırmanın sonuçları anket verilerinin toplam puanları üzerinden yapılmış ve sınıf öğretmenliği veya fen bilgisi öğretmenliği öğrencilerinin kendilerine ders veren öğretim elemanlarından teknolojiyi kullanma beklentileri değişmemiştir. Yani aralarında anlamlı farklılık bulunamamıştır. Aynı zamanda sınıf düzeylerine göre de beklentileri değişmemektedir. Bunun yanında öğrencilerinin kendilerinin teknolojiyi kullanma süreleri arasındaki farklılık da öğretim elemanlarından beklentilerinde farklılık yaratamamıştır. Fakat cinsiyete göre bakıldığında ise kızların lehine bir anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmenliği, Fen bilgisi öğretmenliği, Teknoloji kullanımı

İngilizce Öğretiminde Eğitsel Oyun Kullanımı

Doç. Dr. Gürbüz OCAK
Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi
gocak@aku.edu.tr

Semra AYDINLIK
Afyonkarahisar Bahçelievler Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
semraaydinlik@gmail.com

Günümüzde İngilizce öğretimi tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de oldukça önemli görülmektedir. Bu açıdan verimli bir şekilde İngilizce öğretebilmek adına çeşitli araştırmalar yapılmakta ve öğrencilerin aktif katılımının sağlanacağı yeni teknikler üzerinde çalışılmaktadır. Yaparak-yaşayarak öğrenmenin gerçekleştirildiği yöntemlerden biri ise ders içerisinde kullanılan eğitsel oyunlardır. Türk Dil Kurumu'na (16.01.2007) başvurulduğunda eğitici oyunun tanımı; "bireylerin zihinsel, toplumsal ve bedensel gelişimlerine katkı sağlamak amacıyla hazırlanmış eğitici ve öğretici nitelik taşıyan tiyatro eseri" şeklinde yapılmaktadır. Yürütülen çalışmanın amacı, ortaokul beşinci ve altıncı sınıflarda İngilizce dersinde eğitici oyun kullanımını değerlendirerek, eğitici oyun kullanımını iyileştirmesine, doğru kullanımına katkıda bulunmaktır.

Yürütülen araştırmada nitel araştırma desenlerinden eylem araştırması kullanılmıştır. Bu araştırmada sırasıyla 5. sınıflardan uygulamaya katılan 7 erkek, 3 kız toplam 10 öğrenciyle 6. sınıflardan ise 9 kız, 6 erkek toplam 15 öğrenciyle uygulama yapılmış ve veriler öğrencilerle yapılan odak grup görüşmesi ve öğretmen günlükleri ile toplanmıştır. Veriler betimsel ve içerik analizi yoluyla değerlendirilmiştir. Çalışmada araştırmacı tarafından tutulan öğretmen günlüklerinden yararlanılarak yaşanan problemlere karşılık yeni eylem planları hazırlanmıştır. Analiz sonrasında çeşitli temalar ve kodlar belirlenmiştir. Temaların belirlenme sürecinde eşgözlemci uygulamasına başvurulmuştur ve genel olarak güvenilirlik değeri 74,7 olarak elde edilmiştir. Eğitsel oyun için belirlenen temalar; akılda kalıcı, gürültü ve sınıfıçi karışıklık, eğitici oyun tekrar kullanılmalı, oyunu anlayamama, derse daha çok katıldım derse teması olarak ifade edilmiştir.

Araştırmada eylem planı sonrasında bireysel yarışma yerine öğrencilerin grup şeklinde yarışmasına karar verilmiş ve her gruba aynı anda görev verilmiştir. Böylece öğrencilerin tamamının aktif olması sağlanarak sınıf içi kaosu azaltılması ve öğrencilerin diğer arkadaşlarını beklerken vakitlerini verimsiz geçirmeleri engellenmiştir. Odak grup görüşmesine katılan toplam 25 öğrenciden 7 tanesi eğitici oyunların akılda kalıcı olduğunu dile getirmiştir. Katılımcılara eğitsel oyunların olumsuz taraflarının neler olduğu sorulduğunda öğrencilerden alınan cevaplara göre oluşturulan genel tema "gürültü ve sınıfta karışıklık" olarak belirlenmiştir. Eğitsel oyunun tekrar kullanılmasını ister misiniz? sorusuna öğrencilerin neredeyse tamamından "tekrar kullanılmasını isterim" cevabı alınmıştır. Yöntemin uygulanışına dair herhangi bir sıkıntı yaşayıp yaşamadıkları ilişkin soruya ise "sınıfta gürültü olduğu, oyunun kurallarını anlayamadıkları ve utandıkları" gibi cevaplar verilmiştir. Son soruda ise öğrencilere uygulanan yöntemin derse katılımlarını nasıl etkilediği sorulmuştur. Öğrencilerden toplanan verilere göre eğitsel oyunların dahil edildiği derslerde öğrenciler daha aktif bir şekilde derse katılmaktadırlar.

Öğrencilerin eğitici oyunların olumlu yönleri ile ilgili fikirleri; oyunların eğlenceli, akılda kalıcı, pekiştirici, kolay öğrenilir olduğu şeklinde özetlenebilir. Öğretmen günlüklerinde normalde derslere katılmayan öğrencilerinde eğitsel oyun kullanılan derse katılmak için parmak kaldırdıkları, oyuna katılan bazı öğrencilerin ise herkes tahtaya çıktıktan sonra tekrar yarışabilmek için izin istedikleri belirtilmiştir. Ancak tüm bu olumlu yönlerin yanında eğitsel oyunların birtakım zorluklar taşıdığı unutulmamalıdır. Eğitsel oyunların planlanması ve derse entegre edilmesi kimi zaman oldukça zor olabilir, bu sebeple öğretmenlerin planlanma sürecini iyi yönetmeleri gerekmektedir. Kullanacakları yöntemi belirlerken öğrencilerin seviyelerini, yaşını, sınıf ortamını ve materyalleri, dersin konusunu ve süreyi hesaplamalı ve eğitsel oyun hakkında yeterince bilgi sahibi olmalıdırlar.

Anahtar Kelimeler: İngilizce öğretimi, eğitsel oyun, ortaokul

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sosyal Ağ Metaforları

Yrd. Doç. Dr. Sayım AKTAY
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
sayimaktay@gmail.com

Çağımızın en önemli teknolojik gelişmelerinden birisi kuşkusuz internettir. İnternetin ortaya çıkmasından bu yana internet sürekli olarak gelişmiş ve bünyesinde yeni özellikler çıkmaya devam etmiştir. Sosyal ağlar günümüzde insanların birbirleriyle bağlantı kurması ve bilgilerini paylaşması bağlamında en önemli araçlardan birisidir. Sosyal ağlar, sağladığı bu olanaklar nedeniyle eğitim ve öğretim etkinliklerinde de başarıyla kullanılabilir. Ancak, öğretmenlerin sosyal ağlar konusundaki algılarının ve bakış açılarının sosyal ağları kullanma biçimlerini etkileyeceği varsayılabilir. Dolayısıyla öğretmenlerin sosyal ağlara bakış açılarının nasıl olduğu, eğitim ve öğretim boyutunda sosyal ağları kullanma ve kullanmama konusunda karar vermelerinde bile etkili olabilecektir. Bu çalışmanın amacı geleceğin sınıf öğretmenleri olan sınıf öğretmeni adaylarının sosyal ağlara ilişkin metaforlarını incelemektir. Araştırma 2013-2014 öğretim yılının bahar döneminde Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği anabilim dalında görev yapan sınıf öğretmeni adaylarından araştırmaya gönüllü olarak katılan 107 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma öğretmen adaylarının kişisel bilgilerini ve sosyal ağlara ilişkin metaforlarını elde etmeyi amaçlayan iki parçadan oluşan bir anket yoluyla toplanmıştır. Öğretmen adaylarının sosyal ağlara ilişkin metaforlarına ilişkin veriler SPSS ortamına aktarılarak öğretmen adaylarının sosyal ağlara ilişkin tutumları ve düşünceleri analiz edilmiştir. Ayrıca, öğretmen adaylarının sosyal ağlara ilişkin metaforları cinsiyet, bilgisayar kullanım becerisi, internet ve sosyal ağ kullanma oranları ve akademik başarı gibi değişik cinsiyetler açısından detaylı olarak incelenmiştir. Daha sonra araştırmadan elde edilmiş olan veriler sistematik bir biçimde araştırmanın amacına uygun olarak sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal ağ, Metafor, Sınıf öğretmeni

Combining Power Of Smartphones / Tablets With Data Shows

Yrd. Doç. Dr. Sayım AKTAY
Muğla Sıtkı Koçman University
sayimaktay@gmail.com

Today, technology is rapidly developing and spreading. At the same time, with the development of technology, it can be seen that devices can be made smaller. Computers have also become increasingly faster and are now available in very small sizes. Smartphones and tablets nowadays usually have an operating system such as Android or iOS, and they are portable. In addition, smartphones and tablets are able to compete with desktop and laptop computers in terms of processor power and RAM features. In addition, smartphones can browse the Internet, can handle resources such as photos, audio and video, and have tools such as a GPS or gyroscope sensor. Besides, new applications can be easily installed in smartphones similar to computers. Today, with the development of technology, data shows can connect with smartphones. Therefore, it is possible to carry out mobile presentations in education and training environments without being connected to the computer, and the power of smartphones or tablets can be utilized. Criteria sampling was used for purposeful sampling methods in this study. This study was carried out at Muğla Sıtkı Koçman University Faculty of Education. Semi-structured interviews were held with the instructors who connected to the data shows with the smart phone or tablet and performed educational activities. Research is a qualitative research. Semi-structured interview technique was used as data collection tool. Descriptive analysis technique was used in the analysis of research data. In the analysis of the interview data, the qualitative data analysis program NVivo program was used. Finally, research data are systematically presented in a manner appropriate to the objectives.

Keywords: Smartphones, Tablets, Data shows, Technology

Öğrenmede Esnek Düşünme Ölçeğini Türkçeye Uyarlama Çalışması

Yrd. Doç. Dr. Nilüfer ATMAN USLU
Manisa Celal Bayar Üniversitesi
atmanuslu@gmail.com

Yrd. Doç. Dr. Gülenaz SELÇUK
Manisa Celal Bayar Üniversitesi
gselcuk@hotmail.com

Bu çalışmanın amacı, Barak ve Levenberg (2016) tarafından geliştirilen Öğrenmede Esnek Düşünme Ölçeğinin Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarından oluşan bir grup üzerinde Türkçeye uyarlama çalışmasının gerçekleştirilmesidir. Teknolojiyle zenginleştirilmiş ortamlarda öğrenme durumları karşısında esnek düşünme becerisini belirlemek üzere geliştirilmiş ölçek; yeni veya değişen teknolojilerin kabul edilmesi, başkalarının düşüncelerine karşı açık fikirlilik ve öğrenme durumundaki değişime uyum sağlama olmak üzere üç faktörden oluşmaktadır. Ölçeğin uyarlanma çalışmalarına başlamadan önce ölçeği geliştirmiş araştırmacılardan izin alınmıştır. Daha sonra, her iki dili de bilen bir dil uzmanı tarafından ölçeğin İngilizce formunun Türkçeye çevirisi gerçekleştirilecektir. Daha sonra Türkçe form geri çeviri işlemi için bir dil uzmanı tarafından yeniden İngilizceye çevirisi gerçekleştirilecektir. Geri çevirisi yapılan Türkçe formun İngilizce formuna yakın olup olmadığı değerlendirilecektir. Daha sonra, uzman değerlendirme formu hazırlanarak BÖTE alanında uzman akademisyenlere gönderilerek uzman görüşü alınacaktır. Dilsel eşdeğerlik çalışmaları için Manisa Celal Bayar Üniversitesinde İngiliz Dili ve Edebiyatı öğrencilerine ölçeğin Türkçe ve İngilizce formları iki hafta ara ile uygulanacaktır. Eşdeğerlik çalışmasından sonra ölçme aracı Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarına uygulanacaktır. Ölçeğin faktör yapısını belirlemek üzere açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılacak ve özgün ölçek ile uyarlama çalışması neticesinde elde edilen değerler karşılaştırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Esnek düşünme, Ölçek uyarlama, Teknoloji ile zenginleştirilmiş ortam.

DEĞERLER EĞİTİMİ

PERESE Değerler Eğitimi Öğrenci Çalışma Kitaplarında Yer Alan Etkinliklerin Değer Eğitimi Yaklaşımları Açısından İncelenmesi

Yrd. Doç. Dr. Turgay ÖNTAŞ
Bülent Ecevit Üniversitesi
turgayontas@gmail.com

Yrd. Doç. Dr. Olcay ÖZDEMİR
Bülent Ecevit Üniversitesi
olcay67@gmail.com

Büşra ŞENTÜRK
Bülent Ecevit Üniversitesi
busra_kose.oglu@hotmail.com

Ebru DİNÇER
Bülent Ecevit Üniversitesi
ebrudincer03@gmail.com

Bu çalışmanın amacı, Eğitim Danışmanlığı ve Araştırma Merkezine ait PERESE Değerler Eğitimi Öğrenci Çalışma kitaplarında yer alan etkinliklerin değer eğitimi yaklaşımları açısından durumunu ortaya koymaktır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesinden yararlanılmıştır. Araştırmada veri kaynağı olarak PERESE Değerler Eğitimi Öğrenci Çalışma kitapları(8 tane) kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler doküman analizi aracılığıyla çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda toplam 198 etkinlikten 155' inde (%78,28) değer eğitimi yaklaşımlarına yer verildiği görülmüştür. Değer eğitimi yaklaşımları, etkinliklerde ise sırasıyla “değer açıklaması (83 defa)”, “değer telkini (25 defa)”, “değerler analizi (38 defa)” ve “ahlaki muhakeme (8 defa)” şeklinde yer almıştır. Bu bağlamda en çok değer açıklaması yaklaşımının kullanıldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Değerler eğitimi, Değer eğitimi yaklaşımları, Değerler eğitimi çocuk kitapları

Türkiye’de Değerler Eğitimi Alanında Yapılan Sempozyumların Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi

Yrd. Doç. Dr. Turgay ÖNTAŞ
Bülent Ecevit Üniversitesi
turgayontas@gmail.com

Beyhan İSTENCİOĞLU
MEB
BEYBAY_06@hotmail.com

Bu çalışmanın amacı, “2004-2015” yılları arasında “Değerler Eğitimi Sempozyumu”nda sunulan ve bildiri kitaplarında yer alan bildirimleri çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Araştırma, 26-28 Kasım 2004, İstanbul; 28-29 Mayıs 2010, İstanbul; 26-28 Ekim 2011, Eskişehir; 16-18 Kasım 2012, İstanbul; 5-7 Kasım 2015, Kırkkale’de yapılan “Değerler Eğitimi Sempozyumları”ni kapsamaktadır. Araştırma, nitel veri toplama tekniklerinden yararlanılarak gerçekleştirilen tarama modelinde betimsel bir araştırmadır. Nitel araştırma deseninin benimsendiği araştırmada verilerin elde edilmesi ve çözümlenmesinde doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Bu araştırmada, Türkiye’de değerler eğitimi alanında yapılmış “2004, 2010, 2011, 2012 ve 2015” yıllarına ait Değerler Eğitimi Sempozyumları’nın içerik analizi yapılarak toplam 281 sözlü bildiri incelenmiştir. Araştırma kapsamında yayınlanan tüm bildirimler, yıllara göre sempozyum tarihi, yeri, başlığı; bildiri yazarı, yazarın akademik unvanı, kurum adı, bilim dalı ve oturum başlıkları, yöntem, anahtar sözcükler, amaç/problem cümlesi başlıkları altında incelenerek elde edilen veriler tablolar ile gösterilmiş, sunulan bildirimlerin değerlendirilmesi yapılmıştır. Alan yazın incelendiğinde Türkiye’de değerler eğitimi ile ilgili benzer çalışmalar bulunmaktadır. Ancak çalışmaların bazılarının güncel olmayışı ve bazılarının da sınırlı olması genel bir değerlendirme yapmak için yeterli değildir. Araştırmanın yapılacak olan çalışmalara yön vereceği düşünülmektedir. Araştırma kapsamında, en fazla bildirin 124 bildiriyle 2015-Kırkkale’de yapılan “Ulusal Değerler Eğitimi Kongresi”nde sunulduğu, sempozyumlara akademik unvanlar içerisinde 84 kişilik katılımı en fazla Yardımcı Doçent Doktor unvanlı akademisyenlerin katıldığı, bildiri yazarlarının 30 kişilik katılımı en fazla “Din Sosyolojisi, Psikolojisi ve Sosyolojisi” anabilim dallarından olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Değerler Eğitimi, Değerler Eğitimi Sempozyumu, Bildiri

Değerler Eğitimi Dergisinde Yayımlanan Makalelerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Yrd. Doç. Dr. Turgay ÖNTAŞ
Bülent Ecevit Üniversitesi
turgayontas@gmail.com

Dr. Selva Bakkaloğlu
Özel Maya Okulları
selvakenanlar@hotmail.com

Serdar ÖZKAN
MEB
serdarozkan_meb@gmail.com

Bu çalışmanın amacı değerler eğitimi üzerine yazılmış, Değerler Eğitimi Dergisi'nde yayınlanmış makalelerin çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Bu amaç doğrultusunda yapılan literatür taramasının sonucunda tam metni erişime açık olan Değerler eğitimi Dergisi makalelerinin analizleri yapılmıştır. Doküman analizi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek). Doküman analizi yönteminin içerik çözümlemesi ve genel tarama şeklinde iki türü vardır. İçerik çözümlemesinde bir kitap, makale ya da belgenin belli birtakım özelliklerinin sayısallaştırılarak anlamlar çıkarılması vardır (Karasar, 2005). Bu çalışmada da incelenen makalelerin belli birtakım özellikleri sayısallaştırılarak yorumlanmıştır. Araştırmanın kuramsal evreni Türkiye'de değerler eğitimi alanında Değerler Eğitimi Dergisi'nde yayımlanmış makalelerden oluşmaktadır. Çalışmada Değerler Eğitimi Dergisi'nde 2003-2016 yılları arasında yayımlanmış olan tam metnine ulaşılabilen toplam 234 makale incelenmiştir. 1 makale erişim sağlanmadığı için incelenememiştir. Bu makalelerin yazarları, kurumları, başlıkları, yöntem, örneklem, anahtar sözcükler, problem cümlesi ve hangi bilim dalına ait olduğuna dair bilgiler tabloleştirilmiştir. Yapılan analizler sonucunda en fazla makalenin 2003 yılında, en az makalenin ise 2016 yılında yayımlandığı tespit edilmiştir. Yine bilim dallarına göre değerlendirildiğinde en fazla çalışmaların eğitim bilimleri ve din bilimlerinde yapıldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Değer, Ahlak, Değerler Eğitimi, Değerler Eğitimi Dergisi

Öğretmen Adaylarının Ahilik Değerleriyle İlgili Zihinsel İmgeleri (Ahi Evran Üniversitesi Örneği)

Doç. Dr. Ayfer ŞAHİN
Ahi Evran Üniversitesi
ayfersahin1@gmail.com

İrem DEMİRBAŞ
Ahi Evran Üniversitesi
demirbasirem570@gmail.com

Türklerin ekonomik ve sosyal hayat düzeninde önemli rol oynadığı bilinen Ahilik, Anadolu'da Selçuklular devrinde ortaya çıkan, Osmanlı Devleti'nin ilk yıllarında etkili olan önemli bir yaygın eğitim kurumudur. Ahilik; küçük esnafı, usta ve çırakları içine alan, onların mesleklerini doğruluk, dürüstlük prensiplerine uygun olarak yapmalarını ve ayrıca eğitim görmelerini hedefleyen ve sanatta mükemmellik, yaşayışta dürüstlük, insana hizmette olgunluk ve fazilet düsturuyla çalışan zenginle fakir, üretici ile tüketici, emek ile sermaye, halk ile devlet arasında iyi ve sağlam ilişkiler kurarak "sosyal adaleti" gerçekleştirmeyi ilke edinen bir teşkilattir.

Bu çalışmada Öğretmen adaylarının ahilik ile ilgili sahip oldukları zihinsel imgelerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma var olan durumun olduğu gibi ortaya konulmasının amaçlandığı, betimsel bir çalışma olup nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı bir durum çalışmasıdır.

Veriler "Ahilikle İlgili Metaforları Belirleme Formu" ile elde edilmiştir. Araştırmanın örneklem grubu Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesinin tüm bölümlerindeki üçüncü sınıflarında okuyan ve amaçsal örnekleme yöntemlerinden benzeşik örnekleme yoluyla belirlenmiş olan 240 öğretmen adayından oluşturulmuştur.

Araştırma sonuçlandığında elde edilecek bulguların ışığında oluşturulacak önerilerin, öğretmen adaylarına ahiliğin içerdiği değerleri özümsemiş, hayatına transfer edebilmiş bireylerin yetiştirilmesi konusunda yol gösterici olacağına inanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ahilik, Değer, Ahilik değerleri, Öğretmen adayı, Metafor

Disiplinler Arası Yaklaşımla Duygu ve Düşüncelere Saygı, Hoşgörü Değerlerinin Öğretiminde Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanılması

Arş. Gör. Dr. Özkan ÇELİK
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
ocelik@mu.edu.tr

Prof. Dr. Bekir BULUÇ
Gazi Üniversitesi
bbuluc@gazi.edu.tr

Bu araştırmada disiplinler arası yaklaşımla değer öğretiminde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasının, öğrencilerin “Duygu ve düşüncelere saygı, hoşgörü” değerlerine ilişkin tutumlarına etkisi tespit edilmiş ve öğrencilerin bu değerlere ilişkin görüşleri belirlenmiştir. Araştırma, nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin birlikte uygulandığı karma yöntem (Mixed Method) desenlerinden yakınsayan paralel desen kullanılarak modellenmiştir. Bu bağlamda, araştırmanın iki boyutundan biri olan nicel boyut, ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılarak modellenmiştir. Araştırmanın nitel boyutunda ise nicel boyutu destekleyen ve daha çok derinlemesine incelemeyi sağlayan araştırmacı gözlemlerine ve nitel görüşme yöntemine başvurulmuştur. Araştırmanın çalışma grubunu, 2013-2014 eğitim öğretim yılı güz döneminde Ankara iline bağlı bir merkez ilçe olan Akyurt ilçesinde bulunan bir devlet okulunda öğrenim görmekte olan ilkökul 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın nitel verileri için deney grubunda yer alan 33 ve kontrol grubunda yer alan 34 öğrenciden sistematik örneklem yöntemi kullanılarak seçilen öğrencilerle görüşmeler yapılmıştır. Veri toplama sürecinde nicel ve nitel veri toplama araçları eş zamanlı olarak bir arada kullanılmıştır. Bu kapsamda öğrencilerin “Duygu ve düşüncelere saygı, hoşgörü” değerlerine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla “Duygu ve Düşüncelere Saygı, Hoşgörü Tutum Ölçeği”, öğrencilerin bazı demografik özelliklerini belirlemek amacıyla “Kişisel Bilgi Formu”, öğrencilerin görüşlerini belirlemek amacıyla “Görüşme Formları”, öğrencilerin sürece ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla “Görüş Belirleme Formu” ve uygulama esnasında araştırmacı gözlemleri için “Gözlem Formu” araştırmacı tarafından geliştirilmiş ve kullanılmıştır. Araştırmanın nicel veri analizlerinde betimleyici analizlerden aritmetik ortalama, standart sapma, yüzde ve frekans kullanılmıştır. Ayrıca deney ve kontrol gruplarına ilişkin diğer analizlerde bağımlı gruplar t-testi ve bağımsız gruplar t-testi kullanılmıştır. Nitel verilerin analizinde ise içerik analizi yaklaşımından yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda disiplinler arası yaklaşımla değer öğretiminde yaratıcı drama yönteminin kullanıldığı deney grubu öğrencilerinin, ele alınan değerlere yönelik tutum puanlarının yükseldiği tespit edilmiştir. Ayrıca deney grubu öğrencilerinin Duygu ve Düşüncelere Saygı, Hoşgörü Tutum Ölçeğinden aldıkları ön test-son test tutum puanları arasında anlamlı farklılık tespit edilirken, kontrol grubu öğrencilerinin ön test-son test tutum puanları arasında anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir. Disiplinler arası yaklaşımla duygu ve düşüncelere saygı, hoşgörü değerlerinin öğretiminde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasının bu değerlerin kazandırılmasında oldukça etkili olduğu, öğrenme sürecini somutlaştırdığı, öğrenciler için eğlenceli ve mutlu oldukları bir öğrenme ortamı oluşturduğu ve değer öğretiminde karşılaşılan bazı sorunların çözümüne katkı sağladığı gözlemlenmiştir.

* Bu çalışma “Disiplinler Arası Yaklaşımla Değer Öğretiminde Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanılması” başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Disiplinler arası yaklaşım, Değer öğretimi, Yaratıcı drama, Duygu ve düşüncelere saygı, Hoşgörü

Öğretmenlerin İlkokul 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Yer Alan “Doğrudan Verilecek Değer”lere Önem Verme Dereceleri ve Öğrencilerin Bu Değerleri Kazanma Düzeyleri

Yrd. Doç. Dr. Cüneyt AKAR
Uşak Üniversitesi
akarcuneyt@gmail.com

İbrahim KARADEDELI
Uşak İl Millî Eğitim Müdürlüğü
serife.cengiz@usak.edu.tr

Değer eğitimi için en önemli derslerden biri sosyal bilgilerdir. Sosyal bilgiler dersi programları incelendiğinde öğrencilere kazandırılması düşünülen genel değerlerin yanında her sınıf düzeyi için ayrıca “doğrudan verilecek değerler”in yer aldığı görülmektedir. Her sınıf düzeyi için incelendiğinde 4. sınıfta sekiz, 5. sınıfta dokuz, 6. sınıfta yedi, 7. sınıfta yedi değer doğrudan verilecek değerler olduğu görülmektedir. Değerler, eğitim programlarının hem açık hem de örtük amaçları arasında yer alan önemli unsurlardır. Değerler programda yer alan planlı öğrenme yaşantıları ile açık olarak gerçekleştirilebilirken, okulda ve sınıfta kültürel ortam ile öğretmenlerin sergiledikleri tutum ve davranışlarla örtük olarak da gerçekleşmektedir. Dolayısıyla öğretmenlerin hangi değerlere ne derecede önem verdikleri değer eğitiminin doğası gereği örtük olarak öğrenciler üzerinde etkili olacaktır. Özellikle kişiliğin şekillendiği ilkökul yıllarının ve bu dönemde çocukların yoğun olarak etkileşim halinde oldukları ilkökul öğretmenlerinin tutum ve davranışlarının ayrı bir önemi vardır. Bu nedenle öğretmenlerin değer tercihlerinin tespiti önemlidir. Ayrıca öğretmenlere göre bu değerlerin ne düzeyde kazanıldığının belirlenmesi öğrenme çıktıklarına yönelik dönüt sağlaması bakımından önem arz etmektedir.

Bu araştırma ilkökul öğretmenlerinin 4. Sınıf sosyal bilgiler dersinde yer alan “doğrudan verilen değerler”e ne derecede önem verdiklerinin ve bu değerlerin öğrenciler tarafından ne düzeyde kazanıldığının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. İlkokul öğretmenlerinin 4. Sınıf sosyal bilgiler dersinde yer alan “doğrudan verilecek değerler”e önem verme dereceleri nedir?
2. Öğretmenlerin görüşlerine göre öğrenciler bu değerleri ne düzeyde kazanmaktadır?
3. Öğretmenlerinin bu iki soruya yönelik görüşleri; Cinsiyet, Mezun olunan yükseköğretim kurumu, Kıdem, Okulun içinde bulunduğu sosyo-ekonomik durum ve Öğretmenlerin dünya görüşlerine göre farklılaşmakta mıdır?

Araştırma genel tarama modelinde betimsel bir alan araştırmasıdır. Çalışma grubu, Uşak ilinde görev yapan 203 öğretmenden oluşturmaktadır. Veriler, 4. Sınıf sosyal bilgiler dersinde yer alan 8 adet doğrudan verilecek değer bir anket formu haline getirilerek elde edilmiştir. Anket formu 5’li derecelendirme tipinde oluşturulmuştur. Ölçeğin bir sütununda öğretmenlerden her bir değere ne kadar önem verdiklerini ve yanındaki sütunda ise aynı değeri öğrencilerinin ne düzeyde kazandıklarını belirtmeleri istenmiştir.

Yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin değerlere önem verme derecesi yüksek bulunmuş iken öğrencilerin bu değerleri kazanma düzeyleri orta düzeyde ifade edilmiştir. Öğretmenlerin en fazla önem verdikleri değer “yardımseverlik” olduğu ardından ise “bağımsızlık” ve “Türk büyüklerine saygı, aile birliğine önem verme, vatanseverlik” olduğu görülmüştür. En az önem verilen değer ise “bilimsellik” bulunmuştur. Öğrenci kazanımlarına bakıldığında ise öğrencilerin en fazla sahip oldukları değer “misafirperverlik” olduğu görülmektedir. Ardından “yardımseverlik” gelmektedir. En az kazanılan değer ise “bilimsellik” bulunmuştur. Kadın öğretmenlerin ve Eğitim Enstitüsü mezunu olan öğretmenlerin değerlere daha fazla önem verdikleri tespit edilmiştir. Öğretmenlerin kıdemleri, okulun bulunduğu sosyo-ekonomik durum bakımından değerlere önem verme dereceleri ve öğrencilerin kazanım düzeyleri açısından bir farklılaşmaya rastlanmamıştır.

Anahtar Kelimeler: İlkokul, Sosyal bilgiler, Değer eğitimi, Doğrudan verilecek değer

Anadolu Lisesi Öğrencilerine Göre “Örnek İnsan”

Ahmet BAŞTAN

MEB

ahmetbastan754@gmail.com

İnsanlık kaybettiği insani değerleri yeniden keşfetmeye çalışmaktadır. Bu bağlamda ülkemizde değerler eğitimi kapsamında okullarda öğrencilere değerlerin kazandırılması için çeşitli etkinlikler yapılmaktadır. Merhamet ve adalet duygularının kazandırılmadığı bir değerler eğitimi amacına ulaşamaz.

MEB “iyi insan, iyi vatandaş yetiştirme” felsefesini benimsemiş, bu nedenlerle okullarda zorunlu eğitim kapsamında ahlak dersi de koymuştur. Öğrenciler okullarda kazandırılmaya çalışılan değerler ile okul dışında yok edilmeye çalışılan değerler arasında sıkışıp kalmaktadır. Araştırmanın bu açıdan değerlendirildiğinde, öğrencilerin “örnek insan” olarak hangi insani değerleri taşıyan kişilerin örnek insan olarak gördüğünü araştırmayı amaçlayarak önemli bir eksiği tamamladığı söylenebilir.

Araştırmanın çalışma grubunun 2016-2017 eğitim öğretim yılında Anadolu Lisesinde öğrenim gören 30 kız ve 24 erkek öğrenci olmak üzere toplam 54 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma 11. sınıflarda din kültürü ve ahlak bilgisi dersi ile ortak olmak üzere sosyoloji dersinde nitel çalışma örneği olarak planlanmış ve öğrencilerle birlikte yapılmıştır. Öğrencilerin görüşlerini maddeler halinde yazması, görüş belirtirken önemsendiği değerleri ilk sıraya yazması gibi sınırlamalar konulmamıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerden “örnek insan kimdir?” sorusuna yanıt vermeleri istenmiştir. Elde edilen verilerin çözümlenebilmesi için öğrenciler kız ve erkek olarak iki gruba ayrılmış, kız ve erkek öğrencilerin “örnek insan” algılarındaki ortak veya farklı noktaların bulunmasına çalışılmıştır.

Kız Öğrenciler: Saygı duyma (13), güvenilir olma (12), yardımsever (12), hoşgörü (11), dürüst (10), ibadetlerini yapan (6), inaçlı (6), samimi (5), sabırlı (5), başarılı (5) yalan söylemeyen (5), hayırsever (4), faydalı (4), benlik yapmayan (3), iyimser, empatik, adaletli, anlayışlı, tutumlu, esprili, komik, soğukkanlı, mutlu, sigara içmeyen, disiplinli, cesur, paylaşımcı....

Erkek Öğrenciler: Örnek olan (9), dindar (7), adaletli (4), mutlu ve huzurlu (4), yardımsever (4), alçakgönüllü (4), ahlaklı (4), dürüst (3), arkadaş canlısı (3), güvenilir (3), hoşgörüsü, anlayışlı, sorumluluk sahibi, doğal, kadınlara saygılı, cesur, saygılı, çalışkan, terbiyeli... Kız ve erkek öğrenciler toplam 44 farklı değer üzerinde durmuşlardır. En çok üzerinde duyulan değer (13 kız, 3 erkek) “saygı” kavramı olmuştur. Hoşgörü (11 kız, 1 erkek), dürüst (15), yardımsever (16), inaçlı (14), güvenilir (15) gibi değerleri öncelikledikleri görülmektedir. Buna karşı empati (1), cesur (2), terbiyeli (2) olan kişilerin de örnek insan olduğunu söyleyen azınlıkta kalan öğrenciler de vardır.

Çalışmadan random yöntemi ile seçilmiş bazı paylaşımlar: Bulgular incelendiğinde öğrencilerin adalet, merhamet, yardımseverlik, eşitlik gibi değerleri de öncelikledikleri diğer değerlere yakın oranda belirtmeleri gerektiği düşünüldüğü halde özellikle kız öğrencilerin “saygı, güven, yardım” konularında odaklandığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Kız öğrencilerin saygıyı, güveni, hoşgörüyü, yardımlaşmayı, dindar olmayı daha çok önemsendiği, erkek öğrencilerin ise, örnek olmayı, alçak gönüllü olmayı, ahlaklı olmayı, mutlu ve huzuru önemsendiği sonucuna ulaşılmıştır. Erkek öğrencilerin adaletle ilişkin düşüncelerde kız öğrencilerden daha çok adalet duygusuna vurgu yaptıkları, kız öğrencilerin ise merhamet duygusuna daha çok vurgu yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Gelecek neslin adalet, merhamet, yardımseverlik, paylaşım duyguları ile dolu olmaları, öncelikledikleri bu değerleri hayatlarında da kazanım haline getirmeleri oranında dünyanın daha yaşanılabilir bir yer olacağı söylenebilir. Bu çalışmadan yola çıkarak öğrencilerin adalet konusunda daha çok bilinçlendirilmeleri, merhamet duygusunun özellikle erkek öğrencilerde güçlendirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin toplumun yeni nesle kazandırmak istediği değerleri önemsedikleri sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Örnek insan, Anadolu, Öğrenci.

Dilencilerin Yaptıkları İşle İlgili Değer Yargılarının Tespit Edilmesi

Mevlüt GÜNDÜZ

Süleyman Demirel Üniversitesi
mevlutgunduz@sdu.edu.tr

Arş. Gör. Ayşegül BÜYÜKKARCI
Süleyman Demirel Üniversitesi
aysegulbuyukkarci@sdu.edu.tr

Arş. Gör. Mahmut TAŞ
Süleyman Demirel Üniversitesi
mahmuttas@sdu.edu.tr

Abdurrahman TÜRKER
MEB

abdurrahmanturker88@gmail.com

Dilenci, toplum tarafından kabul edilen şartlarda yaşamını devam ettirebilmek için sahip olması gereken ekonomik imkânlarla sahip olmadığı veya olamadığı için dilenen kişidir. Ya da ekonomik durumu yeterli olduğu halde kendisini yoksul göstererek ihtiyaç hissettiklerini elde etmek için dilenen kişidir. Sokağa çıktığında çoğu semtte dilenciler ile karşılaşmaktadır. Dilencilik toplumsal yaşamın değişmeyen özelliklerinden birisidir. Bu çalışmanın amacı sosyal ve toplumsal bir problem olarak algılanan dilencilerin niçin dilencilik yaptıklarını araştırmaktır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Durum çalışması, güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çevresi içinde çalışan, olgu ve içinde bulunduğu çevre arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan, bir araştırma yöntemidir. Bu araştırma 2016-2017 yılında Konya'nın Selçuklu ilçesinde 10 katılımcı ile yapılmıştır. Araştırmada veriler yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile elde edilmiş ve toplanan nitel verilerin analizinde betimsel analiz yaklaşımı kullanılmıştır. Dilencilerin kimler olduğunu tespit etmek ve dilencilik niçin yapıldığını, nasıl yürütüldüğünü, daha çok hangi ortamlarda dilendikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen bulgulara baktığımızda; katılımcıların hasta ve mağdur durumda oldukları için dilendiklerini söylemelerine rağmen insanları kandırdıkları ve dilencilik onlarda alışkanlık olduğu gözlemlenmiştir. Dilencilik kolay yoldan para kazanma yöntemi olarak görüldüğü için çoğu katılımcı başka bir iş ile uğraşmayı düşünmediğini ifade etmiştir. Genellikle insanların yoğun olarak bulunduğu cadde ve sokaklarda, cami önlerinde, pazarlarda vb. yerlerde buldukları gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dilenci, Dilencilik, Mağdur, Öksüz, Hasta.

Bilişsel Değerlerin Sınıf Öğretmeni Adaylarının Akademik Başarısı Ve Tutumu Üzerindeki Etkisi

Mevlüt GÜNDÜZ

Süleyman Demirel Üniversitesi
mevlutgunduz@sdu.edu.tr

Arş. Gör. Ayşegül BÜYÜKKARCI
Süleyman Demirel Üniversitesi
aysegulbuyukkarci@sdu.edu.tr

Arş. Gör. Zuhal BAŞPINAR
Süleyman Demirel Üniversitesi
zuhalbaspinar@sdu.edu.tr

Abdurrahman TÜRKER
MEB

abdurrahmanturker88@gmail.com

Her konuda olduğu gibi öğrenme ve öğretme konularında iletişim ve hümanist tepkiler önemlidir. Öğretici, öğrenene ben size bunu öğretebilirim mesajını eğer öğrenciye hissettirebilirse, öğrencinin hem başarılı olacağına dair motivasyonu yükselecek hem de öz yeterlilik algısı gelişecektir. Bu çalışmanın amacı, araştırmacıların bilişsel değerlere sahip olduğunda ve kendilerinde öğretebilme sorumluluğu hissettiğinde, öğrenen kişinin üzerinde başarı ve tutum açısından nasıl bir etki oluşturduğunu ortaya çıkartmaktır. Araştırma karma yöntem olarak tasarlanmıştır. Araştırmanın nicel kısmını deneysel araştırma modellerinden ön test - son test tek deney gruplu desen, nitel kısmını ise durum çalışması oluşturmaktadır. Araştırma 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Isparta il merkezinde yer alan bir dershanede Kamu Personeli Seçme sınavına hazırlanan sınıf öğretmeni adayları üzerinde gerçekleştirilmiştir. 32 kişilik çalışma grubuna, araştırmacılar tarafından haftada 5 saat olmak üzere 7 ay boyunca toplam 140 saat ders anlatılmış ve etkinlikler yaptırılmıştır. Araştırmada nicel veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen başarı testi ve paralel test aracılığıyla; nitel veriler ise, yine araştırmacılar tarafından geliştirilen ve açık uçlu sorudan oluşan “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” ile elde edilmiştir. Nicel veriler Paired-Sample T testiyle, nitel veriler ise içerik analizi tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Elde edilen bulgulara bakıldığında, sınıf öğretmeni adaylarının başarılarının arttığı ve tutumlarının da olumlu yönde olduğu görülmüştür. Ayrıca öğrenen kişinin öğreticiye bilgi ve kişilik anlamında güven duyması gerektiği tespit edilmiştir. Çalışma sonunda öğreten kişide bulunması gereken bilişsel değerlerin ise, öğretebilme stratejisi, kişisel değerler, öğretim yöntemini işe koşma, iletişim becerisi ve akademik beceriler olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Bilişsel değerler, Öğretme sorumluluğu, Öğretmen adayları, Başarı, Tutum

EĞİTİM BİLİMLERİ

Hayat Boyu Öğrenmeden Sınırsız Öğrenmeye

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ
Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi
firdevs.gunes@gmail.com

Son yıllarda dünyamızda bilim ve teknoloji alanında hızlı gelişmeler yaşanmaktadır. Bu durum bireylerin içinde yaşadıkları topluma uyum sağlamaları için sürekli öğrenmelerini gerektirmektedir. Bilindiği gibi öğrenme hayat boyu sürmektedir. Öğrenen insan önceki durumdan farklı biri olmakta ve değişmektedir. Bu değişim önce zihinde başlamakta ardından davranış ve tutumlara yansımaktadır. Öğrenmenin sürekliliği bireyin dil, zihinsel ve sosyal yönden sürekli gelişmesini getirmektedir. Hayat boyu öğrenme, bilgi, beceri ve yetkinlikleri geliştirmek amacıyla hayat boyu yürütülen bütün öğrenme etkinlikleridir. Okul öncesinden emeklilik sonrasına kadar geniş bir süreci içeren hayat boyu öğrenmenin üç temel amacı vardır. Bunlar öğrenme fırsatları yaratarak bireyin kişisel gelişimini sağlamak, toplumsal bütünleşmeyi gerçekleştirmek ve ekonomik büyümeyi sağlamaktır. Bunun için yetişkin eğitimi, sürekli eğitim, mesleki eğitim ve öz yönelimli öğrenmeye ağırlık verilmektedir.

Sınırsız öğrenme, yaş, cinsiyet, meslek, eğitim düzeyi, yer, zaman, alan, araç gereç, materyal, süre vb. yönlerden toplumdaki herkesin her yerde, her zaman ve her türlü araç gereçle öğrenmesine denilmektedir. Yeni bir alan ya da tür değildir. Öğrenmenin sürekli ve sınırsız olmasını vurgulayan bir kavramdır. Sınırsız öğrenme bireylerin kapasitesini sonuna kadar geliştirme, zihinlerini açma, yeniliklere uyum sağlamayı kolaylaştırma, örgün, yaygın ve algın eğitimin etkisini artırma, sosyal ve ekonomik gelişmeyi hızlandırma, sürekli öğrenen, araştıran, sorgulayan, sorun çözen ve kendini geliştiren bireyler yetiştirerek geleceğin bilgi toplumunu oluşturma üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu amaçlara ulaşmak için eğitimin önündeki engeller kaldırılmaya çalışılmaktadır.

Günümüzde sınırsız eğitimi ve öğrenmeyi gerekli kılan çeşitli nedenler vardır. Bunların başında öğrenmenin sınırsız olması, bilginin sürekli artması, gelişen ve değişen bilgi teknolojileri, bilgi sunumundaki çeşitlilik, bilgi toplumuna uyum sağlama gibi nedenler gelmektedir. Diğer taraftan sınırsız öğrenmenin çeşitli yararları vardır. Bunlar bireysel, toplumsal ve iş yaşamına yönelik gibi gruplandırılmaktadır. Bireysel yararlar, öğrenmeyi öğrenme, dil, zihinsel ve sosyal becerileri geliştirme, çok yönlü düşünme, zihinsel etkileşim ve çatışma, zihinsel yapıları değiştirme gibi sıralanmaktadır. Böylece eğitim alanında sınırsız öğrenme kavramı giderek öne çıkmaktadır. Bildiride hayat boyu öğrenme ile sınırsız öğrenme arasındaki farklılıklara değinilmekte, sınırsız öğrenmeyi gerekli kılan nedenler ve sınırsız öğrenmenin yararları ele alınmaktadır. Sınırsız öğrenme becerilerinin geliştirilmesi ve bireyin geleceğine yön vermesi üzerinde durulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hayat boyu öğrenme, Sınırsız öğrenme, Gelişme.

İlkokul Öğrencilerinin “Öğretmen” Algılarında Öğretmen Değişikliğinin Rolü

Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK
Bartın Üniversitesi
aysederyaisik@gmail.com

Naime Gizem ERDOĞAN
Bartın Üniversitesi
ngizem.erdogan@gmail.com

Metafor bir kavramın benzetme yoluyla başka bir kavramsal ifade ile aktarılması olarak açıklanabilir. Metafor yolu ile bir kavramın bireylerde oluşturduğu algılar ortaya çıkarılabilir. Son yıllarda öğretmen kavramı metafor çalışmalarında sıklıkla kullanılmıştır. Fakat literatür tarandığında öğretmen değişikliği değişkeninin kullanıldığı metaforik çalışmaların yetersiz olduğu görülmüştür. Bu çalışma ilkökul öğrencilerinin öğretmen algılarında öğretmen değişikliğinin rolünün belirlenmesi amacıyla yapılmıştır ve literatüre katkı sağlamak amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Çalışmanın katılımcılarını Bartın ili merkezinde bulunan bir ilkökulun üçüncü sınıflarının iki farklı şubesi oluşturmaktadır. Çalışma grubu belirlenirken aykırı durum örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın amacına uygun olarak belirlenen gruplardan bir tanesi okula başladığı günden itibaren aynı öğretmenle eğitimini sürdürürken, diğer grup her dönem yeni bir öğretmenle karşılaşmış öğrencilerden oluşmaktadır. Öğretmen değişikliği yaşayan öğrenci grubu 24, öğretmen değişikliği yaşamamış olan öğrenci grubu 21 kişiden oluşmaktadır. Öğrencilerin öğretmen algılarını belirlemek için “Öğretmen ... gibidir. Çünkü...” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Elde edilen veriler kodlanmış, kategoriler geliştirilmiş ve nicel sonuçlara ulaşılmıştır. Çalışmanın güvenilirliğini sağlamak için verilerin eşleşmesi iki araştırmacı tarafından yapılmış, %98’lik bir görüş birliğine varılmıştır. Araştırma sonunda öğretmen değiştirmeyen grupta öğretmenin daha çok “Aileden Biri” ve “Örnek İnsan” olarak algılandığı, öğretmen değiştiren grupta ise “Öğretici”, “Sınıf Yönetimini Sağlayan”, “Aileden Biri” ve “Örnek İnsan” olarak algılandığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen değişikliği, İlkokul öğrencileri, Metafor.

Okul Öncesi ve Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk İstismarı ve İhmaline Yönelik Görüşleri ve Farkındalık Düzeyleri

Murat SAĞIR
Milli Eğitim Müdürlüğü
agozler@erciyes.edu.tr

Dr. Alpaslan GÖZLER
Erciyes Üniversitesi
agozler@erciyes.edu.tr

Bu araştırma okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin çocuk istismarı ve ihmal konusundaki görüşleri ve farkındalık düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın yürütülmesinde genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2012- 2013 eğitim öğretim yılında Kayseri İli Melikgazi, Kocasinan ve Talas merkez ilçe sınırları içindeki ilkokullarda görev yapan 3123 sınıf öğretmeni arasından tesadüfi örnekleme yoluyla seçilen 369 sınıf öğretmeni ile anasınıfları ve anaokullarında görev yapan 474 okul öncesi öğretmeninden 169'u ile yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen anket öğretmenlere uygulanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %89,7'si (n=482) çocuk istismar ve ihmal ile ilgili hiçbir eğitim almadığını, %75,8'i (n=408) çocuk koruma kanunu hakkında hiç bilgilendirilmediğini ve %70,8'i (n=381) bu konuda bilgilendirilme gereksinimi duyduklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin %84,4'ü (n=454) çocuk ihmal ve istismarını kanunlara göre bildirmek zorunda olduklarını, %98'i (n=527) ise ahlaki anlamda bildirimden sorumlu olduklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler çocuk istismar ve ihmalini bildirecekleri yer olarak en çok okul yönetimini (x=1,67) tercih etmişlerdir. Fiziksel istismarla ilgili verilen tanım ve belirtilere 538 öğretmenin %81,2'si (n=437) Duygusal ihmal ve istismara %92,9'u (n=500), cinsel istismara %91,4'ü (n=492), ekonomik istismara %69,1'i (n=372), fiziksel ihmale %61,7'si (n=332), eğitimsel ihmale %81'i doğru yanıt vermiştir. Çocuk istismarı ve ihmal ile ilgili öğretmenler kendilerini orta düzeyde (2,61- 3,40) yeterli görmektedir. Tanım ve belirtilere verilen cevaplar incelendiğinde, öğretmenlerin çocuk istismarı ve ihmaline yönelik farkındalık düzeyleri yüksek düzeyde çıkmıştır. Bu sonuçlara bağlantılı olarak şu sonuçlar elde edilmiştir; öğretmen yetiştiren üniversitelerin, adaylarına, çocuk ihmal ve istismarı konusunda bilgilendirici eğitimler yada seçmeli derler ile bilgi vermesi gerekir. Bununla birlikte görevi başındaki okul öncesi ve sınıf öğretmenlerine hizmetiçi eğitimlerle konu hakkında eğitim verilmelidir. Öğretmenlerin bu konularda üzerine düşenleri, resmi sorumluluklarını ve çocuğun bu durumlarda nasıl korunması gerektiğini bilmeleri önemlidir. Araştırma sonuçlarına göre okul yönetimlerinin bildirim yapılacağı ilk makam olması sonucu yöneticilerin de sorumluluklarını artırmaktadır. Yöneticiler bu durumda nereye haber vermesi gerektiğini ve olayı hangi birimlere bildirmesi gerektiğini iyi bilmelidirler. Çocuk Koruma Kanunu hem öğretmenlere hemde yöneticilere anlatılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, İstismar, İhmal, Öğretmen, Farkındalık.

Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerilerinin Değerlendirilmesi

Yrd. Doç. Dr. Gülsün ŞAHAN
Bartın Üniversitesi
gulsunsahan@hotmail.com

Yrd. Doç. Dr. Neslihan USTA
Bartın Üniversitesi
nusta@bartin.edu.tr

Sınıf yönetimi becerisi her öğretmenin sahip olması gereken bir özelliktir. Eğitim fakültelerinde bu beceriye yönelik sınıf yönetimi dersi verilmektedir. Mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin bu derste teorik aldıkları bilgileri uygulamaları ilk başlarda istenilen düzeyde olmasa da sonraki yıllarda daha iyi düzeyde olacağı beklenmektedir. Ancak meslekte uzun yıllar görev yapan öğretmenlerin yeni yöntem ve teknikler konusunda kendilerini geliştirmesi, hızla değişen bilgi ve teknolojilere, bunun yanında değişen öğrenci profiline uyum sağlamaları gerekmektedir. Bu nedenle tüm öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin geliştirilmesine, bu konuda yeterliliklerinin arttırılmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı ortaokul ve liselerde görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin geliştirilmesine yönelik eğitim verilmesi, yapılan ön test ve son testlerle sonucun belirlenmesi ve değerlendirilmesidir.

Araştırmada nicel araştırma yöntemi kullanılacaktır. Araştırmada Bartın ili merkez orta okul ve liselerinde görev yapan çalışmaya istekli olan 54 öğretmene önce sınıf yönetimi becerileri ölçeği anketi uygulanmış daha sonra öğretmenlere araştırmacılar tarafından sınıf yönetimi konusunda 2 saatlik eğitim verilmiştir. Seminer sonucunda son testler uygulanarak yapılan seminerlerin öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine katkısı yordanmaya çalışılmıştır. Bu çalışmanın verileri, 1998 yılında Baloğlu tarafından geliştirilen Sınıf Yönetimi Becerisini Değerlendirme Ölçeğinin, 2004 yılında Ağaoğlu tarafından geliştirilmesi ile elde edilen ölçek ile veriler toplanmıştır.

Sonuç olarak öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda kendilerini düzenli olarak yenilemeleri gerektiği, öğrenci profiline, değişen teknolojinin bunu gerekli kıldığı söylenebilir. Okul kapanış ve açılışında yapılan seminerlerde öğretmenlere sınıf yönetimi konusunda seminerler verilebilir. Sorunlar ve çözüm önerileri konusunda öğretmenler ortak çalışma yapabilirler.

Anahtar Kelimeler: Sınıf yönetimi, Öğretmen, Okul, Sınıf yönetimi becerisi

Üniversite Öğrencilerinin Öğrenmeye İlişkin Tutumları ile Akademik Motivasyonları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Yrd. Doç. Dr. Adnan TAŞGIN
Atatürk Üniversitesi
adnantasgin@gmail.com

Öğrt. Gör. Göksel COŞKUN
Bitlis Eren Üniversitesi
gokselcoskun86@gmail.com

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin öğrenmeye ilişkin tutumları ile akademik motivasyonları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. İlişkisel tarama türündeki bu araştırma 2016-2017 öğretim yılı bahar yarıyılında gerçekleştirilecektir. Araştırmanın evrenini bir devlet üniversitesinde öğrenim gören üniversite öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklemini ise ilgili üniversite öğrencilerinden tabakalı örnekleme yöntemine göre belirlenen üniversite öğrencileri oluşturacaktır. Araştırmada Kara (2010) tarafından geliştirilen “Öğrenmeye İlişkin Tutum Ölçeği” ile Vallerand ve diğ. (1992) tarafından geliştirilen, Karagüven (2012) tarafından Türkçe’ye uyarlaması yapılan “Akademik Motivasyon Ölçeği” kullanılacaktır. Öğrenmeye ilişkin tutum ölçeği 40 maddeden ve “Öğrenmenin Doğası (7 Madde)”, “Öğrenmeye İlişkin Beklentiler (9 Madde)”, “Öğrenmeye Açıklık (11 Madde)” ve “Öğrenmeye İlişkin Kaygılar (13 Madde)” olmak üzere 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Akademik motivasyon ölçeği ise 25 maddeden ve 7 alt boyuttan oluşmaktadır. Verilerin analizinden önce verilerin normal dağılıp dağılmadığı kontrol edilecektir. Verilerin normal dağılımı durumunda parametrik testlerden bir sürekli değişken üzerinden iki farklı katılımcı gruba ilişkin ortalamaların kıyaslanmasında bağımsız örneklem t-testi, ikiden fazla grubun ortalamalarının kıyaslanmasında ise tek yönlü varyans analizi kullanılacaktır. Verilerin normal dağılmaması durumunda non-parametrik testlerden bir sürekli değişken üzerinden iki farklı katılımcı gruba ilişkin puanların kıyaslanmasında Mann Whitney U testi, ikiden fazla grubun puanlarının kıyaslanmasında ise Kruskal Wallis Testi kullanılacaktır. Ayrıca verilerin normal dağılımı durumunda iki sürekli değişken arasındaki ilişkinin belirlenmesinde Pearson Momentler Çarpım Korelasyon katsayısı, verilerin normal dağılmaması durumunda ise Spearman sıra farkları korelasyon katsayısı hesaplanacaktır. Araştırmaya ilişkin veri toplama süreci devam ettiği için verilerin analizinin ardından bulgular, sonuç, tartışma ve önerilere yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenme, Akademik Motivasyon, Tutum

İlkokul 3. Sınıf Öğrencilerinin Değerlere İlişkin Renk Algılarının İncelenmesi

Yrd. Doç. Dr. Seçil KARTOPU
Bartın Üniversitesi
secilkartopu@hotmail.com

Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK
Bartın Üniversitesi
aysederya@bartin.edu.tr

Yrd. Doç. Dr. Serpil ÖZDEMİR
Bartın Üniversitesi
serpilozdemir@bartin.edu.tr

Çağdaş eğitimin amaçlarından biri de topluma uyum sağlayabilen, insanlığa katkıda bulunabilen, yaşadığı toplumu geliştiren bireyler yetiştirmenin yanı sıra bireyin bedensel, zihinsel ve psiko-sosyal açıdan gelişimini sağlıklı bir şekilde devam ettirebilmesine de yardımcı olmaktır. Bu bağlamda dünyada hızla gelişen teknoloji ve küreselleşmenin negatif etkilerini eğitim sistemimizde en aza indirmek için gençlerimizin ve çocuklarımızın evrensel değerlerin yanı sıra toplumumuzun yapısını oluşturan değerler sistemini de benimsemesi, koruması ve içselleştirip davranışa dönüştürmesi gereklidir.

Bu çalışmada, ilkokul öğrencilerinin değerlere ilişkin algıları ve bu algılarını çizdikleri resimlere renk bakımından nasıl yansıttıklarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma 2016-2017 eğitim- öğretim yılı bahar döneminde, Bartın ili Merkez ilçesinde bulunan bir ilkokulda yürütülmüştür. Çalışma örneklemini ise tesadüfi (random) yöntemle seçilmiş olan bu ilkokulun iki sınıfında okuyan toplam 40, 3. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır.

Bu çalışmada genel eğitimsel değerler arasında yer alan dört değer (hoşgörü, paylaşma, temizlik, aile) esas alınmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden biri olan sanat temelli araştırma yaklaşımı ile gerçekleştirilen bu çalışmada uygulama beş hafta sürmüş ve iki aşamalı olarak gerçekleştirilmiştir. Uygulamanın birinci aşamasında seçilen dört değere (hoşgörü, paylaşma, temizlik, aile) yönelik boyama çalışma kağıtları ve yaş grubuna uygun kısa sorular araştırmacılar tarafından uzman görüşleri alınarak hazırlanmış, ilk hafta ilk sınıfa toplam 18 öğrenciye uygulanmıştır. Uygulama yapılan kağıtlarda çocukların kullandıkları renklerin gerçekte ne anlam ifade ettiğinin belirlenmesi için öğrencilerin kendi anlatım ve ifadelerine başvurulmasına dolayısıyla kısa cevaplı sorulara gereksinim duyulmuştur. Uygulamanın ikinci aşamasında ise seçilen dört değer ile ilgili uygulamalı resim çalışmaları dört hafta boyunca diğer sınıftaki toplam 22 öğrenciye yaptırılmıştır. Araştırmada veri toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan çalışma kağıtları ve çocukların resimleri kullanılmıştır.

Araştırma bulgularına göre; çalışma kağıtlarına ve kısa cevaplı sorulara bakıldığında “Paylaşma” değerinin öğrenciler tarafından çoğunlukla “çok renkli” boyandığı, “Aile” değerinin “kırmızı” renkle boyandığı, “Hoşgörü” değerinin “Pembe” renkle boyandığı, “Temizlik” değerinin ise “Mavi ve yeşil” renkle boyandığı görülmektedir. İkinci aşamada diğer sınıftaki öğrencilere yaptırılan resimlerde ise “Aile” değerinde daha çok “sıcak renkler (sarı-turuncu)” kullanıldığı, “Hoşgörü” değerinde “soğuk renkler (mavi- yeşil)” kullanıldığı, “Paylaşma” değerinde “çok renkli (eşit renk dağılımı)” boyaların kullanıldığı, “Temizlik” değerinde ise “soğuk renkler (mavi)” kullanıldığı tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular çocukların cevaplarına göre ayrıca irdelenmiştir. Çalışmanın sonucunda, her iki sınıftaki öğrencilerin, seçilen değerlere ilişkin renk algılarının benzerlik taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sonuçlarının, etrafındaki dünyayı hızla fark etmeye de başladığı, içinde yaşadığı kültürü tanıyıp, anlama gereği duyduğu bu yaş öğrencilerinin, yaşadıkları topluma karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlamak ve öğrencilerde evrensel ve toplumsal değerlerle ilgili farkındalık oluşturmak bakımından katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İlkokul, Değerler, Renk algısı.

Eğitim Bilimleri Alanında Araştırma Yapan Akademisyen ve Yüksek Lisans Öğrencilerinin Karşılaştığı Sorunların İncelenmesi

Yrd. Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK
Bartın Üniversitesi
erkamsulak@gmail.com

Yasemin SÖNMEZ
Bartın Üniversitesi
yaseminsonmezsonmez@gmail.com

Seda VARAN
Bartın Üniversitesi
ssedavaran@hotmail.com

Eğitim bilimleri alanında yeni fikirler üretilmesi için nitelikli ve güncel araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu araştırmaların sonuçları eğitim yaklaşımlarını, eğitim programlarını, öğretim stratejileri, yöntem ve tekniklerini etkilemekte, sürekli olarak eğitim uygulamalarının güncellenmesini sağlamaktadır. Araştırmaların niteliği açısından araştırmacıların çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunların üstesinden gelmeyi bilmesi gerekmektedir. Ancak çalışma öncesi, sırası ve sonrasında karşılaşılan bazı sorunlar araştırmacılar da tükenmişliğe neden olmakta ve bu sorunlar araştırma sürecini önemli düzeyde etkilemektedir. Bu çalışmanın amacı eğitim bilimleri alanında akademik çalışmalarda bulunan araştırmacıların karşılaştığı sorunların bazı değişkenler açısından incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda 2016-2017 eğitim öğretim yılı içerisinde Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesinde çalışmakta olan akademisyenler ve Eğitim Bilimleri Enstitüsüne bağlı birimlerde tezli yüksek lisans yapmakta olan öğrencilerle görüşmeler yapılmıştır. Akademisyenlere elektronik ortam üzerinde hazırlanmış olan görüşme soruları üniversite alt yapısında yer alan mail adreslerine gönderilerek, tezli yüksek lisans öğrencilerine ise formlar elden sunularak verilerin toplanması yoluna gidilmiştir. Araştırma tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırmada ölçme aracı olarak uzman görüşleri alınarak araştırmacılar tarafından oluşturulmuş, kişisel bilgileri içeren 2 ve görüşme sorularını içeren 6 olmak üzere toplam 8 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler üzerinde yüzde ve frekans hesaplamaları yapılmış, veriler kategorize edilip tablo haline getirilmiştir. Yapılan görüşmeler sonucunda akademisyenler ve tezli yüksek lisans öğrencilerinden elde edilen bulgulara yönelik çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Eğitim bilimleri, Akademisyen, Yüksek lisans öğrencisi, Araştırma süreci, Sorun

Lise Öğrencilerinin Tartışma Becerilerine Yönelik Tutumları

Doç. Dr. İjlal Ocak
Afyon Kocatepe Üniversitesi
ijlalocak@gmail.com

Ayşe Şahin
Milli Eğitim Bakanlığı
aaysesahinn@hotmail.com

Günümüz eğitim sistemlerinde yeni yaklaşımlarla öğretmen ve öğrencilerin aktif olarak katıldığı bir sınıf ortamı hedeflenmektedir. Burada temel amaç demokrasiyi içselleştirmiş, başkalarının düşüncelerine saygılı, düşünen, sorgulayan, olaylara eleştirel gözle bakan, kendine güvenen, kendini ifade edebilen, araştırmacı, üretken, etkin ve sorumlu bireyler yetiştirebilmektir. Bu hedefleri tamamen geleneksel yöntemlerle gerçekleştirmek mümkün değildir. Bunun için öğrenme süreçlerinde, öğrencilerin düşüncelerini, araştırmalarını, sorun çözmelerini ve edindikleri bilgi ve beceriyi yeniden yapılandırıp yaşama geçirmelerini destekleyen yöntem ve teknikler işe koşulmalıdır. Öğrenme yöntemlerinden olan tartışma yöntemi, alternatif bakış açılarıyla öğrenende oluşturduğu bilişsel dengesizlik veya uyumsuzluk ile düşünmenin başlaması için gerekli olan itici gücü sağlaması sayesinde işe koşulabilecek etkili bir yöntem haline gelmektedir. Tartışma öğrencilerin düşüncelerini tekrar gözden geçirmelerine fırsat verdiği için konuları daha iyi anlamalarını ve iletişim becerilerinin gelişimini de sağlamaktadır. Bu nedenle liseye devam eden öğrencilerin tartışma becerilerinin belirlenmesinin ilgili kurumlara ve eğitimcilere yardımcı olacağı düşünülmektedir. Bu araştırmanın amacı Afyonkarahisar ilinde liseye devam eden öğrencilerin tartışma becerilerinin belirlenmesi ve bazı değişkenler açısından (cinsiyet, sınıf düzeyi, anne-baba tutumu, ailelerinin ekonomik durumları, ailede kaçınıcı çocuk olduğu) açısından bu becerinin farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmektir. Araştırmada lise öğrencilerinin tartışma becerilerine yönelik tutumlarını betimsel olarak incelemek için genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma evrenini 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Afyonkarahisar ilinde öğrenim gören lise öğrencileri, örneklemini ise bu ildeki çeşitli liselere devam eden 9, 10, 11 ve 12. sınıfta öğrenim gören 307 kadın ve 243 erkek olmak üzere toplam 550 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak Ocak ve Karakuş (2015), tarafından geliştirilen “Öğretmen Adaylarının Tartışma Becerilerine İlişkin Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek beşli likert tipinde olup, 20 maddeden ve farkındalık, etki ve çekingenlik olmak üzere üç ayrı alt boyuttan oluşmaktadır. Araştırmada toplanan veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve analiz edilmiştir. Verilerin analizinde betimsel istatistikler, normallik testi, ikili değişkenler için bağımsız örneklem için t-testi, çoklu değişkenler için tek yönlü varyans analizi ve kruskal wallis-H testi kullanılmıştır. Araştırma bulgularına lise öğrencilerinin tutumu ölçeğinin genelinde kararsızım aralığında yer almaktadır. Değişkenler açısından bakıldığında lise öğrencilerinin tartışma becerilerine yönelik tutumlarında ölçeğinin tümünde cinsiyet değişkeni dışında diğer belirtilen değişkenler açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Yine öğrencilerin tartışma becerilerine ilişkin tutum düzeylerinde ölçeğinin sadece etki alt boyutunda cinsiyet değişkeni açısından anlamlı farklılık bulunmuştur. Sonuç olarak lise öğrencilerinin tartışma becerilerine yönelik tutumlarının olumlu düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Cinsiyet dışında çalışmadaki diğer değişkenlerin öğrencilerin tartışma becerilerine yönelik tutumlarına herhangi bir etkisi olmadığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tartışma, Beceri, Lise, Öğrenci, Tutum.

Lise Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Belirlenmesi

Doç. Dr. İjlal Ocak
Afyon Kocatepe Üniversitesi
ijlalocak@gmail.com

Ayşe Şahin
Milli Eğitim Bakanlığı
aaysesahinn@hotmail.com

İnsanı toplumsal bir varlıktır. Çünkü insan çok özel anlamda bir grup (aile veya çevre) içinde, genelde ise bir toplum içindedir ve bir arada yaşamının gereği olarak birbirleriyle etkileşim kurmak ve topluma uyum sağlamak durumundadırlar. Bu da bireyin bir takım becerilere sahip olmasıyla mümkündür. Bu davranışlar genel olarak sosyal beceri olarak adlandırılmaktadır. Bu becerileri etkili bir biçimde kullanabilen ergenler akranları, öğretmenleri, aileleri ve kişiler tarafından kabul görüp olumlu sosyal ilişkiler geliştirebilirler. Bu bakımdan liseye devam eden öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin belirlenmesi önem arz etmektedir. Bu araştırmanın amacı Afyonkarahisar ilinde liseye devam eden öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin belirlenmesi ve bazı değişkenler açısından (cinsiyet, sınıf düzeyi, anne-baba tutumu, ailelerinin ekonomik durumları, ailenin kaçınıcı çocuğu olması) açısından bu becerinin farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmektir. Araştırma lise öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerini betimsel olarak incelemek için genel tarama modelinde bir çalışmadır. Araştırma evrenini 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Afyonkarahisar ilinde öğrenim gören lise öğrencileri, örneklemini ise bu ildeki liselere devam eden 9, 10, 11 ve 12. sınıfta öğrenim gören 307 kadın ve 249 erkek olmak üzere toplam 556 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Riggio (1986, 1989) tarafından geliştirilen ve Galip Yüksel (1998) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Sosyal Beceri Envanteri [SBE] ve araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu kullanılmıştır. SBE sosyal becerileri altı ayrı alanda ölçmektedir. Ayrıca, sosyal yeterli ya da sosyal becerilerin tümünü kapsayan global sosyal beceri seviyesini toplam olarak hesaplamaktadır. SBE'yi sırasıyla Duyuşsal anlatımcılık, Duyuşsal duyarlık, Duyuşsal kontrol, Sosyal anlatımcılık, Sosyal duyarlık, Sosyal kontrol olmak üzere herbiri 15 maddeden oluşan altı alt ölçekten ve toplamda 90 maddeden oluşmaktadır. Araştırmada toplanan veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve analiz edilmiştir. Verilerin analizinde betimsel istatistikler, normallik testi, ikili değişkenler için bağımsız örneklemler t-testi, çoklu değişkenler için tek yönlü varyans analizi ve kruskal wallis-H testi kullanılmıştır. Araştırma bulgularına lise öğrencilerinin SBE'nin genelinde benim gibi aralığında yer almaktadır. Ölçeğin genelinde bütün değişkenler açısından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ama lise öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin cinsiyet değişkeni açısından duyuşsal kontrol ve sosyal anlatımcılık alt ölçeklerinde, ailenin ekonomik durumu değişkeni açısından duyuşsal duyarlık ve duyuşsal kontrol alt ölçeklerinden, anne baba tutumu değişkeni açısından ise sosyal kontrol alt ölçeğinde anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Sonuç olarak lise öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin orta seviyede olduğu görülmektedir. Lise öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin cinsiyet, ekonomik durum, anne baba tutumundan etkilendiği; ailede kaçınıcı çocuk olduğu ve sınıf düzeyi açısından ise etkilenmediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sosyal beceri, Lise, Öğrenci, Düzey.

Yüksek Öğretim Öğretim Üyelerinin İletişim Davranışlarının Öğrenci Gözüyle Değerlendirilmesi

Tuğba ÇINAR
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
cinartgba@hotmail.com

İletişim, duygu ve düşüncelerin, akla uygun şekilde başkalarına aktarılması, bildirim ve haberleşme olarak tanımlanmaktadır. (tdk) Gelişen ve değişen dünyada sağlıklı, verimli bir eğitimin öğrencilere sunulması için etkili iletişim ortamı oluşturulması gereklidir. Ayrıca "Bireylerin sosyal yaşamda başarılı olmaları onların etkili iletişim becerilerini kazanmalarıyla gerçekleşmektedir. Ayrıca, sosyal becerilerin gelişmesi, insanların ilgilendikleri şeylere daha çabuk ulaşma, fırsatları değerlendirme ve duygusal olarak çevreye uyum sağlamalarına yardımcı olmaktadır. Bir başka deyişle, iletişim becerileriyle yaşamdaki başarı arasında olumlu bir ilişki bulunmaktadır." (Whirter ve Acar, 1998). Bu araştırmanın amacı yükseköğretimde öğrenim gören öğrencilerin öğretmen öğrenci iletişiminde çeşitli problemlere göre öğrencilerin beklentilerini tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda öğrencilerine "Öğretim Elemanlarını İletişim Kurma Süreciyle İlgili Öğrencilerin Beklentileri" ölçeği uygulanmıştır. Elde edilen bilgiler incelenerek öğrencilerin beklentileri tespit edilmiştir. Verilerin analizi sonucunda elde edilen bilgiler tablolaştırılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İletişim, öğrenci beklentileri.

Öğretmenlere Performansa Dayalı Ücret Verilmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Doç. Dr. Mehmet TURAN
Fırat Üniversitesi
mturan@firat.edu.tr

Arş. Gör. Eyüp BOZKURT
Fırat Üniversitesi
ebozkurt@firat.edu.tr

Eğitim öğretim faaliyetlerinin yürütüldüğü okulların en temel taşlarından bir tanesi de öğretmenlerdir. Öğretmenler yaptığı veya yapmadığı çalışmalar ile öğrencileri doğrudan etkilemekte ve çocukların hayatında önemli bir rol oynamaktadırlar. Öğretmenlerin büyük rol oynadığı okullarda yaşanan en büyük sorunlardan bir tanesi çalışan ve çalışmayan öğretmenin ayrımının yapılamamasıdır. Öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği şekilde çalışan ve kendisini sürekli yenileyen öğretmen ile çalışmayan ve kendisini yenilemeyen öğretmen aynı maaşı almakta ve hiçbir yaptırıma uğramamaktadır. Bunun sonucunda da öğretmenler arası adaletsizlik ortaya çıkmaktadır. Bu çalışma öğretmenlere performansa dayalı ücret verilmesine ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu araştırma öğretmenlere performansa dayalı ücret verilmesine ilişkin öğretmen görüşlerini saptamak amacıyla yapılmıştır. Araştırma tarama modelinde olup betimsel bir nitelik arz etmektedir. Bu araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim öğretim yılında Kahramanmaraş, Diyarbakır, Malatya, Elazığ illerinde görev yapan 378 ilkököl ve ortaokul öğretmeninden oluşmaktadır. Veriler, araştırmacılar tarafından oluşturulan anket formuyla elde edilmiştir. Anket formu uzman görüşleri de dikkate alınarak hazırlanmıştır. Anket formu toplam 2 bölümden oluşmaktadır. Anket formunun birinci bölümünde demografik veriler bulunmakta ve bu demografik verilere dayalı olarak görüş maddeleri karşılaştırılmıştır. Anketin ikinci bölümünde performansa dayalı ücrete ilişkin görüşlerin yer aldığı toplam 20 görüş maddesi bulunmaktadır. Ankette beşli likert tipi ölçek kullanılmış ve değerlendirme buna dayalı olarak yapılmıştır. Verilerin analizinde SPSS istatistik paket programından faydalanılmıştır. Araştırmadan elde edilen verileri çözümlemeye "aritmetik ortalama", "yüzde" ve "frekans" kullanılmış; öğrenci görüşlerinin, demografik verilere dayalı değişkenlerden etkilenme derecesi de bağımsız gruplar t testi ile tek yönlü varyans analizi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, Performansa dayalı ücret, Performans.

Ortaokul Öğrencilerinde Ders Çalışma Özyeterliğinin İncelenmesi

Doç. Dr. Gürbüz OCAK
Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi
gocak@aku.edu.tr

Semra AYDINLIK
Afyonkarahisar Bahçelievler Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
semraaydinlik@gmail.com

Özyeterlik, genel anlamda bireyin sahip olduğu becerilere ve kendi performansına inanması ve karşılaştığı zorluklarla mücadele edebilme gücü şeklinde tanımlanabilir. Özyeterlik kavramı bireyden bireye değişebilen, öznel bir kavramdır. Ders çalışma ise bireyin öğrendiklerini kalıcı hale getirebilme gayretidir. Birey, çoğunlukla ders çalışma yoluyla formal öğrenmelerini pekiştirmeye çalışır. Ders çalışma öz yeterliliğine sahip olan bir öğrenci okul öğrenmelerinde daha bilinçli hareket ederek performansına göre ders çalışma biçimini yönlendirir. Bu bağlamda ders çalışma öz yeterliliğinin bilinmesi önemlidir. İşte bu çalışmada ortaokul öğrencilerinin ders çalışma özyeterliği dağılımı incelenmiştir. Cinsiyet, sınıf seviyesi, anne-baba eğitim durumu ve günlük ders çalışma saati açısından öğrencilerin ders çalışma özyeterlikleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı araştırılmıştır.

Yapılan çalışmada çok sayıda bireye ulaşma ve toplanan verilerin analizi açısından nicel araştırma desenlerinden genel tarama modeli benimsenmiştir. Araştırmanın örneklemini Afyonkarahisar'daki ortaokul öğrencilerinden uygun örnekleme yöntemi ile seçilen 302 kız, 252 erkek olmak üzere toplam 554 öğrenciden oluşmaktadır. Veriler Güvenç (2010) tarafından beşli derecelendirme biçiminde hazırlanan 17 maddelik 'Ders Çalışma Özyeterlilik Ölçeği' ile toplanmıştır. Ölçeğe verilen cevaplar %0-%100 düzeyinde onarlı aralıkla ifade edilmiştir. Bu aralıklar için yapılan kodlama %0-%10 ve %20 için "Hiçbir zaman", %30 ve %40 için "Nadiren", %50 ve %60 için "Bazen", %70 ve %80 aralığı için "Çoğu zaman" ve %90-%100 aralığı için "Her zaman" olarak belirlenmiştir. Ölçeğin kabul edilebilir Cronbach Alfa değeri bu çalışmada .89, Güvenç (2010) tarafından yapılan hesaplamada ise .91 olarak bulunmuştur. Verilerin yorumlanması için normallik testi, bağımsız örneklemler için t testi ve tek yönlü varyans analizi (One Way Anova) testi kullanılmıştır.

Madde analizlerine göre katılımcıların ölçeğe verdikleri cevaplar "Bazen" ve "Çoğu zaman" arasında değişmektedir. Bu sonuca dayanarak çalışmaya katılan ortaokul öğrencilerinin ders çalışma özyeterlikleri genel olarak gelişmeye yakındır yorumu yapılabilir. Veriler analiz edildiğinde cinsiyet, sınıf seviyesi, baba eğitim durumu ve günlük ders çalışma süresi açısından öğrencilerin ders çalışma özyeterlikleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p < .050$). Ancak anne eğitim durumu açısından öğrenci ders çalışma özyeterlikleri arasında anlamlı bir farklılık elde edilememiştir.

Elde edilen sonuçlar incelendiğinde cinsiyet açısından ortaokul öğrencileri ders çalışma özyeterlikleri arasında kızlar lehine anlamlı bir farklılık elde edilmiştir. Sınıf seviyesi değişkeni açısından ise beklenenin aksine 5. ve 6. Sınıf düzeyindeki öğrencilerin 8. Sınıf öğrencilerine göre daha üst düzey ders çalışma özyeterliğine sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Baba eğitim durumu açısından ortaokul öğrencilerinin ders çalışma özyeterlikleri arasında anlamlı bir farklılık elde edilmiştir. Buna göre baba eğitim seviyesi arttıkça öğrencilerin ders çalışma özyeterliklerinde artış görülmektedir. Günlük ders çalışma süresi açısından öğrencilerin ders çalışma özyeterlikleri incelendiğinde de anlamlı bir farklılık elde edilmiştir. Günlük çalışma süresi arttıkça ders çalışma özyeterliğinde arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak anne eğitim durumu açısından öğrencilerin ders çalışma özyeterlik düzeyleri arasında herhangi anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Yürütülen çalışma öğrencilerin ders çalışma becerilerinin geliştirilmesi adına dikkat edilecek husuları içermesi yönünden önemli bir hatırlatıcı niteliği taşıyabilir. Ortaokul öğrencilerinin akademik düzeylerinin artırılması için yapılacak çalışmalara katkı sağlaması ümit edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ders çalışma özyeterliği, Ortaokul öğrencileri, Eğitim.

Ortaokul Öğrencilerinin Biliş Üstü Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Arş. Gör. Dr. Ceyhun OZAN
Atatürk Üniversitesi
ozanceyhun@atauni.edu.tr

Yrd. Doç. Dr. İsmail AY
Atatürk Üniversitesi
ismailay@atauni.edu.tr

Araştırmanın amacı ortaokul öğrencilerinin biliş üstü becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Bu kapsamda öğrencilerin biliş üstü becerileri il, okul, cinsiyet, eğitim şekli, sınıf, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, ailenin aylık geliri, kardeş sayısı, kendine ait oda durumu, kişisel bilgisayara sahip olma durumu, başarı algısı ve öğrenme stilleri değişkenleri açısından incelenmiştir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2011-2012 eğitim öğretim yılında Erzurum ve Bayburt illerinde öğrenim gören ortaokul öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise evren içerisinden uygun örnekleme yöntemi ile seçilen 700 öğrenci oluşturmaktadır. Eksik ya da hatalı veriler nedeniyle 147 öğrenci veri setinden çıkarılmış olup örneklem 553 kişiden oluşmuştur. Verilerin analizinde iki gruptan oluşan bağımsız değişkenlerin incelenmesinde bağımsız gruplar t testi, ikiden fazla gruptan oluşan bağımsız değişkenler için ise varyans analizi kullanılmıştır. Gruptaki kişi sayısının 15`in altına düştüğü durumlarda Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır. Öğrencilerin biliş üstü becerileri il, okul türü, eğitim şekli, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, kardeş sayısı, kişisel bilgisayara sahip olma durumu ve öğrenme stilleri değişkenlerine göre anlamlı olarak farklılaşmamaktadır. Öğrencilerin biliş üstü becerileri cinsiyet, sınıf, aile aylık gelir, kendine ait oda ve başarı algısı değişkenlerine göre ise anlamlı ölçüde farklılaşmaktadır. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere, 6. sınıf öğrencilerinin 8. sınıf öğrencilerine, ailesinin aylık geliri yüksek olanların düşük olanlara, kendine ait odası olanların olmayanlara ve başarı algısı yüksek olanların düşük olanlara göre biliş üstü becerileri anlamlı ölçüde yüksektir.

Anahtar Kelimeler: Biliş üstü beceriler, Ortaokul öğrencileri, Öğrenme stilleri.

Ortaokul Öğrencilerinde Sorumluluk Duygu ve Davranışının İncelenmesi

Doç. Dr. Gürbüz OCAK
Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi
gocak@aku.edu.tr

Semra AYDINLIK
Afyonkarahisar Bahçelievler Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
semraaydinlik@gmail.com

Öğrencilerin akademik başarıları, kişilerarası iletişim becerileri ya da bireysel görevlerini yerine getirme düzeyleri ele alınırken genellikle onların sorumluluk duygu ve davranışlarına göre yorum yapılabilir. Türk Dil Kurumu'na göre sorumluluk; "Kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi, sorum, mesuliyet" şeklinde tanımlanmıştır. Yapılan araştırmada ortaokul öğrencilerinin sorumluluk duygu ve davranışlarının dağılımı elde edilmeye çalışılmıştır. Cinsiyet, anne-baba eğitim durumu, yaş, günlük ders çalışma saati ve kardeş sayısı gibi değişkenlerin ortaokul öğrencilerinin sorumluluk duygu ve davranışlarına etkisi incelenecektir.

Araştırmada çok sayıda katılımcıya ulaşabilmek ve verilerin analizi yönüyle nicel araştırma desenlerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Afyonkarahisar ilinde 9 farklı ortaokuldan uygun örnekleme türüyle seçilen 312 kız ve 258 erkek olmak üzere toplamda 570 öğrencidir. Veri toplamak için Özen (2008) tarafından geliştirilen 18 maddelik 2 alt boyuttan oluşan dörtlü derecelendirmeye sahip 'Sorumluluk Duygu ve Davranış' ölçeği kullanılmıştır. Bunlar; "Her zaman sorumluluk duyarım, sıklıkla sorumluluk duyarım, çok nadir sorumluluk duyarım ve hiçbir zaman sorumluluk duymam" şeklindedir. Ölçeğin Özen (2008) tarafından ise .82 olarak hesaplanan Cronbach Alpha katsayısı bu araştırmada .83 olarak, hesaplanmıştır. Toplanan verilerin analizi için normallik testi, bağımsız örneklemler için t testi ve tek yönlü varyans analizi (One Way Anova) uygulanmıştır.

Madde analizlerine göre katılımcılar ölçek maddelerine genel olarak "Her zaman" ve "Sıklıkla" düzeyinde cevap vermişlerdir. Buna göre öğrencilerin sorumluluk duygu ve davranışlarının genel anlamda gelişmiş olduğu sonucuna ulaşılabilir ve alt boyutlar incelendiğinde öğrencilerde sorumluluk duygusu sorumluluk davranışına göre daha çok gelişmiştir. Yapılan analiz sonucuna göre cinsiyet açısından ortaokul öğrencilerinin sorumluluk duygu ve davranış düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p=,000$; $p < 0,05$). Öğrencilerin sorumluluk duygu ve davranışlarında anne ve baba eğitim durumları ve kardeş sayısı açısından anlamlı bir farklılık bulunmazken günlük ortalama ders çalışma saati ve öğrencilerin yaşı açısından anlamlı farklılıklar elde edilmiştir ($p < .05$).

Yapılan çalışmada cinsiyet açısından ortaokul öğrencilerinin sorumluluk duygu ve davranışında anlamlı bir farklılık elde edilmiştir ve öğrencilerin puanları incelendiğinde kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla sorumluluk duygu ve davranışına sahip olduğu görülmektedir. Araştırmada yaş ve sınıf düzeyi açısından öğrencilerin sorumluluk duygu ve davranışları arasında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır. 5 ve 6. sınıfların 7. ve 8. sınıflara göre daha fazla sorumluluk duygu ve davranışına sahip olduğu görülmektedir. Kardeş sayısı ve anne baba eğitim durumu açısından öğrencilerin sorumluluk duygu ve davranışları incelendiğinde öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Toplanan verilere göre günlük ders çalışma sürelerinin de sorumluluk duygu ve davranışlarında anlamlı bir farklılık oluşturduğu sonucu elde edilmiştir. Günlük ders çalışma süresi ile sorumluluk duygu ve davranış düzeyi pozitif korelasyon göstermektedir. Bu verilere dayalı olarak öğrencilerin sorumluluk duygu ve davranışlarına dair yapılacak araştırmalarda cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi ve günlük ders çalışma süresi göz önünde bulundurulabilir.

Anahtar Kelimeler: Sorumluluk, Ortaokul öğrencileri, Eğitim

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Tükenmişlik Durumları ve Öğretim Sürecinde Karşılaştıkları Problemlerin İncelenmesi: Karma Araştırma Yaklaşımı

Arş. Gör. Dr. Aynur YILMAZ
Kırıkkale Üniversitesi
yilmazaynr@hotmail.com

Arş. Gör. Oğuz Kaan ESENTÜRK
Gazi Üniversitesi
oguz_kaan61@hotmail.com

Doç. Dr. Ekrem Levent İLHAN
Gazi Üniversitesi
levent-besyo@hotmail.com

Günümüzde birçok meslek grubu bireylerle yüz yüze ve yakın iletişim kurmayı gerektirmektedir. İnsanlarla sağlıklı iletişim kurmak ve sürdürmek onları zamanla yıpratmakta ve tükenmişlik duygusu ile karşı karşıya kalmalarına sebep olabilmektedir. Bu durum öğretmenlik mesleğinde de kendini gösterebilmektedir. Öğretmenler, eğitim-öğretimin nitelikli sürdürülmesi açısından öğrenci, yönetici, meslektaş, veli vb. ile başarılı iletişim sürdürebilme yeterliğine sahip olabilmelidir. Beden eğitimi öğretmenleri, yürüttükleri dersin doğal dinamiklerinin yanı sıra ders dışı faaliyetlerin de lideri konumunda olduklarından iletişim becerisinde ustalık beklenen en önemli branş öğretmenleridir. Beden eğitimi dersinin hedeflerine ulaşabilmesi ve ders dışı sportif etkinliklerin etkili olarak uygulanabilmesi açısından; iletişim, girişimcilik, liderlik gibi nitelikleri içeren sosyal beceriye sahip olan beden eğitimi öğretmenlerine önemli sorumluluklar düşmektedir. Bu becerilerin uygulanması noktasında beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaşılabilecekleri okul içi ya da okul dışı sorunlar, tükenmişlik duygularına sebep olabilmekte ve onların mesleklerine olan tutkularını azaltabilmektedir. Çalışmanın amacı, farklı eğitim kademelerinde görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik seviyeleri ve karşılaştıkları problemleri belirlemektir. Araştırmada karma araştırma yaklaşımlarından Eş Zamanlı Çeşitleme Deseni kullanılmıştır. Araştırma, 2015-2016 Eğitim-Öğretim yılı Bahar döneminde Trabzon ve Ankara illerindeki farklı eğitim kademelerinde (ilkokul, ortaokul ve lise) görev yapan 112'si Kadın, 131'i Erkek olmak üzere toplam 243 beden eğitimi öğretmeni üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın nicel bölümünde veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan "Kişisel Bilgi Formu" ve Maslach ve Jackson (1981) tarafından geliştirilen Türkçe'ye uyarlaması Ergin (1992) tarafından yapılan "duygusal tükenme", "duyarsızlaşma" ve "kişisel başarı" olmak üzere üç alt faktör ve 22 maddeden oluşan "Tükenmişlik Ölçeği" kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmanın nitel bölümünde ise araştırmanın nicel bölümünü destekleyen, araştırmacıya konu ile ilgili daha ayrıntılı bilgi elde etme fırsatı sunan "Yarı Yapılandırılmış Açık Uçlu Soru Formu" yer almıştır. Açık uçlu sorular "Öğretmenlik mesleğinden memnun musunuz?", "Öğretmenlik hizmetinizde karşılaştığınız sorunlar nelerdir?" şeklindedir. Nicel verilerin analizinde verilerin dağılımı dikkate alınarak, yapılacak testlere karar verilecektir. Yapılacak analizlerde ölçeğin geneli ve alt boyutları dikkate alınacaktır. Ayrıca ölçme aracının yapı geçerliğine kanıt sağlamak amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)'ne yer verilecektir. Araştırmada güvenilirlik analizinde ölçeğin geneli ve alt boyutları için Cronbach Alpha İç Tutarlık Katsayısı hesaplanacaktır. Araştırmanın nitel bölümünde ise tematik analize yer verilecektir. Araştırmanın sonucunda; beden eğitimi öğretmenlerinin kişisel bilgi formundaki değişkenlere (Cinsiyet, meslekteki hizmet yılı, mesleği isteyerek seçme durumu) göre istatistiksel analizler yapılacaktır. Nitel bölümde ise öğretmenlerin mesleklerine olan bakış açıları ve karşılaştıkları sorunlar tespit edilecektir. Araştırma sonucunda beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet yılları arttıkça, mesleki tükenmişliklerinde artış meydana geleceği, mesleği isteyerek seçen öğretmenlerin mesleki tükenmişlik seviyelerinin düşük olacağı tahmin edilmektedir. Araştırmanın nitel bölümünde ise beden eğitimi öğretmenlerinin dersin yürütülmesinde karşılaştıkları eksiklikler onların tükenmişlik seviyelerini arttıracakları varsayılmaktadır. Çalışma beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunların tespit edilmesi ve mesleki tükenmişlik durumlarının incelenmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mesleki tükenmişlik, Karşılaşılan sorunlar, Beden eğitimi dersi, Beden eğitimi öğretmeni, Karma yaklaşım.

Otantik Değerlendirmenin Akademik Başarı ile Ölçme Değerlendirmeye Yönelik Tutuma Etkisi ve Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Arş. Gör. Dr. Ceyhun OZAN
Atatürk Üniversitesi
ozanceyhun@atauni.edu.tr

Araştırmanın amacı otantik değerlendirmenin öğretmen adaylarının akademik başarı ile ölçme değerlendirmeye yönelik tutumları üzerindeki etkisi ve öğretmen adaylarının otantik değerlendirmeye yönelik görüşlerinin incelenmesidir. Araştırmada nicel ve nitel yöntemlerin bir arada kullanıldığı karma yöntem kullanılmıştır. Araştırma, karma yöntem desenlerinden nicel ve nitel verilerin aynı zamanda toplandığı çeşitleme desenine göre desenlenmiştir. Araştırmanın nicel boyutu ön test son test kontrol gruplu yarı deneysel desen, nitel boyutu ise durum çalışması niteliği taşımaktadır. Araştırmanın nicel boyutunda çalışma grubu, bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde 2016-2017 güz yarıyılı Türkçe eğitimi programı 3. sınıfında öğrenim gören öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Türkçe eğitimi programı 3. sınıfında var olan iki şubeden rastlantısal şekilde biri kontrol diğeri de deney grubu olarak belirlenmiştir. Deney grubunda 50, kontrol grubunda ise 45 öğretmen adayı bulunmaktadır. Araştırmanın nitel boyutunda ise çalışma grubunu, deney grubunda yer alan öğretmen adayları oluşturmaktadır. Nitel verilerin elde edildiği günlükler deney grubunda yer alan tüm öğretmen adayları tarafından doldurulmuş olup, yarı yapılandırılmış görüşmeler için deney grubunda yer alan öğretmen adaylarından 12'si amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemine göre seçilmiştir. Maksimum çeşitliliğin sağlanması adına öğretmen adaylarının cinsiyet ve ağırlıklı genel not ortalamaları dikkate alınmıştır. Ölçme ve değerlendirme dersi kapsamında gerçekleştirilen deneysel işlemlerde deney grubunda otantik değerlendirme uygulamaları yapılmıştır. Otantik değerlendirme kapsamında öğretmen adaylarına otantik görev ile birlikte tamamlayıcı değerlendirme uygulamaları (öğrenci ürün dosyası, performans değerlendirme, öz değerlendirme, akran değerlendirme, kavram haritası, yapılandırılmış grid, tanılayıcı dallanmış ağaç, kelime testi ve yansıtıcı günlükler) yapılmıştır. Otantik görev kapsamında öğretmen adayları sınıf içerisinde grup olarak hazırladıkları sınavları, önceden kendilerinin belirlemiş olduğu bir ortaokulda uygulamışlar ve sınavları puanlandırarak istatistiksel analizlerini gerçekleştirmişlerdir. Kontrol grubunda ise otantik değerlendirme (otantik görev ve tamamlayıcı değerlendirme) uygulamalarına yer verilmemiştir. Veri toplama aracı olarak "Ölçme ve Değerlendirme Başarı Testi", "Eğitimde Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Tutum Envanteri", "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu ve "Yapılandırılmamış Günlükler" kullanılmıştır. Nicel verilerin analizinde normallik ve diğer test varsayımlarının karşılanması ardından bağımsız gruplar t testi, bağımlı gruplar t testi, tek yönlü kovaryans analizi (ANCOVA), çok değişkenli çok yönlü kovaryans analiz (MANCOVA) kullanılmıştır. Nitel verilerin analizi ise Nvivo 11 programı kullanılarak içerik analizi yaklaşımı ile incelenmiştir. Araştırma bulgularına göre kontrol ve deney gruplarının akademik başarı ve ölçme değerlendirme tutum puanları ön testlerde anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Kontrol ve deney gruplarının kendi içerisindeki ön test ve son test puanları hem akademik başarı hem de ölçme değerlendirmeye yönelik tutum açısından anlamlı farklılık göstermektedir. Kontrol ve deney grubunun son test puanları da hem akademik başarı hem de ölçme değerlendirmeye yönelik tutum açısından anlamlı farklılık göstermektedir. Yapılandırılmamış günlükler ve yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen veriler de öğretmen adaylarının otantik değerlendirmeye yönelik görüşlerinin oldukça olumlu olduğunu göstermektedir. Öğretmen adayları otantik değerlendirmenin kuram ile uygulamayı birleştirdiği ve kendilerine mesleki deneyim ve öz güven gibi özellikleri kazanmalarında yardımcı olan önemli bir yaklaşım olduğu görüşündedirler. Araştırmanın sonucunda otantik değerlendirmenin öğretmen adaylarının akademik başarıları ve ölçme değerlendirmeye yönelik tutumlarını önemli ölçüde artıran ve ayrıca Türkiye'de öğretmen yetiştirme alanının önemli bir problemi olan kuram ve uygulama arasındaki iş birliğini sağlamaya önemli ölçüde hizmet edebilecek bir yaklaşım olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Otantik değerlendirme, Akademik başarı, Ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutum, Öğretmen adayları, Öğretmen yetiştirme.

Öğretmen Adaylarının Kişilik Tiplerine Ve Bazı Değişkenlere Göre Sınıf Yönetimine İlişkin Metaforlarının İncelenmesi

Yrd. Doç. Dr. Gülenaz SELÇUK
Manisa Celal Bayar Üniversitesi
gselcuk@hotmail.com

Prof. Dr. Ahmet ATAÇ
Manisa Celal Bayar Üniversitesi
ahmet.atac@cbu.edu.tr

Sınıf, eğitim-öğretim etkinliklerinin gerçekleştirildiği ortak bir yaşam alanıdır. Bu ortak yaşam alanının etkili ve verimli öğretme- öğrenme sürecine dönüşmesi ancak öğretmen adaylarının sınıf yönetimi becerilerine sahip olmaları ile mümkündür. Sınıf yönetimi; sınıf içinde uyulması gerekli kurallar, sınıfın fiziksel çevresi, öğretmen yeterlikleri, planlama, öğretim materyalleri ve teknolojiden yararlanma, zaman yönetimi, iletişim ve sorun davranışların üstesinden gelme gibi birçok değişkenin etkili ve doğru bir şekilde işe koşulmasını gerekli kılmaktadır. Bu çalışmanın amacı, öğretmen adaylarının kişilik tiplerine ve bazı demografik değişkenlere göre sınıf yönetimine ilişkin hazırladıkları metaforları incelemektir. Veriler, 2016-2017 eğitim- öğretim yılı bahar dönemi Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören Fen Bilgisi Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ve Türkçe Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören son sınıf öğretmen adaylarından toplanacaktır. Verileri toplamak için kullanılan ölçme aracı üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde demografik değişkenler, ikinci bölümde Kişilik Envanteri yer almaktadır. Son bölümde ise, sınıf yönetimine ilişkin metaforların ifade edileceği “Sınıf yönetimi.....gibidir, Çünkü,” sorusu bulunmaktadır. Verilerin analizi sürecinde, öncelikle çalışma grubundaki katılımcıların, kişilik envanterinden aldıkları puanlar çözümlenerek, kişilik tipleri belirlenecektir. Daha sonra, toplanan metaforların çözümlenmesi ve ana temalara ulaşılması planlanmaktadır. Son aşamada ise, kişilik tipleri, demografik değişkenler ve metaforların aralarındaki ilişkiler incelenecektir. Çalışmanın bulgularının, öğretmen adaylarının öğrenme- öğretme sürecini başarıyla sürdürmelerinde önemli bir bileşen olan sınıf yönetimine ilişkin bakış açılarının belirlenmesi noktasında alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Sonuç olarak, bulgular alanyazın ile desteklenerek araştırmacılara ve ilgili resmi kurum ve kuruluşlara planlama noktasında önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kişilik tipleri, Metafor, Öğretmen adayları, Sınıf yönetimi.

Öğretmenlerin Öz-Düzenlemeli Öğrenmeye İlişkin İnançları

Arş. Gör. Dr. Ceyhun OZAN
Atatürk Üniversitesi
ozanceyhun@atauni.edu.tr

Öz-düzenlemeli öğrenme akademik başarının önemli bir yordayıcısıdır. Öz-düzenleme becerisi yüksek olan öğrencilerin akademik başarıları da yüksektir. Bu açıdan öğretmenlerin sınıflarında öz-düzenlemeli öğrenmeyi kullanmaları önemlidir. Öğretmenlerin öz-düzenlemeli öğrenmeye yönelik inanç düzeyleri de sınıf içerisindeki kullanımlarının önemli bir belirleyicisidir. Araştırmanın amacı ilk ve ortaokul öğretmenlerinin öz-düzenlemeli öğrenmeye ilişkin inançlarının incelenmesidir. Bu kapsamda öğretmenlerin öz-düzenlemeli öğrenmeye ilişkin inançları cinsiyet, eğitim durumu, yaş, kıdem ve eğitim kademesi değişkenleri açısından incelenmiştir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2016-2017 eğitim öğretim yılında Erzurum merkez ilçelerinde görev yapmakta olan ilk ve ortaokul öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise evren içerisinden uygun örnekleme yöntemi ile seçilen 357 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada “Öz-Düzenlemeli Öğrenme İnanç Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek, beşli Likert tipinde ve tek boyutta toplanan 10 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin bu araştırmanın örneklemini için geçerliğini sınamak amacıyla doğrulayıcı faktör analizi yapılmış olup elde edilen uyum iyiliği endekslerine göre ölçeğin geçerli olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı da .79 olarak hesaplanmıştır. Verilerin analizinde öncelikle normallik varsayımları incelenmiş ve varsayımların karşılandığı sonucuna varıldığı için iki gruptan oluşan bağımsız değişkenlerin incelenmesinde bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin öz-düzenlemeli öğrenmeye ilişkin inanç düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin öz-düzenlemeli öğrenmeye ilişkin inanç düzeyleri cinsiyet, eğitim durumu, yaş ve mesleki kıdem değişkenleri açısından anlamlı ölçüde farklılaşmamaktadır. Öğretim kademesi değişkenine göre ise anlamlı farklılığa ulaşılmıştır. İlkokul öğretmenlerinin öz-düzenlemeli öğrenmeye yönelik inanç düzeyleri ortaokul öğretmenlerine göre daha yüksektir.

Anahtar Kelimeler: Öz-düzenlemeli öğrenme, Öz-düzenleme, İnanç, Öğretmen.

Günlük Gazetelerdeki Çocuk Hakları Haberlerinin İncelenmesi

Yrd. Doç. Dr. Metin ELKATMIŞ
Kırkkale Üniversitesi
metinelkatmis@hotmail.com

Müfit KILIÇKAYA
MEB
mufitkilickaya@gmail.com

Dilek ŞAPCI
MEB
dileksapci@gmail.com

Deniz GÜR
MEB
denizgur0348@gmail.com

21. Yüzyılın karakteristik özelliği her alanda görülen büyük değişimdir. Özellikle bilgi ve teknoloji alanında yaşanan değişim ve gelişmeler ilk önce iletişim ve iletişim teknolojilerinde kendini gösteriyor. Zira modern insan her şeyden ve her yerden anlık olarak haberdar olmak istiyor. Bu çerçevede başta gazete, dergi, televizyon, internet gibi kitle iletişim araçları modern insanın en önemli haber kaynağı olarak kabul görmektedir. Özellikle basın yayın organları insanın bilgi edinme hakkını, ifade özgürlüğünü ve toplumsal sorunlar karşısında kamuoyu oluşturma gibi önemli bir işlevi yerine getiren ve bunlarında üstünde işleyen katılımcı bir demokrasinin temel taşıını teşkil eden yapısıyla son derece önemli bir role sahiptir. Bu yönüyle de demokrasilerin güçlenmesi ve gelişmesi yolunda da önemli bir sorumluluğa ve misyona sahiptir. Çocuklar, insanın en saf, en temiz, en şirin ve en savunmasız halini teşkil eder. Bu nedenle her çağda ve her toplumda çocuklar şiddete, istismara ve cinayete maruz kalan en dezavantajlı grubu oluşturur. Aynı şekilde çocuklarla ilgili konuların toplum üzerinde etkisine bağlı olarak haber değeri de son derece büyüktür. Başta gazete ve televizyonlar olmak üzere çocuklarla ilgili haberler gündem oluşturmak, tiraj ya da reyting yapmak adına en çok tercih edilen haber türü olduğunu söyleyebiliriz. Bu çalışmanın öncül amacı günlük ulusal gazetelerde yer alan çocuk temalı haberlerin incelenmesi olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda çalışma var olan bir durumu ortaya koymayı amaçladığından betimsel tarama modelindedir. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Olayları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Araştırma 01/09/2016 - 31/12/2016 tarihleri arasında günlük olarak basımı yapılan sekiz gazetenin internet üzerindeki resmi web sayfaları taranarak gerçekleştirilmiştir. Getirilen veriler içerik analizi yoluyla değerlendirilip istatistiksel analizleri tatlılaştırılarak yorumlanmış ve ortaya çıkan sonuçlar önerilerle birlikte ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Çocuk hakları, Gazete, Hak ihlalleri, Çocuk ve gazete.

Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetimine Yönelik Tutum ve İnançlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi

Yrd. Doç. Dr. Gülenaz SELÇUK
Manisa Celal Bayar Üniversitesi
gselcuk@hotmail.com

Prof. Dr. Ahmet ATAÇ
Manisa Celal Bayar Üniversitesi
ahmet.atac@cbu.edu.tr

Çiğdem ÖZAL
Manisa Celal Bayar Üniversitesi
c.ozal1993@gmail.com

Yunus Emre KELEŞ
Manisa Celal Bayar Üniversitesi
yemrekeles@yandex.com

Hamza OLÇUN
Manisa Celal Bayar Üniversitesi
hamzaolcun@gmail.com

Etkili ve verimli öğretme-öğrenme sürecinin başarısı öğretmen adaylarının sınıf yönetimi alanındaki yeterliğe sahip olmalarına bağlıdır. Program, planlama, ilişki, zaman, ortam ve etkinliklere ilişkin düzenlemeler, öğrencilerin güdülenmesi, istenmeyen davranışları belirleme ve bu davranışların üstesinden gelme stratejilerini belirleme gibi birçok sınıf yönetimi boyutlarını öğretmen adaylarının bilmesi ve uygulaması kaliteli bir eğitim için oldukça önemlidir. Bu çalışmanın amacı, öğretmen adaylarının sınıf yönetimine yönelik tutum ve inançlarını bazı demografik değişkenlere göre incelemektir. Veriler, 2016-2017 eğitim-öğretim yılı bahar dönemi Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ve Türkçe Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören son sınıf öğretmen adaylarından toplanacaktır. Araştırma tarama modelinde yapılacak betimsel bir çalışmadır. Verileri toplamak için kullanılan ölçme aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Demografik Değişkenler ve Kişilik Envanteri, ikinci bölümde ise Sınıf Yönetimine Yönelik Tutum ve İnanç Envanteri yer almaktadır. Sınıf Yönetimine Yönelik Tutum ve İnanç Envanteri; ders yönetimi, insan yönetimi ve davranış yönetimi olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Verilerin analizi istatistiksel programlar yardımıyla yapılacaktır. Verilerin analizi sürecinde, öncelikle çalışma grubundaki katılımcıların, kişilik envanterinden aldıkları puanlar çözümlenerek, kişilik tipleri belirlenecektir. Son aşamada ise, kişilik tipleri, demografik değişkenler ve öğretmen adaylarının sınıf yönetimine yönelik tutum ve inançları arasındaki ilişkiler incelenecektir. Sonuç olarak, bulgular alan yazın ile desteklenecek, araştırmacılara ve ilgili resmi kurum ve kuruluşlara önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kişilik tipleri, Öğretmen adayları, Sınıf yönetimi.

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Sağlık Eğitimi Üzerine Görüşleri

Öğr. Gör. Gökçen AKBABAÖĞLU
Bartın Üniversitesi
gakbabaoglu@bartin.edu.tr

Yrd. Doç. Dr. Yılmaz KARA
Bartın Üniversitesi
ykara@bartin.edu.tr

Yrd. Doç. Dr. Sema SULAK
Bartın Üniversitesi
semasulak@bartin.edu.tr

Bu çalışmanın amacı sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin sağlık eğitimi üzerine görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Öğrencilerin sağlık eğitimi hakkındaki görüşlerini belirlemek üzere nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Bu fenomenografik çalışmada sağlık eğitimi için ideal öğretim ortamı bir araştırma fenomeni olarak ele alınmıştır. Katılımcılardan araştırmacılar tarafından geliştirilen eğitim üzerine görüşler soru formunu ve ölçeğini doldurmaları istenmiştir. Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulunda öğrenim görmekte olan 109 öğrenci kendilerine sunulan eğitim üzerine görüşler soru formu ve ölçeğini tamamlamıştır. Soru formunda öğrencilere ideal sağlık eğitiminin farklı yönleri ile ilgili sorular yönlendirilmiştir. Sorular eğitim ile ilgili kişisel deneyimler, sağlık eğitimi üzerine görüşler ve ideal sağlık eğitimi ortamının tasarlanması başlıkları altında üç ana kategoriye ayrılmıştır. Soru formu ve ölçek kullanılarak elde edilen veriler birlikte analiz edilmiştir. Soru formundan elde edilen ham veriler tekrarlı gözden geçirmeler sonucunda sadeleştirilerek temalar altında gruplandırılmıştır. Likert tipi beşli derecelenmeli olarak hazırlanan sağlık eğitimi üzerine görüşler ölçeğinden elde edilen veriler ise istatistik paket programı aracılığı ile analiz edilmiştir. Sonuç olarak öğrenciler sağlık eğitiminin öğretilebileceği en ideal ortamı laboratuvarlar olarak görmektedir, uygulama ağırlıklı eğitimin daha ön plana çıkarılmasını istemektedir ve sağlık eğitiminde en fazla kullanılan yöntemin düz anlatım olduğunu belirtmektedir. Öğrenciler, sağlık eğitiminde okul dışı paydaşların yoğun olarak sürece dâhil olmasının aldıkları eğitimin kalitesi üzerinde olumlu etki yapacağını ifade etmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık eğitimi, Yükseköğretim, Öğretim.

Yabancı Dil Barajını Aşamamaları Nedeniyle Doçentliğe Yükselmeyen Yardımcı Doçentlerin Konu İle İlgili Görüşleri

Eda DUMAN ÖZ
Gazi Üniversitesi
edadumanoz@gmail.com

Prof. Dr. Mehmet Çağatay ÖZDEMİR
Gazi Üniversitesi
cagatay@gazi.edu.tr

Yükseköğretim sistemi içindeki akademisyenlerin amacı araştırma, geliştirme faaliyetleri yapabilmek, eğiticilik görevlerini yapabilmek ve akademik yükselmelerini gerçekleştirebilmektir. Sayı bazında bakıldığında öğretim üyeleri arasında en büyük kısmı oluşturan yardımcı doçentlerin amacı bu doğrultuda ilerlemektir. Ancak günümüzde araştırma ve eğiticilik görevlerini layıkıyla yerine getiren birçok yardımcı doçentin akademik yükselmelerini gerçekleştiremedikleri görülmektedir. Yapılan ön araştırmada bu sorunun başlıca nedeninin doçent olabilmek için gerekli yabancı dil puanının alınamaması tespit edilmiştir.

Bu araştırmanın amacı yardımcı doçentlerin doçentlik kriterlerinden olan dil şartıyla ilgili yaşadığı sorunları ve nedenlerini belirlemek için dil sınavı, sınavdaki başarısızlık nedenleri, yabancı dil puanının doçentlik için kriter olması ve konu hakkındaki çözüm önerileri hakkında görüşlerinin belirlenmesidir.

Araştırma, nitel araştırma tekniği ile tasarlanmış ve durum çalışması yapılmıştır. Katılımcılar 2016-2017 eğitim öğretim yılında çeşitli üniversitelerde görev alan yardımcı doçentler arasından basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu yabancı dil sınavından yeterli puanı alamaması nedeniyle doçentliğe yükselmemiş 15 yardımcı doçent oluşturmaktadır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Hazırlanan görüşme formlarının geçerlik güvenirlik çalışması için uzman görüşüne başvurulmuş, alınan görüşler doğrultusunda form yeniden yapılandırılmıştır. Ayrıca soruların işlevselliğini kontrol etmek amacıyla ön uygulama yapılmış ve uygun görülen düzeltmeler yapılarak uygulamaya geçilmiştir. Ses kaydıyla elde edilen veriler yazıya geçirilerek analiz edilmiştir. İçerik analizi yöntemiyle amaçlar doğrultusunda kodlar oluşturulmuştur. Kodların güvenirliğini sağlamak amacıyla iki araştırmacı ayrı ayrı kodlamaları gerçekleştirmiş, güvenirlik hesaplanmış ve kodlar temalaştırılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen verilerden katılımcıların Yabancı Dil Sınavı'na yönelik görüşleri incelendiğinde; sınavın ölçme ve değerlendirme formatının akademisyenler için uygun bulunmadığı, birçok defa sınava girilmesine rağmen stres, sınava yeterince zaman ayıramama, sınavın zorluğu, idari görevler vb. sebeplerle sınavdan yeterli puanı alamadıkları gibi bulgular tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcıların büyük çoğunluğunun yabancı dil puanının doçentlik için kriter olmaması yönünde hemfikir oldukları da bulgular arasındadır. Konu ile ilgili öneriler arasında, sınavın alanlara göre olması, yurt içi ve yurt dışı dil eğitim programlarının desteklenmesi, yabancı dil sınavıyla ilgili alternatif çözümlerin üretilmesi, sınav süresinin ve zorluk derecesinin yeniden düzenlenmesi bulunmaktadır.

Bu araştırmada ve literatürdeki diğer araştırmalarda çıkan sonuçlara göre yabancı dil sınavının içeriği ve süresi ile ilgili sıkıntılar sistemin işleyişini etkilemektedir. Nitekim ülkemizdeki yardımcı doçent sayısının olması gerekenden çok daha fazla olması bu durumun bir göstergesidir. Ayrıca görüşme yapılan yardımcı doçentlerin çok defa girmiş olmalarına rağmen sınavı geçememiş olmaları bir aksaklığın göstergesidir. Bu aksaklığın nedenleri arasında en yaygın görüş sınavın zorluk derecesinin yüksek, soruların uzmanlık alanlarına göre ayrılmamış olması olarak belirlenmiştir.

Diğer akademik yükselme şartlarını yerine getiren birçok yardımcı doçentin dil barajını aşamamaları nedeniyle akademik yükselmelerini gerçekleştiremedikleri bilinen bir gerçektir. Bu durumda bulunan akademisyenlerin yoğun stres yaşadıkları ve gerek akademik çalışmalarının, gerek ders performanslarının gerekse sosyal yaşamlarının olumsuz etkilendiği de araştırmanın sonuçlarındandır. Ayrıca katılımcıların çalışmalarında yabancı dilde hazırlanmış kaynaklardan rahatlıkla faydalandıklarını belirtmeleri de sınava ölçme değerlendirme sistemindeki yanlışlığı da gözler önüne sermektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Sınavı, Yardımcı Doçent, Nitel araştırma, Akademik yükselme

Ev Ödevlerinin Kant'ın Ödev Ahlakı Anlayışı Işığında İncelenmesi

Yrd. Doç. Dr. Menekşe Eskici
Kırklareli Üniversitesi
menekseeskici@klu.edu.tr

Sezay VATANSEVER
Kırklareli Üniversitesi
sezay.bg@hotmail.com

Bu araştırmanın amacı, eğitim sürecinde bir öğretme ve değerlendirme aracı olarak kullanılan ev ödevlerinin Kant'ın Ödev Ahlakı Anlayışı ışığında değerlendirmektir. Bu amaç doğrultusunda Kant'ın Ödev Ahlakı Anlayışı ile ev ödevlerinin arasındaki benzerlikler, farklılıklar ve ahlak anlayışı belirlenmeye çalışılmıştır. Bu araştırmanın yürütülmesinde nitel araştırma deseninin yöntemlerinden biri olan fenomenoloji (olgu bilim) yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırma Kırklareli İlinde 2016-2017 eğitim öğretim döneminde bir lisede görev yapmakta olan fark branşlardan 12 öğretmen, öğrenim görmekte olan 23 öğrenci ve 20 veli ile gerçekleştirilmiştir. Veri toplamak için araştırmanın katılımcıları ile görüşme yapılmıştır. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunun geliştirilmesinde sürecinde Kant'ın Ödev Ahlakı Anlayışı'nda temel alınan düşünceler dikkate alınmıştır. Kant'ın Ödev Ahlakı Anlayışı'nda temel olan her ahlaki ödev (eylemin) amaçları ve sonuçları olduğunu vurgulanmaktadır. Ölçme aracının geçerliğini arttırmak için Felsefe Bölümü'nde görev yapmakta olan bir öğretim üyesinin görüşüne başvurulmuştur. Araştırmanın katılımcıları ile yapılan görüşmeler sonrasında toplanan verilerin analizi için içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Verilerin analizi ile katılımcıların cevaplarının iki ana başlık altında değerlendirilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır. Bu iki ana temel çerçeve “ev ödevleri niçin verilir?” ve “ev ödevlerinin kazanımları nelerdir?” şeklindedir. Bu iki temel çerçeve etrafında temalar oluşturulmuş öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin ev ödevlerine bakış açıları Kant'ın Ödev Ahlakı Anlayışı ile karşılaştırılmıştır. Bu doğrultuda araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre; öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin vermiş oldukları cevaplar ile Kant'ın Ödev Ahlakı Anlayışı ile bazı noktalarda kesiştiği bazı noktalarda ise kesişmediğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Kant'ın ödev ahlakı anlayışı, Ev ödevi

FEN VE TEKNOLOJİ ÖĞRETİMİ

Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Materyal Geliştirme Konusunda Sahip Oldukları Teknolojik Pedagojik Alan Bilgilerinin Farklı Ölçme Araçları İle Karşılaştırılması

Muhammed Doğukan BALÇIN
Milli Eğitim Bakanlığı
dogukanbalcin@gmail.com

Ayşegül ERGÜN
Manisa Celal Bayar Üniversitesi
ergunaysegul@gmail.com

Bu çalışmanın amacı, fen bilgisi öğretmen adaylarının sahip oldukları teknolojik pedagojik alan bilgilerinin (TPAB) farklı ölçme araçlarından elde edilen veriler bağlamında değerlendirilmesidir. Araştırma nicel araştırma desenine göre tasarlanmıştır. Çalışma grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Manisa Celal Bayar Üniversitesinde öğrenim görmekte olan 86 fen bilgisi öğretmen adayı oluşturmaktadır. Ölçme aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen “Fen bilgisi öğretmen adaylarının materyal geliştirme konusundaki teknolojik pedagojik alan bilgisi (TPAB) öz-yeterlik ölçeği”, TPAB dereceli puanlama anahtarı ve materyal değerlendirme formu kullanılmıştır. Ölçek, TPAB, teknolojik bilgi (TB), pedagojik bilgi (PB), fen bilimlerinin yan dallarına ait alan bilgisi, fen bilimlerinin temel dallarına ait alan bilgisi, pedagojik alan bilgisi (PAB), teknolojik alan bilgisi (TAB), teknolojik pedagojik bilgi (TPB) olmak üzere sekiz faktör ve 40 maddeden oluşmaktadır. Araştırmada kullanılan dereceli puanlama anahtarı, öğretmen adaylarının materyal geliştirme konusunda sahip olmaları gereken TPAB’ın kendisi ve 6 alt boyutu [Alan bilgisi (AB), PB, TB, PAB, TAB, TPB] ile ilişkili 34 maddeden oluşmaktadır. Materyal değerlendirme formu ise 31 maddeden oluşmaktadır. Çalışma sürecinde öğretmen adayları stop motion tekniği kullanarak materyal hazırlamışlardır. Öğretmen adaylarına TPAB’ın hangi bileşeninde kendilerini daha yeterli gördükleri sorulmuş ve ardından ölçek uygulanmıştır. Hazırlamış oldukları materyaller ise dereceli puanlama anahtarı ve materyal değerlendirme formu ile araştırmacılar tarafından ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Öğretmen adaylarına düşünceleri sorulduğunda TPAB’ın en çok TB boyutunda kendilerini yeterli gördükleri tespit edilmiştir. Ölçekten elde edilen verilere göre öğretmen adaylarının PAB ve TPB boyutlarında çok iyi, diğer boyutlarda ise iyi düzeyde özyeterlik algısına sahip oldukları tespit edilmiştir. Oluşturulan referans tablosuna göre öğretmen adaylarının materyallerini “iyi” düzeyde geliştirdikleri görülmüştür. Dereceli puanlama anahtarından elde edilen verilere göre öğretmen adaylarının materyal geliştirme konusunda sahip oldukları TPAB öz-yeterliklerini materyallerde kullanma düzeylerinin, AB, PB, PAB, TAB, TPAB boyutlarında iyi düzeyde, TB ve TPB boyutlarında ise çok iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının kendilerini TB boyutunda çok iyi düzeyde yeterli gördükleri ve geliştirdikleri materyallerin de çok iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Günümüzde teknoloji ve teknolojik araçlar yaşantımızın her alanına olduğu gibi eğitim alanına da girmiştir. Fen bilimleri dersinin teknoloji ile doğrudan ilişkili olması, FATİH projesi gibi projelerle teknolojinin eğitime entegre edilmesi ve eğitimde teknoloji kullanma olanağının sağlanması gibi unsurların öğretmen adaylarını TPAB’ın TB boyutuna yönelik yeterlik algılarının gelişmesine katkısının olabileceği düşünülmektedir. Öğretmen adaylarının genel olarak teknoloji konusunda sahip oldukları bilgileri çok iyi bir şekilde kullanırken, diğer boyutlardaki eksikliklerin alan bilgisinden ve pedagojik bilgidir kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Öğretmen adaylarının geliştirdikleri materyallerde incelenen kriterlere bakıldığında teknolojik bilgi özyeterlik düzeylerinin çok iyi düzeyde olmasına rağmen materyallerine, sahip oldukları alan bilgilerini ve pedagoji bilgilerini çok iyi düzeyde yansıtamadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Fen bilgisi öğretmen adayı, Teknolojik pedagojik alan bilgisi (TPAB), Özyeterlik.

Ortaokul Öğrencilerinin Mühendislik Algılarının Belirlenmesi

Muhammed Doğukan BALÇIN
Milli Eğitim Bakanlığı
dogukanbalcin@gmail.com

Yrd. Doç. Dr. Ayşegül ERGÜN
Manisa Celal Bayar Üniversitesi
ergunaysegul@gmail.com

Gelişen toplumlarda her alanda mühendislik ve teknolojiye olan bağlılık giderek artmaktadır. Bu alanlardan biri de eğitim alanıdır. Öğrenme öğretme ortamlarında mühendislik, teknoloji kavramlarını ve bu kavramların fen ve matematikle ilişkisini bilen, yeni teknolojileri kullanabilen bireylerin yetiştirilmesi gerekmektedir. İlköğretimde çocukların doğal dünyaya olan merakları üzerine inşa edilen fen eğitimi ne kadar önemli ise, onların bir şeyin nasıl çalıştığına olan merakları ve tasarım yetenekleri üzerine kurulan mühendislik eğitimi de o derece önemlidir. Çocuklar mühendislik ve teknoloji kavramları ile ne kadar erken tanışılırsa bu kavramlardan o kadar çok faydalanırlar. Ülkemizde fen ile teknoloji ilişkisinin fen dersi öğretim programlarında yer aldığı ve son yıllarda revizyona gidilen fen bilimleri dersi öğretim programında fen-teknoloji-matematik-mühendislik ilişkisine yer verileceği görülmektedir. Bu çalışmanın amacı ortaokul öğrencilerinin mühendislik algılarını tespit etmektir. Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma grubunu 2016-2017 eğitim-öğretim yılında ortaokulda öğrenim görmekte olan 707 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklemin belirlenmesinde ise kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçme aracı olarak araştırmacılar tarafından Türkçe'ye uyarlanan mühendislik algı anketi kullanılmıştır. Anket 5'li likert özellikteki 16 madde ve bu maddelere ek olarak 3'ü tutuma yönelik ve 1'i açık uçlu toplam 20 maddeden oluşmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre, erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha fazla oranla mühendislerin birçok farklı iş yaptıklarını, çok para kazandıklarını, iyi sorun çözücü olduklarını düşünmektedirler. Kız öğrenciler ise erkek öğrencilere göre daha fazla oranda mühendislerin düşüncelerini anlatmak için farklı birçok yol kullandıklarını düşünmektedir. 8. sınıf öğrencileri 5,6 ve 7. Sınıf öğrencilerine göre daha büyük bir oranla mühendislerin birçok farklı iş yaptıklarını, çok para kazandıklarını ve iyi sorun çözücü olduklarını düşünmektedir. 6. sınıf öğrencileri ise 6, 7 ve 8. Sınıf öğrencilerine göre daha fazla oranda mühendislerin insan hayatını kolaylaştırdığı düşüncesine sahiptir. Öğrencilerin %39.5'i mühendisliği sevdiğini, %63.8'i feni sevdiğini, %84.0'ü fen dersinde çok şey öğrendiklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin %50.2'si mühendis olmak istemezken, %38'i mühendis olmak istediğini, %10.7'si mühendis olmak için kararsız olduğunu belirtmiştir

Anahtar Kelimeler: Ortaokul öğrencileri, Mühendislik algısı, Fen bilimleri

The Perceptions of Undergraduate Pharmacy Students on Health Science Teaching

Seçkin Engin
Karadeniz Teknik Üniversitesi
seckin.engin@ktu.edu.tr

Yrd. Doç. Dr. Yılmaz KARA
Bartın Üniversitesi
yilmazkaankara@gmail.com

The purpose of the study was to determine the perceptions of undergraduate pharmacy students on health science teaching. The qualitative research approach was adopted to reveal the perceptions of undergraduate students. In this phenomenological research, the ideal teaching environment for health education was considered as a research phenomenon. The participants were required to describe ideal health science teaching atmosphere through questionnaire form and semi-structured interviews. The 42 undergraduate pharmacy students were completed the questionnaire form. The 10 of the participants were interviewed to deeper lighten the responses to the questions placed in the questionnaire form. The questionnaire form was included the questions about the different aspects of an ideal teaching environment for health education. The semi-structured interview questions were classified under three categories: background for the teaching profession, views on health teaching, and designing an ideal teaching environment for health education. Both the data from questionnaire form and interviews were considered together in the same way through the content analysis. The themes were created after rounds of reviews and data reduction. The results of the research revealed that the undergraduate pharmacy students considers the laboratories as the ideal places to teach health science, they have the tendency to implement more teacher centered approaches, and the most emphasized teaching method for health education was lecturing method. As a conclusion, the most of the undergraduate pharmacy students think that the best way to teach health science is traditional teaching methods such as lecturing, questioning, and note taking. The undergraduate pharmacy students considered alternative teaching methods as time-consuming, hard to implement, and less meaningful for students.

Anahtar Kelimeler: Health education, Health training, Pharmacy.

The Perceptions of Students at High School for Health Sciences on Health Science Teaching

Yrd. Doç. Dr. Yılmaz KARA
Bartın Üniversitesi
yilmazkaankara@gmail.com

Kadir Gökhan YILMAZ
Sağlık Bakanlığı
kadirgokhanyilmaz@hotmail.com

The purpose of the study was to determine the perceptions of high school students major on health sciences on health science teaching. The qualitative research approach was adopted to reveal the perceptions of high school students. In this phenomenological research, the ideal teaching environment for health education was considered as a research phenomenon. The participants were required to describe ideal health science teaching atmosphere through questionnaire form and semi-structured interviews. The 53 high school students major on health sciences were completed the questionnaire form. The 10 of the participants were interviewed to deeper lighten the responses to the questions placed in the questionnaire form. The questionnaire form was included the questions about the different aspects of an ideal teaching environment for health education. The semi-structured interview questions were classified under three categories: background for the teaching profession, views on health teaching, and designing an ideal teaching environment for health education. Both the data from questionnaire form and interviews were considered together in the same way through the content analysis. The themes were created after rounds of reviews and data reduction. The results of the research revealed that the high school students major on health sciences considers the laboratories as the ideal places to teach health science, they have the tendency to implement more teacher centered approaches, and the most emphasized teaching method for health education was lecturing method. As a conclusion, the most of the high school students major on health sciences think that the best way to teach health science is traditional teaching methods such as lecturing, questioning, and note taking. The high school students major on health sciences considered alternative teaching methods as time-consuming, hard to implement, and less meaningful for students.

Anahtar Kelimeler: Health science, Health education, Student perceptions.

Fen Öğretmeni Adaylarının Zekâ Oyunları Dersi ile İlgili Görüşleri

Yrd. Doç. Dr. Yılmaz KARA
Bartın Üniversitesi
yilmazkaankara@gmail.com

Muhammet Ali SAVAŞ
Milli Eğitim Bakanlığı
kadirgokhanyilmaz@hotmail.com

Kavramlar ve algıları kullanarak soyut ya da somut nesnelere arasındaki ilişkiyi kavrayabilme, soyut düşünme, akıl yürütme ve bu zihinsel işlemleri bir amaca yönelik olarak kullanabilme yetenekleri zekâ olarak adlandırılmaktadır. Zekâ oyunları ise öğrencilerin zihinsel kapasitelerinin ve becerilerinin geliştirilmesinde çeşitli oyunlar ve etkinliklerin etkili bir eğitsel araç olarak kullanılmasıdır. Bu çalışma fen öğretmeni adaylarının, uygulanması oldukça yeni olan zekâ oyunları dersi ilgili görüşlerini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Çalışma grubunu “Eğitsel Oyunlarla Etkili Öğrenme” dersini alan 25 fen öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni benimsenerek yürütülen çalışmada araştırmacılar tarafından geliştirilen açık uçlu soruların yer aldığı bir form kullanılmıştır. Yöneltilen sorularda zekâ oyunları dersinin fen eğitimine ve fen eğitiminin hedef aldığı becerilere katkısı sorgulanmış, zekâ oyunları dersi öğretim programının değerlendirilmesi ve programda eksik görülen noktaların ifade edilmesi istenmiştir. Elde edilen bulgulara göre öğretmen adayları, zekâ Oyunları dersinin genelde fen eğitimine, özelde ise fen eğitiminin hedef aldığı bilimsel süreç becerilerine, iletişim becerileri, tutum ve değerlere, fen-teknoloji-toplum-çevre anlayışına ve yirmi birinci yüzyıl becerilerine olumlu katkılar getireceğine ilişkin görüşlerini paylaşmışlardır. Öğretmen adayları, Zeka oyunu uygulamalarının öğretim ortamına entegre edilmesi sürecinin önemine dikkat çekmişlerdir. Ek olarak, zekâ oyunları dersi öğretim programının farklı sınıf düzeylerinden öğrencilerin bulunduğu bir sınıfta uygulanmasının güç olacağına dair kanaatlerini ifade etmişlerdir. Öğretmen adayları, zekâ oyunu içeren fen eğitimi etkinliklerinin zaman gerektirmesi, öğretim ortamının tasarımında bir takım değişiklikleri zorunlu kılması ve sınırlı sayıda öğrenci ile yapılabilir olması gibi nedenlerle fen eğitimi süreçlerinde kullanılmasının zor olacağından söz etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Fen eğitimi, Zeka oyunları, Eğitsel oyunlar.

Ortaokul Öğrencilerinin Fen Eğitimi Etkinlikleri ile İlgili Görüşleri

Yrd. Doç. Dr. Yılmaz KARA
Bartın Üniversitesi
yilmazkaankara@gmail.com

Gözde YALÇIN
Bartın Üniversitesi
gozdeyalcin@gmail.com

Bu çalışmada, fen bilimleri dersinde etkinliklerin kullanımına yönelik öğrenci görüşleri ele alınmıştır. Çalışma Bartın ili merkez ilçesine bağlı dört devlet okulunda öğrenim gören 10 ortaokul öğrencisi ile yürütülmüştür. Ortaokulda öğrenim gören 5, 6, 7 ve 8.sınıf öğrenciler üzerinde uygulanmıştır. Çalışmada 8 açık uçlu sorudan oluşmuş görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen nitel veriler içerik analizi yaklaşımı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, derslerin çoğu sınıf ortamında gerçekleştirilmekte laboratuvar ortamında derslerin daha az işlendiği sonucuna ulaşılmıştır. Ortaokullarda fen bilimleri öğretiminde etkinliklere çok az yer verildiği derslerde daha çok deney yoluyla öğretimin kullanıldığı saptanmıştır. Sonuç olarak, öğrencilerin derslerde etkinlik yerine test çözmek, yarışma, oyun ve deney yapma çalışmalarına yer verildiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fen bilimleri eğitimi, Fen etkinlikleri, Öğrenci görüşleri, Öğretim yöntemleri

Sınıfta Özel Eğitim Gerektiren Öğrenci Bulunan Öğretmenlerin Fen Eğitimi ile İlgili Görüşleri

Yrd. Doç. Dr. Yılmaz KARA
Bartın Üniversitesi
yilmazkaankara@gmail.com

Burcu ASLAN
Bartın Üniversitesi
burcu.34-33@hotmail.com

Bu araştırmada, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Bartın il merkezine bağlı devlet okulu olan Özel Eğitim Uygulama Merkezi ve İş Uygulama Merkezinde çalışan özel eğitim (zihin engelliler sınıf öğretmeni) öğretmenlerinin fen eğitimine dair görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla yarı yapılandırılmış görüşme ile veri toplama süreçlerine dayalı nitel yöntem kullanılmıştır. Çalışmaya, amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilen 12 öğretmen katılmıştır.

Araştırmanın amaçları doğrultusunda zihin engelli çocuklarla çalışan özel eğitim öğretmenlerinin fen konuları, öğrenme ortamı, kullanılan yöntem teknik ve strateji, özel eğitim öğrencilerinin fen eğitiminde başarılı olmasına etki eden etmenler, ölçme değerlendirme ve fen eğitimiyle ilgili yaşadıkları sorunları kapsayan açık uçlu sorulardan oluşan bir yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Hazırlanan görüşme formunda yer alan sorular araştırmaya katılan öğretmenlere yönlendirilmiş ve gerçekleştirilen birebir görüşmeler öğretmenlerin istekleri doğrultusunda yazılı kayıt altına alınmıştır. Araştırmada elde edilen veriler nitel veri analizi yöntemlerinden "içerik analizi" kullanılarak analiz edilmiştir. Görüşme süreci sonunda ulaşılan veriler her bir soru maddesi altında yer alabilecek cevap kategorilerinin yazılı olduğu "Görüşme Kodlama Anahtarı" kullanılarak analiz edilmiştir. Görüşme kodlama anahtarında görüşme formunda yer alan soruların cevaplarını kapsayacak kategorilere yer verilmiştir.

Katılımcılar görüşlerinde engelli öğrencilere yönelik fiziki olanaklarının geliştirilememesi, uygulama alanı eksikliklerin bulunması, sınıfların bireysel farklılıklara dikkate alınarak düzenlenmemesi ve fen eğitimine dair materyal eksikliklerinin giderilememesi durumlarına yer vermişlerdir. Ayrıca özel eğitim öğrencilerine uygulanan ölçme ve değerlendirmenin fen eğitimi için uygun olmadığı, geliştirilmesi gerektiği ve rehberlik araştırma merkezlerinin öğrencileri yönlendirmede yetersiz kaldığı ifade edilmiştir. Özel eğitim öğretmenlerinin alanında uzman, sabırlı, hoşgörülü, empati kurabilen ve güler yüzlü olması gerektiği vurgulanmıştır.

Özel eğitim gerektiren öğrencilerin nitelikli fen eğitimi alabilmesi için Zihinsel Engelliler Öğretmenliği lisans programında yer alan Fen Öğretimi derslerinin özel eğitim alanında fen çalışmaları yapan nitelikli alan uzmanları tarafından yürütülmesi, lisans programlarında yer alan fen öğretimi derslerinde öğretim materyali hazırlama ve geliştirme yöntemlerine önem verilmesi, öğrenme ortamlarının öğrenci engel düzeylerine göre oluşturulmasına ihtiyaç olduğu anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Özel eğitim, Fen eğitimi, Öğretmen görüşleri.

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Argümantasyon Becerilerine Sosyobilimsel Konuların Etkisinin Belirlenmesi

Yrd. Doç. Dr. Derya ÇINAR
Necmettin Erbakan Üniversitesi
deryacinar42@gmail.com

Yrd. Doç. Dr. Yılmaz KARA
Bartın Üniversitesi
yilmazkaankara@gmail.com

Bu çalışmanın amacı sosyobilimsel konular temelli öğretim yaklaşımının sınıf öğretmeni adaylarının argümantasyon becerilerine etki edip etmediğini belirlemektir. Çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının argümantasyon becerileri sınıf öğretmenliği öğretim programında yer alan sosyobilimsel konular temelli dersler kapsamında ele alınan konular üzerinden belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma durum çalışması yöntemi benimsenerek gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar bir devlet üniversitesinde öğrenimlerini sürdüren 34 sınıf öğretmeni adayından oluşmaktadır. Sınıf öğretmeni adaylarının sosyobilimsel konular özelinde argümantasyon becerilerini belirlemek için araştırmacılar tarafından geliştirilen bir veri toplama aracı kullanılmıştır. Geliştirilen veri toplama aracı öğretmen adaylarının sosyobilimsel konular hakkındaki görüşlerini belirtirken aynı zamanda argümantasyon becerilerini de sergilemelerine olanak tanıyacak sorulardan oluşmaktadır. Geliştirilen veri toplama aracı sınıf öğretmeni adaylarına sosyobilimsel konular temelli derslerin etkisini ortaya çıkaracak biçimde lisans öğrenimlerinin altıncı döneminde uygulanmıştır. Elde edilen veriler nitel veri analizi yöntemleri dikkate alınarak incelenmiştir. Tekrarlı incelemeler ve veri sadeleştirmelerinin ardından sınıf öğretmen adaylarının sosyobilimsel konular hakkındaki görüşleri ile ilgili temalar oluşturulmuş ve ana başlıklar altında ele alınmıştır. Öğretmen adaylarının argümantasyon becerileri ise sosyobilimsel konular karşısında görüşlerini yansıtırken ortaya çıkan tepkileri değerlendirilerek belirlenmiştir. Sonuç olarak, sınıf öğretmeni adaylarının sosyobilimsel konuları önemli konuları arasında gördükleri ancak sosyobilimsel konular temelli öğrenme anlayışını uygulanabilir bulmadıkları belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının argümantasyon becerilerinin daha çok iddia seviyesinde olduğu ve sahip oldukları görüşleri ifade ederken sınırlı sayıda argümantasyon kullandıkları ortaya çıkarılmıştır. Öğretmen adaylarının sahip oldukları argümantasyon becerilerinin sınırlı olması argümantasyon becerilerinde gelişimi hedefleyen sosyobilimsel öğrenme yaklaşımını benimseme noktasında da olumsuz bir surumun ortaya çıkmasını sonuç vermiştir. 21. Yüzyıl becerileri arasında yer alan argümantasyon becerilerine sahip bir neslin yetiştirilebilmesi için özellikle öğretmenlik programlarında gelişmesine yönelik düzenlemelerin yapılması gerekli görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyobilimsel konular, Argümantasyon becerileri, Öğretmen eğitimi

Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Biyoteknoloji ve Uygulamaları Hakkındaki Görüşleri

Prof. Dr. Nurettin ŞAHİN
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
nsahin@mu.edu.tr

Tuğçe Yağmur ORHAN
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
t.yagmur.orhan@gmail.com

Biyoteknoloji tarım, hayvancılık ve tıp alanındaki uygulamalar başta olmak üzere pek çok alanda gelişmekte ve günlük hayatta daha çok karşımıza çıkmaktadır. Biyoteknoloji ile ilgili konular ilköğretimden üniversiteye kadar fen bilimleri ile ilgili dersler kapsamında verilmesine rağmen, gerek kavramların soyut ve benzer terminolojiye sahip olması gerekse uygun öğretim etkinliklerinin eksikliği ilgili konuların öğretimini sınırlandırarak bireylerin alternatif kavramlarının olmasına sebep olmaktadır. Klonlanma, transgenik canlılar, embriyonik kök hücre üretimi, genetik bilginin kullanılması gibi bazı biyoteknoloji uygulamaları etik, hukuki ve sosyal tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Uygun içerik ve yaklaşımdaki bir biyoteknoloji eğitiminin bireylerin etik konular hakkında kararlar vermelerine veya kariyer gelişimlerine katkıda bulunulacağı düşünülmektedir. Bazı ülkelerde bu amaçla biyoteknoloji eğitimine yönelik çeşitli girişimler başlatılmıştır. Yirmi Avrupa ülkesindeki 17 merkezde başlatılan multidisipliner biyoteknoloji eğitimi ağı (<http://www.archiv.ipn.uni-kiel.de/eibe/>) buna bir örnektir. Uluslararası alan yazında üniversite öğrencilerinin ve öğretmen adaylarının biyoteknolojiye yönelik algı ve tutumlarının belirlendiği çalışmalar bulunmaktadır. Ülkemizde ise son yıllarda biyoteknoloji ve gen mühendisliği konularında bilgi, tutum ve görüşlerin belirlendiği çalışmalar göze çarpmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, fen bilimleri öğretmen adaylarının biyoteknolojinin farklı alanlarındaki uygulamalarına ilişkin görüşlerini belirlemektir.

Araştırma, betimsel tarama modeline göre desenlenmiştir. Araştırma örneklemini 2009-2016 eğitim-öğretim yılları arasında Fen Bilgisi Öğretmenliği programında öğrenim görmekte olup Genetik ve Biyoteknoloji dersine kayıt yaptırarak ders dönemi başında gönüllülük esasına göre ölçme aracını dolduran öğretmen adayları (N=232) oluşturmaktadır. Örneklemin seçiminde amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme tekniği kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının biyoteknolojinin farklı alanlarındaki uygulamalarına ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla üçlü likert tipinde bir ölçme aracı kullanılmıştır (Sohan, Waliczek ve Briers, 2002). Öğretmen adaylarından soru maddelerini “Katılıyorum”, “Kararsızım” ve “Katılmıyorum” ifadelerine göre değerlendirmeleri istenmiştir. Ölçeğin Türkçe formunun Cronbach alpha iç tutarlılık katsayısı kendi örnekleminiz için 0.71 olarak hesaplanmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmen adayları klonlanmış hayvanların (n=102, %44) ve bitkilerin (n=139, %60) gıda maddeleri dışında kullanılması yönünde görüş bildirmişlerdir. Genetiği değiştirilmiş besinleri geleneksel yolla üretilen besinlerden üstün görmemekle (n=166, %71.6) birlikte, biyoteknolojinin dünyadaki besin yetersizliğini kısmen giderebileceğini (n=137, %59.1) düşünmektedirler. Biyoteknolojinin küçük çiftçinin yok olmasına neden olabileceğini düşünürken (n=174, %75) bir yandan da yeni iş imkanları oluşturacağını düşünmektedirler (n=179, %77.2). Rekombinant DNA teknolojileri, biyoteknolojik uygulamaların riskleri ve yasal süreçler hakkında düşük bir farkındalığa sahip oldukları görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Biyoteknoloji, Öğretmen adayları, Fen bilimleri eğitimi

Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Fen Eğitiminde Kullandıkları Yöntemlerin Tespit Edilmesi

Yrd. Doç. Dr. Mevlüt GÜNDÜZ
Süleyman Demirel Üniversitesi
mevlutgunduz@sdu.edu.tr

Zehra KALE
Süleyman Demirel Üniversitesi
zhrkale@gmail.com

İlknur KABA
Süleyman Demirel Üniversitesi
ilknurkaba1453@gmail.com

Burcu SARITAŞ
Süleyman Demirel Üniversitesi
burcu.0642@hotmail.com

Şule KURNAZ
Süleyman Demirel Üniversitesi
suleekurnaz@gmail.com

Bu çalışmanın amacı, fen bilgisi öğretmenlerinin ders anlatırken kullandıkları yöntemlerin neler olduğunu tespit etmektir. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden betimsel yaklaşım kullanılmıştır. Bu araştırma, 2016-2017 öğretim yılında, Isparta, Kütahya, Konya illerinde görev yapan fen bilgisi öğretmenlerinden oluşan toplam 40 öğretmenle gerçekleştirilmiştir. Araştırmada verilerin tamamı, araştırmacılar tarafından geliştirilen ve açık uçlu sorulardan oluşan görüşme ile elde edilmiştir. Veriler önce bilgisayar ortamında tablo haline getirilmiş ve sonra da nitel araştırma tekniklerden betimsel analiz kullanılarak çözümlenmiştir. Elde edilen bulgulara bakıldığında; Fen bilgisi öğretmenlerinin görüşlerine göre, öğrencilerin fen dersinde en çok sevdikleri etkinlik deney yöntemidir. Öğretmenler öğrencilerin deney yöntemine olan ilgilerinin farkında olmakla birlikte derste daha çok düz anlatım yöntemini tercih etmektedirler. Öğretmenler, öğrencilerin deney, eğitsel oyun, video gibi etkinlikler ile daha iyi öğrenebileceklerinin farkında olmalarının yanında zor anlaşılan konularda bile en çok tekrar yöntemini kullandıklarını dile getirmişlerdir. Öğretmenler genel olarak düz anlatım yöntemini kullanmalarının yanında bellek destekleyici ipuçları olarak da 'benzetme' ve 'ilişkilendirme' yapmaktadırlar. Fen bilgisi öğretmenlerine yöneltilen "kendinize ait öğretim şekliniz nedir?" sorusuna sınırlı sayıda öğretmen tarafından özgün (şiirle, müzikle, eğitsel oyunla, şifrelelendirmeye, simülasyonla dersi anlatmak vb) cevap verilmiştir. Bu cevaplar doğrultusunda fen bilgisi öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun kendine ait öğretim yönteminin olmadığı, neredeyse hepsinin aynı yöntemle ders işlediği sonucuna varılmıştır. Bu çalışma sonucunda, fen bilgisi öğretmenleri yapılandırmacı eğitim sistemine geçmemize rağmen yine de geleneksel yöntemlerle ders işlemeye devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fen Bilgisi, Fen Bilgisi Öğretmeni, Yöntem, Bellek Destekleyici İpuçları

Hizmet İçi Eğitime Katılan Fen Öğretmenlerinin Fen Öğretimine Yönelik Görüşlerindeki Değişimler

Doç. Dr. Nilgün TATAR
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi
nilguntatar@gmail.com

Doç. Dr. Eylem YILDIZ FEYZİOĞLU
Adnan Menderes Üniversitesi
eylem1797@gmail.com

Yrd. Doç. Dr. Serkan BULDUR
Cumhuriyet Üniversitesi
serkanbuldur@gmail.com

Doç. Dr. Bülent AYDOĞDU
Afyon Kocatepe Üniversitesi
baydogdu1976@yahoo.com

Fen öğretim programları, özellikle son yüzyılda dünya genelinde büyük değişimlere uğramıştır. Ülkemizde bu köklü değişim 2005-2006 öğretim yılından itibaren programlarımıza yansımıştır. Herhangi bir program değişikliğinden sonra, programda önerilen yeni yöntemleri veya öğrenme anlayışını sınıfında uygulamak isteyen öğretmenler bazı zorluklarla karşılaşmaktadır. Bu zorluklar; programın önerdiği yöntemler hakkında öğretmenlerin bilgi ve becerilerinde eksiklikleri olduğunu düşünmeleri, kalabalık sınıflarda sınıf yönetiminde karşılaşılabilecek sorunları çözmekte zorlanmaları, okullarındaki materyal eksiklikleri ve öğrencilerin yeni yöntemlere karşı isteksiz olmalarıdır. Eğitim sisteminde yapılması düşünülen değişikliklerin ve yeniliklerin gerçekleştirilebilmesi için öğretmenlerin bilgi ve beceri eksikliklerinin giderilmesi gereklidir. Diğer bir ifadeyle eğitim sistemin kalitesini arttırmak için, öğretmenlere etkili HİE verilmelidir. Bu noktadan hareketle bu çalışmanın amacı hizmet içi eğitime (HİE) katılan fen öğretmenlerinin öğretime yönelik görüşlerindeki değişimi incelemektir.

Araştırma nitel araştırma deseni içerisinde yer alan durum çalışmasıdır. Sivas ili merkezinde farklı ortaokullarda görev yapan üç fen öğretmeni çalışma grubunu oluşturmaktadır. Öğretmenler bir haftalık HİE'e katılan 17 öğretmen arasından gönüllük esasına göre seçilmiştir. Çalışmaya katılan öğretmenlerden Mehmet ve Ali 10-15 yıllık, Özlem 1-5 yıllık mesleki kıdeme sahiptir. Öğretmenlere verilen HİE iki aşamalıdır. HİE'in ilk aşamasına 17 öğretmen katılmıştır. Öğretmenler yapılandırmacı kuramın esaslarını, yenilikçi öğrenme-öğretme ve değerlendirme modellerinin teorik temellerini öğrenmişler, daha sonra öğrendikleri konularla ilgili uygulamalar yapmışlardır. Uygulamaların amacı, öğretmenleri teorik temelde öğrenilen yöntemlerin sınıflarda uygulanmasına yardımcı olacak materyallerle tanıştırmak ve bunları tasarlayıp kullanabilmeleri için gerekli bilgi ve becerileri kazanmalarını sağlamaktır. HİE'in ikinci aşamasında 17 öğretmen arasından seçilen üç öğretmen kendi sınıf ortamında araştırmacılar tarafından izlenmiştir. Gözlemler bir dönem (yaklaşık 3 ay) her hafta 4 ders saati olacak şekilde sürdürülmüştür. Gözlemlerin ilk bir aylık bölümünde araştırmacılar öğretmenlere rehberlik yapmaya devam etmişlerdir. Bu esnada araştırmacılar ve öğretmenler birlikte çalışma yapılarını hazırlamışlar ve sınıf içi uygulamaları planlamışlardır. Sonraki iki ayda ise araştırmacılar herhangi bir müdahalede bulunmadan öğretmenlerin öğretim uygulamalarını gözlemlemişlerdir. Öğretmenlerle uygulama öncesi ve sonrasında yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmış fen öğretimine yönelik görüşleri belirlenmiştir. Görüşmeler araştırmacılar tarafından hazırlanan görüşme formu kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Veriler betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Güvenliliğini sağlamak amacıyla veriler iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı incelenmiştir. Araştırmacılar arasındaki uyum yüzdesi ≥ 0.81 olarak hesaplanmıştır.

Çalışmaya katılan öğretmenlerle yapılan ön görüşmede fen öğretimi hakkında görüşlerinin geleneksel öğretim yönünde olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin programdaki öğretim anlayışından farklı görüşe sahip olmaları, program değişikliğinden etkilenmediklerini ortaya koymaktadır. Ali ve Özlem öğretmen, fen öğretimiyle ilgili bilgilerinde eksiklikler olduğunu kabul etmekte, bu durum nedeniyle bir çatışma yaşamakta ve bu çatışmanın dışsal nedenler dolayısıyla oluştuğunu belirtmektedirler. Öğrenci merkezli fen öğretimi uygulamak istemelerine rağmen, malzeme yetersizliği, sınıfların kalabalık olması ve pedagojik alan bilgilerinde hissettikleri eksiklikler nedeniyle, uygulamalarında öğretmenin merkezde olduğunu, bilgiyi öğretmenden öğrenciye aktaran bir role sahip olduklarını belirtmişlerdir. HİE ile öğretmenlerin bu engelleri aşmaları için onlara rehberlik yapılmıştır. Eğitimin öğretmenlerin görüşlerinde olumlu yönde değişimler gerçekleştirdiği kaydedilmiştir. Ön görüşmede konu ve öğretmen merkezli anlayışa sahip öğretmenler HİE sonunda öğrenci merkezli eğitimin ne olduğunu anladıklarını ve etkililiğine daha fazla inandıklarını belirtmişlerdir. Etkili fen öğretimi hakkında yaptıkları açıklamalar ve örnek durumlara ilişkin görüşleri analiz edildiğinde görüşlerinin öğrenci merkezli öğretime doğru geçiş gösterdiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Hizmet içi eğitim, Fen öğretimi, Öğretmen görüşleri.

Biliş Üstü Yönlendirmelerle Zenginleştirilmiş Açık Uçlu Deneylerin 6. Sınıf Öğrencilerinin Biliş Üstü Becerilerine Etkisi

Doç. Dr. Nilgün TATAR
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi
nilguntatar@gmail.com

Pınar Özçelik
Milli Eğitim Bakanlığı
pinar_8584@hotmail.com

Fen bilimleri dersi denilince akla en sık gelen öğretim yöntemi deneylerdir. Deneyler araştırılması gereken “problem”, araştırma probleminin nasıl cevaplanacağıyla ilgili “yöntem” ve elde edilen verilerin yorumlandığı “sonuç” bölümleri olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Öğrencinin bu bölümlerdeki aktifliği deneylerin açıklık düzeyini belirler. Açık uçlu deneylerde öğrenciler hem problemi hem de onu çözmek için izleyecekleri basamakları kendileri formüle ederek sonuca ulaşır ve elde ettikleri bilgileri yorumlarlar. Bu yüzden deney teknikleri arasında en üst düzeyde açık uçlu deneyler yer almaktadır. Açık uçlu deneylerin uygulandığı öğrenciler bilgiyi kendileri keşfetmeli ve keşfettikleri bilginin farkında olmalıdırlar. Bu durum bizi biliş üstü kavramı ile karşılaştırmaktadır. Biliş üstü, bireylerin bilişsel süreçlerini fark etmesi, gözlemesi ve kontrolü olarak tanımlanabilir. Biliş üstünün işlevi, bir problemi çözerken ya da bir görevi yaparken bireyin bilişsel işleyişini düzenlemektir. Bu çalışmanın amacı da 6. Sınıf öğrencilerin “Maddenin Tanecikli Yapısı” ünitesini açık uçlu deneylerle öğrenirken biliş üstü becerilerini kullanmaları ve geliştirmelerini sağlamaktır.

Bu çalışmada durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Veriler öğrencilerin derslerde yaptığı etkinlikleri içeren çalışma yapıları ve yarı yapılandırılmış görüşmelerle toplanmıştır. Çalışma grubunu 2016-2017 yılında Sivas il merkezinde öğrenim gören 22 tane 6. Sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma 10 hafta sürmüş, öğrenciler biliş üstü yönlendirmelerle zenginleştirilmiş açık uçlu deneyler yaparak konuyu öğrenmişlerdir. Araştırmada kullanılan çalışma yapıları dört temel bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde öğrencilerin ön bilgilerini ve bu bilgilerine yönelik farkındalıklarını belirlemeye yönelik sorular vardır. İkinci bölümde öğrencilerden amaç belirlemeleri istenmektedir. Üçüncü bölümde öğrenciler araştıracakları problemi, bu problemi çözmek için kullanacakları yöntemi belirleyip, elde ettikleri sonuçları yorumlamaktadırlar. Bu bölümde aynı zamanda öğrencilerin kendini izlemesine (öğrenme sürecini kontrol etmesine) yönelik biliş üstü soruları yer almaktadır. Son bölümde ise öğrencilerin kendini değerlendirmesine yönelik bilişsel ve üst bilişsel sorular bulunmaktadır. Çalışma yapılarının ve görüşme sorularının analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar analiz edildiğinde öğrencilerin biliş üstü becerilerinin geliştiği tespit edilmiştir. İlk haftalarda uygulanan çalışma yapılarında öğrencilerin ön bilgilerine yönelik farkındalıklarının düşük olduğu belirlenmiştir. Ayrıca konu ile ilgili amaç belirlerken yüzeysel amaçlara yer verdikleri tespit edilmiştir. Ancak ilerleyen haftalarda bu durumun olumlu yönde değiştiği belirlenmiştir. Öğrencilerin kendini izlemeye yönelik becerilerinde ise değişim kaydedilmemiştir. Tüm çalışma yapılarında konunun anlaşılabilirlik ve işe yararlığını dikkate alarak biliş üstü becerilerini etkin şekilde kullandıkları belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin kendini değerlendirme becerilerinde de gelişim tespit edilmiştir. Görüşmelerden elde edilen verilerde öğrencilerin biliş üstü becerilerinin geliştiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Açık uçlu deney, Biliş üstü, Fen eğitimi.

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Çevre Konusundaki Bilişsel Yapılarının İncelenmesi

Yrd. Doç. Dr. Muhammet ÖZDEMİR
Bülent Ecevit Üniversitesi
muhammetozdemir@gmail.com

Emine ÜSTÜN
Bülent Ecevit Üniversitesi
ustun_emine@hotmail.com.tr

Metin Gül
MEB
metinngul@gmail.com

Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının çevre ile ilgili bilişsel yapılarını tespit etmektir. Çalışmanın verileri 2016- 2017 öğretim yılında Bülent Ecevit Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi 1., 2., 3. ve 4. Sınıflarında öğrenim gören toplam 280 öğretmen adayından toplanmıştır. Çalışmada araştırma yöntemlerinden var olan bir durumu ortaya koymak amaçlandığından betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Verilerin toplanmasında bağımsız Kelime İlişkilendirme Testi kullanılmıştır. Elde edilecek olan veriler ışığında, sınıf öğretmeni adaylarının çevre konusundaki bilişsel yapılarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Uygulamada sınıf öğretmeni adaylarının çevre ile ilgili bilişsel yapılarını belirlemek amacıyla, çevre kavramı ve bu kavramla ilgili 6 kavram verilmiş, belirli bir süre içerisinde bu anahtar kavramların akıllarına getirdiği cevapları yazmaları istenmiştir. Elde edilen veriler sonucunda, anahtar kavram ve cevapta verilen kelimelerden oluşan bir frekans tablosu kaydedilecektir. Bu frekans tablosundaki verilere göre sınıf öğretmeni adaylarının "çevre" kavramı ile ilgili bilişsel yapılarını ortaya koyan kavram ağları çizilecektir. Ayrıca "çevre" kavramı ile ilgili kurdukları cümleler, içerdikleri anlam ve sahip oldukları özelliklere göre sınıflandırılarak analiz edilecektir. Elde edilecek olan bulgulara göre de, sınıf öğretmeni adaylarının kavram ağlarında en sık kullandıkları kavramlar tespit edilecektir. Çalışmanın veri toplama süreci tamamlanmış ancak verilerin analizi süreci devam ettiği için çalışmanın sonuç kısmına yer verilmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Bilişsel yapı, Kelime İlişkilendirme testi, Kavram yanlılığı.

İlköğretim 3. Sınıf ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Dünya ve Evren Konusu İle İlgili Kavram Yanılgıları

Yrd. Doç. Dr. Muhammet ÖZDEMİR
Bülent Ecevit Üniversitesi
muhammetozdemir@gmail.com

Büşra AKKAŞ
Bülent Ecevit Üniversitesi
busraakkas67@gmail.com

Bu çalışmanın amacı; ilköğretim 3. ve 4. sınıf kademesinde öğrenim gören öğrencilerin Fen Bilimleri dersi müfredatı içerisinde yer alan, 3. Sınıflarda “Gezegemizi Tanıyalım”, 4. Sınıflarda “Dünyamızın Hareketleri” ünitesinde geçen Dünya ve Evren ile ilgili kavramları nasıl algıladıklarını belirlemektir. Çalışma 2016-2017 eğitim öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı Zonguldak ili Alaplı ilçesi Kasımlı Köyü Kasımlı İlkokulu ile Şanlıurfa ili Dr. Cavit Özyeğin İlkokulu 3. ve 4. sınıftan toplam 165 öğrenciye uygulanmıştır. Çalışmada araştırma yöntemlerinden var olan bir durumu ortaya koymak amaçlandığından betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada örneklem belirlerken uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada öğrencilerin ilgili kavramlara ilişkin bilgi düzeylerini ve yanlış kavramalarını belirlemek için veri toplama aracı olarak kavram karikatürü kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan yedi kavram karikatürü araştırmacılar tarafından hazırlanmış, alanda uzman kişilerin görüşleri alınarak, kavram karikatürlerine son hali verilmiştir. Elde edilen veriler SPSS 19.00 paket programı ile değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde frekans ve yüzde tabloları yer almaktadır. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre; ilköğretim 3. ve 4. sınıf öğrencilerinde Ay ile ilgili olarak; ayın gezegen olduğu, kendi etrafında dönmediği, ay tutulmasının bulutlardan kaynaklandığı ve ayın evrelerinin oluşumunu farklı olarak ifade etmişlerdir. Gece gündüz oluşumu ve mevsimlerin oluşumu ilgili olarak Güneş’in gece gizlenmesinden ve Dünya’nın güneşe yaklaşmasından olduğunu belirtmişlerdir. Dünya’nın şeklini tekerleğe benzetmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Kavram yanılgısı, Kavram karikatürü, Ay, Dünya

5. Sınıf Öğrencilerinin Fen Bilimleri Dersinde Isı ve Sıcaklık Kavramlarına İlişkin İmajları

Muhammed Doğukan BALÇIN
Milli Eğitim Bakanlığı
dogukanbalcin@gmail.com

Ragıp ÇAVUŞ
Sakarya Üniversitesi
ragipcavus@hotmail.com

Fen bilimleri dersinde öğrenciler konulara ilişkin kavram kargaşaları yaşamakta ve bunun sonucunda zihinlerinde kavramlarla ilgili yanlış bilgiler ya da yanılgılar oluşmaktadır. Isı ve sıcaklık kavramlarının da aynı konuya ilişkin kavramlar olduğundan öğrencilerin zihninde karmaşıklığa yol açabileceği düşünülmektedir. Öğrenciler ısı ve sıcaklık kavramları ile günlük hayatta karşılaşmalarına rağmen bu kavramları fen bilimleri dersinde yeni bir kavram olarak niteleyebilmektedir. Kavramlar öğrencilerin zihinlerinde farklı imajlar oluşturabilmektedir. İmajlar (imgeler), bireylerin bir kavramı duyduklarında veya düşündüklerinde günlük hayatta sahip oldukları tecrübelerine bağlı olarak zihinlerinde nasıl yapılandıklarını göstermektedir. Bu çalışmada 5. sınıf öğrencilerinin fen bilimleri dersinde ısı ve sıcaklık kavramlarına ilişkin imajlarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma 5. Sınıf öğrencilerinin ısı ve sıcaklık kavramları hakkındaki düşüncelerinin ve ısı, sıcaklık kavramlarını zihinlerinde nasıl yapılandıklarını ortaya çıkarılmasına katkı sağlayacaktır. Çalışma grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılının birinci döneminde Bitlis ili Adilcevaz ilçesinde bulunan bir köy ortaokulunun 5. sınıfında öğrenim görmekte olan 9 öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışmada öğrencilerin belirlenen olguya bakış açısını ve süreçlerini gözlemlemek; algılarını tespit edebilmek amacıyla nitel araştırma modelinden yararlanılmıştır. Veri toplama aracı olarak kelime ilişkilendirme testi (KİT) ve çizme tekniği kullanılmıştır. Öğrencilere fen bilimleri dersinde “Madde ve Değişim” ünitesine geçilmeden önce ısı ve sıcaklık kavramlarına ilişkin bağımsız kelime ilişkilendirme testi uygulanmış ve ardından ısı ve sıcaklık kavramlarına ilişkin ayrı ayrı resim çizdirilmiştir. Isı ve sıcaklık konusunun işlenmesinin ardından öğrenciler ile çizdikleri resimler hakkında görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler sırasında öğrencilere ısı ve sıcaklık kavramları için çizdikleri resimlerde anlatmak istediklerinin neler olduğu, hangi bilgileri vermek istedikleri ve gördüğü hataların neler olduğu sorulmuştur. Elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılmış olup içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. KİT’in analiz edilmesi sonucu elde edilen kavramlar önce kategorilere ayrılmış, sonrasında her kavramın tekrarlanma frekansı ile kategoriye ait toplam frekanslar belirlenmiştir. Son olarak da görüşmelerden elde edilen verilerin içerik analizi sonucu elde edilen bulgularla ilişkilendirmeler yapılmıştır. Araştırmanın sonunda, ısıya ilişkin kelime ilişkilendirme testinden elde edilen bulgular incelendiğinde öğrencilerin ısı veren kaynaklara, ısının sonucunda meydana gelen durumlara, ısının bireyler üzerinde yarattığı etkilere yönelik kavramlara değindiği, sıcaklığa ilişkin kelime ilişkilendirme testinden elde edilen bulgular incelendiğinde ise öğrencilerin sıcaklık değişimine neden olan kaynaklara, sıcak olan ortamlara, sıcaklık değişiminde ortaya çıkan durumlara, sıcaklığın insanlar üzerinde yarattığı olası etkilere yönelik kavramlara değindikleri görülmüştür. Ayrıca KİT’ler incelendiğinde öğrencilerin ısı ve sıcaklığa ilişkin benzer örnekler verdiği görülmüştür. Resimler hakkında görüşmeler yapıldığında ise bir kısım öğrenci çizdikleri resimlerde ısı ve sıcaklığı aynı kavram olarak düşündüklerini ve gördükleri yanlışları belirtmiştir.

Anahtar Kelimeler: Isı, Sıcaklık, İmaj, Fen bilimleri, 5.sınıf öğrencileri

Fen Bilimleri Ders Kitabında Yer Alan Etkinliklerin Girişimcilik Açısından Değerlendirilmesine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Yrd. Doç. Dr. Hasan BAKIRCI
Yüzüncü Yıl Üniversitesi
hasanbakirci09@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Hüseyin ARTUN
Yüzüncü Yıl Üniversitesi
huseyinartun@gmail.com
Kübra ÖÇSOY
Yüzüncü Yıl Üniversitesi
kubraocsoy@gmail.com

Bilim ve teknoloji sürekli bir şekilde ilerleme göstermektedir. Bu ilerlemelere ayak uydurabilmek adına öğretim programları da yenilenmektedir. Bu durum üzerine, Fen ve Teknoloji Öğretim Programında, 2013 yılında birtakım değişiklikler yapılarak, Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı olarak uygulama konulmuştur. Yapılan değişikliklerden birisinin de yeni programda yaşam beceriler altında girişimcilik kavramının yer almasıdır. Girişimcilik, en temel anlamı ile herhangi bir duruma karşı pasif kalmayarak bu durumu değerlendirip yeni bir şey ortaya çıkarabilme yetisidir. Girişimci bireylerin en belirgin özellikleri ise risk alabilen, yeni bir şeyler ortaya çıkarabilen, yaratıcı ve planlı olmalarıdır. Girişimciliğin fen öğretim programında yer alması akıllara ders kitaplarındaki etkinliklerin girişimcilik açısından nasıl olduğu sorusunu getirmiştir. Ders kitaplarında yer alan etkinliklerin bu açıdan incelenmesi, öğretim programında öğrencilere kazandırılması beklenen yaşam becerileri için önem arz etmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, ortaokul fen bilimleri ders kitabında yer alan etkinliklerin öğrencilere girişimcilik becerisi kazandırabilme durumunu öğretmen görüşlerine dayalı olarak belirlemektir.

Çalışmada nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmada, 2016-2017 eğitim- öğretim yılında Van ilinde farklı okullarda görev yapmakta ve araştırmaya katılmakta gönüllü olan 8 fen bilimleri öğretmenleri ile yapılmıştır. Bilimsel etik gereği öğretmenlerin isimleri Ö1, Ö2, Ö3....Ö8 olarak kodlanmıştır. Veriler yarı yapılandırılmış mülakat ile elde edilmiştir. Verilerin analizinde içerik analiz kullanılmıştır.

Elde edilen bulgulara göre, öğretmenler ders kitabında yer alan etkinliklerin büyük çoğunun girişimci özellik taşımadığını belirtmişlerdir. Öğretmenler bu konuda; kapalı uçlu deney, günlük hayatla ilişkili olma ve düşündürücü sorular içerme kodları kullanarak görüş bildirmişlerdir. Katılımcılar; basit makineler, elektrik, çevre eğitimi ve astronomi gibi konularının girişimcilik etkinliği için uygun konular olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca, öğretmenler fen bilimleri dersi öğrencilere belirli oranda girişimci özellik kazandırabileceğini ifade etmişlerdir. Bu konuda görüşlerini; proje yapma, konuları günlük hayatla ilişkilendirme ve araştırmacı birey yetiştirme kodları ile beyan etmişlerdir. Öğretmenler, öğrencilerin girişimci birey olarak yetişebilmeleri konusunda ise; proje temelli öğretim yapma, açık uçlu deneyler tercih etme, özgüven sağlama ve bilimsel kitaplar okumaya yöneltme gibi kodlarla açıklamışlardır. Öğretmenler girişimcilik kavramı daha çok ekonomi ile özdeşleştirdikleri görülmüştür. Bu şekilde cevap vermelerin de daha çok görsel iletişim araçlarının etkili olduğu düşünülmektedir. Son yıllarda özellikle görsel ve yazılı basında yer alan reklamların girişimci bireyleri destekler nitelikte olması da etkili olmuş olabilir. Öğretmenler ders kitabındaki etkinliklerin girişimcilik açısından yeterli olmadığını ifade etmişlerdir. Bu durum, etkinlikler daha çok kapalı uçlu deneyler üzerine kurgulandığını ve öğrenciye ne yapacağını adım adım belirtmiş olmasından kaynaklandığına da inanılmaktadır. Buna ek olarak, etkinliklerde girişimcilik ile doğrudan ilişkili olan (yeni bir şeyler üretme, hayal gücü, risk alma...vb) kavramlara yer verilmemiş olmasının da etkili olduğu söylenebilir. Diğer bir bulgu ise katılımcıların, fen bilimleri dersinin girişimcilik için en uygun disiplin olduğunu belirtmeleridir. Katılımcılar; fen konularının, günlük yaşam ile iç içe olması, bilimin uygulamasına olanak sağlama ve öğrencileri araştırmaya sevk etmesi gibi özelliklerini ön plana çıkararak görüşlerini desteklemişlerdir. Öğretmenler, fen bilimleri dersinde açık uçlu deneye dayalı etkinliklerin olması, etkinliklerin proje şeklinde tasarlanması ve girişimcilik kavramını çağrıştıran anahtar kavramlara daha çok yer verilmesi önerisinde bulunmuşlardır.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, fen bilimleri dersi, öğretmen görüşü.

Öğretmen Adaylarının Fen Eğitimiyle İlgili Görüşleri

Doç. Dr. İjlal OCAK
Afyon Kocatepe Üniversitesi
ijlalocak@gmail.com

Faruk YETER
Milli Eğitim Bakanlığı
farukyeter64@gmail.com

Bilimsel çalışmalar, tüm alanlarda olduğu gibi Fen Eğitimi alanında da gelişim ve ilerleme noktasında önemli bir yere sahiptir. Fen eğitiminin amaçları arasında kişinin çevresindeki problemleri tanımlama, gözlem yapma, hipotez kurma, deney yapma, sonuç çıkarma, analiz etme, genelleme yapma ve elde ettiği bilgi ve becerileri uygulaması sayılabilir. Fen eğitiminin amaçlarını gerçekleştirmesi sürecinde önemli bir yeri olan öğretmenlerin adaylık dönemlerindeki görüşleri önemli görülmüştür. Bu noktada öğretmen adaylarının Fen Eğitimi hakkındaki görüşlerinin araştırılması ve sonuçlarının bilimsel açıdan incelenmesinin alana sağlayacağı katkı düşünülerek; Sınıf Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği ve Okul Öncesi Öğretmenliği programlarında eğitim gören öğretmen adaylarının Fen Eğitimi hakkında görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada kişilerin davranış nedenlerini, bir konu hakkındaki görüş ve duygularını öğrenmek için en uygun yöntem olan nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Sahip olduğu standartlık özelliğinin yanında esnekliği de barındırması açısından veriler nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Hazırlanan görüşme formuna, alanından uzman kişilerin görüşleri de alınarak, 8 sorudan oluşacak şekilde son hali verilmiştir. Araştırma Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği ve Okul Öncesi Öğretmenliği programlarında eğitim gören 16 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Toplanan verilerin analizinde, kaynaktan elde edilen bilgilerin derinlemesine incelenerek kavramlar, temalar, kodlar yardımıyla anlamlandırılmasını sağlayan içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi yapılırken kategori belirleme, kodlama, frekans hesaplama ve yorumlama aşamalarına dikkat edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda Fen Eğitimi ve Tanımı, Fen Eğitiminde Roller (Alt temalar: Öğretmen Roller, Öğrenci Roller), Fen Eğitiminin Kazandırdıkları (Alt temalar: Öğretmene Kazandırdıkları, Öğrenciye Kazandırdıkları), Günümüzde Fen Eğitimi (Alt temalar: Fen Eğitiminin Değerlendirilmesi, Fen Eğitiminin Günlük Hayatla İlişkilendirilmesi) ve Fen Eğitimi Programları (Alt temalar: Lisans Programı ve Milli Eğitim Öğretim Programları) olmak üzere 5 ana tema ortaya çıkmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler fen eğitiminde öğretmenin rehber rolüne yoğun olarak atıf yapan öğretmen adaylarının öğrencilerin ise aktif rolde olmaları noktasında birleştikleri görülmüştür. Fen eğitimini zor olarak kabul edip tanımlayan öğretmen adayları bu eğitimin öğretmene merak duygusu ve kendini geliştirme becerileri kazandırması gerektiğini vurgularken öğrenciye ise günlük yaşam ve deney yapma becerileri kazandırması gerektiği görüşünde birleşmişlerdir. Yine araştırmanın sonucuna göre öğretmen adaylarının günümüz fen eğitimine karşı olumlu tutum gösterdikleri ortaya çıkmış ve öğretmen adaylarının fen eğitimi öğretim programı ve günlük hayatla ilişki noktasında geliştirilmesi gerektiği düşünceleri ağır basmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Fen eğitimi, öğretmen adayı, görüş.

Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Sürdürülebilir Kalkınma Hakkındaki Görüşleri

Yrd. Doç. Dr. Hasan BAKIRCI
Yüzüncü Yıl Üniversitesi
hasanbakirci09@gmail.com

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin ARTUN
Yüzüncü Yıl Üniversitesi
huseyinartun@gmail.com

İlke YILDIRIM
Yüzüncü Yıl Üniversitesi
ilkeyildirim91@hotmail.com

Sürdürülebilirlik, kaynakların sürdürülebilir kullanımı şeklinde tanımlanmıştır. Yapılan bu tanımla kendisini yenileyemeyen doğal kaynaklar azaldığında ciddi sorunlara yol açacağına dikkat çekilmeye çalışılmıştır. Sürdürülebilir bir kalkınma için, dünya kaynaklarının sınırlı olması kaynak kullanımında duyarlılık gerektirmektedir. Sürdürülebilir kalkınma düşüncesi, sürdürülebilir kalkınma eğitiminin gerekliliğini, bireylerin sahip olması gereken davranışları da (yetkinlik, bilgi, davranış, beceri v.s) ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı'nda yaşam becerileri kapsamında sürdürülebilirlik kavramı yer verilmiştir. Programda sürdürülebilirlik kavramının vurgulanmış olması, ortaokul öğrencilerin bu kavram hakkında düşüncelerinin ortaya çıkarılması önem arz etmektedir. Buradan yola çıkarak, çalışmanın amacı "Canlılar ve Enerji İlişkileri" ünitesinde yer alan sürdürülebilir kalkınma hakkında sekizinci sınıf öğrencilerinin görüşlerini belirlemektir.

Çalışmada nitel yaklaşımlardan faydalanılmıştır. Çalışmanın katılımcıları Van iline bağlı bir ortaokulun sekizinci sınıfında öğrenim gören araştırma sürecine istekli olarak katılmak isteyen 10 öğrenci ile yürütülmüştür. Çalışmanın etiği gereğince öğrencilerin isimleri yerine Ö1, Ö2, Ö3...Ö10 kodları kullanılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak, yarı yapılandırılmış mülakat tercih edilmiştir. Elde edilen veriler içerik analiz tabii tutulmuştur. Mülakat verileri üç farklı araştırmacı tarafından okunarak kodlanmış ve kodlayıcılar arasındaki uyum oranı %78 olarak bulunmuştur.

Elde edilen bulgulara göre öğrenciler; sürdürülebilirliği ve sürdürülebilir kalkınmayı döngüsellik ve ekonomi kavramları ile açıklamaktadırlar. Bu açıklamalar, öğrencilerin sürdürülebilirlik kavramını yeterince bilmedikleri şeklinde yorumlanabilir. İklim değişikliği ve küresel açlıkla mücadele için neler yapılabileceğini öğrenciler "gaz salınımı", "açlık", "enerji" ve "mücadele" kodlarıyla açıklamışlardır. Bu durum, öğrencilerin günümüz çevre sorunlarına duyarlı olmaları ve geçmiş yıllarda öğrenilen bilgilerin yeni bilgilerle ilişkilendirdikleri ile açıklanabilir. Toprak ve suyun sürdürülebilirliğinin nasıl olacağı sorusunu ise "toprak", "su döngüleri" ve "kimyasal madde kullanımı" kodlarıyla açıklamışlardır. Öğrencilerin bu açıklamalarında, onların sürdürülebilirlik kavramı yerine döngü kavramına daha yatkın olduklarını ortaya çıkarmaktadır. Öğrencilerin doğadaki temel döngü bilgisine hâkim olduğu fakat geri dönüşüm ile bu konuyu ilişkilendiremedikleri tespit edilmiştir. Sürdürülebilirlikle yeryüzündeki yaşamın devam etmesi arasındaki ilişki ise "yaşam için gereklilik", "ilişki durumunun açıklanması" ve "gelecek için neler yapılabilir" kodlarıyla ifade etmişlerdir. Bu açıklamalarda önceki soruya vurgu yapılarak tekrar döngüsellikğe yer verilmiştir. Sorulardaki benzerlik öğrencinin net bir ayrım yapamadığını göstermektedir. Sürdürülebilir kalkınmanın ekonomi boyutunun nasıl olabileceği hakkındaki görüşleri ise "ekonomik kalkınma" kodu ile açıklanmaya çalışılmıştır. Ancak açıklamaların yetersiz kaldığı oldukça açıktır. Yani, elde edilen ham madde tasarrufu kavramlarına hiç değinilmemiştir. Doğal kaynakların kullanımı ile sürdürülebilir kalkınma arasında nasıl bir ilişki vardır? Sorusuna verilen cevaplarda ise su ve kaynakların devamlılığı vurgulanmaktadır. Öğrenciler açıklamalarında geri dönüşüm ve artımı sürdürülebilir kalkınmayla ilişkilendirilmiştir. Doğal kaynak denilince çoğunluk su cevabının verilmesi ise doğal kaynakların çeşitliliği bakımından öğrencide bilgi eksikliği olduğunun göstergesidir. Öğrencilerin açıklamaları değerlendirildiğinde sürdürülebilirlik hakkında öğrencilerin temel düzeyde bilgiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Fakat sürdürülebilir kalkınma konusunda eksiklerinin olduğu da belirlenmiştir. Sürdürülebilirlik kavramının programda yer alması, öğrencilerin çevre bilincinin geliştirmesine ve günlük hayatta uygulamalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Bilimleri, Akademisyen, Yüksek Lisans Öğrencisi, Araştırma Süreci,

Sorum

FETEMM Uygulamalarının İlkokul öğrencilerinin FeTeMM Algılarına ve Tutumlarına Etkisi

Doç. Dr. Nil DUBAN
Afyon Kocatepe Üniversitesi
nily@aku.edu.tr

Şenay YAVAŞ
MEM
eremelih59@gmail.com

21. yüzyılın değişen sürecinde, günlük yaşamla bağlantılı disiplinler arası bilgi, beceri ve değerleri içeren bir eğitime gereksinim duyulmaktadır. Bu noktadan hareketle yaratıcı düşünme, problem çözme, eleştirel düşünme, takım çalışmaları yapma gibi üst düzey düşünmeyi gerektiren 21. yüzyıl becerilerini, temel bilimlerin (fen ve matematik) kuramsal bilgilerini kullanarak teknoloji ve mühendisliğin uygulamalarıyla bütünleştiren bakış açısı eğitim ortamlarında hayata geçirilmiştir. İngilizce STEM (Science-Technology-Engineering-Mathematics) ismiyle kullanılan eğitim anlayışı ülkemizde FETEMM (Fen-Teknoloji-Mühendislik-Matematik) kısaltmasıyla kullanılmaya başlanmıştır. Etkili bir FeTeMM eğitimi öğrencilerin araç-gereçlerin nasıl çalıştığını anlama ve teknolojiyi iyi bir biçimde kullanma gibi özelliklerini geliştirmektedir. Aynı zamanda FeTeMM alanlarına yönelik öğrencilerin bilgi düzeylerinin gelişmiş olması da öğrencilerin hem bu alanlara yönelik ilgi ve öğrenmelerini geliştirmede hem de gelecekte yapacakları meslek tercihlerinde etkili olacaktır. FeTeMM eğitimi ile ilgili Türkiye’de yapılan çalışmaların diğer ülkeler ile karşılaştırıldığında yok denecek kadar az sayıda olması, bu alandaki ihtiyaca dikkat çekmektedir. İlkokul düzeyinden başlayan FETEMM araştırmalarının yapılmasının alan yazındaki bu boşluğun doldurulmasına katkı getireceği düşünülmektedir. Bu araştırmanın amacı, FETEMM uygulamalarıyla yürütülen Fen Bilimleri derslerinin 4. sınıf öğrencilerinin bu alanlarla (FETEMM) ilgili algı ve tutumlarına etkisini belirlemektir. Bu amaçla iki denence oluşturulmuş ve bu denencelerin sınanması yoluna gidilmiştir. Söz konusu denenceler şöyledir:

1. FETEMM uygulamalarıyla yürütülen deney grubunda yer alan öğrencilerin FETEMM algıları ile kontrol grubunda yer alan öğrencilerin FETEMM algıları arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık vardır.

2. FETEMM uygulamalarıyla yürütülen deney grubunda yer alan öğrencilerin FETEMM’e yönelik tutumları ile kontrol grubunda yer alan öğrencilerin FETEMM’e yönelik tutumları arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık vardır.

Araştırmada öntest-sontest kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Deneysel araştırmalarda, evren ve örneklem yerine katılımcılar ya da çalışma grubu gibi ifadeler tercih edilmektedir. Bu bağlamda yapılan çalışmada, evren-örneklem yerine çalışma grubu ifadesi tercih edilmiştir. Bu araştırmanın çalışma grubunu, 2016-2017 akademik yılı bahar döneminde Afyonkarahisar İl MEM’ne bağlı orta sosyo-ekonomik düzeyde bir ilkokulda öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır. Uygulama araştırmacılarından birinin görev yaptığı okulda gerçekleştirildiğinden okul ve sınıf seçimi için kolay ulaşılabilir durum örneklemesi kullanılmıştır. Böylece çalışma grubu, 4. sınıf düzeyinde deney grubundan (4B) 22 öğrenci ve kontrol grubundan (4A) 22 öğrenci olmak üzere toplam 44 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Friday Institute (2012) tarafından geliştirilen ve Gülhan ve Şahin tarafından (2016) Türkçeye uyarlanan “FETEMM Tutum Ölçeği” ve Knezek & Christensen (1998) tarafından geliştirilip yine Gülhan ve Şahin tarafından (2016) Türkçeye uyarlanan “FETEMM Algı Testi” kullanılmıştır.

Araştırmanın uygulama öncesinde, hem deney grubu hem de kontrol grubu öğrencilerine “FETEMM Tutum Ölçeği” ve “FETEMM Algı Testi” uygulanmıştır. Ön-testlerin uygulamasının ardından araştırmanın uygulama boyutu başlamıştır. Deney grubundaki öğrenciler dört hafta boyunca FETEMM uygulamalarıyla “Canlılar ve Hayat” konu alanında yer alan “Mikroskopik Canlılar ve Çevremiz” ünitesini işlerken, kontrol grubu öğrencileri ise üniteyi 2013 yılında yayınlanan sorgulama temelli MEB öğretim programı tarafından önerilen Fen Bilimleri ders kitabına göre işlemiştir. Uygulama sonunda ise, hem deney grubu hem de kontrol grubu öğrencilerine “FETEMM Tutum Ölçeği” ve “FETEMM Algı Testi” yeniden son-test olarak uygulanmıştır. Veri toplama araçlarıyla elde edilen verilerin istatistik paket programı aracılığıyla analizleri yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Fen eğitimi, FETEMM, FETEMM eğitimi.

Ortaokul Öğrencilerinin FeTeMM Algıları ve FeTeMM İle İlgili Meslek Tercihi Eğilimleri

Doç. Dr. Kadir BİLEN
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi
kadir.bilen@alanya.edu.tr

Mustafa BÜYÜKCENGİZ
Milli Eğitim Bakanlığı
buyukcengiz@gmail.com

Fen, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik (FeTeMM) eğitimi ülkemizin uluslararası ölçekte rekabet gücünün korunabilmesi için stratejik öneme sahiptir. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından 2017 yılında kamuoyunun görüşüne sunulan Fen Bilimleri dersi taslak öğretim programlarında da bu alanların önemine dikkat çekilmiştir. Taslak programda, bilimsel süreç becerileri, yaşam becerileri ile fen ve mühendislik becerileri de yer almış, fen bilimleri ile diğer disiplinleri bütünleştirerek, teorik bilgilerini ve becerilerini uygulamaya ve ürüne dönüştürme sürecini yönetebilen bireylerin yetişmesinin hedeflendiği belirtilmiştir. Mesleki eğilimlerin küçük yaşlarda başladığı göz önünde bulundurulduğunda öğrencilerin FeTeMM mesleklerine yönelik ilgilerinin belirlenmesi ülkemiz için oldukça önem teşkil etmektedir. Öğrencilerin FeTeMM odaklı kariyer seçimleri etkilenmek isteniyorsa, eğitim sisteminde erken müdahale edilerek öğrencilerin kariyer bilinçleri artırılmalıdır. FeTeMM alanlarına karşı ilgiyi oluşturmak ve geliştirmek, öğrencilerin gelecekte bu alanlarda işgücüne katılmaları açısından oldukça önem taşımaktadır. Bu araştırmanın amacı ortaokul öğrencilerinin FeTeMM algılarını tespit etmek ve ileride FeTeMM ile ilgili meslek tercihi eğilimlerini belirlemektir. Araştırmada veriler tarama yöntemi ile toplanmıştır. Araştırmada kullanılan ölçek uluslararası literatürden kullanılan bir ölçek olup ülkemizdeki araştırmacılar tarafından Türkçe'ye çevrilmiş ve geçerlik güvenirlik çalışması yapılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre; ortaokul öğrencilerinin eğitim gördükleri sınıf ve cinsiyetlerine göre FeTeMM algıları ve meslek tercihi eğilimleri farklılık göstermektedir. FeTeMM alanında bir mesleğe sahip olma düşüncesi erkeklerde kızlara oranla daha yüksektir. Fen ve matematik dersini seven erkekler mühendislik alanlarında bir mesleğe yönelirken kızların daha çok sosyal alanlarda eğitim almak istemeleri sonucu literatürdeki benzer çalışmaları destekler niteliktedir. Meslek tercihi ve alınması gereken eğitim konularında öğrencilere daha erken yaşta rehberlik edilmesi bu alandaki eğilimlerin değişmesini sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: FeTeMM, FeTeMM Algısı, Meslek Tercihi.

Bilgisayar Destekli Kavramsal Değişim Stratejileriyle Fen Öğrenmenin Öğrenilenlerin Kalıcılığına Etkisi

Doç. Dr. Güliz AYDIN
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
gulizaydin@mu.edu.tr

Bu çalışmada, altıncı sınıf öğrencilerinin Fen Bilimleri öğretim programındaki “Madde ve Değişim” öğrenme alanında yer alan “Maddenin Tanecikli Yapısı” ünitesi konularında bilgisayar destekli kavramsal değişim stratejilerine dayalı uygulamaların öğrenilenlerin kalıcılığı üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Muğla il merkezindeki bir ortaokulda 21 öğrenciden oluşan 6A (deney grubu) ve 25 öğrenciden oluşan 6B (kontrol grubu) şubelerinde gerçekleştirilen deneysel uygulama, “Maddenin Tanecikli Yapısı” ünitesine Fen Bilimleri Öğretim Programında ayrılan 5 hafta (20 ders saati) süresince devam etmiştir. Araştırmanın verileri, açık uçlu sorulardan oluşan kavramsal anlama testi ile toplanmıştır. Kavramsal Anlama Testi, araştırmacı tarafından hazırlanmış ve uzman görüşleri alınıp ön uygulamaları yapılarak geliştirilmiştir. Deney grubundaki öğrencilerle bilgisayar destekli kavramsal değişim stratejilerine uygun 14 etkinlik (kavramsal değişim metinleri, analogi, kavram haritaları, kavram karikatürleri, modeller ve zihin haritaları etkinlikleri) uygulanarak; kontrol grubundaki öğrencilerle ise Fen Bilimleri öğretim programında sunulan etkinliklerle dersler işlenmiştir. Öğrencilerle bilgisayarda Mind Manager Yazılımında zihin haritaları, Inspiration Yazılımında kavram haritaları uygulamaları gerçekleştirilmiş; kavram karikatürlerinin animasyon etkinliklerine yer verilmiştir. Deneysel çalışmanın sona ermesinden sonra “uygulanan kavramsal anlama testi sonuçlarıyla, bu uygulamadan 8 hafta sonra gerçekleştirilen kalıcılık testi sonuçları karşılaştırılmıştır. Deney grubundaki öğrencilerin, deneysel uygulama sonrası kavramsal anlamalarının kontrol grubundaki öğrencilerden daha iyi olması gibi, kalıcılık testi puan ortalamaları da kontrol grubundan daha yüksek çıkmıştır. Bilgisayar destekli kavramsal değişim stratejileriyle fen öğrenmenin, öğrenilenlerin kalıcılığına olumlu etkileri olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayar destekli fen öğrenme, Kavramsal değişim, Öğrenilenlerin kalıcılığı

MATEMATİK ÖĞRETİMİ

Yaşam Boyu Öğrenme Bağlamında Mental Aritmetik Eğitiminin Öğrenci Başarısına Etkisi

Nazan DEMİR
Bartın Üniversitesi
nazanmtmtk@hotmail.com

Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK
Bartın Üniversitesi
aysederyaisik@gmail.com

Bu araştırmanın amacı yaşam boyu öğrenme bağlamında mental aritmetik eğitiminin öğrenci başarısına etkisini incelemektir. Araştırmada karma yöntem kullanılmıştır. Araştırma Bartın Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü 1. sınıf öğrencilerinden istekli olan 20 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Deney ve kontrol grupları 10'ar kişiden oluşmaktadır. Deney grubundaki öğrencilere 8 hafta mental aritmetik eğitimi verilmiştir. Veriler, geliştirilen başarı testi, bilgisayar programı ve görüşme formu ile elde edilmiştir. Verilerin çözümlenmesi aşamasında çalışma grubunun küçük olmasından dolayı verilerin analizinde nonparametrik testlerden Friedman, Mann Whitney U ve Wilcoxon testleri kullanılmıştır. Görüşme formunda öğrencilerin verdikleri yanıtlar ise içerik analizi sonucunda gruplanarak yorumlanmıştır. Yapılan analizler sonucunda deney ve kontrol gruplarının problem çözme başarılarının oldukça iyi düzeyde olduğu, yavaş işlemleri yapmada daha başarılı oldukları, Mental aritmetik eğitiminin problem çözme başarıları ve işlem yapma hızları üzerinde herhangi bir etkisinin bulunmadığı belirlenmiştir. Her iki gruptaki öğrencilerin yavaş işlemleri yapma başarılarının çalışma öncesinde daha yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Deney grubuna araştırma kapsamında verilen Mental Aritmetik Eğitime ilişkin öğrenci görüşleri incelendiğinde; öğrencilerin daha çok kişisel gelişimleri için eğitime katılmak istedikleri, öğretmenlik yaşantılarına başladıklarında eğitimi uygulamayı ve bunu konuda kendilerini eğitmek ve geliştirmek istedikleri, eğitim öncesinde mental aritmetikle ilgili net bilgiye sahip olmadıkları, zihinsel işlem olarak bildikleri, eğitim sırasında eğlendikleri ve eğitimi faydalı bulup farklılık yarattığını düşündükleri, matematiği sevdirebilmek için faydalı olabileceğini düşündükleri, eğitim sonrasında işlem yaparken hız kazandıkları, okullarda da bu eğitimin verilmesi gerektiğini düşündükleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Beceri, Matematik, Mental aritmetik, Problem çözme, Matematik öğretimi, Yaşam boyu öğrenme

İlkokul Öğrencilerinin Matematik Problemlerini Algılamadaki Hatalarının Kavram Karikatürü ile Giderilmesi

Elif ERCAN

Bartın Üniversitesi
elif.ercan18@gmail.com

Yrd. Doç. Dr. Burçin GÖKKURT ÖZDEMİR
Bartın Üniversitesi
gokkurtburcin@gmail.com

Etkili bir matematik öğretim sürecinin gerçekleşebilmesi için, öğrencilerin kavramları doğru anlamaları gerekmektedir. Çünkü öğrenciler kavramları doğru algılayabildiği takdirde, kavramlar arasında ilişki kurabilirler ve bu ilişkiyi doğru bir şekilde matematiksel ifadelerle dönüştürebilirler. Problem çözmenin öğretim programlarında temel becerilerden biri olduğu göz önüne alınırsa, öğrencilerin matematiksel problemleri anlamaları ve çözebilmeleri, öğrencilerin başarılarını artırabilmek adına önemlidir. Bu açıdan, öğretmenlerin öğrencilerin problemleri doğru algılayabilmeleri için öğrenciye sunacakları öğrenme ortamlarında kullanacakları öğretim stratejilerinin ve öğrencilerin yaptıkları hataları gidermeye yönelik geliştirdikleri materyallerin önemli olduğu söylenebilir. Bu materyaller, öğrencilerin öğrenme sürecine aktif olarak katılmalarına ve düşüncelerini rahatlıkla ifade edebilmelerine olanak sağlamalıdır. Bu amaca hizmet eden birçok öğretim materyali vardır. Kavram karikatürleri de bu materyallerden biridir. Kavram karikatürleri, öğrencilerin kendi bilgilerini ve arkadaşlarının bilgilerini sorgulamalarına olanak verir. Ayrıca süreç içerisinde ortaya koydukları düşüncelerini tartışmalarını sağlamasına imkân verir. Bu kapsamda, çalışmada, öğrencilerin matematiksel problemleri algılamadaki hatalarının kavram karikatürü ile giderilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada nitel yaklaşım esas alınmıştır. Çalışma, 2016- 2017 eğitim-öğretim yılında Bartın merkezine bağlı bir devlet ilkokulunun ikinci sınıfında okuyan 7'si kız 5'i erkek olmak üzere toplam 12 kişi ile yürütülmüştür. Katılımcıların seçiminde amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Kavram karikatürlerinin hazırlanmasında ikinci sınıf matematik dersi öğretim programındaki kazanımlar dikkate alınmıştır. Veri toplama aracı olarak kavram karikatürleri ve görüşme formları kullanılmıştır. Elde edilen veriler yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde, betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda, kavram karikatürleri ile desteklenmiş öğretim uygulamalarının, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun matematik problemlerindeki algılamadaki hatalarını giderdiği ortaya çıkmıştır. Uygulama öncesi öğrenciler ön görüşme formundaki problemleri anlamada sıkıntı yaşayarak hangi işlemin yapılması gerektiğine karar veremezken, kavram karikatürleri ile yapılan etkinlikler sonrası öğrencilerin hemen hemen tamamı, yaptıkları hataların farkına varmışlardır. Uygulama sonrası öğrencilerin çoğu, son görüşme formundaki problemleri doğru algılayarak problemleri doğru çözebilmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: İlkokul öğrencileri, Matematik problemleri, Kavram karikatürü

Sınıf Öğretmenlerinin ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Problem Kurabilme Becerilerinin İncelenmesi

Naime Gizem ERDOĞAN
Bartın Üniversitesi
ngizem.erdogan@gmail.com

Yrd. Doç. Dr. Burçin GÖKKURT ÖZDEMİR
Bartın Üniversitesi
gokkurtburcin@gmail.com

Bu çalışmada, sınıf öğretmenlerinin ve sınıf öğretmeni adaylarının problem kurabilme becerilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın katılımcılarını üç sınıf öğretmeni ve Bartın Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü son sınıfında öğrenim görmekte olan üç öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Stoyanova ve Ellerton (1996)'un sınıflandırılması dikkate alınarak, problemler yapılandırılmamış (serbest problem kurma), yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmış olmak üzere üç kategoride ele alınmıştır. Bu doğrultuda, araştırmacı tarafından literatür de dikkate alınarak iki tane serbest, beş tane yarı-yapılandırılmış ve iki tane yapılandırılmış problem olmak üzere toplam dokuz problemden oluşan görüşme formu hazırlanmıştır. Verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Çalışmadan elde edilen verilerin analizinde, içerik analizi yöntemi benimsenmiş olup, veriler kategoriler ve kodlar altında sınıflandırılarak sunulmuştur. Ayrıca katılımcıların yazılı cevaplarından doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Serbest, yarı-yapılandırılmış ve yapılandırılmış problem kurma durumlarına ait veriler önce kendi içinde analiz edilerek yorumlanmış ve bu yorumlarda kendi içlerinde ele alınarak genel bir sonuca ulaşılmıştır. Serbest problem kurmaya yönelik bulgular incelendiğinde, katılımcıların tümü problemi doğru ve mantıksal kurabilme kodu altında değerlendirilmiştir. Yarı yapılandırılmış problem kurmaya yönelik çalışmalar incelendiğinde problemi doğru ve mantıksal kurabilme kodundan sonra en çok tekrar eden kodun problem cümlesinde ifadesel hatalar yapma kodu olduğu görülmüştür. Yapılandırılmış problem kurma çalışmalarından elde edilen veriler incelendiğinde katılımcıların çoğunlukla problemi doğru ve mantıksal kurabildiği, problemi doğru ve mantıksal kurabilme kodundan sonra en çok tekrar eden kodların ise problem cümlesinde ifadesel hatalar yapma ve problem cümlesinde fazladan değer belirtme olduğu görülmüştür. Elde edilen verilerin geneline bakıldığında en çok tekrar eden ilk üç kodun sırasıyla problemi doğru ve mantıksal kurabilme, problem cümlesinde ifadesel hatalar yapma ve problem cümlesinde fazladan değer belirtme olduğu görülmüştür. Çalışma sonucunda, sınıf öğretmenlerinin ve sınıf öğretmeni adaylarının çoğunun problem kurma becerilerinin yeterli olduğu fakat problem durumlarını sözel olarak ifade etmede sorun yaşadıkları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Problem kurabilme becerisi, Sınıf öğretmenleri, Sınıf öğretmeni adayları.

İlkokul Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Doğal Sayılar Konusunda Yaptıkları Hatalar ve Nedenleri

Fatma Nur KALA
Bartın Üniversitesi
nurkala92@hotmail.com

Yrd. Doç. Dr. Burçin GÖKKURT ÖZDEMİR
Bartın Üniversitesi
gokkurtburcin@gmail.com

Doç. Dr. Muammer YILMAZ
Bartın Üniversitesi
muammeryilmaz66@gmail.com

İlkokul matematik dersi öğretim programının içeriğinin büyük bir kısmı, doğal sayılar ve bu sayılarla yapılan işlemlerle ilgili konulardır. Bu nedenle, öğrencilerin doğal sayılar konusunu anlamaları, bu sayılarla ilgili işlemleri ve işlemler arasındaki ilişkileri kavrayabilmeleri gerekmektedir. Bu kapsamda, öğretim sürecinin önemli unsurlarından biri olan öğretmenlerin, öğrencilerinin doğal sayılar konusunu anlamlı öğrenmesi için bu konuyla ilgili işlemlerde yaptıkları hatalardan ve bu hataların nedenlerinden haberdar olmalarının önemli olduğu söylenebilir. Buradan hareketle yapılan araştırmanın amacı, ilkokul öğrencilerinin doğal sayılarla ilgili işlemlerdeki hatalarını tespit etmek ve bu hataların nedenlerini belirlemektir. Nitel yaklaşıma dayalı durum çalışması yöntemi esas alınmıştır. Araştırmada mevcut olan durumun tespit edilmesi amaçlandığından ve birden fazla veri toplama aracı (gözlem, görüşme, öğrencilerin yazılı açıklamaları) kullanıldığından durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Araştırma, Bartın merkezine bağlı bir devlet ilkokulunun üçüncü sınıfında öğrenim gören 24 öğrenci (12 kız, 12 erkek) ile yürütülmüştür. Öğrencilerin seçiminde amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışma 2016-2017 eğitim öğretim yılı güz döneminde gerçekleştirilmiştir.

Veri toplama aracı olarak, ilk aşamada araştırmacı tarafından doğal sayılarla ilgili kazanımlar dikkate alınarak öğrencilerin hatalarını tespit etmek için 15 açık uçlu sorudan oluşan form hazırlanmıştır. Çalışmanın geçerliği için hazırlanan form, uzman görüşüne başvurulmuş ve sorulara son şekli verilmiştir. İkinci aşamada araştırmacı tarafından öğrencilerin cevapları kontrol edilerek hata yapan öğrencilerle görüşmeler yapılmıştır. Ayrıca çalışmanın güvenilirliği için, araştırmacı tarafından hata yapan öğrenciler ders esnasında gözlemlenerek veri çeşitliliği sağlanmaya çalışılmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Ayrıca bulguların değerlendirilmesinde, bireylerin düşüncelerini olduğu gibi yansıtmada etkili olduğu için gözlem, görüşme verilerinden ve öğrencilerin cevaplarından doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Araştırmanın sonunda, öğrencilerin doğal sayılarla ilgili toplama işleminde çok hata yapmadıkları, daha çok çıkarma, çarpma, bölme, yuvarlama ve problemlerde hata yaptıkları tespit edilmiştir. Yapılan hataların da en çok ön bilgi eksikliği, eldeyi unutma, dikkatsizlik, büyük sayıdan küçük sayıyı çıkarmayı düşünme ve işlem hatası gibi nedenlerden kaynaklandığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Doğal sayılar, Doğal sayılardaki hatalar, Hataların nedenleri.

Matematik Öğretmeni Adaylarının İspat Yöntemlerini Kullanma Becerilerinin İncelenmesi

Yrd. Doç. Dr. Cemalettin YILDIZ
Giresun Üniversitesi
cemalyildiz61@gmail.com

Yrd. Doç. Dr. Burçin GÖKKURT ÖZDEMİR
Bartın Üniversitesi
gokkurtburcin@mail.com

Matematik dersi öğretim programının temel becerilerinden biri, öğrencilerin matematiksel düşünme becerilerinin gelişimini sağlamaktır. Öğrencilerin öğrenim hayatları boyunca bu becerilerini geliştirebilmeleri için matematiksel ispat yapmaya ilişkin uygulamaların yapılması ve ispatın matematik eğitiminin merkezine alınması gerekmektedir. Matematiksel bilginin kurulmasında, geliştirilmesinde ve aktarılmasında ispatın önemli bir yeri vardır. Öğrenciler, ispat yapma sürecinde matematiksel ifadelerin neden doğru ve yanlış olduğunu göstermeye çalışırlar. İspatlama sürecinde, ulaşılan sonuçların nedenlerinin ve matematiksel bilgilerin dayanaklarının anlaşılması kalıcı öğrenmenin oluşmasına katkı sağlar. Ayrıca öğrenciler ispatlama sürecinde farklı yöntemler kullandıkları için matematiksel düşünme becerileri de gelişir. Dolayısıyla matematik öğretiminde öğrencilerin ispat becerileri üzerinde durulması gerektiği söylenebilir. Bu nedenle öğretmenlerin matematik derslerinde öğrencilerin anlayabileceği biçimde matematiksel ispat yöntemlerini kullanmaları büyük önem taşımaktadır. Öğretmenlerin derslerinde ispat yöntemlerinden faydalanabilmeleri için üniversite yıllarında bu yöntemler konusunda kendilerini iyi bir biçimde donatmaları gerekmektedir. Dolayısıyla ileride öğretim sürecinde önemli rol oynayacak öğretmen adaylarının, lisans öğrenimleri sırasında matematiksel ispat yöntemlerini öğrenip öğrenemediklerinin araştırılması gerektiği düşünülmektedir. Bu kapsamda, mevcut çalışmada matematik öğretmeni adaylarının matematiksel ispat yöntemlerini kullanma becerileri incelenmiştir. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımına dayalı özel durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcıları, amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Çalışma 2016-2017 eğitim-öğretim yılı güz döneminde yapılmıştır. Bu araştırma bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi'nin İlköğretim Matematik Öğretmenliği Programı'nın dördüncü sınıfında öğrenim gören toplam 41 öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Çalışmada veri toplama aracı olarak farklı ispat yöntemlerini içeren (Tümevarım, Tümdengelim, Olmayana Ergi, Çelişki, Deneme, Aksine Örnek Verme ve Doğrudan İspat Yöntemi) yedi soruluk "Matematiksel İspat Yöntemleri Formu (MİYÖF)" ve yarı yapılandırılmış mülakat formu kullanılmıştır. Bu formlar oluşturulurken öncelikle araştırmacılar tarafından alanyazın dikkate alınarak farklı ispat yöntemlerini kullanmayı gerektiren soru havuzu oluşturulmuştur. Daha sonra alanında uzman üç öğretim üyesinin görüşlerine başvurulmuştur. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Veriler kategoriler ve kodlar altında sınıflandırılarak tablolar halinde sunulmuştur. Ayrıca öğretmen adaylarının MİYÖF'a yazdıkları cevaplarından ve mülakatlarda belirttikleri ifadelerden doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Çalışmanın sonucunda, öğretmen adaylarının Deneme ve Aksine Örnek Verme ispat yöntemlerini kullanma konusunda daha başarılı oldukları tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının Tümevarım, Tümdengelim, Olmayana Ergi, Çelişki ve Doğrudan İspat yöntemlerini kullanırken daha çok zorluk yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Araştırmanın sonuçlarına dayalı olarak ispat yöntemleri ile ilgili etkinlik ve uygulamaların geliştirilmesi önerilebilir. Bununla birlikte öğretmen adaylarının lisans eğitimleri sırasında aldıkları alan derslerine ait sınavların sonuçları öğrencilerle paylaşılarak ispat yöntemlerine ilişkin eksikleri veya hatalı bilgileri giderilmeye çalışılabilir.

Anahtar Kelimeler: Matematiksel ispat, matematik öğretimi, ispat yapma becerisi, matematik öğretmeni adayı

Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Gözünden Matematik

Özgür ŞEN
Milli Eğitim Bakanlığı
senozgur@yahoo.com

Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması (TIMSS) ve Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) gibi uluslar arası sınavlara baktığımız matematik dersi başarıları için ortalamamızın altında yer almaktayız. Türkiye'nin kendi ulusal sınavlarında ise matematik dersi başarı ortalaması diğer derslerin altında istenilen seviyelere ulaşamadığı görülmektedir. Eğitim alanında, matematik dersinin nasıl daha verimli, anlaşılır ve etkili işlenmesine yönelik pek çok çalışma bulunmaktadır. Ancak pek çok öğrenci için matematik dersi anlaşılması zor ve karmaşık bir derstir. Bu çalışmada; ilköğretim beşinci sınıf öğrencilerine matematik ve matematik dersine yönelik bazı sorular sorularak, beşinci sınıf öğrencilerin gözünden matematik hakkındaki görüşleri ve derslerin nasıl işlenirse daha verimli olacağına yönelik görüşleri incelenmiştir. Araştırma, Ankara ilindeki bir ortaokulda 60 ilköğretim beşinci sınıf öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçları NVivo 10 Nitel Analiz Programı kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilere; 1. Sence matematik nedir? 2. Matematik dersini neden işliyoruz? 3. Matematik dersini günlük hayatta nerelerde kullanıyorsun? 4. Eğer matematik dersi olmasaydı yaşamınızda ne eksik kalırdı? 5. Matematik dersi nasıl işlenirse daha zevkli olur sence? şeklinde sorular yöneltilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bazı veriler şu şekildedir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu derslerin oyun veya drama şeklinde işlendiğinde daha zevkli olacağı görüşündedir. Bazı öğrenciler ise matematik dersinin zekayı ve zihni geliştirdiği yönünde görüşleri bulunmaktadır. Ayrıca öğrencileri çoğunluğu matematik dersinin zevkli bir ders olduğunu düşünmektedirler. Matematik dersinden zor olduğu için hoşlanmadığını belirten öğrenciler bulunmakla beraber bu öğrencilerden bazıları öğretmenlerin daha güler yüzlü olmalarını gerektiğini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Matematik, Günlük hayat.

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Problem Kurma ve Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi

Arş. Gör. Hatice Büşra ŞAHİN
Manisa Celal Bayar Üniversitesi
haticebusrasahin@gmail.com

Çiğdem ÖZAL
Manisa Celal Bayar Üniversitesi
c.ozal1993@gmail.com

Yrd. Doç. Dr. Aysun Nüket ELÇİ
Manisa Celal Bayar Üniversitesi
aysunnuketelci@hotmail.com

Sınıf öğretmenleri, bireylerin kazanması gereken matematik becerilerinin temellerini atan ilk öğretmenlerdir. Çocuğun gelecek yaşamında ona gerekli olan kazanımlar ve öğrenmeler bu yaşlarda sınıf öğretmeni tarafından edindirilmektedir. Bu sebeple, sınıf öğretmenleri tüm bireylerin hayatında önemli bir yere sahiptir. Öğretim programında da belirtildiği gibi bireylerin edinmesi gereken becerilerin başında problem çözme gelmektedir. Sınıf öğretmeni adaylarının öğrencilerinin seviyelerine uygun bir şekilde problemi anlatamamak ve çözememek tedirginlik duyduğu konulardan biridir. Öğretmen adayları bu konudaki eksikliklerini ve bu konu üzerine eğilmeleri gerektiğinin bilincindedirler. Öğretim programının da üzerinde durduğu problem çözmenin yanında problem kurma becerisi önemli bir beceridir. Problem kurabilen öğrenciler matematik dersine karşı olumlu tutum geliştirmektedirler. Problem çözmenin yanında problem kurma becerisi de önemli olduğu için öğrencilere problem kurma ile ilgili çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmanın amacı, çocuklara problem çözmeyi öğretecek sınıf öğretmenlerimizin problem kurma ve problem çözme durumlarını ortaya koymaktır. 105 sınıf öğretmeni adayına Matematik Öğretimi Dersi kapsamında sınavlarda sorulmuş dört soru seçilmiş. Bu sorulardan biri verilen problemi çözme, iki tanesi verilen kısıtlamalar doğrultusunda problem kurma ve kurdukları problemi çözme ve bir diğeri de ilkökul düzeyinde bir problem kurmaları ve çözmeleri istenmiştir. Problemlerin değerlendirmesi araştırmacılar tarafından geliştirilen Polya'nın Problem Çözme Basamakları temel alınarak hazırlanan dereceli puanlama anahtarı ile yapılmıştır. Veri analizi süreci devam etmekte olup nihai sonuçlar sempozyumda sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmeni adayları, Problem kurma, Problem çözme

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Eski Türk Oyunlarından Mangalanın Erişilebilir Materyallerle Hazırlanmasına İlişkin Görüşleri

Yrd. Doç. Dr. Aysun Nüket ELÇİ
Manisa Celal Bayar Üniversitesi
aysunnuketelci@hotmail.com

Yrd. Doç. Dr. Emre EV ÇİMEN
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
emre.ev.cimen@windowslive.com

Doç. Dr. Esra BUKOVA GÜZEL
Dokuz Eylül Üniversitesi
esra.bukova@gmail.com

Sınıf Öğretmeni matematik ile ilgili temel atan kişi olması nedeniyle öğrencilerin temel matematik bilgi ve becerilerinin kazandırılmasında öğrencilerin derse karşı olumlu tutum geliştirmesinde önemli bir role sahiptirler. Sınıf öğretmenlerinin hedef kitlenin yaşı ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak alternatif yöntem ve yaklaşımlardan yararlanmaları ve öğretimlerinde çeşitlilik sağlamaları gerekmektedir. Matematik öğretimi sürecinde oyunlar öğrencilerin henüz oyun çağında olmaları gereği sınıf öğretmenleri için önemli bir araç olmaktadır. Çocuklar oyunlar sayesinde hem eğlenmektedir hem de çeşitli bilgi ve becerileri çoğu zaman farkında olmadan öğrenmektedir. Oyun oynayan çocukların beklenmeyen durumlarla başa çıkma, durumu analiz etme ve böylece problem çözme becerileri gelişmektedir. Bu bağlamda öğrencilerin düşüncelerini geliştiren aynı zamanda sosyalleşmesini sağlayan oyunları derslerin bir parçası haline getirmek önemli görülmektedir ve pek çok eğitimci tarafından önerilmektedir. Bu araştırmada çocukları teknoloji çağında bilgisayar oyunlarına olan bağımlılığın kurtarmak ve somut olmayan kültürel miraslardan biri olan kültürel oyunlarımızla tanıştırmak düşüncesi ile geleneksel bir oyun olan mangala tercih edilmiştir. Tarihi araştırmalar mangala oyununun kültürümüzün en eski dönemlerinde yer aldığını Sakalar, Hunlar ve Göktürkler döneminde oynandığını göstermektedir. Bu oyunun, dünyanın farklı ülkelerinde farklı isimlerle oynandığı görülmektedir. Ülkemizde 2009 yılı itibarıyla T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Mangala Türk zeka ve strateji oyunu olarak tescil edilmiştir. 2010 yılı itibarıyla de T.C. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından okullarda da oynanması ve kulüplerinin kurulması uygun bulunan bu oyununun yakın gelecekte federasyonunun kurulması için çalışmaların yapıldığı bilinmektedir. Oyunun yaygınlaştırılması için Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı Gençlik Merkezlerinde oyunun tanıtım çalışmaları yapılmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin görev yaptıkları yerlerde kimi olanakların yetersiz olduğu buldukları yerdeki ulaşılabilir materyalleri ders aracı olarak kullanabilecek kendi öğretim araç gereçlerini materyallerini oluşturabilecek donanımda yetiştirilmeleri ve öğretmen adaylarının bu bakış açısını yaparak yaşayarak edinmeleri önemli olmaktadır. Oyun için gerekli materyalleri çevrelerinde kolay ulaşabilecekleri malzemelerden, geri dönüşüm ürünlerinden seçmeleri ve oluşturmaları ekonomik ve kolay erişilebilir olması bakımından önerilen bir yaklaşımdır. Bu bakış açısı ile çalışmada eski Türk oyunlarından biri olan mangalanın kolay ulaşılabilir materyallerle hazırlanmasına ilişkin sınıf öğretmeni adaylarının görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu bağlamda sınıf öğretmeni adaylarına mangala oyunu hakkında bilgi verilmiş ve ilk olarak kolay ulaşabilecekleri malzemeler ile kendilerinden mangala hazırlamaları istenmiştir. Hazırladıkları mangalayla Matematik Öğretimi dersi kapsamında bir devlet üniversitesi eğitim fakültesinde gerçekleştirilen sergide tanıtılmaları istenmiştir. Sergi sonrası önceden hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formu ile sürecin tamamına yönelik öğretmen adaylarının görüşleri alınmıştır. Görüşmelerde mangalanın hazırlanması ve tanıtımı aşamasına, oyun için tercih ettikleri malzemeleri seçimlerine ve gerekçeleri ilişkin görüşlerini ve süreç boyunca karşılaştıkları güçlükleri belirlemeye çalışılmıştır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışması kullanılmıştır. Görüşme toplam yirmi öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada öğretmen adaylarının mangala oyunu örneği ile kolay erişilebilir malzemeler ile materyal oluşturma konusunda daha geniş bakış açısına sahip oldukları, mangala oyununu eğlenceli ve uygulanabilir buldukları sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada Türk Dünyasında yer alan diğer oyunların sınıf öğretmeni adaylarına öğretilmesi araştırmanın amacına benzer şekilde oyun için gerekli materyalin ekonomik ve kolay erişilebilir özellikte geri dönüşüm ürünlerinden oluşturulması yönünde öğretmen adaylarına bakış açısı ve deneyim kazandırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmeni adayı, Matematik eğitimi, Matematik ve oyun, Mangala
Ortaokul Matematik Öğretmenlerinin Derslerinde Kullandıkları Alternatif Ölçme-Değerlendirme Tekniklerine İlişkin Görüşleri: Adilcevaz Örneği

Aylin BALTA
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
ayln_balta@hotmail.com

Doç. Dr. Selami YANGIN
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
selami.yangin@erdogan.edu.tr

Bu çalışmada, ortaokul matematik öğretmenlerinin derslerinde kullandıkları alternatif ölçme-değerlendirme(AÖD) tekniklerine ilişkin görüşlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin kullanılmasıyla yürütülen nitel bir çalışmadır. Araştırma deseni olarak nitel araştırma desenlerinden olgubilim deseni kullanılmıştır. Çalışma grubunu 2016-2017 eğitim ve öğretim yılının ikinci döneminde Bitlis ili Adilcevaz ilçesinde farklı ortaokullarda görev yapmakta olan 10 ilköğretim matematik öğretmeni oluşturmaktadır. Ölçme aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu üç kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısım öğretmenlere ilişkin demografik bilgilerin tespit edilmesine yönelik soruları, ikinci kısım öğretmenlerin derslerinde kullandıkları ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklere ilişkin soruları, üçüncü kısım ise görüşlerin alınacağı 10 soruyu içermektedir. Görüşmeler sonucunda elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve araştırmacılar tarafından içerik analizi ile analiz edilmiştir. Görüşler kod ve temalara ayrılarak frekans tabloları oluşturularak değerlendirilmeler yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin birçoğu alternatif AÖD tekniklerini bazen kullandıkları, bir kısmının hiçbir zaman kullanmadığı, bir kısmının ise her zaman kullandığı tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin bunun yanı sıra geleneksel ölçme ve değerlendirme tekniklerinden sıklıkla yararlandıkları tespit edilmiştir. Öğretmenler matematik dersinde AÖD tekniklerinin hedeflere ulaşılmasında, planlamada, öğretim süreci içerisinde çıkan sorunların giderilmesinde önemli bir yeri olduğunu belirtmişlerdir. AÖD tekniklerinin avantajları arasında öğrencilerin öğrenme süreci içerisinde belirlenen hedeflere ne derecede ulaştığını tespit etme özelliği gösterilmiştir. AÖD tekniklerinin dezavantajları arasında ise bu tekniklerin hazırlanmasının zor olduğu, zaman alıcı olduğu belirtilmiştir. AÖD yöntemlerinin uygulanması sırasında ölçeklerin belirlenmesi, zaman alıcı olması, takip edilmesinin zor olması, şans olasılığının artması gibi zorluklarla karşılaşıldığı belirtilmiştir. Öğretmenlerin bir kısmı geleneksel yöntemlerin öğrenciler tarafından daha çok benimsendiğini, bir kısmının ise AÖD yöntemlerinin öğrenciler tarafından daha çok benimsendiğini, geleneksel ölçme araçlarının öğrenciyi ezbere ittiğini ve ölçme sırasında zaman alıcı olmadığını, AÖD yöntemlerinin ise öğrenciyi araştırmaya sevk ettiğini ve kalıcı öğrenmeler sağladığını belirtmiştir. Öğretmenler AÖD yöntemlerinin kullanılıyor olmasına velilerin genel olarak olumlu baktığı görüşünü belirtmişlerdir. Öğretim programında yer alan ve uygulanan AÖD araçlarının eğitim sistemimize öğrencideki gelişimi daha rahat bir şekilde gözlemlene açısından fayda sağladığı belirtilmiştir. Öğretmenler AÖD araçlarını hazırlama ve uygulama konusunda kendilerini çok yeterli görmediklerini belirtmişlerdir. AÖD araçlarının kullanılması sırasında karşılaşılan zorlukların giderilmesinde öğretmenlerin bir kısmı, öğretmen arkadaşlarından, üniversite öğretmenlerinden yardım aldığını, bir kısmı ise herhangi bir yardım almadığını belirtmiştir. AÖD araçları öğrenci başarısını değerlendirmede öğrenciyi detaylı ve objektif değerlendirme, amaca uygun tespitler elde etme ve zaman tasarrufu sağlama gibi yararları bulunduğu sonucuna ulaşmıştır.

Anahtar Kelimeler: Alternatif ölçme değerlendirme, Alternatif ölçme değerlendirme araçları, Öğretmen

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Doğal Sayılarda Bölme İşlemi ve Bölme İşleminin Öğretimindeki Bilgilerinin İncelenmesi

Çiğdem ÖZAL
Manisa Celal Bayar Üniversitesi
c.ozal1993@gmail.com

Arş. Gör. Hatice Büşra ŞAHİN
Manisa Celal Bayar Üniversitesi
haticebusrasahin@gmail.com

Yrd. Doç. Dr. Aysun Nüket ELÇİ
Manisa Celal Bayar Üniversitesi
aysunnuketelci@hotmail.com

Sınıf öğretmeni adayları matematik öğretimi dersinin başında özellikle temel matematiksel kavramlardaki eksikliklerini ve matematik dersine karşı olumsuz tutumlarını dile getirmektedirler. Bu dersten beklentileri bu temel matematiksel kavramları öğrenmenin yanında öğrencilere nasıl öğretecekleridir. Bu bağlamda artık kendilerine “Bu konuyu öğrencilere nasıl öğretebilirim?” sorusunu sorarak alan öğretme becerilerini geliştirmeye çalışmaktadırlar. İlkokuldan beri bildikleri doğal sayılarda bölme konusunu nasıl öğreteceklerini sorgulamaya başladıklarında doğal sayılarda bölme konusundaki eksikliklerini ve yanlışlarını fark etmektedirler. Sınıf öğretmeni adaylarının doğal sayılarda bölme işleminin öğretebilmesi için öncelikle kendilerinin temel matematiksel kavramları ve bu konudaki durumlarını incelemeyi gerektirir. Sınıf öğretmeni adayları temel matematiksel kavramları yapılandırabildiklerinde öğretimini de daha iyi tasarlayabilecek ve matematik dersine karşı önyargıları yıkılarak olumlu tutum geliştirebileceklerdir. Bu çalışma, sınıf öğretmeni adaylarının temel matematiksel kavramlardan biri olan doğal sayılarda bölme işleminin kavramsal olarak anlamı ile doğal sayılarda bölme işlemini yaparken eksikliklerini ve sahip oldukları kavram yanlışlarını ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Matematik Öğretimi dersi kapsamında doğal sayılarda bölme işleminin kavramsal olarak anlamı ve doğal sayılarda bölme işleminin yapılması ile ilgili sorular sorulmuştur. Sınıf öğretmeni adaylarının alan bilgisini ortaya çıkaracak bu sorularla birlikte sınıf öğretmen adaylarının alanı öğretme bilgisini de ortaya koymak için öğrencilere açıklıyor gibi anlatmaları istenmiştir. 105 sınıf öğretmeni adayının katılımı ile gerçekleşen çalışma nitel bir çalışmadır. Soruların değerlendirilmesi içerik analizi ile yapılmaktadır. Veri analizi süreci devam etmekte olup nihai sonuçlar sempozyumda sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmeni adayları, Doğal sayılarda bölme işlemi, Alan bilgisi, Alanı öğretimi bilgisi

ÖĞRETMEN YETİŞTİRME VE İSTİHDAM

Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri İle Mesleki Kaygıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Serdar AKBULUT
Dokuz Eylül Üniversitesi
akbulutserdar@yandex.com

Arş. Gör. Ahmet EROL
Pamukkale Üniversitesi
ahmete@pau.edu.tr

Yrd. Doç. Dr. Serkan SAY
Mersin Üniversitesi
serkansay@mersin.edu.tr

Son dönemde Türkiye’de eğitim alanında öne çıkan sorunlardan biri, eğitim fakültesi öğrencilerinin nicelikleri, nitelikleri ve iş bulma sorunlarıdır. YÖK tarafından kontenjanları azaltılan, giriş taban puan uygulaması başlatılan eğitim fakültelerine girmek artık daha zor olacak. Fakat sayısı hızla artan ve atama bekleyen eğitim fakültesi mezunu veya pedagojik formasyon belgesine sahip üniversitelerin çeşitli bölümlerinden mezun öğretmen adayları iş bulma konusunda sorun yaşamaktadır. Bu sorun eğitimi sürdüren eğitim fakültesi öğrencileri üzerinde de büyük bir stres yaratmakta ve gelecek kaygısı yaşamalarına neden olmaktadır. Geleceğinden endişe duyan öğretmen adayları, eğitimlerinde başarılı olma, mesleki donanımı kazanma ve kendilerini geliştirme konusunda motivasyonlarını kaybetmelerine neden olabilir. Öğretmenlik, mesleki eğitim alırken hem de istihdam edildikten sonra kişinin kendisini geliştirmesi ve yaşam boyu öğrenmeyi ilke edinmesi gereken bir meslektir. Bu çalışmanın amacı öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile mesleki kaygıları arasındaki ilişkinin belirlenmesidir. Çalışma ilişkisel tarama modeliyle yürütülmüştür. Bir olguya yönelik bir durumu katılımcıların görüş, ilgi, beceri, gibi özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını ve analizini hedefleyen araştırmalar tarama çalışması olarak ifade edilirken farklı değişkenler arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar ise ilişkisel tarama araştırması olarak adlandırılmaktadır. Çalışmanın örneklemini Türkiye’de bir devlet üniversitenin eğitim fakültesinde 2016-2017 öğretim yılında eğitim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan katılımcılar uygun (kazara) örnekleme seçme yöntemiyle seçilmiştir. Uygun örnekleme araştırmaya hız, patriklik ve maliyet açısından kolaylıklar sağlamaktadır. Araştırmada veriler; “Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimi Ölçeği” ve “Öğretmen Adayları İçin Mesleki Kaygı Ölçeği” aracılığıyla elde edilmiştir. Araştırmada elde edilen veriler istatistik paket programı yardımıyla analiz edilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre elde edilen bulgular alan yazın ışığında değerlendirilecek ve daha sonra paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yaşam boyu öğrenme, Mesleki kaygı, Öğretmen adayları

Farklı Programlardan Öğretmen Adaylarının Çocuk Sevgileri ve Sınıf Öğretmenliğine Vekalet Yeterlikleri

Arş. Gör. Yasemin BÜYÜKŞAHİN
Bartın Üniversitesi
ybuyuksahin@bartin.edu.tr

Eğitim fakültesi mezunlarından yaklaşık 414 bin kişi kendi branşında atama beklemektedir. Ve bu oranın büyük çoğunluğu vekil öğretmenlik yaparak hayatını sürdürmektedir. Veri elde edilen 73 ilde toplam 70 bin civarı öğretmen, vekil öğretmen olarak görev yapmaktadır. Vekaletlerin büyük oranı ise sınıf eğitimi alanında yapılmaktadır. Önlisans mezunlarının dahi ücretli öğretmenlik yapabildiği ülkemizde maalesef eğitim öğretim hizmetlerinde kaliteden söz etmek zorlaşmaktadır. Sınıf öğretmenliği pek çok alanda uzmanlık isteyen bir meslek dalı olduğundan diğer fakülte ve yüksek okullardan yada eğitim fakültesinin farklı programlarından mezun olanların vekilliklerinde sıkıntılar yaşanmaktadır. Öğretmenlik; yapılan birçok çalışmada vurgulandığı gibi sadece bilgi ve becerilerden faydalanılarak yapılan bir meslek dalı değildir. Özellikle sınıf öğretmenlerinin sabırlı, özverili, çocuk sevgisi yüksek kişiler olması gerekmektedir.

Bu çalışmada eğitim fakültesinde öğretim gören son sınıf öğrencilerinin vekaleten sınıf öğretmenliği yapma öz yeterliklerinin, iletişim yaklaşımlarının ve çocuk sevgilerinin betimlenmesi sağlanmak amaçlanmıştır. Kolay ulaşılabilir örneklem grubundan ilköğretim matematik, Türkçe, Fen bilgisi, sosyal bilgiler öğretmenliği 4. Sınıfta öğrenim gören 150 öğretmen adayı çalışmaya dahil edilmiştir. Öğretmen adaylarının çocuklara karşı sevgi seviyelerini belirlemek için Barnett (1990) tarafından geliştirilen ve Duyan ve Gelbal (2008) tarafından dilimize uyarlanan Çocuk Sevmeye Ölçeği kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının öz yeterliklerini yordamak için “sanat temelli araştırma yaklaşımı” ile nitel verilere başvurulmuştur (Dotson, 2007). Öğrencilerden, verilen bir sınıf düzeni resminde kendilerini sınıf öğretmeni olarak çizmeleri istenmiştir. Bu çizimlerle öğretmen adaylarının benimsediği iletişim ve sınıf yönetimini yaklaşımını ortaya koyması beklenmektedir. Aynı zamanda ilkokulda öğretimi yapılan derslerin sıralı listesi ile derslere yönelik öz yeterlik fikirleri de nitel olarak alınacaktır. Bu sayede veri çeşitliliği sağlanması amaçlanmaktadır. Veri toplama aşamasında olan çalışma bulguları ile eğitim fakülteleri ve Milli Eğitim Bakanlığına önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Vekil öğretmenlik, Çocuk sevgisi, Öz yeterlik

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Üst Bilişsel Farkındalıkları İle Matematiksel Problem Çözmeye İlişkin İnançları Arasındaki İlişki

Arş. Gör. Alper YORULMAZ
alperyorulmaz07@gmail.com
Marmara Üniversitesi

Hümeysra UYSAL
humeyrauysal11@gmail.com
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Arş. Gör. Halil ÇOKÇALIŞKAN
cokcaliskanhalil@hotmail.com
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Öğretmenler eğitim sürecinde sıklıkla öğrencilerin konuyu bilmesine rağmen problemi çözemediklerine ilişkin sözlerine maruz kalırlar. Bunun altında yatan neden sadece alan bilgisinin problemi çözmek için yeterli olmamasıdır. Problem çözmeye ne bilindiği kadar nasıl, ne kadar bilindiği ile bilginin kullanım yeri ve zamanının belirlenmesi önemlidir. Bu durum üst biliş kavramının çıkmasına sebep olmuştur. Üst biliş herhangi bir şeyi öğrenme ve anlamının yanında nasıl öğrendiğinin farkında olma, nasıl öğrendiğini bilme ile bağlantılıdır. Üst biliş öğrenme işinin planlama, izleme, kavrama ve süreç değerlendirme ile ilgili süreçlerle ilgilidir. Üst bilişsel farkındalık, biliş bilgisi ve bilişin düzenlenmesinden oluşur. Problem çözmeye yönelik inançlar bireyin geçmiş deneyimleri ile şekillenen öğrenme öğretme sürecinde etkili olan yargılardır. Matematiksel problem çözmeye yönelik inançlar öğrenmeyi ve problem çözmeyi etkilemektedir. Öğretmen adaylarının problem çözmeye yönelik inançların belirlenmesi gelecekte oluşturacakları öğrenme ortamı, yapacakları uygulamaların belirlenmesi ve öğrenci başarısında etken faktördür. Buradan hareket ile üst bilişsel farkındalık ile matematiksel problem çözmeye yönelik inanç arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu söylenebilir. Araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının üst bilişsel farkındalıkları ile matematiksel problem çözmeye yönelik inançları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nicel araştırma yaklaşımlarından korelasyonel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Çalışmanın örneklemini Ege Bölgesinde yer alan bir üniversitesinin Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği bölümünde okuyan sınıf öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, Bilişötesi Farkındalık Envanteri ve Matematiksel Problem Çözmeye Yönelik İnanç Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda sınıf öğretmeni adaylarının üst bilişsel farkındalık durumları ile matematiksel problem çözmeye yönelik inançları arasında anlamlı bir ilişkinin ortaya çıkması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üst biliş, Matematik, Problem, Sınıf öğretmeni

Öğretmen Adaylarının Hazırlıksız Konuşma Becerileri

Yrd. Doç. Dr. Emel Güvey AKTAY
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
emelguveyaktay@mu.edu.tr

Konuşma, dil becerileri arasında etkili ve hızlı iletişim kurmamıza yarayan bir beceridir. Etkili ve doğru konuşma, bireylere rol model olan öğretmenler için mesleki bir beceridir. Konuşma becerisi gelişmiş ve kendini doğru ifade edebilen öğretmenlerin yetiştirilmesinde, nitelikli bir konuşma eğitimi gerekmektedir. Konuşma eğitimi alan öğretmen adayları, meslek yaşantılarında öğrencilerine anlamlı ve yararlı öğrenme ortamları sağlayacaktır. Öğretmen adaylarının, konuşmadaki yanlışlarını bilmeleri ve konuşma becerisini geliştirmeye yönelik farkındalık kazanmaları bu bağlamda oldukça önemlidir. Gerçekleştirilen araştırmanın amacı; öğretmen adaylarının hazırlıksız konuşmalardaki konuşma becerisini değerlendirmektir. Araştırma nitel bir çalışma olup gözlem yoluyla veri toplanmıştır. Araştırmanın katılımcıları, 2016-2017 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Matematik Öğretmenliği Bölümü 2. sınıfta öğrenim gören ve Etkili Konuşma dersini alan öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Verilerin toplanmasında video kayıtları ve araştırmacı tarafından hazırlanan gözlem formu kullanılmıştır. Öğretmen adaylarına önceden hazırlanan listede yer alan hazırlıksız konuşma konularından biri seçtirilerek, konu hakkında konuşmaları istenmiş ve konuşmalar video kaydına alınmıştır. Her konuşan öğretmen adayını, hazırlanan gözlem formuyla sınıftaki diğer arkadaşları değerlendirmiştir. Araştırmacı, gözlem sırasında ve gözlem sonrasında video kayıtlarını izleyerek gözlem formunda ayrı bir değerlendirme yapmıştır. Araştırma sonunda her öğretmen adayına kendi konuşmasını değerlendiren bir öz değerlendirme formu dağıtılmıştır. Araştırmacı tarafından gerçekleştirilen gözlemden elde edilen veriler, bir alan uzmanıyla birlikte incelenmiş ve karşılaştırmalı olarak gözlem formu değerlendirilmiştir. Gözlem verilerinden elde edilen bulgular bu doğrultuda düzenlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Konuşma, Sınıf öğretmeni, Öz değerlendirme, Akran değerlendirme

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Birleştirilmiş Sınıf Öğretmeni Olmaya Yönelik Öz Yeterliklerinin İncelenmesi

Arş. Gör. Dr. Özkan ÇELİK
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
ocelik@mu.edu.tr

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının birleştirilmiş sınıf öğretmeni olmaya yönelik öz yeterliklerini çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Bu amaçla çalışma betimsel araştırma türlerinden biri olan tarama modeline göre tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2012-2013 eğitim öğretim yılı bahar yarıyılında Ankara ilinde yer alan bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim görmekte olan ve seçkisiz olarak örnekleme alınan 107 öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarından 46'sı (%43) birinci sınıfta, 61'i de (%57) dördüncü sınıfta öğrenim görmektedir. Verilerin elde edilmesinde Sağ (2011) tarafından geliştirilen ve geçerlik, güvenirlik çalışması yapılan, toplam 19 maddeden oluşan "Birleştirilmiş Sınıf Öğretmeni Olmaya Yönelik Öz Yeterlik Ölçeği" ve araştırmacı tarafından katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek amacıyla hazırlanan bilgi formu kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizlerinde yüzde - frekans betimsel, t-testi, ANOVA ve basit doğrusal regresyon istatistiksel analizleri kullanılmıştır. Ölçek 19 maddeden oluşmakta ve "Oldukça iyi", "İyi", "Orta", "Kısmen", "Zayıf" şeklinde 5'li likert türü cevaplama seçeneklerini içermektedir. Bilgi formunda ise katılımcıların cinsiyet, sınıf düzeyi, mezun oldukları lise türü ve akademik not ortalaması gibi demografik özelliklerini belirlemeye yönelik 4 soru bulunmaktadır. Yapılan analizler sonucunda sınıf öğretmeni adaylarının birleştirilmiş sınıf öğretmeni olmaya yönelik öz yeterliklerinin cinsiyete ve sınıf düzeyine göre farklılık gösterdikleri, ancak mezun olunan lise türüne göre farklılık göstermediği bulunmuştur. Ayrıca akademik not ortalaması değişkeninin, birleştirilmiş sınıf öğretmeni olmaya yönelik öz yeterliğindeki toplam varyansın yaklaşık %26'sını açıkladığı bulgusuna rastlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Birleştirilmiş sınıf, Sınıf öğretmeni adayı, Özyeterlik

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Bilimsel Süreç Becerilerine Yönelik Görüşleri

Özlem İRVEN
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
ozlemirven@gmail.com

Yrd. Doç. Dr. Burcu ŞENLER
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
bsenler@mu.edu.tr

Fen eğitiminin amacı bireylerin bilimsel süreç becerilerini kullanmalarını sağlamaktır. Bilimsel süreç becerileri, bilgi oluşturma, sorunları düşünme ve sonuçların formüle edilmesinde kullanılan beceriler olarak tanımlanmıştır. Diğer bir deyişle, çevresindeki sorunları tanımlayabilmek, gözlemlenmek, analiz etmek, deney yapmak, genellemek ve sahip oldukları bilgileri gerekli becerilerle uygulamaktır. Öğrenciler kadar öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının da bilimsel süreç becerilerine hakim olmaları gerekmektedir. Bu beceriler öğrencilere sadece bir öğreti olarak değil hayat boyu kullanacakları bir beceri olarak verilmeli ve önemi vurgulanmalıdır. Sınıf öğretmeni adaylarının bu bilgilerle donatılmış bir şekilde mezun olmaları, bu bilgilerin öğrencilere doğru ve net olarak aktarılmasını sağlayabilmeleri gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının bilimsel süreç becerilerine yönelik görüşlerini belirlemektir. Araştırmanın örneklemini 2015-2016 yılı eğitim-öğretim yılında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı 4. sınıfında öğrenim görmekte olan sınıf öğretmeni adayları oluşturmuştur. Çalışma nitel olarak tasarlanmıştır. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Elde edilen veriler üzerinde içerik analizi gerçekleştirilmiştir. Öğretmen adaylarına gerekli bilgiler verildikten sonra ders anlatımlarında bilimsel süreç becerilerini kullanmaları istenmiş ve son bir görüşme yapılarak bilimsel süreç becerilerine yönelik görüşleri tekrar alınmıştır. Bu bilgiler ve uygulamalar doğrultusunda öğretmen adaylarının bilimsel süreç becerileriyle ilgili daha doğru bilgilere ulaştıkları ve kavram yanlışlarından arındıkları görülmüştür. Ulaşılan bulgular doğrultusunda öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmeni Adayları, Bilimsel Süreç Becerileri, Görüş Alma

Öğretmen Adaylarının Çokkültürlülük Algıları

Doç. Dr. Nevin AKKAYA
Dokuz Eylül Üniversitesi
nevin_akkaya@yahoo.com

Arş. Gör. Cenan İŞÇİ
Artvin Çoruh Üniversitesi
cenanisci@artvin.edu.tr

Gelişen ve değişen Dünyada çokkültürlülük eğitimim, ekonomik, siyasi, sosyal gibi çeşitli nedenlerle kaçınılmaz bir olgu haline gelmiştir. Bu durumdan en çok etkilenen alanlardan biri de eğitimidir. Gelişmiş ülkeler bu yeni olguya uyum sürecinde eğitim programlarını ve eğitimin unsurlarını bu doğrultuda düzenlemişlerdir. Eğitimin temel unsuru olan öğretmenin bu düzenlemede etkin rolü olduğu bilinmektedir. Eğitim sisteminin amacına ulaşmasında, çokkültürlü yapıyı özümsemiş ve her türlü öğrenci profiline rehberlik edebilecek öğretmenlerin varlığı kuşkusuz önemlidir. Özellikle de dil öğretmenlerinin düşünce öğretimiyle ilişkisi sebebiyle bu konuya ilişkin algıları daha da önem kazanmaktadır. Bu araştırmada; Türkçe öğretmen adaylarının çokkültürlülük kavramına bakışı, bu konudaki algılarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu araştırma ile Dokuz Eylül ve Artvin Çoruh Üniversitelerinin Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Türkçe Öğretmenliği bölümü, 1, 2, 3 ve 4. sınıflarında eğitim gören öğretmen adaylarının çokkültürlü eğitimin boyutları olarak kabul edilen farkındalık, bilgi ve beceriye yönelik algılarının araştırılması amaçlanmıştır. Araştırmada var olan bir durumun betimlenmesi söz konusu olduğundan betimsel tarama yöntemi kullanılacaktır. Bu yöntem çerçevesinde araştırmanın verileri Başbay ve Kağnıcının (2011) geliştirdiği “Çokkültürlü Yeterlik Algıları Ölçeği” ile toplanacaktır. Veriler istatistik 15.00 programında uygun analizlerle çözümlenecektir. Öğrencilerin çokkültürlülüğe yönelik algıları çeşitli değişkenler açısından incelenecektir. Veri toplama aşamasında bulunduğu için bulgular elde edildikten sonra uygun istatistik çözümlenmeleriyle değerlendirilecektir. Elde edilen bulguların sonucunda öneriler geliştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Çokkültürlülük, öğretmen adayları, algı

Sınıf Öğretmenlerinin Akademik Kariyer Hakkındaki Görüşleri

Yazgı Odabaşı
Fırat Üniversitesi
yazgiodabasi75@gmail.com

Kadriye Karaca
Fırat Üniversitesi
reyyankadriye46@gmail.com

Betül Akkan
Fırat Üniversitesi
betulakkan73@gmail.com

Tuna Bulut
Fırat Üniversitesi
tunab.23@hotmail.com

Büşra Tizik
Fırat Üniversitesi
tizikb@gmail.com

Esmâ Törün
Fırat Üniversitesi
esmatorun23@gmail.com

Eğitim geleceğimizdir. Okullar bu geleceğin inşa edildiği, yarınların anne babalarının yetiştirildiği barış içinde birlikte yaşamının tohumlarının atıldığı kurumlardır. Gelecekteki kurtuluşumuzun saygıdeğer öncüleri olan öğretmenlerimiz bireyin birey olma potansiyelini açığa çıkarmasına yardımcı olan kişidir. İçinde bulunduğumuz bilgi çağında yaratıcı bilgiyi araştıran sorgulayan, alanında profesyonelleşmiş öğretmenlere gerek duyulmaktadır. Bu yüzden öğretmen yetiştirme eğitim sistemlerinin önemli konularından biridir. Bu bağlamda çağdaş, alanına hakim, donanımlı öğretmen profili yaratmada eğitim sorunlarını gidermede nitelikli birey yetiştirmede eğitim fakültelerine düşen görev artmaktadır.

Sınıf öğretmenliği diğer branş alanları içerisinde kapsamı, hitap ettiği hedef kitlesi ve ders içeriği bakımından çok önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle sınıf öğretmenleri özel uzmanlık bilgisi ve becerisi kazanmak için akademik kariyer yaparak kendilerini daha nitelikli hale getirmeyi amaçlamalıdır. Akademik kariyer bireye üniversitede okuduğu bölümün uzmanı olma yolunu açar. İnsan öğrendikçe hayata bakışı değişir, ufku genişler. Lisansüstü eğitimle lisansta verilmeyen derslerin yüksek lisansta veriliyor olması, eğitimin gelişen teknolojiye ayak uydurması, serbest bir ortamda yaratıcılığı desteklemesi, sorunlara akılcı yöntemlerle bilimsel çözümler üretebilmesi, duragan değil dinamik eğitim sürecini desteklemesi akademik kariyere olumlu bakış açısı kazandırır.

Bu araştırmanın problemi “sınıf öğretmenlerinin akademik kariyere ilişkin görüşlerinin” neler olduğunu belirlemektir. Sınıf öğretmenlerinin lisansüstü eğitimin yararlı olup olmayacağı hakkındaki görüşlerini aldığımız bu anketteki problem durumlarından birini bu konu oluşturmaktadır. Ayrıca lisansüstü eğitimlerin nasıl olması gerektiği hakkında bilgiler verilerek başka problem durumları tartışılmaktadır.

Bu araştırma ile sınıf öğretmenlerinin akademik kariyer ile ilgili görüşleri öğrenmeye çalışılmıştır. Ayrıca öğretmenlik için lisansüstü eğitimin önemi belirtilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin lisansüstü eğitimin nasıl işlenmesi gerektiği hakkında ki düşüncelerini öğrenmeyi amaçladık.

Bu araştırma, sınıf öğretmenlerinin akademik kariyer hakkında ki düşünceleri saptamaktadır. Araştırma, tarama modelinde olup, betimsel bir nitelik arz etmektedir. Bunun için, araştırmacılar tarafından konuyla ilgili çeşitli maddelerden oluşmuş anket formu oluşturulmuştur.

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2016/2017 eğitim öğretim yılında Elazığ, Malatya, Diyarbakır, Kahramanmaraş ve İstanbul illerinde 400 tane sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

Sınıf öğretmenlerinin akademik kariyere ilişkin görüşleri, farklı illerde görev yapan öğretmenlerin görüşlerinden elde edilmiştir. Bu amaçla, literatür taraması yapıp, uzman görüşleri de alınarak bir anket formu hazırlanmıştır. Araştırmada veriler anket yoluyla elde edilmiştir. Verileri elde etmede toplam 24 maddeden oluşan ölçekten faydalanılmıştır. Ayrıca araştırmanın

kapsam geçerliliğini artırmak için anket formu sonunda açık uçlu madde verilmiş ve sınıf öğretmenlerden akademik kariyer hakkında ki ilişkin farklı görüşü olanların bu bölümü doldurmaları istenmiştir. Araştırmada elde edilen verileri çözümlemede SPSS paket programından faydalanılmış olup, yüzde, frekans ve aritmetik ortalama teknikleri kullanılarak değerlendirilmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin akademik kariyer hakkında görüşleri üzerine yapılan bu araştırmada, sınıf öğretmenlerine göre öğretmen kalitesini arttırmak için lisansüstü eğitimin gerekli olduğu ortaya çıkmaktadır. Yapılan bu araştırmada sınıf öğretmenleri lisansüstü derslerin hafta içi olması gerektiğini düşünmektedirler. Araştırma da elde edilen sonuçlara göre Milli Eğitim Bakanlığında çalışan sınıf öğretmenleri iş yüklerinin fazla olmasından dolayı lisansüstü eğitim olan yüksek lisans zor ve gereksiz görmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akademik kariyer, Sınıf öğretmenlerinin akademik kariyeri, Lisansüstü eğitim, Yüksek lisans.

Üniversite Öğrencilerinin Eğitim ve Üniversiteye İlişkin Metaforik Algıları

Arş. Gör. Eyüp BOZKURT
Fırat Üniversitesi
ebozkurt@firat.edu.tr

Doç. Dr. Mehmet TURAN
Fırat Üniversitesi
mturan@firat.edu.tr

Eğitim; bireylerin yaşantılarında kalıcı izli davranış değişikliği oluşturmak için yapılan planlı etkinlikler bütünüdür. Eğitim aşamalı bir şekilde devam eder. Örgün eğitim kurumlarında çocukluktan başlayarak yetişkinliğe kadar devam eder. İlköğretim ve ortaöğretim kurumlarında eğitim belirli yaşlarda verilirken yükseköğretim olan üniversitelerde yaş sınırı yoktur. Ortaöğretimden mezun olmuş, yükseköğretime girmeye hak kazanmış her birey yaş sınırı olmadan yükseköğretime kayıt yaptırabilir. İlköğretim ve ortaöğretim bireyi geleceğe hazırlayarak yapmak istediği mesleğe doğru yöneltir. Yükseköğretim ise bireylerin mesleğine yöneldiği yerdir. Bireyler sahip olmak istedikleri meslek için gerekli alanlarda, alanında uzman eğitimcilerden ders alırlar. Bu çalışma ile de üniversite öğrencilerinin hayatında önemli bir noktaya sahip olan üniversitelere ve eğitime ilişkin algılarını belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma türüne dayalı olup, nitel araştırma desenlerinden araştırmanın doğasına uygun olarak, durum analizi deseni kullanılmıştır. Buna dayalı olarak araştırmada yapılandırılmış mülakat yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim öğretim yılında Elazığ ilinde öğrenim gören 425 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın verilerinin toplanması amacıyla araştırmacılar tarafından üniversite öğrencilerine sorulmak üzere iki bölümden oluşan yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Birinci bölümde araştırmaya katılanların demografik verilerine ilişkin sorular yer almaktadır. İkinci bölüm de ise toplam dokuz tane üniversite ve eğitim ile ilgili kavramlardan oluşan yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmış ve üniversite öğrencilerine uygulanmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır..

Anahtar Kelimeler: Üniversite, Eğitim-Öğretim, Akademisyen

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Türkiye’de Eğitim Bilimleri Alanında Ölçek Geliştirme ile İlgili Yapılan Yükseköğretim Tezlerinin İçerik Analizi

Uzm. Öğrt. Fikriye ÖZTÜRK
Hatay Bilim ve Sanat Merkezi
fikriyekanatli@gmail.com

Öğr. Gör. Dr. Sinan SCHREGLMANN
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
sinansch@gmail.com

Bu araştırmanın amacı “Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi veri tabanında yer alan, “ölçek geliştirme” konusu ile ilgili yapılan yükseköğretim tezlerini üniversite, ana bilim dalı, yıl, tür, araştırma konusu, örneklem türü gibi çeşitli açılardan incelemektir” denilebilir. Bu paralelde bu araştırma, Türkiye’de eğitimde ölçek geliştirme konusu ile ilgili yapılan yükseköğretim tezlerinin durumu hakkında genel bir fikir sunarken, ölçek geliştirme konusunda derleme şeklinde yapılan bir çalışma olması sebebiyle, hazırlanacak olan yeni ölçek geliştirme çalışmalarına, akademisyenlere, ilgili kurum ve kuruluşlara yol göstermesi ve bilgi sunması açısından büyük önem taşıdığı düşünülmektedir.

Bu araştırma nitel bir çalışmadır ve nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi tekniği uygulanmıştır. İçerik analizi; bir alanda var olan literatürü değerlendirmeye yardımcı olan bir yöntemdir ve bu çalışmada ilgili literatür ise, araştırmanın amacına uygun olarak, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi veritabanına kayıtlı, adında “ölçek geliştirme” kelimeleri geçen ve yayınlanan yükseköğretim tezleridir. Bahsedilen bu tezlerin belirlenebilmesi için Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi veri tabanı kullanılarak detaylı bir tarama yapılmıştır. Veri tabanı “ölçek geliştirme” anahtar sözcükleri kullanılarak süre sınırı olmaksızın yayınlanan tezler taranmış ve inceleme iznine sahip toplam 29 tez bulunmuştur. Ardından bulunan bu tezlerin başlık, özet ve içerikleri gözden geçirilerek eğitim bilimleri alanında ölçek geliştirme ile ilişkili olmayan ve tekrarlayan kayıtlar elenmiştir. İlk elemelerden sonra ulaşılan 29 yükseköğretim tezinden kalan 21 tez araştırmaya dâhil edilmiştir. Analize dâhil edilen tezlerin incelenmesi için öncelikli olarak araştırmacı tarafından içerik analizi formu hazırlanmıştır. Analize dâhil edilen tezler araştırmacı tarafından hazırlanan içerik analizi formunda yer alan temalar altında kodlanmış ve bulgular bölümünde sıralanmıştır. Ayrıca, verilerin sunulmasında, SPSS 20,0 programı kullanılmış, yüzde, frekans vb. betimsel istatistiklerden yararlanılmıştır. Araştırmada geçerlilik ve güvenilirliği sağlayabilmek adına ayrıca verilerin betimlenmesinde ve yorumlanmasında nesnel olunmaya dikkat edilmiş, araştırma kapsamında gerçekleştirilen nitel analiz sonuçlarının güvenilirliğini sağlamak için sonuçlar uzman görüşüne sunulmuş, kodlayıcıların ulaştıkları sonuçlar ile alan uzmanının ulaştığı sonuçlar karşılaştırılarak görüş birliği ve ayrılıklar tespit edilerek gerekli düzeltmeler yapılmış, böylece araştırmacının sürekli olarak kendisini ve süreci eleştirel olarak sorgulaması, analizlerin yorumların gerçeği yansıtıp yansıtmadığının teyit edilmesi sağlanmıştır.

Bulgulara bakıldığında tezlerin yüzde doksanı genel yapı itibarıyla yeni bir ölçek geliştirirken diğer yüzde onluk kısım ülkemizde geliştirilen ve dilimize uyarlanan tezlerin incelediği görülmektedir. Analize dâhil edilen tezlerin en çok yayınlandığı üniversite bakımından incelendiğinde özellikle Çukurova Üniversitesi, Maltepe Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Mersin Üniversitesi ve Necmettin Erbakan Üniversitesinin ölçek geliştirme alanında öncülük ettiği söylenebilir ve analiz edilen tezlerin büyük bir çoğunluğunun geçtiğimiz yıllara aittir (2014-2016). Bu tezlerin büyük çoğunluğunun özellikle “öğretmenlerle” birlikte çalıştıkları söylenebilir. Bu sebeple, son yıllarda “hedef kitlelerinin öğretmenler olduğu ölçek geliştirme çalışmalarına yönelik bir araştırma eğilimi” olduğu sonucuna varılabilir.

Son olarak araştırma sonuçlarına göre Yükseköğretim Kurumunun tez veritabanında yer alan çalışmalara ait veriler genel olarak değerlendirildiğinde, daha çok belirli örneklem (öğretmenler ve ortaokul öğrencileri) üzerinde daha fazla çalışmalar yürütüldüğünden dolayı farklı örneklem gruplarının da hesaba katılması gerektiği, ölçek uyarlama ve geliştirme çalışmalarında daha fazla hazırlık ve çaba gerektiren, yenilikçi ve alana katkı sağlayan üst düzeyde doktora çalışmalarına daha çok ağırlık verilmesi gerektiği öneri olarak verilebilir.

Anahtar Kelimeler: Yükseköğretim, Ölçek geliştirme, İçerik analizi

Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Yeterliklerinin Beceri Uyuşmazlığı Bağlamında İncelenmesi

Yrd. Doç. Dr. Sema SULAK
Bartın Üniversitesi
semasulak@gmail.com

Yrd. Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK
Bartın Üniversitesi
erkamsulak@gmail.com

İktisadi Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD)'nün son zamanlarda yayımladığı raporlarda dikkat çeken bir kavram beceri uyumsuzluğu olarak görülmektedir. Bir işin gerektirdiğinden daha fazla ya da yetersiz düzeyde beceriye sahip olma, beceri uyumsuzluğu olarak tanımlanmaktadır. Beceri uyumsuzluğu kavramı içerisinde nitelik uyumsuzluğu yani eğitimsel uyumsuzluk kavramı da yer almaktadır. Eğitimsel uyumsuzluk ise, aşırı eğitim düzeyi ve yetersiz eğitim düzeyi olarak ele alınmaktadır. Bir kişinin bir konuda yeterli eğitime (niteliğe) sahip olması, bu iş için gerekli becerileri de sağladığını göstermemektedir. Bu durum uyumsuzluğu tetikleyen önemli etkenlerden birisidir. Eğitim yoluyla bireylerin nitelik ve becerilerini geliştirmek hedeflenmesine karşın; günümüzde bireylerin eğitim düzeyi ile mesleki yeterliklerin uyumaması sorunuyla karşılaşmaktadır. Bu araştırmada, öğretmenlik mesleğinde önemli bir yeterlik olan ölçme ve değerlendirme becerileri ile yüksek öğretim düzeyinde sunulan eğitimin ne denli uyumlu olduğunu incelenmiştir. Araştırmada iki boyutta ele alınmıştır. Birinci boyutta, öğretmenlik mesleğinde yer alan ölçme ve değerlendirme becerileri ile yükseköğretim programlarında sunulan ders içeriği kuramsal olarak incelenmiştir. İkinci boyutta ise, Bartın ilinde görev yapan öğretmenlere, beceri uyumsuzluğunu belirlemeye yönelik, likert tipinde hazırlanan ölçme aracı uygulanmıştır. Hazırlanan araçta, ölçme ve değerlendirme dersinde yer verilen “temel kavramlar, istatistik, geçerlik, güvenilirlik, ölçme araçları ve performans değerlendirme” konularının, öğretmenlik mesleğinde kullanımlarının kapsamı ve yapmakta oldukları işler itibarıyla aşırı, uygun veya yetersiz eğitimli olup olmadıkları sorulmuştur. Ölçme aracından elde edilen puanların öğretmenlerin kıdem yılına göre nasıl bir farklılık gösterdiği tek yönlü varyans analizi ile incelenmiştir. Öğretmenler, ölçme ve değerlendirme bakımından aldıkları eğitimin öğretmenlik mesleğinde gerekli becerilerle uyumadığını; istatistik ile ilgili konularda aşırı, teknolojiye dayalı ölçme ve değerlendirme yeterliklerinde ise yetersiz eğitim aldıklarını belirtmiştir

Anahtar Kelimeler: Ölçme ve değerlendirme becerileri, Beceri uyumsuzluğu, Eğitimsel uyumsuzluk

Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Toplumsal İlgü Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Arş Gör. Süleyman DEMİR
Sakarya Üniversitesi
suleymand@sakarya.edu.tr

Yrd. Doç. Dr. Derya Çobanoğlu AKTAN
Hacettepe Üniversitesi
dcaktan@hacettepe.edu.tr

Doç. Dr. Neşe Güler
Sakarya Üniversitesi
nguler@sakarya.edu.tr

Bu çalışmanın amacı Eğitim Fakültesinde eğitim gören öğrencilerin toplumsal ilgi düzeylerinin cinsiyet, bölüm ve sınıf değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemektir. İnsan doğası gereği insanlar, canlılar, doğayla içi içe bir yaşam sürdürmekte ve bu ilişkiden dolayı toplumsal hayata duyarsız kalamamaktadır. Bu değerlere karşı göstermiş olduğu duyarlılık kişinin sağlıklı yaşamasına olanak sağlamaktadır. Toplum ile en çok içli dışlı olan öğretmen ve öğretmen adaylarının toplumsal ilgi düzeylerinin yüksek olması yetiştireceği ve etkileşimde bulunacağı bireylerin ilgi düzeylerini de arttıracaktır. Araştırmanın örneklemini Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi 2015-2016 Eğitim öğretim yılı bahar döneminde İlköğretim Matematik Eğitimi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ve İlköğretim Fen Bilgisi Eğitimi programlarına kayıtlı toplam 419 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Soyer (2004) tarafından yapılmış olan Toplumsal İlgü Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizi SPSS 17.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Verilerin analizine başlamadan önce normallik varsayımının sınanması için Kolmogorov-Smirnov testi yapılmıştır. Verilerin analizi için normal dağılım gösteren durumlarda Tek yönlü ANOVA, normal dağılım göstermeyen durumlar için ise Mann-Whitney U testi ve Kruskal-Wallis testleri kullanılmıştır. Analiz sonuçlarına göre öğrencilerin Toplumsal İlgü puanlarında cinsiyete ve bölüme göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmakta, sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Kız öğrencilerin toplumsal ilgi puanları erkek öğrencilerden yüksektir. Bölümlere göre ise en yüksek puan Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık programı öğrencilerine ait iken en düşük puan ise İlköğretim Matematik Eğitimi öğrencilerine aittir. Öğrencilerin Toplumsal İlgü puanları sınıf düzeyine göre farklılık göstermemektedir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal ilgi, Eğitim fakültesi, Cinsiyet, Bölüm, Sınıf.

Üniversite Öğrencilerinin Bilgisayar ve İnternet Kullanım Tercihlerinin İkili Karşılaştırma Yoluyla Belirlenmesi

Arş. Gör. Süleyman DEMİR
Sakarya Üniversitesi
suleymand@sakarya.edu.tr

Her geçen gün yeni teknolojilerin günlük yaşamımızda artan bir hızla yer almaktadır. Bu gelişmeler içerisinde, son yıllarda üzerinde önemle durulan ve içinde yaşadığımız çağa bile adını veren teknoloji ise, bilgisayar teknolojisidir. Bu çalışmanın amacı ikili karşılaştırmalar yoluyla lisans öğrencilerinin bilgisayar ve internet kullanım tercihlerinin belirlemektir. Uzmanlardan elde edilen görüşlerin sonucunda bireylerin bilgisayar ve kullanım tercihler şu şekilde belirlenmiştir: ü (A)= Güncel olayları takip etmek, ü (B)= Oyun oynamak, ü (C)= Film izlemek, ü (D)= Müzik dinlemek, ü (E)= Araştırma yapmak, ü (F)= Sosyal medyayı takip etmek. 185 öğrenciden ikili karşılaştırmalar yoluyla elde edilen veriler EXCEL programı ile analiz edilmiştir. Analiz aşamasında sırasıyla Frekanslar matrisi (F), Oranlar matrisi (P) ve Standart değerler matrisi (Z) hesaplanmıştır. Analiz sonucunda elde edilen ölçek değerleri en küçüğü sıfır olacak şekilde öteleme işlemi yapılır.

Öteleme işlemi sonucunda dört seçenek birbirinden iyi bir şekilde ayrılmışlardır. Ancak güncel olayları takip etmek ve müzik dinlemek tercihleri birbirinden ayrılmadıkları öğrencilerin bu iki tercih arasında seçim yaparken zorlandıkları söylenebilir. Analiz sonucunda elde edilen tercih sıraları tabloda gösterilmiştir. Olası Tercihlerin Ölçek Değerleri ve Sıraları, Ölçek Değerleri Uyarıcı Sırası, Güncel olayları takip etmek 0,70 3, Oyun oynamak 0,00 1, Film izlemek 1,16 6, Müzik dinlemek 0,75 4, Araştırma yapmak 0,22 2, Sosyal medyayı takip etmek 1,01 5. Tablo incelendiğinde üniversite öğrencilerinin bilgisayar kullanım tercihleri arasından birinci sırada Film izlemeyi; ikinci olarak Sosyal medyayı takip etmeyi; üçüncü olarak Müzik dinlemeyi; dördüncü olarak Güncel olayları takip etmeyi; beşinci olarak Araştırma yapmayı; sonuncu olarak ise Oyun oynamayı tercih ettikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İkili karşılaştırma, Bilgisayar kullanım tercihi, İnternet kullanım tercihi

ÖZEL EĞİTİM VE KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ

Kaynaştırma Uygulamasında Karşılaşılan Genel Sorunlar, Öğretmen Eğitim ve Yeterlilikleri ve Rehber Öğretmenlerin Rehberlik Araştırma Merkezleri İle Yaşadıkları Sorunlar

Yrd. Doç. Dr. Muammer BAHŞI
Fırat Üniversitesi
muammerbahsi@firat.edu.tr

Esen Damla BALO
Fırat Üniversitesi
esen_damla_b@hotmail.com

Yrd. Doç. Dr. Filiz VAROL
Fırat Üniversitesi
filizvarol@gmail.com

Zeynep TURĞUT
Fırat Üniversitesi
zynptrgttt23@gmail.com

Kaynaştırma, özel eğitim gerektiren bireylerin, yetersizliği olmayan akranlarıyla birlikte eğitim ve öğretimlerini resmi ve özel, okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında sürdürmeleri esasına dayanan, destek hizmetlerinin sağlandığı özel eğitim uygulamalarıdır.

Bu araştırmanın evreni 2013-2014 eğitim öğretim yılında, Elazığ merkezinde görev yapan rehber öğretmenler oluşturmaktadır. Bu araştırmanın örneklemini ise 2013-2014 eğitim öğretim yılında Elazığ ilinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilkokullarda görev yapan 13 rehber öğretmen oluşturmaktadır.

Araştırma modeli itibari ile nitel bir çalışmadır. Bu çalışmada veri toplama yöntemi olarak görüşme tekniği kullanılmıştır. Tüm veriler elektronik ortama transfer edilmiştir. Bilgiler bilgisayar destekli nitel veri programı (QSR NVivo 8) kullanılarak analiz yapılmıştır.

Araştırmada rehber öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi ile ilgili genel olarak karşılaştıkları sorunlar, kaynaştırma eğitimi konusundaki yeterlilikleri, rehber öğretmenlerin kaynaştırma eğitimiyle ilgili aldıkları eğitimler ve rehberlik araştırma merkezleri ile yaptıkları çalışmalarda yaşadıkları sorunlar araştırılmıştır. Ayrıca rehber öğretmenlerimizin bu sorunlara ürettikleri çözümlere de yer verilmiştir.

Rehber öğretmenlerin okullarda karşılaştıkları genel sorunlar; öğretmenlerden kaynaklanan sorunlar, okulların fiziki şartları, akranların ve velilerin bilinçsiz oluşu, akranların kaynaştırma öğrencilerini kabul etmemeleri başlıkları altında incelenmiştir.

Rehber öğretmenlerin kaynaştırma konusundaki yeterlilikleri incelendiğinde öğretmenlerin yarısından fazlası kendilerini yeterli gördüğünü yarısına yakını da kendilerini yeterli görmediklerini bildirmişlerdir. Kendilerini yeterli görmeme sebebi olarak da kaynaştırma eğitimi ile ilgili yeterli eğitimi almadıklarından kaynaklı olduğunu ifade etmişlerdir.

Rehber öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi ile ilgili aldıkları eğitim açısından incelendiğinde büyük çoğunluğu eğitim aldıklarını belirtmiştir.

Rehber öğretmenlerin rehberlik araştırma merkezleri ile yaptıkları çalışmalarda büyük çoğunluğu sorun yaşamadıklarını belirtmiş olup, kaynak sıkıntısı çektiklerini ve Rehber öğretmenlerin rehberlik araştırma merkezlerinin yanlış teşhis koyduklarını ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Kaynaştırma eğitimi, Rehberlik araştırma merkezi, Öğretmen yeterlilikleri.

Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Uygulamalarında Aile İşbirliği, Öğretim Planı, Akran Etkileri ve Uygun Materyal Seçimlerine İlişkin Görüşleri

Yrd. Doç. Dr. Muammer BAHŞI
Fırat Üniversitesi
muammerbahsi@firat.edu.tr

Esen Damla BALO
Fırat Üniversitesi
esen_damla_b@hotmail.com

Yrd. Doç. Dr. Filiz VAROL
Fırat Üniversitesi
filizvarol@gmail.com

Esra AKTAŞ
Fırat Üniversitesi
eesraktas23@gmail.com

Gülden KAYGUSUZ
Fırat Üniversitesi
gulden.kaygusuz44@gmail.com

Engel-Özür; Bireyin yaşadığı sürece yaş, cinsiyet sosyal ve kültürel faktörlere bağlı olarak toplumda oynaması gereken rollerin yetersizlik nedeni ile yerine getirememesidir. Birey belli bir zamanda, belli bir durumda yapması istenenleri yetersizlik nedeni ile yapamazsa yetersizlik özür-engele dönüşür. Engelli çocukların eğitiminin her basamağı engelli, aile, öğretmen ve toplum için önem taşımaktadır. Bu konuda eğitim sistemimiz içerisinde bulunan kaynaştırma uygulamalarının önemi büyüktür. Kaynaştırma, özel gereksinimli öğrencilere ve sınıf öğretmenlerine gerekli destek hizmetlerin sağlanması koşuluyla, bu öğrencilerin tam ya da yarı zamanlı olarak akranlarıyla birlikte genel eğitim sınıflarında eğitim alması olarak tanımlanmaktadır.

Bu araştırmadaki amaç kaynaştırma uygulamalarında yaşanan sorunları belirlemek ve bu konuda rehber öğretmenlerin bu konuya getirdikleri çözüm önerilerini ortaya koymaktır.

Araştırmanın evreni Elazığ merkezinde görev yapan rehber öğretmenler oluşturmaktadır. Bu araştırmanın örneklemi ise Elazığ ilinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ilkokullarda görev yapan 13 rehber öğretmenden oluşturmaktadır. Nitel bir araştırma olup görüşme tekniğiyle veriler toplanmıştır. Elde edilen veriler elektronik ortama aktarılmıştır. Bilgiler QSR NVivo 8 kullanılarak analiz yapılmıştır.

Araştırmada rehber öğretmenlerin kaynaştırma öğrencilerinin akranları üzerindeki etkileri ile ilgili görüşlerine, ailelerle işbirliği yaparken yaşadıkları sorunlara, kaynaştırma eğitiminde kullandıkları plan durumuna ve kaynaştırma eğitimi için yararlı olabileceklerini düşündükleri materyallere yer verilmiştir. Yine rehber öğretmenlerimizin bu sorunlara ürettikleri çözümlere de yer verilmiştir.

Kaynaştırma öğrencilerinin akranları üzerindeki etkileri ile ilgili olarak öğrencilerin birbirleri ile etkileşim kurması açısından rehber öğretmenlerin çoğu olumlu görüş bildirişlerdir. Ailelerle işbirliği yaparken yaşadıkları sorunlara bakıldığında öğretmenlerin çoğu ailelerle işbirliği yaparken zorlanmadıklarını ifade etmişlerdir. Kaynaştırma eğitiminde kullandıkları plan durumuna bakıldığında, öğretmenlerin çoğu bireyselleştirilmiş eğitim programı kullandıklarını belirtmiştir. Ayrıca kaynaştırma eğitimi için yararlı olabileceklerini düşündükleri materyaller: öğrencinin bireysel özelliklerine yönelik materyaller, görsel ve işitsel materyaller kullanılmalı, kaynaştırma uygulamalarına yönelik uygun fiziki ortamlar hazırlanmalı ve teknolojinin kullanılması başlıkları altında toplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kaynaştırma eğitimi, Aile işbirliği, Öğretim planı, Materyal seçimi.

İlkokul Müdürlerinin Kaynaştırma Eğitiminde Yeterlilikleri, Aldıkları Eğitimler, Öğretim Materyalleri Ve Akran Etkileri Üzerine Bir Araştırma

Yrd. Doç. Dr. Muammer BAHŞI
Fırat Üniversitesi
muammerbahsi@firat.edu.tr

Esen Damla BALO
Fırat Üniversitesi
esen_damla_b@hotmail.com

Yrd. Doç. Dr. Filiz VAROL
Fırat Üniversitesi
filizvarol@gmail.com

Nejla ŞANVERDİ
Fırat Üniversitesi
sanverdinejla@gmail.com

Özge KABAKULAK
Fırat Üniversitesi
ozge.kutay39@gmail.com

Kaynaştırma aslında bir felsefi görüş hareketi olarak adlandırılabilir. Bu görüş ya da felsefe; farklılıkları, farklılıkları ile birlikte bireyleri bir araya getirmeyi hedefler. Eğitim-öğretim bağlamında ise öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerini göz önüne alındığı bir bağlamda tüm öğrencilerin birlikte eğitim alabileceği anlamına gelmektedir. Güçlü ve zayıf yönlerin göz önüne alınması demek gerektiğinde öğrencilerin ve öğretmenlerin destek özel eğitim hizmetlerinden yararlanması, programda ve fiziksel ortamda uyarlamalar yapılması demektir.

Kaynaştırma uygulamalarında gerekli tedbirlerin alınmasında okul müdürlerine önemli görevler düşmektedir. Bu araştırmada amaç okul müdürlerinin kaynaştırma eğitimi konusundaki yeterlilikleri, kaynaştırma eğitimi ile ilgili aldıkları eğitimler, kaynaştırma öğrencilerinin akranları üzerindeki etkileri ile ilgili görüşleri ve kaynaştırma eğitimi için yararlı olabileceklerini düşündükleri materyalleri tespit etmektir.

Elazığ merkezinde görev yapan okul müdürleri araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Örnekleme ise Elazığ ilinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi olarak ilkokullarda görev yapan 18 okul müdürü oluşturmaktadır. Görüşme tekniğiyle veriler toplanmış olup nitel bir araştırmadır. Elde edilen veriler elektronik ortamda bilgisayar destekli nitel veri programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Okul müdürlerinin kaynaştırma konusundaki yeterlilikleri incelendiğinde okul müdürlerinin çoğu kendisini kaynaştırma eğitimi konusunda yeterli görmediklerini ifade etmişlerdir. Kendilerini yeterli görmemelerinin sebebi olarak da üniversitede kaynaştırma eğitiminin yeterli alınmaması olduğunu belirtmiş olup kaynaştırma eğitimi ile ilgili en fazla hizmet içi eğitim ve üniversitede aldıkları eğitim olduğunu söylemişlerdir. Ayrıca okul müdürlerinin çoğu, kaynaştırma öğrencilerinin akranları üzerinde olumsuz etkilerinin olduğunu ifade etmişlerdir. Materyal olarak da görsel ve işitsel materyallerin kaynaştırma eğitiminde kullanılmasının daha yararlı olabileceklerini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Kaynaştırma eğitimi, Okul müdürleri, Öğretim materyali, Kaynaştırmada akran etkisi.

Otistik Çocukların Sanat Eğitimi

Yrd. Doç. Dr. Ayten DÜZKANTAR
Anadolu Üniversitesi
auysal@anadolu.edu.tr

Işıl ÖZCAN
Anadolu Üniversitesi
isilay.ozcan26@hotmail.com

Bu araştırmada, eş zamanlı ipucu yöntemi kullanılarak, belirlenen bir ezginin orgda renk eşleme yoluyla öğretiminin etkililiği araştırılmıştır. Araştırmanın hedeflenmeyen becerisi, 'Yağmur Yağıyor' şarkısını söyleme becerisinin kazandırılmasıdır. Araştırmada, tek denekli araştırma modellerinden biri olan, denekler arası çoklu başlama düzeyi modeli kullanılmıştır. Araştırma süreci; Başlama düzeyini verisi alma, öğretim oturumları, yoklama oturumları, genelleme oturumları ve izleme oturumundan oluşmaktadır. Araştırma aşamaları, kamera ile kayıt altına alınmıştır. Araştırma, Anadolu Üniversitesi Engelliler Araştırma Enstitüsü'nde eğitimlerine devam eden atipik otizm tanılı 4 erkek ve 1 kız çocuğu ile birebir öğretim oturumları düzenlenerek gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda, atipik otizm tanılı çocuklarla yürütülen, ipucunun giderek silikleştirilmesi yöntemi kullanılarak, belirlenen bir ezginin orgda renk eşleme yoluyla öğretiminin etkili, genellenebilir ve kalıcı bir öğretim yöntemi olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sanat eğitimi, Müzik eğitimi, Özel eğitim, Otizm.

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK

Boşanmış Aile Çocukları İle Grupla Psikolojik Danışma

Şule Nur BALLI
Hacettepe Üniversitesi
sulenur.balli@gmail.com

Yrd. Doç. Dr. Bilge SULAK AKYÜZ
Bartın Üniversitesi
sulak.bilge@gmail.com

Bu araştırmanın amacı, annesi ve babası boşanmış olan çocukların, boşanma sürecinde yaşadıkları olumsuz duyguları ifade edebilmelerini sağlamak, problem çözme, çatışma becerileri çözme, etkili iletişim kurma, yaşam becerileri gibi beceriler hakkında çocukları eğitmek için yapılandırılmış veya yapılandırılmamış olan grup çalışmaları, müdahale ve yardım hizmetleri kapsamında Türkiye'deki araştırmalara incelemek ve derlemektir. Toplumsal bir yapıya sahip olan Türk kültüründe birlik beraberlik, grupla çalışma ve iş birliği değerleri son derece önemli olmakla beraber; sosyal becerilerin öğrenildiği ve bu becerilerin hayatta ilk kez denendiği aile ortamının yıkılması sonucu çocukların yaşadığı duyguları fark edebilmek, bozulan aile düzenini yeniden kurarken onların yanında olmak, grupla psikolojik danışma ile beraber birtakım becerilerin kazandırılması, psiko-eğitim ve rehberlik gruplarının oluşturulması son derece önemlidir. Ülkemizde Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Sosyal Hizmetler, Psikoloji ve Sosyoloji alanları aile yapısı ile ilgilenmekte ailede bozulan birlik sonucu çocuklarda oluşan durumları farklı şekillerde ele almaktadır. Yapılan araştırmalara göre, ergenler, okul dönemi ve okul öncesi çocuklar gelişim dönemlerine göre ayrı olarak ele alınmakla beraber; çocukların üzerinde birtakım uygulamalar; testler, envanterler sonucu annesi ve babası boşanmış aile çocukları ile annesi ve babası boşanmamış aile çocukları arasındaki farkları görebilmektedir. Bağımsız ve bağımlı değişkenlerin kullanıldığı, kontrol ve deney gruplarından oluşan Türkiye'de aile kurumuna yönelik yapılan araştırmalar bu çalışmada kapsamlı bir şekilde ele alınmış ve bir araya getirilmiştir. Yapılandırılmış ve yapılandırılmamış olan grupla psikolojik oturumlarına üye seçiminde bir üye sorunu olarak ele alınan boşanma, boşanma ile baş etme, duygularını ifade edebilme, ilişki kurma ve ilişkiyi yürütebilme, iletişim becerilerini kazandırma çocukların gelecekteki ilişkilerini yürütebilmeleri açısından son derece önemlidir. Sonuç olarak, boşanmanın çocuklar üzerinde; şu ana bağlı ve ileriye dönük olumsuz etkilerin bulunduğu gözlemlenmiştir. Annesi ve babası boşanmış çocuklar üzerinde yapılan çalışmalarda, değerlendirmeler sonucu grupla psikolojik danışmanın çocuklar üzerinde etkili olduğu saptanmıştır. Bu nedenle birçok araştırmacı, çalışmalarında müdahale hizmetleri ve iyileştirici hizmet olarak; psiko-eğitim, rehberlik ve grupla psikolojik danışmayı önermektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile, Boşanma, Boşanmanın Çocuklar üzerindeki olumsuz etkileri Grupla psikolojik danışma, İletişim, Problem çözme, Türkiye'de boşanma ile ilgili araştırmalar.

Mutluluk Korkusu Ölçeği'nin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Yrd. Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK BÜLBÜL
Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi
ayseeliusuk@gmail.com

Bu çalışmanın amacı Joshanloo, (2013a) tarafından geliştirilmiş olan Mutluluk Korkusu Ölçeği'nin (MKÖ) Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirliğini incelemektir. Çalışma 93'ü kadın, 87'si erkek olmak üzere 180 üniversite öğrencisi üzerinde yürütülmüştür. Ölçeğin dilsel eşdeğerlik çalışması alanında uzman dört akademisyen ve iki İngilizce çevirmeni tarafından yapılmıştır. Bu incelemeler sonucunda ölçeğin dilsel eşdeğerlik açısından yeterli düzeyde olduğu görülmüştür. Açıklayıcı faktör analizinde ölçeğin orijinal formundaki gibi tek boyutlu olduğu görülmüştür ve açıklanan toplam varyans oranı %65 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin madde toplam korelasyonu puanları .63 ile .92 arasında sıralanmaktadır. Doğrulayıcı faktör analizinde tek boyutlu modelin iyi uyum verdiği görülmüştür (RMSEA=.06, NFI=.98, CFI=0.99, IFI=0.99, RFI=.95, GFI=0.97, AGFI=0.92 ve SRMR=.03). ÖMÖ'nün iç tutarlılık güvenirlilik katsayısı .86 ve test-tekrar test güvenirlilik katsayısı ise .72 ile .79 arasında bulunmuştur. Bu sonuçlar ÖMÖ'nün Türkçe formunun geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Mutluluk korkusu, Geçerlik, Güvenirlilik.

NonSuicidal Self-Injury: Myths vs. Facts

Yrd. Doç. Dr. Bilge Sulak Akyüz
Bartın Üniversitesi
bsakyuz@bartin.edu.tr

Nonsuicidal self-injury (NSSI) is a baffling, troubling, and hard to treat phenomenon that has increased in recent years. NSSI has been defined by the International Society for the Study of Self-Injury (ISSI) in 2007. According to the definition, NSSI is deliberate, self-inflicted destruction of one's body. The action does not have suicidal intent and the purposes are not socially endorsed. This topic is very recent and still under investigation. However, there is a recent movement to create a distinctive disorder category for NSSI. The most recent DSM (DSM-V) includes NSSI under its Section 3, which means further research is needed to be able to accept it as a clinical entity. This is the evidence of the significance of the growing phenomenon.

Although there is an effort, people might have mis/perceptions about NSSI and people who engage in NSSI. As a result, it is crucial to collect substantial data to correct inaccurate knowledge regarding NSSI and people who engage in NSSI behavior. Thus the aim of current study is to collect data and explore perceptions about NSSI. In order to achieve this goal an instrument containing eleven myths about NSSI will be given to college students as well as a question asking participants if they engage in NSSI behavior at any part of their lives. Data collection will be anonymous to protect identities, so it is hoped to collect accurate information from the participants. The data will be gathered by the aforementioned instrument, and it will be analyzed utilizing chi-square.

Anahtar Kelimeler: Nonsuicidal self-injury

Şizofrenili Hastası Olan Ailelerin Algılanan Sosyal Destek ve Umutsuzluk Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Yrd. Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK BÜLBÜL
Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi
ayseeliusuk@gmail.com

Birgül ÇELEBİ
Ordu Devlet Hastanesi
birgulcelebi@gmail.com

Bu araştırmada şizofrenili hastası olan ailelerin Algılanan sosyal destek ve umutsuzluk arasındaki anlamlılık düzeyi incelenmiştir. Bu araştırmanın bağımsız değişkenleri; "cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, sosyal güvence, aile tipi, oluşmaktadır. Bağımlı değişkenler ise umutsuzluk ve algılanan sosyal destektir. Araştırmanın genel evrenini, Konya Merkez ve ilçelerinde yaşayan Şizofrenili hastası olan ailelerden oluşmaktadır. Araştırma örneklemini Konya'da yaşayan Şizofrenili hastası olan ailelerden tesadüfî küme örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Araştırma örneklemini toplam 152 Şizofrenili hastası olan ailelerden oluşmaktadır. Hasta Ailelerinin Algılanan Sosyal Destek düzeyinin belirlenmesinde "Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği", Umutsuzluk düzeyinin belirlenmesinde ise "Beck Umutsuzluk Ölçeği" uygulanmıştır. Algılanan sosyal destek ve umutsuzluk puan ortalamalarının cinsiyet, medeni durum, sosyal güvence, aile tipi, eğitim durumu, yaş, medeni duruma göre grupların ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü t testi ile yapılmıştır. Umutsuzluk ve Algılanan Sosyal Destek puanları arasındaki ilişkinin analizi ise Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısı tekniğinden yararlanılmıştır. Algılanan sosyal destek düzeyinin ve umutsuzluk düzeyinin yaş, eğitim durumu değişkenlerine göre farklılaşp farklılaşmadığı varyans analizi ile test edilmiş, ileri analiz olarak Tukey Testi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular; şizofrenili hastası olan ailelerin yaş değişkenine göre algılanan Umutsuzluk puanlarını toplam umutsuzluk, umut ve gelecekte beklenen beklenti puanlarına göre farklılaşmazken motivasyon alt boyutunda farklılaştığı gözlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre Şizofrenili hastası olan ailelerin Algılanan sosyal destek puanlarının şizofrenili hastası olan ailelerin umutsuzluk puanları arasında negatif bir ilişki vardır. Algılanan sosyal destek arttıkça umutsuzluk

puanları düşmektedir.

Anahtar Kelimeler: Şizofrenili hasta, Algılanan sosyal destek, Umutsuzluk.

Üniversite Öğrencilerinde Problemlı İnternet Kullanımının (PERMA) İyi-Oluş Arasındaki İlişki

Yrd. Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK BÜLBÜL
Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi
ayseeliusuk@gmail.com

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin problemlı internet kullanımlarının ve iyi-oluş arasındaki ilişkiyi değerlendirmektir. Araştırmanın çalışma grubunu Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi 179'u kız ve 86'sı erkek olmak üzere toplam 265 üniversite öğrencisinden oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Ceyhan, Ceyhan ve Gürcan (2007) tarafından geliştirilen Problemlı İnternet Kullanımı Ölçeği ve Eliüşük (2016) tarafından Türkçeye uyarlanan (Perma) İyi-Oluş Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler, korelasyon analizi ve çoklu regresyon analizi teknikleri kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar (Perma) iyi-oluşun, internetin aşırı kullanımının; Pozitif duygular (Positive emotions) Meşguliyet (Engagement) İlişkiler (Relationships) Anlam (Meaning) ve Başarı (Accomplishment) anlamlı birer yordayıcısı olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Problemlı internet kullanımı, İyi- oluş, Pozitif duygular, Meşguliyet, İlişkiler, Anlam ve Başarı

Kendini Sansürleme İsteği ve Problemlı İnternet Kullanım Düzeyinin Sosyal İyi Olmayla İlişkisi

Harun Berkay ÇETİN
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
harnberkaycetin@gmail.com

Mustafa BEKİL
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
mustafabekil5@gmail.com

Doç. Dr. Aslı TAYLI
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
atayli@mu.edu.tr

Bu çalışma, problemlı internet kullanımı ile kendini sansürleme isteği arasındaki ilişkiyi ve problemlı internet kullanımı ve kendini sansürleme isteğinin sosyal iyi olmayı ne derecede etkilediğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde çeşitli bölümlerde öğrenim gören 289 (205 kadın, 84 erkek) öğrenciden oluşmaktadır. 18-23 yaş aralığında bulunan öğrencilerin yaş ortalaması 20,57'dir. Veri toplamada araştırmacılar tarafından tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu, Keyes (1998) tarafından geliştirilen Akın, Demirci, Çitemel, Sarıçam ve Ocağcı (2013) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Sosyal İyi Olma Ölçeği (SİÖÖ), Hayes ve arkadaşları (2005) tarafından geliştirilen Çoşkun, Durak ve Elgin (2012) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Kendini Sansürleme İsteği Ölçeği (KSİÖ) ve Ceyhan ve Ceyhan (2009) tarafından geliştirilen Problemlı İnternet Kullanımı Ölçeği (PİKÖ) kullanılmıştır. Kendini sansürleme isteği ve problemlı internet kullanımının sosyal iyi olmayla ilişkisi korelasyon analiziyle değerlendirilmiştir. Analiz sonucunda problemlı internet kullanımı ile kendini sansürleme isteği ($r=,28$, $p<,001$), problemlı internet kullanımı ile sosyal iyi olma ($r= -,32$, $p<,001$) ve kendini sansürleme isteği ile sosyal iyi olma ($r= -,21$, $p<,001$) toplam puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bulgular literatür kapsamında tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Problemlı internet kullanımı, Kendini sansürleme isteği, Sosyal iyi

olma.

Üniversite Öğrencilerinde Özsaygı Düzeylerinin Sosyal Bağlılık Üzerindeki Yordayıcı Rolü

Mustafa BEKİL

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
mustafabekil5@gmail.com

Harun Berkay ÇETİN

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
harnberkaycetin@gmail.com

Doç. Dr. Aslı TAYLI

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
atayli@mu.edu.tr

Bu araştırmanın amacı bireylerin sosyal bağlılık düzeylerinin; özsaygı, sosyo-ekonomik düzey, yaş ve cinsiyet değişkenleri açısından nasıl etkilendiğini ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma grubunu, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesinin farklı bölümlerinde öğrenim gören 244 (142 kadın, 102 erkek) öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerin yaş ortalaması 19,3'tür. Veri toplamada ise araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu, Lee ve Robbins (1995) tarafından geliştirilen ve Duru (2007) tarafından Türkçeye uyarlanan Sosyal Bağlılık Ölçeği (SBÖ) ve Rosenberg (1965) geliştirilen ve Çuhadaroğlu (1986) tarafından Türkçeye uyarlanan Rosenberg Özsaygı Ölçeğinin "Benlik Saygısı" alt ölçeği kullanılmıştır. Özsaygının, sosyal bağlılığı ne şekilde yordadığını ortaya koymak için yapılan basit doğrusal regresyon analizi sonucunda, özsaygı ile sosyal bağlılık arasında anlamlı bir ilişki gözlenmiş ($R = 0.485$, $R^2 = 0.235$), özsaygının sosyal bağlılığın anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmüştür ($F(1-242) = 74,288$, $p < 0,01$). Bir başka deyişle özsaygı, sosyal bağlılığın %24'ünü açıklamaktadır. Regresyon analizine ek olarak yapılan basit doğrusal korelasyon analizinde ise yaş, cinsiyet ve sosyo-ekonomik düzey değişkenleri ile özsaygı arasındaki ilişkiye bakılmış; yaş ve cinsiyet, özsaygı düzeyini etkilemezken, sosyo-ekonomik düzey ile özsaygı arasında pozitif yönde ve anlamlı düzeyde bir ilişki olduğu bulunmuştur ($r = 0,13$, $p < 0,05$). Yani bireylerin sosyo-ekonomik düzeyleri arttıkça özsaygıları da artmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bağlılık, Özsaygı, Üniversite öğrencileri

Kaynaştırma Uygulamaları Sürecinde Sınıf Öğretmenlerinin İletişimde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüş ve Önerileri

Öznur CANIŞ

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
oznurcanis@posta.mu.edu.tr

Ceren DURAN

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
cerenduran@posta.mu.edu.tr

Kaynaştırma, ilkokul okullarında öğretmenleri kaynaştırma öğrencileri ile iletişimde sorunlar yaşamaktadır. En fazla üzerinde durulan konulardan biridir. Genellikle de sorunlarıyla gündeme gelmektedir. Özellikle sınıf Türkiye’de kaynaştırma 1983 yılında yürürlüğe giren 2916 sayılı Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Kanunu ile yasal olarak kabul edildiği görülmektedir. Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Kanunu’nun 4.maddesinde “Durumları ve özellikleri uygun olan yetersizliği olan çocukların, normal gelişim gösteren çocukların eğitimi için açılmış olan okul ve eğitim kurumlarında, normal gelişim gösteren akranları arasında eğitimleri için gerekli tedbirler alınır.” Hükmü yer almaktadır. Bu araştırmanın amacı, kaynaştırma sürecinde sınıf öğretmenlerinin iletişimde karşılaştıkları sorunlarına ilişkin görüş ve önerilerinin belirlenmesidir. Araştırmanın katılımcılarını, Muğla ilinde bulunan 5 ilkokulda görev yapan 15 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Aynı zamanda bütün katılımcılar, içinde kaynaştırma öğrencileri bulunan 1. kademede öğretim yapmaktadırlar. Araştırma verileri, nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler, betimsel olarak analiz edilmiştir. Bulgular, sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerin kaynaştırma eğitimi sürecinde akademik ve sosyal olarak geliştiklerini, özel gereksinimli öğrencilerin ailelerinin çocuklarıyla ilgilenmediklerini, özel gereksinimli öğrencileriyle yoğun olarak öğretimle ilgili sorunlar yaşadıklarını ve bu süreçten duygusal olarak olumsuz etkilendiklerini belirttiklerini göstermektedir. Sınıf öğretmenleri diğer öğretmenlerle en çok fikir alış-verişi yaparak birbirlerine destek olmakta, okul müdüründen ve rehber öğretmenlerden yeterli desteği alamamaktadırlar. Kaynaştırma eğitiminde hem sınıf öğretmenlerine hem de özel gereksinimli öğrencilere destek eğitim hizmeti sağlanmasının yaşanan sorunları en aza indireceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kaynaştırma, Sınıf öğretmenleri, İletişim, Özel gereksinimli öğrenci

SANAT EĞİTİMİ

Sınıf Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersi ile İlgili Görüşleri

Yrd. Doç. Dr. Seçil KARTOPU
Bartın Üniversitesi
secilkartopu@hotmail.com

Zeynep KARABULUT
Bartın Üniversitesi
zeynoxxx57@gmail.com

Görsel sanatlar dersi öğrencilerin gelişim basamaklarını ve bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurarak yaratıcı yönlerinin ortaya çıkarıldığı bir derstir. Ayrıca yaratıcı, hayal gücü gelişmiş, üretken, duyarlı, estetik ve özgün fikirler ortaya koyabilen, analiz yapabilen öğrencilerin yetiştirilmesi de bu dersin amaçları arasındadır. Öğrencilerin kendilerini özgürce ifade edebilecekleri, eleştirel düşünme ve algılama becerilerini geliştirebilecekleri, bağımsız ve grup içinde öğrenmeyi destekleyen görsel sanatlar dersi eğitim sistemimizde ilkokuldan liseye kadar tüm basamaklarda yer verilen bir derstir.

Dolayısıyla görsel sanatlar dersinin amaçlarına ulaşabilmesi için bu dersi veren öğretmenlerin alan bilgilerinin yanı sıra görsel sanatlar özel alan yeterliklerinin de olması beklenmektedir. Bu bakımdan öğretmen yetiştirme görevini üstlenmiş eğitim fakültelerinde güzel sanatlar bölümü resim-iş lisans programları kurulmuştur. Bu lisans programına giriş, sadece bilginin ölçüldüğü üniversite sınavının yanında öğretmen adaylarının yeteneklerinin değerlendirildiği özel yetenek sınavları ile mümkün olmaktadır. Bu lisans programından mezun olan öğretmenler ise ortaokul ve liselerde görevlendirilmektedir. İlkokullarda ise görsel sanatlar dersi sınıf öğretmenleri tarafından yürütülmektedir. Sınıf öğretmenleri ilkokuma ve yazma öğretimi, Türkçe öğretimi, Matematik öğretimi, Hayat bilgisi öğretimi, Fen öğretimi, sosyal bilgiler öğretimi gibi derslerin öğretimlerinin yanında özel yetenek ile öğretmen yetiştirilen beden eğitimi, müzik ve görsel sanatlar gibi derslerin öğretimini de gerçekleştirmekle görevlidir.

Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersi ile ilgili görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Çalışma grubunu Bartın ili ilköğretim okullarında çalışmakta olan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada veriler kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Kişisel bilgi formunda görüşme yapılan öğretmenlerin cinsiyeti, yaşı, meslekteki hizmet süresi, en son mezun olduğu okul ile ilgili bilgiler toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersi için haftalık programda ayrılan zaman ile ilgili görüşleri, her hafta dersi işleyip işlemedikleri, görsel sanatlar dersini işlemedikleri durumlarda yerine hangi dersi işlemeyi tercih ettikleri, görsel sanatlar dersinin işlenmesinde hangi yöntemleri kullandıkları ve bu yöntemlerle ilgili bilgi düzeyleri, ölçme değerlendirme basamağında hangi yöntemi kullandıkları, yarışmalara katılım ve yılsonu sergileri ile ilgili yaptıkları çalışmalar ile ilgili bilgiler toplanmıştır. Araştırma ile elde edilen verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına tam metinde yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmeni, Görsel sanatlar, Görüş

Resim-İş Eğitimi Öğrencilerinin Özel Yetenek Sınavlarına Hazırlık Süreçlerinin İncelenmesi

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin UYSAL
Kastamonu Üniversitesi
h.uyal87@gmail.com

Üniversitelerin Eğitim Fakültelerinde yer alan Güzel Sanatlar Eğitimi bölümlerinde iki farklı anabilim dalı bulunmaktadır. Bunlar Resim-İş Eğitimi ve Müzik eğitimi anabilim dallarıdır. Öğrencilerin bu eğitimleri alabilmeleri için önce ÖSYM tarafından yapılan sınavlarda ilgili puanları almaları, daha sonra ise her bir üniversitenin kendi bünyesinde gerçekleştirdikleri özel yetenek sınavlarında başarılı olmaları gerekmektedir. Üniversitelerin düzenlediği özel yetenek sınavları, aday öğrencilerin, alan ile ilgili bilgi ve beceri düzeylerini belirlemeye yöneliktir. Sınavdan alınan puana göre öğrenciler sıralamaya konur ve her üniversitenin kendi belirlediği öğrenci alım kontenjan sayısına göre, puanıyla ilgili listeye giren öğrenciler sınavı kazanmış kabul edilir. Bu araştırmanın amacı Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalında okuyan öğrencilerin özel yetenek sınavlarına girmeden önce hazırlık süreçlerinin belirlenmesidir. Araştırma Nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yöntemiyle veriler toplanacaktır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanacaktır. Araştırmanın çalışma grubu ise Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim dalında okuyan 1. 2. 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Konuyla ilgili çalışmaların azlığından ve sonuçlarının diğer araştırmacılara kaynak oluşturması açısından araştırma önemli görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sanat eğitimi, Resim-İş eğitimi, Özel yetenek sınavı.

Resim-İş Eğitimi Öğrencilerinin Çocuk Resmine Yönelik Metaforları

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin UYSAL
Kastamonu Üniversitesi
h.uyal87@gmail.com

Sinem ÇAKIR UYSAL
Kastamonu Üniversitesi
cakirsinem89@gmail.com

Resim iki boyutlu yüzey üzerinde tasarım ilke ve elemanlarını kullanarak estetik kaygıyla kompozisyon oluşturma, bu oluşumla kendini ifade etme ve sübjektif güzelliği arama sanatıdır. İnsanlık tarihinde, mağara resimlerinden başlayıp günümüz çağdaş resim sanatına kadar olan süreçte her zaman resim karşımıza çıkmıştır. Çünkü bireyin içsel yoğunluklarıyla kendisini en iyi ifade edebildiği sanat dallarından biri resimdir. Çocukluktan yaşlılığa kadar olan süreçte insan yaşamında her zaman var olmaktadır. Özellikle çocuk resimleri samimiyetleri, gelişim özellikleri ve vermek istedikleri mesajlarıyla ön plana çıkmaktadır. Bu durum birçok sanatçının ve sanat eğitimcisinin dikkatini çekmektedir. Çocukların bedensel ve zihinsel gelişimleri oluşturdukları resimlerdeki renk çizgi ile biçim değerlerini etkilemektedir. Bunun üzerine çocuk resimleriyle ilgili çalışmalar yapan Lowenfeld çocuğun çizgisel-sanatsal gelişim basamaklarını; 2 ile 4 yaş arası çocuğun karalama evresi, 4 ile 7 yaş arası şema öncesi evre, 7 ile 9 yaş arası şematik evre, 9 ile 11 yaş arası ergenlik öncesi evre, 11 ile 13 yaş arası mantık çağı ve 13 yaş üzeri ergenlik krizi olarak belirlemiştir. Bu araştırmanın amacı Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalında okuyan öğrencilerin “Çocuk Resmi” üzerine metafor algılarının belirlenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim araştırma deseni kullanılarak elde edilen veriler içerik analizi ile incelenecektir. Araştırmanın verileri “Çocuk resmi gibidir. Çünkü” cümlesindeki ilgi yerlerin tamamlanmasıyla elde edilecektir. Araştırmanın çalışma grubu Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim dalında okuyan 1. 2. 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırma sonuçları tam metinde tablolaştırılarak yorumlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk resmi, Resim-İş eğitimi öğrencileri, Sanat eğitimi, Metafor.

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının ‘Değer’ Kavramına Yükledikleri Anlamlar ve Değer Sıralamaları

Yrd. Doç. Dr. Ayşegül TURAL
Bartın Üniversitesi
atural@bartin.edu.tr

Çağdaş öğrenme ve öğretme yaklaşımlarının benimsendiği günümüzde, Sosyal Bilgiler, bir ders olmanın ötesinde bireylerin öğrenme ortamlarında kazandığı bilgi, beceri, değer ve tutumlarını hayatın içerisine aktif şekilde taşıyabilmelerini öngörmektedir. Öğrenme süreci içerisinde belirli amaçlar çerçevesinde yürütülen eğitim sürecinin etkililiğini görebilmek adına, elde edilen kazanımları hayata yansıtabilmek gereklidir. Bu doğrultuda ‘değer’ kavramı dikkat çekmektedir. Değer, bireylerin toplum içinde bir birey olarak var olmalarında etkili unsurlardan biridir. Bireylerin ulusal ve evrensel perspektifte sahip oldukları değerler ve bu değerleri hayatlarına ve sosyal ilişkilerine yansıtabilmeleri önem taşımaktadır. Sahip olunan değerlerin etkili bir öğretim süreci ile gün yüzüne çıkarılması, desteklenmesi, bireylerin gelişimi için eğitim açısından önemli görülmektedir. Bu açıdan özellikle son yıllarda ‘değer’ kavramı, değer algısı, değer öğretimi gibi konular üzerinde sıkça durulduğu bilinmektedir. En nihayetinde bir birey olan Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının sahip oldukları değer algısı bu anlamda önemlidir. Bu araştırmada Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının ‘Değer’ kavramına yükledikleri anlamları ve değerleri nasıl sıraladıklarını görmek amaçlanmıştır. Araştırmanın amacına bağlı olarak nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi benimsenmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının ‘Değer’ kavramına yönelik algıları ve değer sıralamalarını anlayabilmek için açık uçlu sorulardan oluşan bir form oluşturulmuştur. Hazırlanan form ile öğretmen adaylarından konuyla ilgili detaylı görüş alabilmek hedeflenmiştir. Elde edilen bulgular belirli temalar altında toplanmıştır. Çalışma süreci devam ettiği için sonuçlar ve sonuçlara dayalı önerilere tam metinde yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Değer, Eğitim, Sosyal Bilgiler.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stilleri ile Eleştirel Düşünme Eğilimleri Arasındaki İlişki

Yrd. Doç. Dr. Ayşegül TURAL
Bartın Üniversitesi
atural@bartin.edu.tr

Günümüzün çağdaş ve yenilikçi eğitim anlayışı doğrultusunda birey odaklı öğrenme uygulamaları ön plana çıkmıştır. Etkili ve kalıcı bir öğrenme, günümüzün gelişen ve değişen öğrenme ortamları için gerekli görülmektedir. Öğrenme ortamlarında birey odaklı çalışmalarda özellikle son yıllarda, bireylerin öğrenme alışkanlıkları, özellikleri, farklılıkları, öğrenme stil ve stratejileri dikkat çekmektedir. Her birey farklı, değerli ve özeldir görüşünden yola çıkılarak, bireylerin öğrenme stillerindeki farklılıkların bilinmesi ve öğrenme ortamlarında bu bilgilerden, öğrenme ortamlarına zengin, esnek ve dinamik bir yapı kazandırabilmek adına yararlanılması, etkili bir öğretim için önemli ve değerli görülmektedir. Bireylerin öğrenme stillerine ek olarak günümüzün güncel konularından olan eleştirel düşünebilmeleri de dikkat çekici bir diğer noktadır. Özellikle bu amaçla öğretim programları içerisinde eleştirel düşünme becerisine yaygın olarak yer verildiği görülmüştür. Hem öğrenme stilleri hem de eleştirel düşünme Sosyal Bilgiler Öğretim Programı içinde birey odaklı etkili bir öğretim sunabilme açısından önemle vurgulanmaktadır. Bu araştırmada Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının öğrenme stilleri ile eleştirel düşünme eğilimleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda tarama modeli uygun yöntem olarak seçilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak Kolb Öğrenme Stilleri Envanteri ve California Eleştirel Düşünme Eğilimleri Ölçeği’nden yararlanılmıştır. Her iki ölçekle elde edilen veriler ilişki tarama metodu doğrultusunda ilişkilendirilerek sunulacaktır. Ölçeklerden elde edilen veriler SPSS programında analiz edilecektir. Araştırma devam ettiği için sonuçlar ve öneriler tam metinde paylaşılabacaktır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenme, Stil, Eleştirel düşünme.

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Demokrasiye İlişkin Oluşturdukları Metaforlar

Doç. Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI
Pamukkale Üniversitesi
fsusar@pau.edu.tr

Araş. Gör. Özge TARHAN
Pamukkale Üniversitesi
ocinar@pau.edu.tr

Demokrasi yöneticilerin halk tarafından seçilmesinden daha fazlasıdır. Demokrasinin olduğu ülkelerde bireyler ayrıcalıklı olmadığını ve her konuda tüm vatandaşlarla eşit haklara sahip olduğunu bilir. Yönetim insanlar arasındaki farklılıklara göre değil benzerliklere göre yapılır. Demokrasi günümüzde yalnızca devlet yönetiminde değil yaşamın her alanında önemli bir değer olarak görülmektedir. Ailede, sınıfta, işyerinde kısacası sosyal hayatın her alanında gerek duyulmaktadır.

Bu araştırmanın amacı ortaokullarda görev yapan sosyal bilgiler öğretmenlerinin demokrasi kavramına ilişkin metaforik algılarını belirlemektir.

Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji benimsenmiştir. Metaforların ve temaların belirlenmesinde ise ve içerik analizinden yararlanılmıştır.

Araştırmada çalışma grubunun belirlenmesinde maksimum çeşitlilik örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. 2015-2016 öğretim yılının bahar döneminde, yapılan araştırmaya, Denizli il merkezinde, alt, orta ve üst sosyo-ekonomik düzeydeki okullarda görev yapan ve tesadüfi yöntemle seçilen 36 ortaokuldan toplam 143 sosyal bilgiler öğretmeni katılmıştır.

Verilerin elde edilmesinde araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan form kullanılmıştır. Katılımcıların “Demokrasibenzer. Çünkü” ifadelerini tamamlamaları istenmiştir. Katılımcıların kendi el yazıları ile kaleme aldıkları bu tamamlamalar araştırmada temel veri kaynağı olarak kullanılmıştır.

Katılımcıların benzetmeleri sunucunda ortaya çıkan metaforlar ve temalar sırasıyla şunlardır. 1- Yaşamın Olmazsa Olmazı (13 kişi, %9,09): Bu temada demokrasinin toplumsal açıdan gerekliliği ve önemi insanların yaşamını sürdürmesi için gerekli olan nesne ve durumlara yönelik yapılan benzetmeler üzerinden ifade edilmiştir. 2- Engelleri Aşma (5 kişi, %3,49): Bu tema kapsamındaki metaforlarda gerçekleştirilmesi zor olan durumlara vurgu yapılmış. 3- İdeal Demokrasi (8 kişi, %5,59): Demokrasinin de belirli ölçüler kapsamında toplumla buluşturulması gerekliliği belirtilmiştir. 4- Fedakârlık ve Empati (21 kişi, %14,68): Bu tema kapsamında oluşturulan metaforlarda saygı, hoşgörü gibi demokrasinin gereklilikleri ortaya konulmuştur. 5- Demokrasinin Topluma Kazandırdıkları (7 kişi, %4,89): Bu metaforunda huzur, çoğulculuk gibi demokrasinin topluma kattığı değerler vurgulanmıştır. 6- Farklılıkları Kabul Etme (25 kişi, %17,48): Bu tema kapsamındaki metaforlarda demokrasinin insan ilişkileri üzerindeki olumlu ve kolaylaştırıcı etkileri dile getirilmiştir. 7- Demokrasinin Eşitlikçi Yanı (26 kişi, %18,18): Bu metaforlarda demokrasinin insanlar arasındaki eşitliği sağlamada ne kadar etkili olduğu ifade edilmiştir. 8- Demokrasinin Özgürlükçü Yanı (%9 kişi, %6,23): Bu temada demokratik toplumlardaki insanların farklılıklarını rahat ve özgürce ortaya koyabilmelerine vurgu yapılmıştır. 9- Demokrasi ve Toplumsal Huzur (10 kişi %8,39): Bu tema kapsamındaki metaforlarda demokrasinin toplumdaki huzur ve barış ortamını sağlamada ne kadar etkili olduğu ve üstlendiği etkin rol dile getirilmiştir. 10- Demokrasinin Gelişim Süreci (10 kişi, %6,99): Oluşturulan metaforlar çoğunlukla demokratik yaşam biçiminin bir anda oluşmayacağına vurgu yapmaktadır. 11- Sıra Dışı Benzetmeler (6 kişi, % 4,19): Katılımcılar bu metaforlarda oldukça yaratıcı ve bilinen durumların dışında düşünceler ortaya koymuştur.

Araştırma sonucunda elde edilen metaforlar, demokrasi kavramının sosyal bilgiler öğretmenleri tarafından nasıl algılandığını belirlemek amacıyla güçlü birer ipucu özelliği taşımaktadır..

Anahtar Kelimeler: Demokrasi, Metafor, Sosyal bilgiler öğretmeni, Fenomenoloji

2017 Taslak Sosyal Bilgiler Öğretim Programına Yönelik Yapısal Bir Değerlendirme

Arş. Gör. Davut GÜREL
Bartın Üniversitesi
dgurel@bartin.edu.tr

Milli Eğitim Bakanlığı 2017 yılında “En iyi eğitim, herkes için iyi olan eğitimidir.” sloganı eşliğinde tüm eğitim kademelerine yönelik olarak yeni bir müfredat programı yayınlamıştır. Bakanlık askıya çıkarmış olduğu taslak öğretim programlarını, tüm kamuoyuna açarak her kesimden görüş alınmış ve bu görüşlerin neticesinde gerekli değişikliklerin yapılacağı belirtilmiştir. Taslak öğretim programları, anadil okuryazarlığı, beden eğitimi ve spor yeterlilikleri, bilgi okuryazarlığı, bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı, bilim okuryazarlığı, insan hakları ve demokratik duyarlılık yeterlilikleri, matematik okuryazarlığı, öğrenme yeterlilikleri, öz farkındalık, sanat yeterlilikleri, temel hayat yeterlilikleri, yabancı dil okuryazarlığı ve yeterlilikleri, yurttaşlık bilgisi ve bilinci, Atatürkçülük ve değerler eğitimi konuları odağında hazırlanmıştır.

Bu çalışmada, 2017 taslak sosyal bilgiler öğretimi programının 2004 sosyal bilgiler programı ve 2015 sosyal bilgiler taslak öğretim programları ile karşılıklı olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel betimsel araştırma yaklaşımına dayalı olarak “doküman incelemesi” kullanılmıştır. Araştırmada veri kaynağı olarak uygulanmakta olan 2004 sosyal bilgiler öğretim programı, 2015 ve 2017 sosyal bilgiler taslak öğretim programları kullanılmıştır. Ele alınan bu programlar, içerik, kazanım, programın temel felsefesi, temel beceriler, değerler, ölçme ve değerlendirme yaklaşımları açısından karşılıklı olarak değerlendirilmiştir.

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre, 2017 taslak programında yer alan sosyal bilgilerin amaç ve yaklaşımları değerlendirildiğinde amaçlar bakımından 2004 programı ile aynı olduğu görülmektedir. Bununla birlikte sosyal bilgilere olan yaklaşımın “sosyal bilimler olarak sosyal bilgiler” düzeyinde kaldığı düşünülebilir. 2017 taslak programında yer alan öğrenme alanlarının sayısının düşürülmüş veya adları değiştirilerek yeniden ifade edilmiştir. Öğrenme alanları dikkate alındığında sosyal bilgiler dersinin temel disiplinleri olan vatandaşlık, tarih, coğrafya disiplinleri etrafında oluşturulduğu görülmektedir. Bununla birlikte öğrenme alanlarında yer alan kazanımların disiplinler arası yaklaşımla ele alınması gerektiği söylenebilir. Fakat 2017 taslak programında yer alan kazanımlar öğrenme alanlarında esas alınan disiplinle sınırlı kalmıştır. Bu yönüyle 2015 programı ile aynı özelliklere sahiptir. 2017 taslak programında yer alan becerilerin bir kısmının günümüz ihtiyaçları doğrultusunda güncellendiği, bir kısmının ise önceki programlarda yer alan alt becerilerin temel becerilerinin arasına alındığı görülmektedir. Özellikle de 2017 programında 2015 programında yer alan becerilerin aynıсын yer alması beceri boyutunda fazla bir yenilik getirmediği düşüncesinin oluşmasına neden olmaktadır. Ayrıca 2015 taslak programında toplam 30 beceriye yer verilmişken 2017 taslak programında sayının 22’ye düşürülmüş olması bir önceki programa göre bir eksiklik olarak değerlendirilebilir. 2017 taslak programında yer verilen değerlerin sayısının artırıldığı ve değişen günümüz koşulları gözetilerek yeniden yazıldığı görülmektedir. Ayrıca programda değer aktarımında hangi yaklaşımların kullanılacağı belirtilmemiştir. 2004 ve 2015 programında ise bütün yaklaşımlar hakkında bilgi verilmiştir. Bu durum 2017 programı için bir eksiklik olarak değerlendirilebilir. Ölçme ve değerlendirmeye yönelik 2017 taslak programda klasik ve alternatif yöntemlerinin kullanılması vurgulanmaktadır. 2015 programında değerlendirmede kullanılan araçların yakın çevre gözetilerek oluşturulması gerektiği örneklerle verilmeye çalışılmıştır. 2017 taslak programında ise konuya ilişkin bir çözüm önerisi getirmediği ve 2004 programından hangi yönlerle ayrıldığına açıkça ortaya konulmadığı görülmektedir. 2015 programı ve 2017 Taslak programlarında dikkat çekici özelliklerden birisi etkinlik örneklerine, açıklamalara, ders veya konular arası ilişkilendirmelere yer vermemiş olmasıdır. Bu yönüyle 2004 programının sonraki programlardan daha kapsamlı olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, Öğretim programı, Yapısal değerlendirme.

The Concept of Child Rights in Cognitive Structures of Students in Primary Education Department

Arş. Gör. Erdem HAREKET
Kırıkkale Üniversitesi
erdemhareket@gmail.com

Prof. Dr. Selma YEL
Gazi Üniversitesi
sy19602000@hotmail.com

This research was performed with the purpose of determination of students' in primary education department cognitive structures which are related to the concept of child rights.

The research was designed properly with qualitative research approach in descriptive pattern. This research was carried out with 174 prospective teachers who study in primary education department in 2016-2017 educational year. Criterion sampling technique, one of the purposeful sampling approaches, was used to determine the study group. In the process of getting research data, free word-association test which is designed in accordance with the concept of child rights was used. The research data were analyzed with content analysis method.

As a result of research, participants' answers which are collected with free word-association test were categorized under different themes. In this direction, cognitive structures of prospective teachers related to child rights was tried to be determined.

Anahtar Kelimeler: Child rights, Cognitive structures, Primary education, Free word association test, Qualitative research.

Which Perceptions Do We Have Related to Our Rights as Child? Child Rights from the Perspective of Primary School Students

Arş. Gör. Erdem HAREKET
Kırıkkale Üniversitesi
erdemhareket@gmail.com

Prof. Dr. Selma YEL
Gazi Üniversitesi
sy19602000@hotmail.com

This research was performed with the purpose of investigation of perceptions which are related to child rights of children who are studying in fourth grade.

The research was designed properly to qualitative research approach. This research was performed with 156 fourth grade students who are studying in four different primary schools in 2016-2017 educational year. To determine of the study group, criterion sampling technique which is one of the purposeful sampling approaches was used. In the process of getting research data, written documents, questionnaire form which is composed open ended questions and semi-structured interview form designed for focus group discussions were used. The research data were analyzed with content analysis method.

As a result of research, it was determined that children stated that they have some rights of themselves such as having adequate nutrition, being respected by everyone, playing games, being loved, having fun, participating in social activities, learning their rights, being happy and cheerful, making decisions and choices independently on issues related to self and getting qualified education. On the other hand, some rights such as living, wondering and asking questions, sheltering and being a citizen of a country are expressed by children less than other rights. In addition to this, it was determined that some responsibilities such as studying, doing test and homework are perceived as rights by children. Consequently, it was determined that the children have not adequate awareness and perceptions about child rights. Depending on the research results, it was suggested that awareness and perceptions of children related to child rights should be improved with various educational activities.

Anahtar Kelimeler: Children, Child rights, Perceptions about child rights, Primary school students, Qualitative research.

SOSYAL BİLİMLER

Şiirde Gelenek ve II. Yeni Şiiri

Yrd. Doç. Dr. Mehmet AKKAYA
Dokuz Eylül Üniversitesi
mehmet.akkaya@deu.edu.tr

Serdar AKBULUT
Dokuz Eylül Üniversitesi
akbulutserdar@yandex.com

Arş. Gör. Eylem Ezgi ÖZDEMİR
Dokuz Eylül Üniversitesi
eylem.ozdemir@deu.edu.tr

Gelenek; bir toplumda yaşantının kuşaktan kuşağa iletilen, yaptırımı olan, kültürel miras, ilgi, töre ve bütün davranışları içine alan yaşanmışlıklardır. Edebiyatta gelenek, ortak sanat anlayışına sahip sanatçılarla oluşur. Türk Edebiyatında gelenek kavramını iki koldan değerlendirmek gerekir. Türk şiirinde gelenek; halk şiiri ve dîvan şiiri şeklinde sınıflandırmak gerekmektedir. Halk şiiri geleneği, Türklerin tarihî yaşantısında biriktirdiklerinin etkisiyle oluşurken, Dîvan şiirinde geleneğin kaynağını daha ziyade islâmî kültür oluşturmaktadır.

Bu iki gelenek edebiyatımız için hep bir “malzeme” oluşturmuştur. Sanatçılar gerek geleneğe uyararak gerek karşı çıkarak kendi yollarını çizmişlerdir. Divân şiiri geleneği Tanzimat dönemi ile birlikte yeni bir seyre çıkmıştır. Bu dönemde başlayan tartışmalarda bazı edebiyatçılar; halk şiirini gerçek Türk şiiri olarak görürken bazı edebiyatçılarımız da bu görüşe karşı çıkmıştır. Ortaya çıkan bu ikileme birlikte şiirde gelenek tartışmaları günümüz şiirine kadar etkisini sürdürmüştür. Tanzimat döneminden başlayarak 1950’li yıllara kadar, edebiyatımızda şiir geleneğine karşı çıkılarak; şiirde yeni düşünceler ya da heceye dönüş çabaları ortaya çıkmıştır. Buna karşın II. Yeniciler döneminde şiir anlayışında imgeler ön plana çıkarılmış, soyut düşüncelerden yararlanılmış ve kapalılık ilke edinilmiştir. Yine bu dönemde Divân şiirine özgü nazım türleri kullanılmış, şiir dili halkın kullandığı dilden uzaklaşmıştır. Bu yönüyle II. Yenicilerin Divân şiirine yakın olduğu söylenebilir.

Bu çalışmanın amacı, şiirde gelenek olgusunun geçmişten günümüze geçirdiği süreçleri inceleyerek; II. Yeni şiiri döneminin diğer dönemlerle ayrımını ortaya koymaktır. Bu çalışma, nitel veri toplama yöntemlerinden tarihi araştırma yönteminin kullanıldığı betimleyici bir araştırmadır. Çalışmanın evrenini; Divân şiirinden günümüze kadar yazılmış şiirler, örneklemini ise II. Yeni dönemde yazılmış şiirler oluşturmaktadır. Belirlenen döneme ilişkin şiirler toplanacak, sınıflandırılacak ve incelenecektir. Çalışmadan elde edilen nitel verilerin analizi için içerik analizi kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Şiir, Gelenek, Etki.

İnanma/ma Özgürlüğü

Yrd. Doç. Dr. Fatih ORHAN
Çukurova Üniversitesi
fatihorhan99@hotmail.com

Hız. Peygamberin risâlet görevi süresince sergilediği tutum ile ilke niteliğinde indirilen bazı âyetler, inancın hiçbir baskıya maruz kalmadan, kişinin kendi hür irade ve seçimiyle gerçekleşmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Evrensel hakikatleri ortaya koyan bu âyetlerin yanında yine ilke niteliğinde olan ve inanıncaya kadar kâfirlerle savaşılmaya gerektiğini bildiren âyetler ile din değiştiren kişinin öldürülmesini emreden nakillerin varlığı, bu iki durum arasında bir tenakuzun bulunduğu vehmine sebep olmuştur. Klasik kaynakları taradığımızda erken dönem âlimler tarafından bu vehminin giderilmesi için farklı yaklaşım ve yorumların dile getirildiğini görmekteyiz. Bu uzlaştırma yöntemlerinden en çok rağbet göreni ise savaşı emreden âyetlerinin inanç konusunda özgürlük tanıyan âyetleri nesh ettiği şeklindedir. Yaygın olarak dile getirilen bu kanaat cihadın gayesini izah sadedinde de sıkça dile getirilmiştir.

Bu ilkesel âyetlerin uzlaştırılmasına yönelik dile getirilen ikinci yaklaşım ise aslında bu âyetler arasında bir tenakuzun bulunmadığı iddiasına dayanmaktadır. Bu görüş daha çok sonraki dönem âlimler tarafından dile getirilmektedir. Bu yaklaşıma göre söz konusu âyetler, farklı durumların hükmünü bildirmek üzere indirilmiştir. Dolayısıyla bir tenakuzdan söz etmek de mümkün değildir.

Biz bu bildiriye, klasik anlayışta yer alan cihad ve ridde cezası bağlamında İslam dininde inanç özgürlüğünün nasıl algılanması gerektiğini tespitte çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: İnanç, Özgürlük, Ridde, İrtidat, Cihad.

Tasavvufî Eğitimde Mürşid - Mürid İlişkileri (Hâlidîyye Örneği)

Yrd. Doç. Dr. Mahmud Esad ERKAYA
Çukurova Üniversitesi
eerkaya@cu.edu.tr

Tasavvufî eğitimin temeli, tasavvufî yaşantının somutlaşmış bir örneği olan mürşid (şeyh, rehber veya öğretici) ile müridin (sâlik, Hakk'a doğru yol almayı irade eden kimse veya öğrencinin) arasındaki ilişkiye dayanır. Hız. Peygamber ile ashâbı arasındaki ilişkide olduğu gibi mürşid de müride genel anlamda İslâm'ın ve özelde ise tasavvufun esaslarını öğretir. Mürşid her an yanında bulunan müridlerine bir taraftan bu esasları anlatırken diğer taraftan da hali ile bizzat uygulamalı olarak bunların hayata nasıl aktarılabilirliğini göstermektedir. Bunun karşısında mürid ise birtakım kurallara ve edeplere riayet ederek şeyhine göstereceği saygı ile seyrü sülûktaki mesafeleri katedecektir. Nitekim Hakk'a giden yolda müridin gerçek anlamda yetkin bir mürşide uyması gerekmektedir. Bunun için tasavvuf kaynaklarında mürşidde bulunması gereken özellikler ve bunun yanında müridin şeyhine karşı riayet etmesi gereken edepler ayrıntılı şekilde ele alınmış, böylece sağlam bir hoca - talebe ilişkisinin temelleri atılmıştır. Esas itibarıyla "Tasavvuf tamamıyla edeplerden oluşur." sözü de mürşid ve müridin tasavvufî eğitimin her aşamasında belirli kurallar çerçevesinde hareket etmesi gerektiğine işaret etmektedir. Buradan yola çıkarak bildiriye tasavvufî eğitim süresince mürid ile mürşidi arasındaki ilişkiler Nakşibendiyye'nin Hâlidîyye kolu özelinde ele alınacaktır. Bu bağlamda Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî'nin günümüze kadar yaygın bir şekilde okunmuş ve tarikat adabı konusunda başucu kitabı haline gelmiş Risâle-i Halidîyye'si başta olmak üzere temel Hâlidîyye kaynakları çerçevesinde; mürşidde bulunması gereken özellikler, mürşide karşı uyulması gereken edepler, mürşid ile müridi arasındaki mânevî bağın (rabitanın) esasları, mürşid ile görüşme, konuşma, onun hizmetinde bulunma, ziyaret etme gibi hususlar değerlendirilecektir. Böylece Hâlidîyye ekolü örneğinde tasavvufî eğitim geleneğinin en önemli konularından biri olan mürşid ve mürid ilişkileri somut bir şekilde ortaya konulmuş olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tasavvufî Eğitim, Mürşid, Mürid, Adab, Hâlidîyye.

XVI. Y.Y. Osmanlı Medreselerinde Hukuk (Fıkıh) Eğitimi

Arş. Gör. Hasan KAYAPINAR
Çukurova Üniversitesi
hasankayapinar03@hotmail.com

Arş. Gör. Ömer KORKMAZ
Çukurova Üniversitesi
omerkorkmaz111@gmail.com

İnsan, yapısı itibarıyla sosyal bir varlıktır. Bundan dolayı da insan, sosyal bir çevrede, başka insanlarla yaşamak zorundadır. Tabii ki bütün insanların farklı anlayışları, farklı algıları vardır. Bunun neticesinde ise bir arada yaşayan insanların anlaşmazlığa düşmesi pek tabiidir. Bu anlaşmazlıkları çözmek için hukuk kurumunun varlığı kaçınılmazdır. Bugün yaşadığımız coğrafya olarak pek çok sıkıntı ile karşı karşıyayız. Bu problemler babadan oğula miras gibi sürekli gelecek nesillere aktarılmaktadır. Buradan anlıyoruz ki hiçbir nesil yaşadığı problemleri aşacak bir eğitim programı ele alamamıştır. Bu sıkıntıların pek farklı sebepleri olmakla birlikte, en önemli sebeplerinden birisi de hukuk kurumunun işlevsel olmayışıdır. Ancak tarihte bu coğrafyada güçlü devletler kurulabilmiştir. Güçlü devletlerin temelinde de güçlü toplumlar gelmektedir. Güçlü toplum olmanın temelinde de güçlü hukuk sisteminin olduğunu düşünüyoruz. Bu devletlerin başında da Osmanlı Devleti gelmektedir. Osmanlı Devleti pek çok açıdan incelenip başarılarını nasıl yakaladığını ve başarısızlıklarından da nasıl ders çıkaracağımızı ele almalıyız. Biz de bu araştırmada Osmanlı medreselerinde XVI. yüzyılda hukuk eğitimi nasıl verilmektedir, medreselerde okutulan kitapların içeriği nedir? Teorik olarak okutulan hukuk derslerinin, topluma ne ölçüde ve hangi yollarla aktarılmaktadır? Gibi soruların cevapları doğrultusunda, toplumun temeli olan eğitim kurumlarında öğretilen hukukun, toplumsal hayata aktarılma imkânını ele almaya gayret edeceğiz. Söz konusu okullarda eğitim programını ele alan klasik döneme ve modern döneme ait çalışmalar mevcuttur. Bu çalışmalarda, okutulan kitaplarla ilgili önemli bilgiler mevcuttur.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Hukuk, Eğitim, Toplum.

Bulgaristan Topraklarında Osmanlı Bakiyesi Bir Yüksek Öğretim Kurumu: Medresetü'n-Nüvvâb

Yrd. Doç. Dr. Mustafa HAYTA
Çukurova Üniversitesi
m-hayta@hotmail.com

1908 yılında Bulgaristan'ın bağımsızlığını ilân etmesine rağmen Osmanlı oradan Anadolu'ya göç etmeyen müslüman Türk nüfus ile ilişkilerini çok yönlü sürdürmeye ve geliştirmeye devam etmiştir. Bu ilişkinin somut örneklerinden biri de Medresetü'n-Nüvvâb'dır. Anılan kurum, Osmanlı Devleti zamanında, ordu karargâhlarının bulunduğu, büyük stratejik önemi olan bölgenin en önemli şehirlerinden olan Şumnu'da Müslüman-Türk halkının dinî ve kültürel ihtiyaçlarını karşılamak ve bunun için imam-hatip, müftü ve kadı vekili gibi gerekli kadroları yetiştirmek maksadıyla 1919 yılında Bulgaristan Müslümanları Müessesât-ı Dîniyye Teşkilâtı Nizamnâmesi ile kurulmuştur. Daha sonra baş müftü Süleyman Faik Efendi'nin 1920 tarihli emirnamesiyle, Medresetü'n-Nüvvâb'ın Nizâm-nâme-i Esâsî, Program ve Dâhilî Talimât-nâmesi' hazırlanmıştır. Buna göre tâlî (lise) ve âlî (yükseköğretim) olmak üzere iki bölümden oluşan okul, Kur'ân-ı Kerim, Fıkıh, Arap Dili ve Edebiyatı, İslâm Tarihi, Kelâm gibi dini ilimlerin yanı sıra Türk Dili ve Edebiyatı, Fizik, Kimya, Coğrafya, Matematik, Hüsn-ü Hat, Resim, Pedagoji gibi çağdaş ilimlerin de okutulduğu klasik bir medrese ve bir din okulu olmanın ötesinde çok işlevsel bir eğitim müessesesi olduğu anlaşılmaktadır. Bu tebliğde söz konusu okulun müfredatından ve burada yetişen tanınmış şahsiyetlerden bahsedilecek ve ülkemizin hali hazırda Osmanlı bakiyesi topraklarda yaşayan soydaşlarımıza karşı -en azından din eğitimi alanında- neler yapabileceği üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bulgaristan, Medrese, Eğitim, Din, Kültür.

TEMEL EĞİTİM

Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması

Arş. Gör. İbrahim Halil YURDAKAL
Pamukkale Üniversitesi
iyurdakal@pau.edu.tr

Doç. Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI
Pamukkale Üniversitesi
fsusar@pau.edu.tr

Bu çalışmada okumaya ilişkin bir tutum ölçeği geliştirilerek geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Alan yazında birçok okumaya yönelik tutum ölçeği bulunmakla birlikte ilkökul dördüncü sınıf düzeyinde bir ölçeğe rastlanamamıştır. Bu kapsamda ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin okumaya yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla öncelikle 32 öğrenciye okumaya yönelik tutum ile ilgili görüşleri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile alınmıştır. Elde edilen nitel veriler kullanılarak 58 soruluk taslak bir ölçek hazırlanmıştır. 6 alan uzmanı, 3 sınıf öğretmeni ve 2 Türkçe öğretmeninden uzman görüşü alındıktan sonra soru sayısı 54'e düşürülmüştür. Pilot uygulama için soru sayısının 5 katı (270) kadar öğrenciye ölçek uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 23 paket programı ile analiz edilmiştir. Analiz öncesi ölçek uç değerlerinden arındırılmış ve Mahalanobis uzaklık değerleri baz alınarak 9 ölçek formu analizden çıkarılmıştır. Ölçeğin KMO değeri 0.817 olup örneklemin analizler için yeterli olduğu söylenebilir. Açımlayıcı faktör analizi sonrası ölçek 4 boyuttan oluşmaktadır. Birinci boyutta yer alan maddelerin madde yük değerleri 0.511-0.768; ikinci boyutta yer alan maddelerin 0.353-0.616; dördüncü boyutta yer alan maddelerin 0.461-0.690 ve dördünü boyuttaki maddelerin 0.372-0.592 arasında değişmektedir. Spearman-Brown korelasyon değeri 0.81 olup bu değer iki yarı güvenilirliği açısından yeterli düzeydedir. Bu değere göre ölçeğin iç tutarlılık düzeyinin yüksek olduğu söylenebilir. Ölçeğin Cronbach's Alpha değeri 0.853'dir. Ölçek son hali ile 4 boyut ve 28 sorudan oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Okuma, Tutum, İlkokul, Geçerlik, Güvenirlik

Gelişimsel Görsel Algı Testi-2 (DTVP-2) Geçerlik Güvenirlik Çalışması (8-10 Yaş)

Doç. Dr. Aysel MEMİŞ
Bülent Ecevit Üniversitesi
ayselmemis@gmail.com

Yasin GÜLSOY
Bülent Ecevit Üniversitesi
yasingulsoy@hotmail.com

Gelişimsel Görsel Algı Testi-2 1993 yılında Hammill, Pearson ve Voress tarafından geliştirilmiş, 4-11 yaş arasındaki çocukların, görsel algı becerilerinin değerlendirilmesinde kullanılan bir ölçektir. Ülkemizde çeşitli araştırmalarda 5-6 yaş grubu çocukları için geçerlik güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. 6 yaş grubuna ilişkin çalışmalar 1.sınıf öğrencileri için de ölçeği kullanılabilir kılmiştir. 11 yaşına kadar kullanılabilmesi ifade edilen ölçeğin 5-6 yaş aralığı dışında ülkemizde geçerlik güvenilirlik çalışması bulunmamaktadır. Bu çalışmanın amacı, 8-10 yaş arası çocuklar için ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yapmaktır. Bu amaçla Kdz. Ereğli merkez ilkokullarında öğrenim gören 100 çocukla uygulama yapılmıştır, uygulamalar bire bir yapılmaktadır. Öğrenciler 3 ve 4. sınıfa giden öğrenciler arasından tesadüfi olarak seçilmiştir. Gelişimsel Görsel Algı Testi; El-Göz Koordinasyonu, Mekânda Konum, Kopyalama, Şekil-Zemin, Uzamsal İlişkiler, Görsel Tamamlama, Görsel-Motor Hız ve Şekil Değişmezliği isimleri ile 8 alt testten oluşmaktadır. Testten üç ayrı türde gelişim puanı elde edilmektedir. Bunlar, Genel Görsel Algı, Görsel-Motor Algı ve Motor-Bağımsız Görsel Algıdır. El-Göz Koordinasyonu, Kopyalama, Uzamsal İlişkiler ve Görsel-Motor Hız alt testlerinin ölçümü ile öğrencilerin Görsel-Motor Algı becerileri; Mekânda Konum, Şekil-Zemin, Görsel Tamamlama, Şekil Değişmezliği alt test sonuçları ile ise Motor-Bağımsız Görsel Algı becerileri ölçülmektedir. 8 alt testin değerlendirilmesi ile de Genel Görsel Algı becerilerine ulaşılmaktadır. Her bir alt testin ayrı bir uygulama tarzı, testi başlatma-sonlandırma ve puanlama kriterleri vardır.

Anahtar Kelimeler: Görsel Algı, İlkokul Öğrencisi, DTVP-2
Sınıf Öğretmenliği Bölüm Öğrencilerinin Siber Zorba Davranışlara Maruz Kalması İle Siber Zorba Davranışları Sergilemesi Arasındaki İlişki

Esra Mutlu
Milli Eğitim Müdürlüğü
ideaesra77@hotmail.com

Dr. Alpaslan GÖZLER
Erciyes Üniversitesi
agozler@erciyes.edu.tr

Teknoloji alanındaki gelişmeler, teknolojinin gençler tarafından daha yaygın kullanılmaya başlanması, okullarda öğrencilerin göstermiş olduğu zorbalık davranışlarını teknolojiyi kullanarak gerçekleştirmelerine olanak sağlamıştır. Bu araştırmanın amacı, Erciyes Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin siber zorba davranışlara maruz kalması ile siber zorba davranışları sergilemesi arasındaki ilişkiyi belirlemeye çalışmaktır. Çalışma Erciyes Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim görmekte olan 200 öğrenci ile yürütülmüştür. Demografik sorulardan oluşan bilgi formu, internet kullanım amaçlarının bulunduğu kısım, siber zorba davranışlardan etkilenme alanları, siber zorbalık konusunda bilgi düzeyleri, kendisi veya yakınının etkilenme ve kendisinin siber zorbalıkta bulunma durumu ve 19 maddelik sanal zorba-kurban ölçeği kullanılmıştır. Veriler bilgisayar ortamında istatistik çözümleme programı kullanılarak elde edilen, yüzde ve frekans dağılımı, T-testi ve ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda öğrencilerin %38'lik bölümünün günde birkaç kez eğlence ve oyun oynamak amacıyla interneti kullandıkları, ortalama öğrencilerin yarısının sitelerde gezinti yapmak için günde birkaç kez interneti kullandıkları ve yine yarısının iletişim kurmak amacıyla her gün interneti kullandıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin %34,5'inin bilgi edinmek ve bilgi paylaşımı amacıyla günde birkaç kez interneti kullandıkları tespit edilmiştir. Bununla birlikte sınıf öğretmenliği bölüm öğrencileri interneti en çok iletişim kurmak amacıyla kullandıkları, sırasıyla sitelerde gezinti yapmak için, Facebook, Twitter, Instagram vb. sosyal ağları takip etmek, güncel olayları/ haberleri okumak için, eğlence ve oyun oynamak amacıyla, bilgi edinmek- bilgi paylaşımı, müzik dinlemek için, televizyon/ video seyretmek için, İnternette derslerle ilgili işlemler yapmak için interneti kullandıkları belirlenmiştir. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenliği bölüm öğrencilerinin siber zorba davranışlara maruz kalmalarının interneti kullanım amaçları, arkadaşlık, ders, aile, karşı cinse bakış açıları, internet kullanımını üzerinde etkisine ilişkin olarak verilen ifadelerle göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmenliği, Siber Zorbalık, Siber Zorba, Siber Kurban

İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatımda Mizah Kullanma Durumları

Doç. Dr. Mustafa YILDIZ
Gazi Üniversitesi
myildiz52@gmail.com

Arş. Gör. Mücahit AYDOĞMUŞ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
mucahitaydogmus19@gmail.com

Büşra AYDOĞMUŞ
100. Yıl İlkokulu
avcu_busra_92@hotmail.com

Mizah, insanın ve insanlığın var olduğundan bu yana üzerinde düşünülen, araştırılan ve incelenmeye çalışılan bir kavramdır. Mizahın eğitim ortamının havasını değiştirmesinin ve olumlu bir ortam oluşturmayı sağlamanın yanı sıra öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal gelişimlerine katkı sağlamak, üst düzey düşünme becerilerini geliştirmek, okuma, anlama, dinleme, konuşma ve yazma becerilerini geliştirmek gibi yararları vardır. Türkçe dersi açısından bakıldığında; mizah hem öğretmen tarafından hem de ders materyalleri ile sınıf ortamına aktarılmalıdır. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda mizahın Türkçe dersinde kullanımı ile ilgili "Yazılarında mizahi öğelere yer verir." kazanımı yer almaktadır. Bu noktadan hareketle bu çalışmanın amacı, ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımda mizah kullanma durumlarını belirlemektir. Çalışma, var olan bir durumu değiştirme ya da etkileme çabası göstermeden olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan tarama modelinde tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, ilkokul 4. sınıfta öğrenim gören yaklaşık 200 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama işlemleri iki aşamada yürütülecektir. Birinci aşamada çalışma grubunda yer alan öğrencilerden içinde mizah unsurlarına yer veren yazılı metinler üretmeleri istenecektir. Bu veriyi elde etmek için araştırmacılar tarafından karikatür, hikâye, diyalog ve şiir yazma görevlerini içeren bir form hazırlanmış durumdadır. Veri toplama sürecinin ikinci aşamasında ise çalışma grubunda yer alan öğrencilerin Türkçe dersi çalışma kitapları incelenecektir. Çalışma kitaplarında öğrenciler tarafından oluşturulmuş metinlerde mizah unsurlarına ne düzeyde yer verildiği tespit edilecektir. Araştırma sonucunda, ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımda mizahı ne kadar ve nasıl kullandıklarına ilişkin önemli sonuçlara ulaşılabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mizah, Türkçe dersi, İlkokul, Karikatür, Yazma

Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Öz Bakım Becerilerinin Anne-Baba ve Öğretmen Tutumları Açısından İncelenmesi

Arş. Gör. Kübra EKE
Gazi Üniversitesi
Kubraeke@gazi.edu.tr

Doğumdan altı yaşına kadar olan çocukluk yıllarını kapsayan okul öncesi dönem, çocuğun gelişimsel özellikleri ve potansiyeli doğrultusunda yaşam boyu ihtiyaç duyacağı temel becerileri kazandığı, insan yaşamının en kritik dönemlerinden birisidir. Çocuğun kişisel gereksinimlerini yetişkin desteği olmaksızın bağımsız bir biçimde yerine getirmesi olarak tanımlanan öz bakım becerileri, okul öncesi dönemde kazanılması gereken ve kazanımı üzerinde pek çok etkinin bulunduğu önemli temel becerilerin arasında yer almaktadır. Çocuk, bu dönem içerisinde etraftaki uyaranlardan çok fazla etkilenmekte ve gelişimi bu uyaranların etkisiyle şekillenmektedir. Çocuğun gelişim sürecinde öğrenme deneyimlerini şekillendiren, model kişiler olarak işlev gören uyaranların başında anne- baba ve öğretmenler gelmektedir. Anne- baba ve öğretmenlerin çocuğun eğitiminde sergileyecekleri destekleyici ve denetleyici tutumlar, çocuğun yapısal niteliğiyle bütünleşerek, yaşantısında davranış motifleri oluşturup uygulamasında büyük önem taşımaktadır. Bu araştırma ile okul öncesi dönem çocuklarının öz bakım becerileri ile anne-baba ve öğretmen tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, çocukların öz bakım becerileri ile anne -baba ve öğretmen tutumları arasındaki ilişki farklı değişkenler açısından karşılaştırılmıştır. Araştırmanın ana hipotezi farklı anne- baba ve öğretmen tutumlarının öz bakım becerilerinin kazanımını belirlemede anlamlı ve önemli bir role sahip olmasıdır. Bu araştırma Ankara ilinin farklı sosyoekonomik bölgelerinde yaşayan 70 anne-çocuk çifti ve 5 okul öncesi öğretmeni ile yürütülmüştür. Araştırmada verilerin toplanması amacıyla; çocuklar ve aileleri hakkında bilgi edinmek için “Demografik Bilgi Formu” , öz bakım becerilerini tespit etmek için araştırmacı tarafından hazırlanan “Öz Bakım Becerileri Kontrol Listesi”, ebeveyn tutumlarını tespit etmek için “Ebeveyn Tutum Ölçeği” ve öğretmen tutumlarını tespit etmek için “Öğretmenlik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Veri toplama araçlarından elde edilen veriler, araştırmanın ana ve alt amaçları doğrultusunda uygun istatistiksel tekniklerle değerlendirilerek, bulgular ortaya koyulacaktır. Araştırma bulguları, ilgili alan yazın ışığında tartışılıp değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Anne-baba tutumları, Öz bakım becerileri, Okul öncesi dönem, Öğretmen tutumları

Sınıf Öğretmenlerinin İlkokul Yöneticileri ve Kendi Algılarına Göre Özel Alan Yeterlikleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi

Arş. Gör. Serkan AYTEKİN
Pamukkale Üniversitesi
saytekin@pau.edu.tr

Prof. Dr. Hüseyin KIRAN
Pamukkale Üniversitesi
saytekin@pau.edu.tr

Araştırmanın amacı Denizli il merkezinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin ve ilkokul yöneticilerinin algılarına göre sınıf öğretmenlerinin Milli Eğitim Bakanlığı'nca (MEB) belirlenen Sınıf Öğretmenliği Özel Alan Yeterlikleri 'ni belirlemektir. Araştırmanın evrenini Denizli ili Merkezefendi ve Pamukkale ilçelerinde görev yapan 168 ilkokul yöneticisi ve 917 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise evrenden rastgele (rassal) örnekleme yöntemi ile seçilen 293 öğretmen ve 122 ilkokul yöneticisi oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak sınıf öğretmenlerinin algılarını belirlemek amacıyla; MEB tarafından yayınlanan "Sınıf Öğretmenliği Özel Alan Yeterlikleri" dikkate alınarak Özbilen (2012) tarafından uyarlanıp geliştirilmiş beşli likert tipi "Sınıf Öğretmenleri Özel Alan Yeterlikleri Ölçeği" kullanılmıştır. İlkokul yöneticilerinin algılarını belirlemek amacıyla ise; araştırmacı tarafından, alınan izinler dâhilinde Özbilen (2012) tarafından geliştirilen ölçek üzerinde gerekli düzenlemeler yapılmış, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları tamamlanmış ve ilkokul yöneticilerine uygulanmıştır. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin, kendi algılarına göre sınıf öğretmenliği özel alan yeterlikleri, toplam puan üzerinden incelendiğinde ortalamanın 4.12 (Katılıyorum) olduğu, ilkokul yöneticilerinin algılarına göre, sınıf öğretmenlerinin sınıf öğretmenliği özel alan yeterlikleri, toplam puan üzerinden incelendiğinde ortalamanın 3.90 (Katılıyorum) olduğu belirlenmiştir. Bunun yanında, sınıf öğretmenlerinin kendi algılarına göre yeterlik düzeyleri ve ilkokul yöneticilerinin algılarına göre sınıf öğretmenlerinin özel alan yeterlikleri düzeyleri arasında pozitif ve negatif yönde anlamlı ilişkiler olduğu belirlenmiştir ($p < .05$).

(Not: Birinci Yazarın Yüksek Lisans Tez Çalışmasından Üretilmiştir.)

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmeni, Özel alan yeterlikleri, İlkokul yöneticileri.

İlkokul Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Anlama Düzeylerinde Dinleme ve Dikte Etkinliklerinin Rolü

Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK
Bartın Üniversitesi
aysederyaisik@gmail.com

Doç. Dr. Gizem SAYGILI
Süleyman Demirel Üniversitesi
gizemsaygili@sdu.edu.tr

Emine AKOSMANOĞLU
Gazi Üniversitesi
eminee.akosmanoglu@gmail.com

Anlama becerisi, her yaş grubundan öğrenci için oldukça önemlidir. Eğitim programımızda da anlama becerisi üzerinde durulmuş, bu beceriye yönelik kazanımlara yer verilmiştir. Okul öncesi dönemde gelişmeye başlayan dinleme ve konuşma becerisi ilkokul çağında bu konuda uzman olarak yetiştirilmiş öğretmenler sayesinde daha da geliştirilmektedir. Okuma ve yazma becerisi ise ilkokul çağında öğrenilmekte ve geliştirilmektedir. Okuduğunu ve dinlediğini anlama becerileri ile yazma ve konuşma ile gelişen kendini ifade etme becerileri sadece Türkçe dersi için gerekli beceriler değildir. Diğer derslerdeki başarıyı da olumlu ya da olumsuz etkileyebilmektedir. Anlama ve anlatma becerisi gelişmiş bireyler karşılıklı diyaloglarda daha etkin olabilecek, sözlü veya yazılı anlatımları kolayca kavrayabilecek ve kendini düşüncelerini karşılarındakilerin anlayacağı biçimde ifade edebilecektir. Böylece kendine güvenen, sosyal ilişkiler kurabilen, işbirlikli çalışabilen, çatışmaları çözebilen bireyler yetişecektir.

Bu araştırmanın amacı öğrencilerin anlama düzeylerinde dikte ve dinleme etkinliklerinin rolünü belirlemektir. Araştırmada Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Bartın ilindeki bir ilkokulda üçüncü sınıfta öğrenim gören 26 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada öğrencilerin öğrenim düzeylerine uygun, daha önce karşılaşmadıkları, okunabilirlik formüllerine göre “kolay” olarak sınıflandırılan iki bilgilendirici metin seçilmiş ve metinlerden biri öğrencilere dikte edilmiş diğeri ise sesli olarak okunmuştur. Her metnin okunmasının ardından öğrencilere boş kağıtlar verilerek hatırladıklarını yazmaları istenmiştir. Veri toplama aracı olarak metinlerden oluşturulan soruların yer aldığı ve her bir bilgi bölümünü içeren, Türkçe öğretimi alanında 3 uzmanın görüşleri alınarak geliştirilmiş derecelendirilmiş rubrik kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin anlama düzeylerinde dikte etkinlikleri lehinde anlamlı bir fark bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: İlkokul öğrencisi, Anlama, Dikte, Dinleme.

Ailecek Okuyoruz Okumamızı Geliştiriyoruz: Okuyucular Tiyatrosu

Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
ssidekli@mu.edu.tr

Ali Oktay AZGIN
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
alioktayazgin@gmail.com

Okuma; bireyin dil, zihinsel, iletişim, öğrenme, anlama, sosyal ve zihinsel bağımsızlık becerilerini geliştirmedir. Bireyin düşünce hayatının oluşmasında, gelişmesinde ve aktarılmasında insanoğlunun ulaştığı en yüksek aşamalardan biridir. Anlama ise yazının ne demek istediğini kavramak olarak ifade edilmektedir. Okunanlara anlam verebilmek için yazıdaki kelimeleri tanımanın yeterli olmadığı vurgulanmaktadır. Yazıyı anlamak için ön bilgilere, deneyimlere ihtiyaç olduğu ifade edilmektedir. Okuyucunun anlam çıkarabilmesi için ön bilgilerini kullanması ve okunanlarla bağ kurabilmesi, metindeki bilgileri olduğu gibi kabul etmek yerine, metni ön bilgilerine dayanarak yorumlaması gerekmektedir. Bu araştırmada fiziksel ve zihinsel problemi olmadığı halde sesli okuma ve anlama güçlüğü bulunan ilkökul 3. sınıf bir öğrencinin okuma ve okuduğunu anlama becerilerinin, evde aileyi de sürece dâhil ederek diyalog metin etkinlikleri yardımıyla nasıl geliştirilebileceği ortaya konulmuştur. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması ile desenlenmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. Araştırma Muğla ili Menteşe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı bir merkez ilkokulunun 3. sınıfından seçilen bir öğrenci ve ailesi ile yürütülmüştür. Araştırma sürecinde ön test ve son test için 3 hikâye edici metin ve metinlere ait anlama soruları kullanılmıştır. Öğrencide var olan okuma ve okuduğunu anlama güçlüklerinin düzeyi belirlendikten sonra öğrencinin okuma ve okuduğunu anlama hataları nedenleriyle birlikte belirlenmiştir. Ön test ve son test arasında her hafta bir diyalog metin etkinliği uygulanacak şekilde 5 diyalog metin etkinliği uygulanmıştır. Araştırma sonucunda öğrencinin sesli okuma, akıcı okuma ve okuduğunu anlama hatalarının sıklığının azaldığı gözlemlenmiştir. Bu doğrultuda öğrencinin okuma ve anlama düzeylerinde artış tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Diyalog metin, Okuma, Okuduğunu anlama, İlkokul

Zihin Haritasını Kullanarak Hikaye Yazıyorum

Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
ssidekli@mu.edu.tr

Hümeyra UYSAL
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
humeyrauysal11@gmail.com

Yazma, düşünce gücüne sahip olanların görüş, fikir ve duygularıyla gözlem, deney ve tecrübelerini, seçilen konuyla ilgisi ölçüsünde planlayıp dilin kurallarına uygun biçimde anlatmasıdır. Gelişen yeni eğitim programı kapsamında öğrenci merkezli farklı yöntem, teknik ve modeller kullanılmaktadır. Zihin haritası da bu yöntemlerden biridir. Zihin haritası; hafıza, yaratıcılık, öğrenme ve her türlü beyin işlevine uygun görsel, bütüncül bir düşünme aracıdır. Araştırmanın amacı zihin haritası yönteminin öğrencilerin hikaye yazma becerileri üzerinde bir etkisinin olup olmadığını araştırmaktır. Araştırma, 38'i deney, 25'i kontrol bir, 33'ü kontrol iki gruplarında olmak üzere toplam 96 denek üzerinde ön test - son test kontrol gruplu desen ile yürütülmüştür. Araştırmanın denekleri 2016 - 2017 öğretim yılında Muğla ili Menteşe ilçesine bağlı iki devlet ilkokulunda öğrenim gören üçüncü sınıflardan seçilmiştir. Deney grubundaki öğrencilere dört ders saati zihin haritası ve hikaye haritası tanıtılmış ardından yirmi ders saati zihin haritası yöntemi ile hikaye yazdırılmıştır. Kontrol 1 grubundaki öğrenciler on hafta boyunca bir ders saatinde, toplamda on ders saati, hikaye konuları verilip hikaye yazmışlardır. Kontrol 2 grubundaki öğrencilere ise sadece ön test ve son test uygulaması yapılmış, dönem boyunca derslerine müdahalede bulunulmamıştır. Araştırmanın bulgularına ulaşmak için; ilgili literatür taraması yapıldıktan sonra, araştırmacılar tarafından dört dereceli puanlama anahtarı geliştirilmiştir. Ön test ve son testler toplanarak dereceli puanlama anahtarı kullanılarak puanlanmış ve araştırmacılar tarafından bu puanlar yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Zihin haritası, Hikaye, Yazı, İlkokul

İlkokul Öğrencilerinin Fen Öğrenmeye Yönelik Motivasyonları ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki

Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
ssidekli@mu.edu.tr

Elif Sena ŞİBİR
ODTÜ Geliştirme Vakfı Özel Denizli İlkokulu
esena213@gmail.com

Bu çalışmanın amacı ilköğretim 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin fen öğrenmeye yönelik motivasyon ve tutumlarının, fen dersi başarısına olan etkisini incelemek ve öğrencileri fen dersi öğrenmeye güdüleyen etkenleri belirlemektir. Motivasyon, eğitimde temel faktördür. Okulda öğrencinin daha çok çalışma isteği duyması, fabrikada işçinin işini benimseyerek ve severek yapması ve bir orta kademe yöneticinin söylenmeden ve gerekli bilgileri hazırlamış olarak toplantıya katılması, kişinin motivasyonu ile yakından ilgilidir. Bu açıdan bakıldığında fen ve matematik gibi anlaşılması zor olan derslerde öğrencilerin motivasyonları ders başarısına etki etmektedir. Bu nedenle motivasyonun akademik başarı üzerinde etkisi unutulmamalıdır. Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 eğitim - öğretim yılının güz döneminde Denizli ili merkezinde yer alan bir özel okulun ilköğretim 3. ve 4. sınıflarında eğitim - öğretim gören 86'sı kız, 74'ü erkek toplam 160 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplamak amacıyla çalışmada, Dede ve Yaman (2008) tarafından geliştirilen "Fen Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek 7 faktörlü bir yapının altında 23 maddeden oluşmaktadır. Ayrıca yapılan çalışmanın güvenirlik kat sayısı (Cronbach Alfa) da 0,80 olarak bulunmuştur. Yapılan çalışmada öğrencilerin cinsiyet değişkeni ile fen öğrenmeye yönelik motivasyonları anlamlı bir değişiklik göstermezken grup çalışmaları, ders başarısı ve öğrenci merkezli eğitim yaklaşımı ile fen öğrenmeye yönelik motivasyon arasında anlamlı bir farklılığın olduğu saptanmıştır. Yapılan çalışmada kubaşık öğrenme yöntemi ile yapılan öğretimin öğrencilerin motivasyonları üzerinde olumlu etki ettiği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Fen öğrenmeye yönelik motivasyon, İlköğretim, Sınıf öğretmenliği, Fen bilimleri

İlkokul Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Dersi İçin Öğretmenlerinden Beklentileri

Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
ssidekli@mu.edu.tr

Zeliha CURA
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
zeliha.cura1@gmail.com

Arş. Gör. Alper YORULMAZ
Marmara Üniversitesi
alperyorulmaz07@gmail.com

Dil eğitimi ve öğretimi, uzun bir süreçtir ve bu süreçte, hangi öğretim şekillerinin kullanılacağı büyük öneme sahiptir. Dil öğretimi yaklaşım ve teorilerinin büyük bir bölümü, öğretim şekillerinin ekonomik, siyasal, sosyal değişim ve eğitimde yaşanan gelişmelerden payını alarak asıl değerini kazandığını, dil öğretim yöntemlerinin pratik, sezgi ve yaratıcılık açısından güçlü olması gerektiğini savunur. Bununla birlikte dil öğretim yöntemlerinin ve tekniklerinin hayat boyu öğrenmeyi desteklemesi ve doğal yaşam alanına uygun etkinliklerle öğretimi gerçekleştirmesi hedeflere ulaşmak için zorunludur. Yapılandırmacı yaklaşımda öğrencilerin derse aktif katılımı sağlanmalı, hazırlıklarını ön bilgilerine göre araştırarak, inceleyerek, yorum yaparak kendileri yapmalı ve öğrenciler sürekli bir oluşturma süreci içinde bulunmalıdırlar. Öğretmenler ise rehber, ortak öğrenen, ve yönlendirici rolünde olmalıdır. Buradan hareketle araştırma amacı, ilkokul 3.sınıf öğrencilerinin Türkçe dersinde öğretmenlerden beklentilerinin neler olduğunu belirleme ve bu beklentilerin çeşitli değişkenler (cinsiyet, başarı durumu) açısından farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmektir. Araştırmanın örneklemini, 2015-2016 öğretim yılında Muğla ili Milas ilçesinde okuyan 100 ilkokul 3.sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma nicel bir araştırma olup tarama modeliyle desenlenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak 6 boyut ve 33 maddeden oluşan likert tipi ölçme aracı kullanılmıştır. Araştırma sürecinde elde edilen verilerin çözümlenmesi için, SPSS 20 istatistik paket programı kullanılmıştır. Verileri analiz ederken, cinsiyete göre grupların karşılaştırılmasında bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır. Başarı durumuna göre grupların karşılaştırılmasında tek yönlü varyans analizli (Anova) kullanılmıştır. Araştırmaya göre öğrencilerin, Türkçe dersiyle ilgili öğretmenlerinden derslere aktif olarak katılım, sözel olarak katılım, yazı yazma ve okuma etkinlikleri ve ölçme değerlendirme alanlarına yönelik beklentileri dikkate alınmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler incelendiğinde öğrencilerin, sınıf öğretmenlerinden sınıfıçi etkinliklerinin kullanımının arttırılması ve öğrencilerin aktif rol alacağı yöntem-tekniklerin kullanılmasına yönelik beklentilerinin olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, Öğrenci beklentileri, Öğretmen davranışları, Türkçe, Sınıf öğretmeni

Yazma Güçlüğü Olan Dördüncü Sınıf Öğrencisinin El Yazısı Okunaklılığının Geliştirilmesi

Dilek ŞAPCI

Ankara Etimesgut Dumlupınar İlkokulu
dileksapci@gmail.com

AMAÇ: Bu çalışma yazma güçlüğü yaşayan bir öğrencinin el yazısı okunaklılığını geliştirmek amacıyla yapılmıştır. **YÖNTEM:** Çalışma eylem araştırması olarak tasarlanmıştır. Bu çalışmada öğretmenin yazma güçlüğü yaşayan öğrencisinin yazma hatalarının belirlenip onları düzeltme çalışmalarının yapıldığı için uygulamalı eylem araştırmasıdır. **BULGULAR:** Ankara ili Etimesgut ilçesinde devlet ilkokulunda dördüncü sınıfta okuyan bir öğrenciyle yapılmıştır. Öğrencinin görme, işitme ve zihinsel yönden hiçbir problemi yoktur. Yazma güçlüğü nedenlerini araştırmak için öğrenci okul ortamında gözlemlenmiş velisiyle görüşülmüş sağlık raporlarına bakılmış derslerde kullandığı defterleri araştırmacı tarafından incelenmiştir. Öğrenciye literatür taraması yapılarak uygun bir okuduğunu anlama testi uygulanmıştır. Bir dakikada okuma ve yazma hızına bakılmıştır. Uygulama öncesinde ve sonrasında kopyalama ve dikte yaptırılmıştır. Uygulama öncesinde öğrenciye yazdırılan metne bakıldığında harfleri birleştirmede sıkıntı yaşadığı, harflerin açık ve anlaşılır olmadığı, harflerin boyutlarının satır aralığına uygun yapılmadığı, noktalama işaretlerine uyulmadığı gözlemlenmiştir. Araştırmacı tarafından öğrencinin yazma esnasında sırasında doğru oturmadığı, kalemi sıkarak tuttuğu, defter ile göz arasındaki mesafenin çok yakın olduğu ve harfleri birleştirmede sürekli kalemi kaldırdığı tespit edilmiştir. Yazının okunaklılık düzeyi Çok Boyutlu Okunaklılık Ölçeği ile değerlendirilmiştir. Bu çalışmaları analiz edilerek yazma hataları tespit edilmiştir. Bu hatalarını gidermek ve el yazısı okunaklılığını geliştirmek için 8 hafta 40 saat süren bireysel bir çalışma yapılmıştır. Çalışma katılımcının devam ettiği okulda idare tarafından destek eğitim için tahsis edilen boş bir sınıfta gerçekleştirilmiştir. **SONUÇ:** Çalışma sonunda öğrencinin yazma hatalarının en aza indiğini ve el yazısı okunaklılığının geliştiğini görmekteyiz. Yazma esnasında kelime bitene kadar kalemi kaldırmadığı için yazma hızı da arttığı görülmüştür. Bu çalışma, uygun yöntem ve teknikler belirlenip kullanıldığında yazma güçlüğü yaşayan öğrencilerin eksikliklerinin giderilebileceğini, yazı okunaklılığının artırılabilirliğini ve bu öğrencilerle birebir çalışmanın oldukça etkili olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yazma, yazma güçlüğü, el yazısı, eylem araştırması.

Erken Çocuklukta Deyimlerin Anlamlandırılması

Doç. Dr. Erol DURAN
Uşak Üniversitesi
erol.duran@usak.edu.tr

Öğr. Gör. Şerife CENGİZ
Uşak Üniversitesi
serife.cengiz@usak.edu.tr

Kelimeler, insanların duygu ve düşüncelerini anlatmasında, anlatılanları anlamlandırmada büyük öneme sahiptir. Bu süreci destekleyen birçok edebi unsur vardır. Bunlardan bir tanesi de deyimlerdir. Ancak bilişsel gelişim açısından bakıldığında, erken çocukluk dönemindeki birey, soyut ya da mecaz ifadelerin altında yatan manayı anlamak için hazır değildir. Buna rağmen, günümüzde gerek okul öncesinde gerekse birinci ve ikinci sınıflarda sıklıkla deyimlerle anlatımı süslenmiş fabllara yer verilmektedir. Erken çocuklukta somut düşünme becerisine sahip bir çocuk için sözdizimi ve anlam açısından farklılık gösterdiği için deyimleri anlamlandırmak zordur. Okuduğunu anlama becerisi kazandırılmaya çalışılan ilk okuma dönemindeki çocuk için bu süreç deyimlerin etkisiyle karmaşık hale gelebilir. Bu çalışmanın amacı erken çocukluk dönemindeki (5-8 yaş arası) çocukların deyimleri anlamlandırabilme beceri düzeylerini belirlemektir. Araştırmada şu sorulara cevap aranacaktır: “Yaşa göre fablları anlamlandırmada farklılık var mıdır?”, “Çocuklar fabllarda yer alan deyimlerin anlamlarını bilmeseler bile fablın konusunu anlayabilmekte midir?”, “Seçilen fablların içerisinde kaç tane deyim gerçek anlamda kullanılmıştır?”, “Seçilen fablların içerisinde kaç tane deyim mecaz anlamda kullanılmıştır ?” Araştırmada nitel model ve bu modelin tekniklerinden olan içerik analizi ile görüşme tekniğinin kullanılması planlanmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunda 200 fabl ve Uşak İlinde öğrenim gören 5-8 yaş arası, 40 çocuğun yer alması düşünülmektedir. Çalışmada 200 fabl incelenecek ve fablların içerisinde yer alan deyimler belirlenecektir. Fabllarda sıklıkla yer almış ilk beş deyim ve rastgele seçilmiş mecaz anlam içeren beş deyim olmak üzere toplamda 10 deyim tespit edilecektir. Araştırmanın diğer aşamasında ise seçilmiş olan deyimlerin yer aldığı hikâye kitapları çocuklara okunacak ve deyimlerin anlamları üzerine sorular sorulacaktır. Sorulara verilen cevaplar içerik analizi tekniği ile analiz edilecek ve çocukların ne sıklıkla deyimleri anlamlandırdıkları ortaya konacaktır. Fabl kitaplarının içerisinde geçen deyimlerin tespitinde iç geçerliliği artırmak ve araştırmacının subjektif etkisini azaltmak amacıyla aynı kitaplar farklı zamanlarda tekrar incelenecektir. Araştırmanın bulguları ve bu bulgulara dönük yorumlar, alt problem sırası dikkate alınarak sıralanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Erken çocukluk, Deyim, Fabl

Bartın Üniversitesi Öğretmen Adaylarının Mesleğe Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

Doç. Dr. Muamber YILMAZ
Bartın Üniversitesi
muamberyilmaz@bartin.edu.tr

Şule AS
Bartın Üniversitesi
suleas009@gmail.com

Özlem ÖZTÜRK
Bartın Üniversitesi
ozlem-671@hotmail.com

Yrd. Doç. Dr. Burçin Gökkurt ÖZDEMİR
Bartın Üniversitesi
gokkurtburcin@gmail.com

Eğitime önem veren çağdaş toplumlar farklı alanlarda yetişmiş, nitelikli insanlardan oluşmaktadır. Nitelikli insanların gelişmesinde şüphesiz eğitim sisteminin çok büyük etkisi bulunmaktadır. Eğitim sisteminin birer parçası olan öğretmenlerimizin toplumun gelişmesindeki rolü çok büyüktür. Bu nedenle öğretmen adaylarının mesleklerinin daha etkili ve başarılı bir şekilde uygulamaları için mesleğe karşı olumlu tutumlara sahip bireler yetiştirilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda çalışmanın amacı sınıf, matematik ve sosyal bilgiler öğretmenliği adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının cinsiyet ve öğrenim gördükleri ana bilim dalı gibi çeşitli değişkenler açısından inceleyip istatistiksel açıdan aralarındaki farklılığı incelemektir. Araştırmanın evrenini Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi matematik, sınıf ve sosyal bilgiler öğretmenliği bölümü 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma evreni ise bu bölümdeki öğrencilerden tesadüfî küme örnekleme yolu ile seçilen öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmanın niceliksel boyutu, 2015-2016 Eğitim-Öğretim yılında, Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Matematik, Sınıf ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü'ne devam eden 91 öğrenci ile sınırlıdır. Araştırmada, Üstüner tarafından geliştirilen "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen nicel veriler, SPSS programında çözümlenmiştir. Katılımcıların görüşleri arasında fark olup olmadığı; tek yönlü varyans analizi (ANOVA), t testi, LSD testi ile kontrol edilmiştir. Sonuçlar, matematik, sınıf ve sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kendilerini öğretmenlik mesleğine yüksek seviyede hazır olduklarını göstermiştir. Araştırmanın bulgularına göre; genel olarak öğrencilerin mesleğe yönelik tutumları "katılıyorum" düzeyi ve üstündedir. Diğer yandan, cinsiyet açısından öğretmenlik mesleğine hazır olmaları arasında yapılan bağımsız t-testi analizinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik Mesleği, Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum, Öğretmen Adayı.

Sınıf Öğretmenlerinin Hikâye Haritası Yöntemine İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi

Zehra YAŞAR
Bartın Üniversitesi
zyasar1410@gmail.com

Doç. Dr. Muamber YILMAZ
Bartın Üniversitesi
muamberyilmaz@bartin.edu.tr

Hikâye haritası, hikâye türü metinlere ait unsurların haritasını çıkararak onların daha kolay anlaşılmasını, öğrenilmesini ve hatırlanmasını sağlayan bir yöntemdir. Bu yöntem ile ulaşılmak istenen amaç, belli bir süre sonunda hikâye haritası olarak verilen görsel materyali kullanmadan zihninde hikâye elemanlarıyla ilgili bir hikâye yapısı oluşturmayı sağlamaktır. Hikâye haritası yöntemi, öğrencilerin hikâye edici metinlerde anlam kurmalarını kolaylaştırarak, öğrencilere okuduğunu anlama, sentez yapma, ana fikir bulma vb. becerilerin kazandırılmasında önemli bir işlevselliğe sahiptir. Bu bağlamda araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin Türkçe derslerinde okuduğunu anlama becerilerini geliştirme yöntemlerinden hikâye haritası yöntemine ilişkin düşüncelerini belirlemektir. Araştırma tarama modelinde bir çalışma olup nitel bir araştırmadır. Araştırmanın çalışma grubunu Siirt il merkezi, Eruh ilçesi ve il merkezine bağlı köy okullarında çalışan 32 tane sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerine araştırmacı tarafından geliştirilmiş 5 açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanarak Türkçe derslerinde hikâye haritası yöntemine ilişkin görüşleri sorulmuştur. Görüşme sonrasında elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Elde edilen verilerin analizinde istatistiksel yöntem ve tekniklerden yüzde ve frekans kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, katılımcıların büyük bir çoğunluğunun hikâye haritası yöntemi hakkında bilgi sahibi olduğu, bu bilginin formal ve informal yollarla edinildiği, Türkçe derslerinde bu yöntemin öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerini geliştirdiği yönünde kanaatlerinin olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okuma, Okuduğunu anlama, Hikâye haritası yöntemi.

2016 Türkçe Dersi Öğretim Programıyla Uygulama Konulan Bitişik Eğik Yazı Harflerinin Veriliş Sırası ve Bağlantı Şekillerinin 1.Sınıf Öğretmenleri Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi

Yrd. Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK
Bartın Üniversitesi
erkamsulak@gmail.com

Seda VARAN
Bartın Üniversitesi
ssedavaran@hotmail.com

Yasemin SÖNMEZ
Bartın Üniversitesi
yaseminsonmezsonmez@gmail.com

Okuma ve yazma bireylerin hayatında oldukça önemli bir yere sahip olan becerilerdir. İlkokulun ilk yıllarından itibaren üzerinde en fazla durulan beceriler arasında olmasına rağmen okuma ve yazmada öğrencilerin birçok sorun yaşadığı görülmektedir. Bu beceriler ilkokul 1. sınıfta kazanılır ve hayatın ilerleyen zamanlarında geliştirilir. Elbette bu becerilerin öğretiminde en önemli rol sınıf öğretmenlerine aittir. Sınıf öğretmenleri bu becerilerin öğretimini yaparken MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından hazırlanan Türkçe Dersi Öğretim Programını rehber olarak kullanmaktadır. Bu programda zaman zaman eğitim öğretim sürecinde belirlenen amaçlar doğrultusunda değişikliklere başvurulmaktadır. Yenilenen Türkçe Dersi Öğretim Programında (2016) okuma ve yazma sürecinde harflerin veriliş sıraları ve bağlantı şekillerinde bazı değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler hakkında akademisyen, öğretmen ve eğitimciler tarafından çeşitli değerlendirmeler, eleştiriler yapılmıştır. Ancak sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin incelendiği herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmanın amacı ilkokul 1. Sınıf öğretmenlerinin 2016 Türkçe Dersi Öğretim Programıyla uygulamaya konulan bitişik eğik yazı harflerinin veriliş sırası ve bağlantı şekillerine ilişkin görüşlerini incelemektir. Araştırma tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 eğitim öğretim yılında Bartın ilinde 1. sınıf öğrencilerine eğitim vermekte olan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada ölçme aracı olarak uzman görüşleri alınarak araştırmacılar tarafından oluşturulmuş, kişisel bilgileri içeren 5 ve görüşme sorularını içeren 6 olmak üzere toplam 11 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler üzerinde yüzde ve frekans hesaplamaları yapılmış, veriler kategorize edilip tablo haline getirilmiştir. Araştırma sonucunda öğretmen görüşleri doğrultusunda harflerin veriliş sırası ve bağlantı şekilleri ile ilgili önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Dersi Öğretim Programı, Okuma ve yazma becerisi, 1. Sınıf öğretmenleri, Harf öğretimi.

İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Hikâye Edici ve Bilgilendirici Metinlere Yönelik Soruları: Soruluş Amaçlarına ve Cevap Kaynaklarına Göre Bir Sınıflandırma

Arş. Gör. Ayşe Dilek YEKELER
Giresun Üniversitesi
dilekyekeler@gmail.com

Nurhan AKTAŞ
Gazi Üniversitesi
nurhanakts@gmail.com

Okuma, okuyucu ve metin arasında aktif etkileşimi gerekli kılan bir anlam kurma sürecidir. Bu süreçte amaç anlamı yapılandırmak olduğundan, anlamayı geliştirmek ve değerlendirmek için kullanılan temel araçlardan biri sorulardır. Öğrencilerin okudukları metinler ile ilgili düşüncelerini ifade etmeleri, kendisine ve başkalarına sorular sormaları anlama becerilerinin gelişimi açısından önemlidir. Türkçe derslerinde bulunan okuma metinleri ve bu metinler ile ilgili çalışma kitaplarında var olan sorular öğrencilerin okuduklarını anlamaları değerlendirmek açısından gerekli olmakla birlikte öğrencilerin soru sorma becerisi kazanması açısından büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin okudukları hikâye edici ve bilgilendirici metinlere yönelik soru sorma becerilerini incelemektir. Bu amaçla, çalışmada öğrencilerin seviyelerine uygun bilgilendirici ve hikâye edici metinler seçilerek bu metinleri okumaları ve metinlere yönelik soru hazırlamaları istenmiştir. Araştırma nitel araştırma desenlerinden durum çalışması şeklinde tasarlanmıştır. Araştırma kapsamında; “İlkokul öğrencilerinin farklı metin türlerine yönelik sordukları sorular soruluş amaçlarına ve cevap kaynaklarına göre nasıldır?” sorusuna cevap aranmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu ilkokul dördüncü sınıfta öğrenim gören yaklaşık 200 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu kullanılmıştır. Veri toplama sürecinde öncelikle öğrencilere bir bilgi verici ve bir hikâye edici metinleri okumaları için zaman tanınmış, okuma işlemi tamamlandıktan sonra öğrencilerden okudukları metinlerle ilgili üçer soru hazırlamaları istenmiştir. Öğrencilerin yazmış oldukları sorular soruluş amaçlarına ve cevap kaynaklarına göre analiz edilmektedir. Verilerin analiz işlemi devam ettiğinden analiz işlemlerinden elde edilecek bulgu ve sonuçlara dayalı olarak öneriler geliştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Anlama, Sorular, İlkokul öğrencileri, Metin türleri

Ödüllü Resimli Çocuk Kitaplarındaki Duygu Durumlarının ve Okuyuculara Yansımalarının İncelenmesi

Nurhan AKTAŞ
Gazi Üniversitesi
nurhan19902009@hotmail.com

Doç. Dr. Seyit ATEŞ
Gazi Üniversitesi
seyitates@gmail.com

Resimli çocuk kitaplarının her yaşta okuyucuyu kendine çeken, öğrenmenin ve eğlencenin pek çok düzeyini içinde barındıran, eşsiz bir görsel ve edebî sanat biçimi sunduğu ifade edilmektedir. Çocukların kişisel ve akademik gelişimleri için tartışılmaz öneme sahip olan bu kitaplar; çocukların kendilerini ve dünyayı anlamalarında ve ifade etmelerinde onlara yardımcı olan bir önemli bir araçtır. Çocuklar bu kitaplar aracılığıyla kendisine benzeyen ve benzemeyen bir çok karakterle tanışmakta, daha önce hiç gitmediği - belki de hiç gidemeyeceği - mekânlara ve zamanlara yolculuk yapabilmekte, yine bu kitaplar aracılığıyla karakterlerin karşılaştığı problemlerin üstesinden nasıl geldiğine tanıklık ederek dolaylı yoldan çok sayıda deneyim sahibi olabilmektedir. Bu süreçte, kimi karakterlerle özdeşleşmekte, kimilerinin karşısında yer almakta, karakterlere ve karşılaştıkları sorunlara bağlı olarak çok sayıda zihinsel ve duygusal pratik yapabilmektedir. Resimli çocuk kitapları aracılığıyla kendi yaşadığı problemleri ve hissettiklerini başkalarının da yaşadığını farkeden çocuk böylece bunların normal olduğunu düşünmekte ve kabullenmekte, ayrıca hem yalnız olmadığını hem de sorunların farklı çözüm yolları olabileceğini görerek rahatlamaktadır.

Çocuk kitapları aracılığıyla çocuk, kendi yaşadığı sorunları ve buna eşlik eden duyguları da daha rahat ifade edebilmektedir. Karşılaştığı kitapların niteliğine ve onlarla etkileşim biçimine bağlı olarak hissettiği duygunun içinde bulunduğu ortama uygun olup olmadığını değerlendirebilmekte, duyguları ile düşünceleri ve hatta davranışları arasında ilişkiler olabileceğine yönelik bir anlayış da geliştirebilmektedir. Çocukların burada sözü edilen beceri ve kazanımlara sahip olma düzeyleri ifade edildiği üzere kitapların niteliğine ve bu kitaplarla nasıl bir etkileşim içerisinde olduklarına göre farklılaşabilmektedir. Uluslararası literatürde her iki hususa yönelik çok sayıda araştırma ve yayın bulunmaktadır. Ancak Türkçe literatür incelendiğinde çocuk-kitap etkileşimine yönelik araştırmaların sınırlı olduğu; kitapların niteliğine yönelik araştırmalarınsa ağırlıklı olarak biçim ve içerik özellikleri üzerinde odaklandığı görülmektedir. Okuma zevk ve alışkanlığını geliştirmenin yanı sıra dil, zihin, sosyal ve duygusal açıdan çocukların gelişimine katkı sağlayıcı ve yol gösterici nitelikte daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çerçevede diğerlerinden farklı olarak bu araştırmada resimli kitaplardaki duygu durumlarına ve çocukların bu kitaplara yönelik tepkilerine odaklanılmıştır.

İki aşamalı olarak tasarlanan çalışmada öncelikle duyguların resimli çocuk kitaplarındaki kelimelere ve resimlere nasıl yansıdığı incelenecek; sonrasında ise seçilen kitaplardan bazıları çocuklarla sınıfta paylaşarak onların tepkileri üzerinde durulacaktır. Çalışmanın veri kaynağını ulaşılabilen ödül almış ulusal ve uluslararası nitelikteki ödüllü çocuk kitapları ile 30 ilkokul ikinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Nitel yaklaşımla gerçekleştirilecek olan çalışmada kitaplardaki duygu durumlarını incelemek için duygu inceleme formundan, çocukların tepkilerini tespit içinse okuma sürecinde sorulacak sorulardan ve çocukların kitaba yönelik hislerini ifade edecekleri resimlerden yararlanılacaktır. Araştırmanın ilk bölümü olan kitapların içerik analizi devam etmektedir. Analiz sürecinin tamamlanması sonrasında araştırmanın ikinci aşamasına geçilecek ve kitapların çocuklarla paylaşımı sonrası onların tepkileri çözümlenecektir. Elde edilecek bulgu ve sonuçlara dayalı olarak öneriler geliştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Ödüllü resimli çocuk kitapları, Duygu, İlkokul öğrencileri.

İlkokul Öğretmenlerinin Eğitimde Teknoloji Kullanımına İlişkin Bilgisayar Yeterliliklerinin Değerlendirilmesi

Muhammet YILMAZ
Adana Çukurova Vakıfbank Ortaokulu
yilmazm01@gmail.com

Doç. Dr. Lütfi ÜREDİ
Mersin Üniversitesi
lutfiuredi@gmail.com

Bu çalışma, ilkokul öğretmenlerinin eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin bilgisayar yeterliliklerinin (yaş, cinsiyet, öğrenim durumu, mesleki kıdem, okutulan sınıf ve sınıfında bilgisayar bulunma değişkenlerine göre) değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Adana il merkezinde görev yapan ilkokul öğretmenlerinin tamamı, örneklemini ise Adana İl Millî Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı resmi ilkokullarda görev yapan 360 ilkokul öğretmeni oluşturmaktadır. Bu çalışma tarama modelinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Bu çalışmada araştırmaya katılan ilkokul öğretmenlerinin demografik özelliklerini belirlemek için araştırmacı tarafından yapılandırılmış olan "Demografik Bilgi Formu" kullanılmıştır. İlkokul öğretmenlerinin bilgisayar yeterliliklerini ortaya koymak amacıyla, "Algılanan Bilgisayar Yeterlilik Ölçeği" kullanılmıştır. Demografik bilgi formu ile elde edilen nicel veriler, frekans ve yüzdeleri alınarak değerlendirilmiştir. Ölçekten elde edilen veriler SPSS 20 programına girilerek analiz edilmiştir. Verilerin analizinde betimsel istatistiksel analizler gerçekleştirilerek, veriler yüzde, frekans, ortalama ve standart sapma şeklinde belirlenmiştir. Oluşturulan gruplar arasında puan bakımından anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek için, bağımsız gruplar t-testi ve grup sayısına bağlı olarak tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Gruplar arasında gözlenen anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için ise Tukey HSD testi kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre, öğretmenlerin bilgisayar ile ilgili temel kavramları, kelime işlemci programlarını, İnternet - World Wide Web kullanımı ve e-posta kullanımını iyi bildikleri, bilgisayarın fiziksel parçaları, işletim sistemi, hesaplama tablosu ve sunum programlarını orta düzeyde bildikleri tespit edilmiştir. Veritabanı programları ve Web sayfası geliştirme konularında ise yetersiz oldukları görülmüştür. Öğretmenlerin öğrenim durumuna göre bilgisayar yeterlilik puanları incelendiğinde önlisans ve doktora mezunları arasında doktora yapan öğretmenler lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İlkokul, İlkokul öğretmeni, Teknoloji kullanımı, Bilgisayar destekli eğitim, Teknoloji tutumları

İlkokul Öğretmenlerinin Eğitimde Teknoloji Kullanımına İlişkin Tutumlarının Değerlendirilmesi

Muhammet YILMAZ
Adana Çukurova Vakıfbank Ortaokulu
yilmazm01@gmail.com

Doç. Dr. Lütfi ÜREDİ
Mersin Üniversitesi
lutfiuredi@gmail.com

Bu çalışma, ilkokul öğretmenlerinin eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin tutumlarının (yaş, cinsiyet, öğrenim durumu, mesleki kıdem, okutulan sınıf ve sınıfında bilgisayar bulunma değişkenlerine göre) değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Adana il merkezinde görev yapan ilkokul öğretmenlerinin tamamı, örneklemini ise Adana İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı resmi ilkokullarda görev yapan 360 ilkokul öğretmeni oluşturmaktadır. Bu çalışma tarama modelinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Bu çalışmada araştırmaya katılan ilkokul öğretmenlerinin demografik özelliklerini belirlemek için araştırmacı tarafından yapılandırılmış olan "Demografik Bilgi Formu" kullanılmıştır. İlkokul öğretmenlerinin, teknolojiye karşı tutumlarını ortaya koymak amacıyla, "Teknoloji Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Kişisel bilgi formu ile elde edilen nicel veriler, frekans ve yüzdeleri alınarak değerlendirilmiştir. Ölçeklerden elde edilen veriler SPSS 20 programına girilerek analiz edilmiştir. Verilerin analizinde betimsel istatistiksel analizler gerçekleştirilerek, veriler yüzde, frekans, ortalama ve standart sapma şeklinde belirlenmiştir. Oluşturulan gruplar arasında puan bakımından anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek için, bağımsız gruplar t-testi ve grup sayısına bağlı olarak tek yönlü var-yans analizi kullanılmıştır. Gruplar arasında gözlenen anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için ise Tukey HSD testi kullanılmıştır. Öğretmenlerin mesleki kıdemine göre eğitimde teknoloji tutum puanları açısından genel olarak gruplar arasındaki farkın anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin yaşına göre eğitimde teknoloji tutum puanları açısından genel olarak gruplar arasındaki 20-29 yaş ile 40-49 yaş ve 20-29 yaş ile 50 yaş ve üzeri olanlar arasında 20-29 yaş aralığındaki öğretmenler lehine anlamlı farklılık elde edilmiştir. Öğretmenlerin mesleki kıdemine göre eğitimde teknoloji tutum puanları açısından 5-9 yıl ile 20 yıl ve üzeri kıdemi olan gruplar arasında 5-9 yıl arasında kıdemi olanlar lehine anlamlı farklılık olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İlkokul, İlkokul öğretmeni, Teknoloji kullanımı, Bilgisayar destekli eğitim, Teknoloji tutumları

An Investigation of Turkish Children's Play within the Frame of the Convention of the Right of the Child

Arş. Gör. Erdem HAREKET
Kırıkkale Üniversitesi
erdemhareket@gmail.com

Arş. Gör. Meryem GÜLHAN
Kırıkkale Üniversitesi
gulhanmeryem@gmail.com

Besides being one of the important tools of child education and learning process, play, described as "child's work" by Montessori, is also a concept expressing their rights and basic needs. According to the Convention of the Rights of the Child, each child has the right to have a life that improves their personal, cognitive, physical, emotional, moral and social development. Moreover, it seems to be focused on developing children's personality, mental and physical development as much as possible. Therefore, it is thought that the characteristics and features of plays, children participate in during their childhood, are important elements. Moreover, giving importance increase knowledge of national and traditional children's play and taking place in Instructional Program of Games and Physical Activities makes important to investigate play and its features as a cultural element with regards to the aim of child education and child's right to development.

The purpose of this research is to investigate children's play in terms of the aims of children education and context about child's right to develop in the Convention of the Rights of the Child. The research was designed in accordance with qualitative research approach. In the process of getting research data, document review technique was used. In this direction, 284 children's play selected through purposeful sampling method were examined regarding of child's right to development and the goal of children education using content analysis technique.

Anahtar Kelimeler: Child rights, The convention of the rights of the child, The aim of children education, Child's right to development, Children's play.

Sınıf Öğretmenlerinin Süreç Temelli Yazma Modeline Yönelik Görüşleri ve Sınıf İçi Yazma Uygulamalarının Değerlendirilmesi

Doç. Dr. Erol Duran
Uşak Üniversitesi
erol.duran@usak.edu.tr

Arş. Gör. Dr. Beyhan Can
Uşak Üniversitesi
beyhan.can@usak.edu.tr

Bir öğrencinin yazılı bir ürün ortaya koyması, bu ürünün oluşturulma süreciyle birlikte değer kazanmakta ve yazılı anlatımda etkili bir üsluba ulaşmak için beş aşama dikkate alınmaktadır: *yazım öncesi hazırlık, taslak oluşturma, gözden geçirip düzenleyerek yazma, düzenleme, yayımlama ve paylaşım*. Öğrencilerin nitelikli yazılar üretmesinde, bu beş aşamanın uygulanması önemlidir. Özellikle ilkökullü yılları, temel dil becerilerinin kazandırıldığı süreç olması bakımından ön plana çıkmaktadır. Bir sınıf öğretmenin yazmayı nasıl ele aldığı, yazmanın bir ürün ortaya koymaktan ibaret olup olmadığı, yazma aşamalarının devreye sokularak öğrencilerin belli bir boyutta disipline edilip edilmedikleri gibi sorulardan hareketle yazma sürecinin nasıl yürütüldüğü merak konusu olmaktadır. Bu çalışmayla birlikte, sınıf öğretmenlerinin yazı yazma sevgilerinin, süreç temelli yazmayı bilme durumlarının, sınıf içerisindeki yazma uygulamalarında nasıl bir yol takip ettikleri ve yazma sürecinde hangi yazma aşamalarını uyguladıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma, karma yöntem kapsamında iç içe desen olarak tasarlanmış olup; nicel ve nitel veriler bir arada toplanmıştır. Çalışma grubunu, Uşak ilindeki ilkökullü 2, 3 ve 4. sınıflarında görev yapan 69 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin toplanması amacıyla araştırmacılar tarafından görüşme ve gözlem formları oluşturulmuştur. Görüşme formunda kişisel bilgiler ile yazmaya yönelik görüş ve sınıf içi uygulama detaylarını içeren yapılandırılmış sorular yer almaktadır. Gözlem formu ise, sınıf içerisindeki yazma uygulamalarının takibine olanak sağlayacak şekilde düzenlenmiştir. Verilerin toplanması öncesinde resmi izinler alınmıştır. İlk olarak, iki farklı ilkökullü 2, 3 ve 4. sınıflarında görev yapan dokuz sınıf öğretmenin sınıf içi yazma uygulamaları, birisi araştırmacı olmak üzere iki alan uzmanı tarafından gözlemlenmiştir. Sonrasında, araştırma kapsamına dâhil edilen okulların müdür ve öğretmenleriyle ön görüşmeler gerçekleştirilmiş; öğretmenlere görüşme formları dağıtılarak verilerin toplanması yoluna gidilmiştir. Veri toplama süreci yaklaşık üç hafta sürmüştür. Toplanan veriler nicel araştırmaya yönelik olarak yüzde (%) ve frekans (f) betimsel analiz tekniklerine ve nitel araştırmaya dönük içerik analizine tabi tutulmuştur. Nitel analiz boyutu için veriler, her iki araştırmacı tarafından değerlendirilerek temalar ve kategoriler oluşturulmuş; oluşturulan kategoriler, ilgili öğretmen görüşleri ile desteklenmiştir. Verilerin analizinden elde edilen bulgular, *“sınıf öğretmenlerinin yazma sevgisi, sınıf öğretmenlerinin süreç temelli yazmayı bilme durumları, sınıf içi yazma uygulamalarının sıklığı, yazı yazma öncesine ilişkin öğretmen uygulamaları, yazı yazma aşamasına ilişkin öğretmen uygulamaları ve yazı yazma sonrasına ilişkin öğretmen uygulamaları”* adlı altı temada ele alınmıştır. Araştırma bulgularına dayalı olarak, öğretmenlerin üçte birinin herhangi bir süreci dikkate almaksızın yazma çalışmalarını tek seferde yaptığını; yarıya yakınının yazı yazmayı sevmediği; yarıdan fazlasının süreç temelli yazma ile ilgili bilgi sahibi olmadığı ve bilgi sahibiyim diyenlerin çok az bir kısmının kısmen bilgi sahibi olduğu; yazma öncesinde hedef kitle tespitine yer vermediği; tamamına yakınının konu seçiminde öğretmen odaklı bir yaklaşım sergilediği, metnin içeriğinden ziyade mekanik unsurlara yer verdiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Bununla birlikte öğretmenlerin yarıdan fazlası, yazı türünün seçiminde öğrencilerin ilgi alanlarına yönelik türü dikkate almakta; yazma çalışmalarına ve yazma çalışmalarını destekleyici çalışmalara sıklıkla yer vermekte; tamamına yakını ise, yazma çalışmalarını değerlendirmekte ve paylaşımını sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yazma eğitimi, Süreç temelli yazma, Sınıf öğretmeni

2-4. Sınıflara Yönelik Olarak Yazma Tutum Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması

Prof. Dr. Firdevs Güneş
Ankara Üniversitesi
firdevs.gunes@gmail.com

Arş. Gör. Dr. Beyhan Can
Uşak Üniversitesi
beyhan.can@usak.edu.tr

Temel dil becerileri içerisinde önemli bir yeri olan yazma, zihinde yapılandırılmış bilgilerin yazıya dökülmesi olarak ifade edilmektedir. Özellikle temel eğitimle birlikte yapılandırılmaya çalışılan yazmaya yönelik olarak bireyler arasında farklı tutumlar mevcuttur. Yapılan araştırmalarda, çocukların okula başladıklarında yazmaya yönelik olarak genellikle olumlu bir tutum içerisinde buldukları; ilkokul sürecinde ise yazmaya yönelik tutumlarında büyük oranda olumsuz yönde bir gidişat olduğu görülmüştür. Yazma becerilerinin istenilen düzeyde yönlendirilmesi, öğrencilerin olumlu tutumlar içerisinde olmalarıyla sağlanabilmektedir. Bu ise öğrenci tutumlarının ölçülmesini gerekli kılmaktadır. Bu çalışmada Graham, Berninger ve Fan (2007) tarafından öğrencilerin yazmaya yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla geliştirilen Garfield temalı Yazma Tutum Ölçeği'nin uyarlama çalışmalarına yer verilmiştir. Ölçek 7 maddeden oluşmakta olup tek faktörlü bir yapıya sahiptir ve varyansın %52'sini açıklamaktadır. Ölçek maddelerinin faktör yükleri .63 ve üzeri olarak belirlenmiş; Croanbach alfa değeri .85 olarak hesaplanmıştır. Yazma Tutum Ölçeği, gerekli izinler neticesinde Türkçeye uyarlanmıştır. Orijinal formda yer alan 7 maddenin de yer aldığı, 12 maddelik bir form üzerinden uyarlama çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Öncelikle e-posta yoluyla gerekli izinler alınmıştır. Türkçe ve İngilizceyi çok iyi bilen 3 kişiye, birbirlerinden bağımsız olarak çeviriler yaptırılmıştır. Türkçeye çevirisi yapılan ölçeğin Türkçe ve İngilizce formları, dil ve çevirilerin alana uygunluğu açısından incelenmek üzere alan uzmanlarına gönderilmiştir. Uzman görüşleri çerçevesinde, bazı ifadeler üzerinde İngilizce alan uzmanlarıyla tekrar tartışılmış ve yeniden düzenlemeler yapılmıştır. Ölçek maddelerinde yer alan her bir ifadenin çocukların seviyelerine uygunluğunun tespiti için sınıf öğretmenlerinin ve ilkokul öğrencilerinin görüşlerine başvurulmuş; öğretmen ve öğrenci görüşleri çerçevesinde tekrar düzenlenen ölçek maddeleri, uygunluk yönünden değerlendirmeleri amacıyla yeni bir uzman grubuna gönderilmiştir. Son şekli verilen ölçme araçları, 2- 4. sınıflarda öğrenim gören 425 öğrenciye uygulanmıştır. Ölçek AFA ve DFA kapsamında istatistikî analizlere tabi tutulmuş ve son halini almıştır. Ölçeğin kabul edilebilir düzeyde açıklama varyansına (%38,20) sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Geçerlik çalışmaları sonucunda faktör yük değerleri .40 sınır değerine eşit ve üzerinde olan ve madde toplam korelasyon değerleri .30'dan yüksek olan 11 madde, 1 faktör altında toplanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliğinin test edilmesi için yapılan DFA sonucunda uyum indeksleri [$\chi^2=132,10$, $sd=44$, $\chi^2/sd=3.00$, $CFI=0.96$, $NNFI=0.95$ ve $NFI=0.95$, $GFI=0,95$, $RMSEA=0.068$, $SRMR=0,046$]olarak bulunmuştur. Ölçeğe ait Cronbach alpha değeri .83 olarak hesaplanmıştır

Anahtar Kelimeler: Yazma, Tutum, Yazma tutum ölçeği

İlkokul Öğrencilerinin Bilgi Verici Resimli Çocuk Kitaplarına Yönelik Tepkileri

Arş. Gör. Ayşe Dilek YEKELER
Giresun Üniversitesi
dilekyekeler@gmail.com

Doç. Dr. Mustafa ULUSOY
Gazi Üniversitesi
mstfulusoy@gmail.com

Okuma yazar, metin ve okuyucu arasında gerçekleşen bir anlam kurma sürecidir. Bu süreçte metin ve okur arasında gerçekleşen etkileşim okurun ön bilgilerine, deneyimlerine, ilgilerine dayalıdır. Okurlar farklı deneyimlere sahip oldukları için verdikleri tepkilerde farklıdır. Öğrenciler de geçmiş deneyimleri, ilgileri, öğretmenlerinin ve arkadaşlarının tepkileri doğrultusunda okudukları kitap ve metinler hakkında kendi tepkilerini oluştururlar. Öğrencilerin metinlere yönelik verdikleri tepkiler ise onların bilgi düzeyleri, düşünme becerileri, bilişsel ve sosyal gelişimleri hakkında eğitimciler ve kitap yazarlarına önemli veriler sağlamaktadır. Hikâye edici ve bilgi verici türdeki metinlerle öğrenciler hem ders kitaplarında hem de ticari amaçlarla satılan kitaplarda yoğun şekilde karşılaşmaktadır. Bu iki metin türü de öğrenciler için anlamlı olmalı ve onlara okuma zevki verebilecek kalitede yazılmalı ve resimlendirilmelidir. Bu araştırmanın amacı ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin seçilen üç bilgi verici tarzda yazılmış resimli çocuk kitaplarına yönelik tepkilerini belirlemektir. Bu sebeple çalışmada 4. sınıf öğrencilerinin metinlere yönelik cevapları incelenmeye çalışılmıştır. Araştırma nitel araştırma desenlerinden durum çalışması şeklinde tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu amaçlı örneklem yöntemi ile seçilen 50 ilkokul öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak 5N 1K sorularından oluşan ve öğrencilerin sözlü-yazılı tepkilerini almak üzere araştırmacılar tarafından hazırlanan yönergeler kullanılmıştır. Veri toplama sürecinde öncelikle öğrencilerle bilgi verici metinler paylaşılmış, ardından öğrencilerden metinle ilgili soruları cevaplamaları istenmiştir. Öğrencilerin verdikleri cevaplar betimsel olarak analiz edilecektir. Verilerin analiz işlemi devam etmektedir. Analiz sonuçlarından elde edilecek bulgu ve sonuçlara dayalı olarak öneriler geliştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Okur tepki teorisi, Bilgilendirici metinler, İlkokul öğrencileri

Akıllı Tahta Uygulamalarına Yönelik İlkokul Öğretmenlerinin Görüşleri: Adilcevaz Örneği

Aylin BALTA
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
ayln_balta@hotmail.com

Doç. Dr. Selami YANGIN
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
selami.yangin@erdogan.edu.tr

Bu çalışmada ilkokul öğretmenlerinin derslerinde kullandıkları akıllı tahta uygulamalarına yönelik görüşlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin kullanılmasıyla yürütülen nitel bir çalışmadır. Araştırma deseni olarak nitel araştırma desenlerinden olgubilim deseni kullanılmıştır. Çalışma grubunu 2016-2017 eğitim ve öğretim yılının ikinci döneminde Bitlis iline bağlı Adilcevaz ilçesinin merkezindeki farklı ilkokullarda görev yapmakta olan 11 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubu sınıf içerisinde akıllı tahtayı aktif olarak kullanan öğretmenler arasında gönüllülük esasına dayalı olarak belirlendiğinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçme aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısım öğretmenlere ilişkin demografik bilgilerin tespit edilmesine yönelik soruları, ikinci kısım ise görüşlerin alınacağı 17 soruyu içermektedir. Görüşmeler sonucunda elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve araştırmacılar tarafından içerik analizi ile analiz edilmiştir. Görüşler kod ve temalara ayrılarak frekans tabloları oluşturularak değerlendirilmeler yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmenlerin bir kısmı teknoloji özyeterliliğini düşük, bir kısmı teknolojiye yatkın olduğunu, bir kısmı ise orta düzeyde olduğunu belirtmiştir. Öğretmenler akıllı tahtayı genellikle çok sık kullandıklarını, akıllı tahta kullanmadan önce sınıflarında projeksiyon, bilgisayar gibi teknolojik cihazları kullandıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin çoğu akıllı tahtayı yaklaşık olarak 1-2 yıldır kullandıklarını belirtmişlerdir. Bunlara ek olarak öğretmenlerin çoğu akıllı tahtayı kendi kendine, bir kısmı ise hizmetçi eğitim alarak öğrendiğini belirtmiştir. Konu anlatımı, etkinlik değerlendirme gibi aşamalarda akıllı tahtalardan yararlandığı sonucu çıkarılmıştır. Akıllı tahta kullanımına ilişkin öğretmenlerin bir kısmı eğitime ihtiyaç duymazken, bir kısmı eğitim alınması gerektiğini belirtmiştir. Akıllı tahta kullanımı sırasında öğrenme ortamlarının öğrenciye göre düzenlendiği belirtilmiştir. Öğretmenler akıllı tahtaların en çok eğitici oyunlar, video izleme gibi etkinliklerle görsel ve işitsel özelliklerini kullandıklarını belirterek, akıllı tahta kullanımının öğrenci üzerinde kalıcı öğrenme, ilgi çekerek dikkat toplama ve eğlenerek öğrenmeyi sağlama gibi etkilerinin varlığı sonucu ortaya konmuştur. Öğretmenlerin bir kısmı akıllı tahta kullanımında sorun yaşamadığını belirtirken, bir kısmı ise internetin olmayışı, dokunmatikte yaşanan arıza gibi teknik sorunlar yaşadığını belirtmiştir. Öğrencilerin akıllı tahta kullanımını genellikle olumlu olarak karşıladıkları belirtilmiştir. Ayrıca akıllı tahta kullanımının öğrencilerin genelinde derse katılımını ve motivasyonunu olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenler akıllı tahtayı kullanırken MEB'in hazırladığı özel bir içerik ya da kendilerinin hazırladıkları içerikleri kullandıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler etkileşimli tahtayı sınıfa entegre etmede kendilerini başarılı ve az da olsa eksik gördüklerini belirtmişlerdir. Buna ek olarak eğitime akıllı tahta kullanımının faydalı olduğu ve kalıcı öğrenmeler oluşturduğu sonuçlarına varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akıllı tahta, Sınıf öğretmeni, Akıllı tahta uygulamaları

Erken Çocukluk Dönemindeki Çocukların Oyun Algıları

Arş. Gör. Dr. Aynur YILMAZ
Kırıkkale Üniversitesi
yilmazaynr@hotmail.com

Arş. Gör. Şengul PALA
Kırıkkale Üniversitesi
sengul.akinci@gmail.com

Araştırmanın amacı; erken çocukluk dönemindeki çocukların oyun algılarını incelemektir. Bu amaçla araştırmanın çalışma grubunu, ikisi okul öncesi (6 yaş), ikisi ilkokul birinci sınıf öğrencisi (yedi yaş) olmak üzere toplam dört çocuk oluşturmaktadır. Çalışma grubunun seçiminde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılacaktır. Türkiye’de okul öncesi eğitim programı daha oyun odaklı iken, ilkokula birinci sınıf müfredatında oyuna daha az yer verilmektedir. Buradan hareketle çocukların eğitim gördüğü farklı eğitim kademelerinden çocuklar çalışma grubuna dâhil edilmiştir. Ayrıca yapılan araştırmalar kız ve erkek çocukların farklı türde oyunları tercih ettiklerini göstermektedir. Cinsiyetin oyun algısına etki eden bir etken olması sebebi ile farklı cinsiyetlerden çocuklar çalışma grubuna dâhil edilmiştir. Bunun yanı sıra, çalışmanın etik ilkeler doğrultusunda gerçekleştirilmesi için çocuklar çalışmaya dahil edilirken, ebeveynlerden izin alınmış ve gönüllülük ilkesine göre çalışma grubu oluşturulmuştur. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımlarından fenomenoloji (olgu bilim) deseni kullanılmıştır. Verilerin toplanmasında çalışmada elde edilen verilerin geçerliğine kanıt sağlama açısından veri çeşitlemesi yapılacaktır. Araştırmada veri toplama aracı olarak; çocuklar tarafından okul içinde ve okul dışında çekilmiş olan fotoğraflar, çocukların yaptıkları çizimler ve araştırmacılar tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılacaktır. Küçük çocukların dil gelişimlerinin kendini ifade etmekte kimi zaman yetersiz kaldığı gerçeği ile çocuklara doğrudan “oyun nedir ”in sorulması yerine çocukların kendilerini daha rahat ifade edebilecekleri veri toplama araçları tercih edilmiştir. Fotoğraflar insanların zihinlerindeki durum ve kavramlara yönelik olarak var olan anlamları açığa çıkarmaya yardım ettikleri düşünüldüğünde, veri toplama araçlarından ilki çekilecek olan fotoğraflar olarak belirlenmiştir. Çocukların çevreleri ile ilgili algılarını somut olarak ortaya koymak için başvurdukları eylemlerden birisi çizimler (resim) yapmaktır. Çocuk kendi resimlerinde imgelerini, düşüncelerini ayrıntıları ile ifade etme olanağı bulmaktadır. Çocukların yaptıkları çizimler de bu sebeple veri toplama araçları içine dâhil edilmiştir. Elde edilen verileri (çocukları çektikleri fotoğraflar ve yaptıkları çizimler) anlamlandırabilmek amacı ile araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılacaktır. Verilerin analizinde tematik ve içerik analizi kullanılacaktır. Araştırma kapsamında kullanılacak olan kategoriler şunlardır: davranış, karakter, his, konum, ne zaman olduğu, kim ile olduğu ve kullanılan nesne. Elde edilen verilerden farklı kategoriler meydana gelme ihtimali göz önünde bulundurularak, içerik analizi tekniğine de başvurulacaktır. Elde edilen verilerin analizinde NVivo 10 Paket Programı kullanılacaktır. Çalışma sonucu erken dönem çocuklarının hangi aktiviteleri oyun olarak gördükleri, hangi aktiviteleri oyun olarak görmedikleri ve okul öncesi dönemdeki çocuklar ile ilkokul birinci sınıfta eğitim gören çocukların oyun algılarındaki benzerlik ve farklılıkların tespit edilmesinin sağlanacağı beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Oyun algısı, Erken çocukluk dönemi, Nitel araştırma

İlkokullarda Dağıtılan Karneler ile Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri

Mehmet Güneş
Fırat Üniversitesi
mthnkrks@hotmail.com

Kübra Aras
Fırat Üniversitesi
araskubra23@gmail.com

Metehan Karakaş
Fırat Üniversitesi
mthnkarakas@gmail.com

Ayşenur Kartal
Fırat Üniversitesi
aysenrkartal@gmail.com

Karne, ilköğretim ve ortaöğretim öğretimi veren okullarda, her öğretim dönemi sonrasında öğrenciyi ve öğrenci velisini bilgilendirme amaçlı okul yönetimleri tarafından verilen ve her dersin başarı durumu ile devam, sağlık, yetenek ve genel gidiş durumlarını gösteren belgedir. Alınan her karne ve her karne dönemi, çocukların kendileri ve kendi performans algılarında önemli değişiklikler yaratmaktadır. Karne ile çocuklarda “bu dönem dersleri nasıl öğrenmişim?” sorusu ile birlikte “ben nasıl biriyim?” sorusuna da yeni yanıtlar oluşturur. Karne bir sonuçtur; ancak önemli olan bu sonuca götüren “süreci” iyi değerlendirmektir.

Bu süreçte öğretmenlerin öğrenciyi sadece aldıkları sayısal değerlere göre değil de bazı kriterler belirleyip bunlara göre değerlendirmeleri gerekmektedir. Karne uzun bir eğitim döneminin ürünüdür. Çocukların karnesindeki notlar sadece, farklı zamanlarda girdikleri sınavlardan aldıkları sonuçların göstergesidir. Öğretmenlerin karne konusunda velileri bilinçlendirmeleri gerekmektedir. Çocuklarını başka çocuklarla kıyaslamamaları, teşvik edici olmaları, eksikliklerini gidermek için çocuklarıyla ortak kararlar almaları gerektiğini söylemelidir. Karne günü üzücü olayların yaşanmaması için hem öğrenciyle hem de ailesiyle karnesi ve notları hakkında konuşulmalıdır. Gelecek dönem zorlukların aşılması için çaba harcanabileceğini, bunun için ona yardımcı olmaya çalışılacağı, birkaç zayıfın hayatın sonu olmadığı aksine daha çok çaba harcamak ve birlikte gereken önlemleri almak için bir uyarı olduğu çocuklarla konuşulmalıdır. Çocuklara neleri yapamayacaklarından çok nelerin yapılabileceğini anlatmak, olumsuz ve eksik bulduğumuz davranışlar yerine olumlu bulduğumuz ve beğendiğimiz yönlerini vurgulamak daha çok işe yarayacaktır. Aynı zamanda onu dinlemek, anlamaya çalışmak ne söylediğinden, nasıl söylediğinden öğrenmekten çok ne anlatmaya çalıştığı ve ne hissettiğini anlamaya çalışmak çok daha önemlidir.

Karne gözlem sürecinde öğretmenin öğrenciyi değerlendirirken dikkate alması gereken durumlar öğrencinin psikolojik durumu, sosyal durumu ve bilişsel durumudur.

Bu araştırmanın problemi “ilköğretim birinci kademedeki karne konusunda sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin” neler olduğunu oluşturmaktır. Bu çalışmada ilköğretim birinci kademedeki dağıtılan karneler ile ilgili öğretmenlerin görüşleri, karneye bakış açıları belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubunu 2015/2016 eğitim öğretim yılında Elazığ, Batman ve İzmir (Bergama) illerinde bulunan 40 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın verilerinin toplanması amacıyla araştırmacılar tarafından iki bölümden oluşan yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Birinci bölümde öğretmenlerin demografik verileri, ikinci bölümde ise karnelere ilişkin görüşlerin yer aldığı sorular yer almaktadır.

Bu araştırmanın problemi “ilköğretim birinci kademedeki karne konusunda sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin” neler olduğunu oluşturmaktır. Karne çocukların bilişsel-psikolojik-akademik durumlarının öğrenildiği belgelerdir. Karne öğretmenlerin öğrencilerin yıl içindeki durumlarını belirledikleri ve yılsonunda verilen belgelerdir. Yapılan bu çalışmada karnede bulunan öğretmen görüşleri farklı bir problem durumunu belirtmektedir. Bu bölümde öğretmenler genellikle öğrencilerinin eksik yönlerini belirterek öğrencilerin ve velilerinin bu durumdan haberdar olmalarını sağlar. Böylece belirtilen eksiklikler öğrenciler ve velileri tarafından düzeltilmeye çalışılır. Karnenin doldurulmasında, sisteme geçirilmesinde kullanılan E-Okul araştırmanın bir diğer problemidir. E-Okul; bir öğrencinin okula kaydından başlayıp, mezuniyetine kadar olan tüm süreci içeren bir sistemdir. E-okul sisteminde öğrenci kaydı, nakil işlemleri, not girişleri, devamsızlık işlemleri, sınav bilgileri, merkezî olarak yapılacak sınavların başvuru ve tercih işlemleri, belge işlemleri (takdir, teşekkür, onur vb.), haftalık ders programı girişleri, alınan belgeler, e-karne, şube yazılı ortalamaları, duyurular ve birçok modül üzerinden bilgi girişleri T.C. Milli Eğitim Bakanlığı sunucularına girilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Karne, İlköğretimde dağıtılan karneler, Karneler ve öğretmen

İlkokul Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarının Mizahi Ögeler Bakımından İncelenmesi

Doç. Dr. Mustafa Yıldız
Gazi Üniversitesi
myildiz52@gmail.com

Arş. Gör. Mücahit Aydoğmuş
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
mucahitaydogmus19@gmail.com

Eğitim- öğretim sürecine dâhil olan ve eğitim öğretimin niteliğini etkileyen birçok faktör vardır. Bunlar içerisinde en önemli unsurlar; öğretmen, öğrenci, fiziki çevre, zaman ve öğretim materyalleridir. Nitelikli öğretmen, uygun fiziki ortam, doğru zaman, etkili öğretim materyalleri ve motivasyonu yüksek öğrencilerin meydana getirdiği eğitim öğretim süreci, ideal olandır. Günümüzde öğretmenlerin en sık kullandıkları öğretim materyalleri ise ders kitaplarıdır. Bu nedenle ders kitapları hazırlanırken gerekli hususlar dikkate alınmalıdır. Dikkat edilmesi gerekenlerden birisi de ders kitaplarının yeterince mizah içerikli olmasıdır. Çünkü mizahın, öğretim sürecini daha eğlenceli hale getirerek; akademik başarı düzeyini artırma, öğrencileri derse motive etme, sosyal iletişim becerilerini artırma gibi birçok etkisi vardır. Buradan hareketle bu çalışma; ilkokul Türkçe ders ve öğrenci çalışma kitaplarını mizahi ögeler bakımından incelemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma kapsamındaki ilkokul Türkçe kitapları; tema içerikleri, yayınevleri ve sınıf düzeylerine göre analiz edilmiştir. Çalışma nitel bir doküman analizi olarak tasarlanmıştır. Verilerin kaynağını 2014- 2015 ve 2015- 2016 eğitim öğretim yıllarında kullanılan Milli Eğitim Bakanlığı Yayınevi ve çeşitli özel yayınevlerine ait ders kitapları ve öğrenci çalışma kitapları oluşturmaktadır. Veriler araştırmacı tarafından geliştirilen Mizah Ögeleri Değerlendirme Aracı ile toplanmıştır. Çalışma verilerinin analizi nitel veri analiz yöntemlerinden içerik analizi tekniğine göre incelenmiştir. Veriler analiz edilirken, derinlemesine işlem yapılmış ve örnekler kullanılarak açıklamalar netleştirilmiştir. Çalışma sonucunda; ilkokul kitaplarında yer alan mizah ögeleri; temalara, yayınevlerine, sınıf düzeylerine ve kitapların kelime ve görsel sayılarına göre ayrı başlıklar halinde betimlenmiştir. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre; “Sağlık ve Çevre”, “Hayal Gücü”, “Değerlerimiz” ve “Üretim, Tüketim ve Verimlilik” temalarında yer alan mizah ögelerinin diğer temalara nazaran daha fazla olduğu görülmüştür. Ayrıca, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınevi’nin hazırladığı kitaplarda özel yayınevlerinin hazırlamış oldukları kitaplara göre daha fazla mizah ögesi bulunduğu tespit edilmiştir. Son olarak, ilkokul Türkçe ders kitapları, öğrenci çalışma kitaplarına göre daha fazla mizah ögesi içermektedir.

Anahtar Kelimeler: Mizah, Türkçe kitapları, Türkçe dersi, ilkokul, Karikatür

Sınıf Öğretmenlerinin Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Öz Yeterlik Algılarının İncelenmesi

Yrd. Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK
Bartın Üniversitesi
erkamsulak@gmail.com

Yrd. Doç. Dr. Sema SULAK
Bartın Üniversitesi
semasulak@bartin.edu.tr

Mehtap ERDOĞAN
Bartın Üniversitesi
mehtap_yapici@hotmail.com

Eğitimde drama yönteminin uygulamasında bazı aşamalar izlenerek hedefe ulaşılır. Drama sürecinin katmanları grubun özelliğine ve liderin konuya uygun öncelik ve seçimlerine göre değişikliklere ve yaratıcılıklara açıktır. Kesin hükümlerle belirlenmiş bir zaman dilimi kastedilmemektedir. Yaratıcı drama; önceden yazılmış bir metin olmaksızın, katılımcıların kendi yaratıcı buluşları, özgün düşünceleri, öznel anıları ve bilgilerine dayanarak oluşturdukları eylem durumları ve doğaçlama canlandırmalarıdır. Yaratıcı drama ve eğitsel drama çalışmaları, örgün eğitimin her basamağında, yaygın eğitimde, dersler içinde bir öğretim yöntemi olarak giderek daha da yaygınlık kazanmaktadır. Önemli olan dersler ya da konu alanlarında ve hemen her düzeyde uygun koşullar sağlanması durumunda kullanılabileceğinin bilinmesidir. Özellikle ilkökul düzeyinde yaratıcı drama yönteminin kullanılması, öğrencilerin derse olan ilgilerini artırmakta ve akademik başarılarını olumlu yönde etkilemektedir. Bu nedenle, sınıf öğretmenlerinin yaratıcı drama yöntemine ilişkin bilgi sahibi olması ve bu yöntemi derslerinde etkili bir şekilde kullanması gerekmektedir. Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlik algılarını belirlemektir. Çalışmanın örneklemini 2016-2017 eğitim öğretim yılı Zonguldak ili Gökçebeş ilçesinde görev yapmakta olan 20 (kadın) ile 7 (erkek) olmak üzere, toplam 27 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma betimsel tarama modeliyle gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlerin cinsiyet, mesleki deneyim gibi özelliklerini belirlemek amacıyla kişisel bilgi formları ve yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterliklerini belirlemek amacıyla Can ve Cantürk-Gülhan (2009) tarafından geliştirilen Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Öz Yeterlik Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen veriler, SPSS19 programı ile analiz edilmiştir. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda, sınıf öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik Katılıyorum düzeyinde öz yeterliğe sahip oldukları ve öz yeterlik düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği, ancak kıdem değişkenine göre 1-5 ve 5-10 yıl arası mesleki deneyime sahip sınıf öğretmenleri lehine anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmeni, Yaratıcı drama yöntemi, Öz yeterlik

İki Kere Farklı Bir Öğrenci Üzerine Durum Çalışması *

Yrd. Doç. Dr. Bilge GÖK
Hacettepe Üniversitesi
bilgeb@hacettepe.edu.tr

Yrd. Doç. Dr. Özlem BAŞ
Hacettepe Üniversitesi
ozlembas@hacettepe.edu.tr

Bu çalışma üstün zekâlı tanısı konmuş fakat aynı zamanda depresyon eş tanılı dürtü kontrol bozukluğu olan bir öğrencinin iki kere farklı olması durumunu inceleyen nitel bir araştırmadır. Araştırmada kullanılan desen Durum (Örnek Olay) Çalışmasıdır. Araştırmanın veri setini iki kere farklı bir öğrenciyle yapılan çalışmalara ilişkin dokümanlar (aktivite kâğıtları, resimler), annesi ve öğretmenleriyle yapılan görüşme kayıtları ve süreç boyunca tutulan gözlem notları oluşturmaktadır. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Üstün zekâlı/ yetenekli aynı zamanda depresyon tanısının yanında dürtü kontrol bozukluğu eş tanısı olan bir öğrencinin iki kere farklı olma durumunda neler yaşadığı ve öğrencinin psikolojik sorunlar yaşama durumu üstün zekâlı/ yetenekli olma durumunu gölgelemekte midir sorularına cevap arandığı araştırma sonucunda; iki kere farklı öğrencinin dezavantajlı özelliklerinin yok denecek kadar azalmasının , ortaya çıkan iki ana kategorinin (okul ve aile) analiz birimi üzerindeki etkili yaklaşımının olumlu sonucu olduğu biçiminde yorumlanabilir. Ailenin tutarlı ve destekleyici tavrı, çocuğun tedavi edilmesi ve ilaç dozunun iyi ayarlanmasıyla iki kere farklı öğrencinin öfke nöbetlerinin ortadan kalkmasını sağlamıştır. Okulun öğrenciyi izleme politikası, tedaviyi destekleyici müdahale yöntemleri ve öğretmenlerin profesyonel yaklaşımı iki kere farklı öğrenciye akran desteğinin de sağlanarak sosyal anlamda desteklendiği bir ortam sunmuştur. Sadece ilaçla tedavinin yeterli olmayacağı düşünülürse aile ve okul desteğinin iki kere farklı öğrencinin depresyon eş tanılı dürtü kontrol bozukluğu semptomlarının üstün/ zekâlı yetenekli olma özelliklerini bastırmasını durdurduğunu ortaya koymaktadır.

*Bu araştırma Hacettepe Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri [BAP] Koordinasyon Birimi tarafından desteklenmektedir. Proje Kodu: SDS-2015-8618

Anahtar Kelimeler: İki kere farklılık, Üstün zekâ/yetenek, Dürtü kontrol bozukluğu

Devlet ve Özel Okullardaki Sınıf Öğretmenlerinin Sorunları: Karşılaştırılmalı Durum Çalışması

Hamza YAŞAR
Düzce Üniversitesi
osmanhamzayasar80@gmail.com

Ramazan AKBULUT
Düzce Üniversitesi
ramazakbulut23@gmail.com

Doç. Dr. Fatih Çetin ÇETİNKAYA
Düzce Üniversitesi
fatihcetincetinkaya@gmail.com

Örgütün en temel kaynağı olan insan faktörünün etkili kullanılması, örgütün başarı veya başarısızlığına etki eden faktörlerden birisidir. Okul bir örgüt olarak kabul edildiğinde insan faktörü olarak ele alabileceğimiz temel kaynaklardan birisi de öğretmendir. Örgütün kaynaklarının sorunlarından haberdar olması ve bu sorunları gidermeye çalışması da başarıyı olumlu yönde etkiler. Onların memnuniyeti mutlaka meslek hayatlarına da yansıma yapacaktır.

Bu araştırmada özel ve devlet kurumlarındaki öğretmenlerin sorunları esas alınmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2005)'in belirttiği gibi, nitel araştırma sosyal bir olguyu ilgili bireylerin bakış açılarından görebilmeye ve bu bakış açılarını oluşturan sosyal yapıyı ve süreçleri ortaya koymaya olanak vermektedir. Bu bağlamda, bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden karşılaştırmalı durum çalışmasıdır. Karşılaştırmalı durum çalışması, iki farklı sosyo-ekonomik çevreye ait biri özel biri devlet okulu olan iki okuldaki sınıf öğretmenlerinin sorunlarının karşılaştırılması amacına uygun düşmektedir. Bu bağlamda, araştırmacının çalışma grubunu Çankırı ilinde bulunan bir özel okulda çalışan sınıf öğretmenleri ile yine Çankırı ilinde bulunan sosyo ekonomik çevresi düşük düzeydeki bir devlet okulunda çalışan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Her iki grupta da odak grup görüşmeleri gerçekleştirilmiş, görüşmelerde; yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, kıdem, fiziksel ortam, ücret, yükselme olanağı, denetim, çalışma koşulları gibi temalar gündeme getirilerek elde edilen veriler karşılaştırılarak analiz edilmiştir. Analiz sonuçları aynı mesleği icra eden sınıf öğretmenlerinin sorunlarının görev yaptıkları kuruma göre çok farklılaştığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Özel okul, Devlet okulu, Sınıf öğretmeni

Okumayı Öğrenemeyen İlkokul Öğrencileri Üzerine Nitel Bir Çalışma

Yakup ACAR
Düzce Üniversitesi
yakup_acar_1242@hotmail.com

Doç. Dr. Kasım YILDIRIM
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
dogukanepsilon@gmail.com

Doç. Dr. Fatih Çetin ÇETİNKAYA
Düzce Üniversitesi
fatihcetincetinkaya@gmail.com

Bireylerin öğrenim hayatında başarılı olabilmeleri, kişisel ve toplumsal açıdan kendilerini geliştirebilmeleri için okuma yazma oldukça önem arz etmektedir. Okumayı öğrenemeyen kişi okulda akademik yönden başarısızlıkla karşı karşıya kalmakla birlikte bu beceriyi kazanamamış olmak onun sosyal ilişkilerini ve olgunluğunu da etkilemektedir. Okuma ve yazma öğretimi ilgili temel becerilerin öğretimi, ilkökul birinci sınıfta başlayıp yine aynı sınıfta tamamlanan bir süreçtir. Daha sonraki yıllarda bu becerilerin geliştirilmesi, okumanın ve yazmanın akıcı bir hale gelmesi hedeflenir. Ancak sisteme kayıtlı her öğrenci çeşitli nedenlerden dolayı hedeflenen düzeyde okuma yazma becerisine sahip olamamaktadır. Bu becerilere farklı düzeylerde sahip olarak ilkökulu tamamlarlar. Bu araştırma ilkökul iki, üç veya dördüncü sınıfta olmasına ve hakkında RAM (Rehberlik Araştırma Merkezi) tarafından hazırlanmış bir rapor olmamasına rağmen, tespit edilmiş bir engeli olmamasına rağmen, okumayı kelime düzeyinde seslendirmeyi başaramayan öğrencilerin başarısızlık sebeplerini belirlemek üzere gerçekleştirilmiştir. Betimsel bir durum saptaması olan çalışmaya Çankırı İli Merkez ilçesinde görev yapmakta olan iki, üç ve dördüncü sınıf öğretmenleri katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Öncelikli olarak iki, üç ve dördüncü sınıf öğretmenlerin okumayı öğrenememiş öğrencilerinin olup olmadığı tespit edilmiştir. Sonrasında bu tarz öğrencilere sahip öğretmenlerle öğrencilerin okumayı neden öğrenemedikleri üzerine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler üzerinde gerçekleştirilen analizlerde ilk olarak ortak kodlar belirlenmiş ve kodlarla ilişkili temalar oluşturulmuş ve bu bağlamda gerekli görülen yorumlar yapılmıştır. Araştırma verileri genel olarak incelendiğinde sınıf öğretmenleri; aile yapısı ve ilgisizliği, heyecan, disleksi, öğrencinin algı seviyesi, uyum, okul fobisi gibi etmenlerden kaynaklı olarak öğrencilerin okumayı öğrenemediklerini belirtmişlerdir. Elde edilen bulgular ilgili literatür bağlamına tartışılmış ve gerekli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okuma, Öğrenci, Öğretmen, Okuma güçlüğü

İlkokul Öğrencilerinin Matematik Dersinde Zor Olarak Algıladıkları Konuları Belirleme

Ceren DURAN

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
cerenduran@posta.mu.edu.tr

Öznur CANIŞ

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
oznurcanis@posta.mu.edu.tr

Bilim ve teknolojinin gelişmesiyle birlikte her alanda; etkin bir şekilde problem çözme ve karar verme yetenekleri gelişmiş bireylere daha çok ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle matematik eğitimi önem kazanmıştır. Çünkü matematik dersi, öğrencilere problem çözme, eleştirel düşünme için gerekli olan bilgi, anlayış, beceri, tutum ve değerleri kazandırmayı amaçlar. Eğitim alanında yapılan birçok araştırma, öğrenmeyi etkileyen en önemli faktörün ‘öğrenen kişinin hali hazırda ne bildiği’ sonucunu ortaya çıkarmıştır. Alan ile ilgili yapılan birçok araştırma sonucu kaliteli bir matematik dersi için yol gösterici niteliktedir. Yapılan araştırmalarda öğrencilerin bir kısmı matematik dersini sevdiğini belirtirken birçoğu zorlandıkları için sıkıldıklarını belirtmişlerdir. Araştırmada öğrencilerin büyük bir kısmı matematik dersinde öğrendikleri konuları günlük hayatta hiçbir yerde kullanmadıklarını dile getirmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin çok büyük bir kısmı derslerin uygulamalı olarak, etkinliklerle, oyunlarla anlatılmasını istediklerini belirtmişlerdir. Bu çalışmanın amacı ilkokul matematik derslerinde zor olarak algılanan konuları belirlemek ve bu zorlukların arkasında yatan nedenleri ortaya çıkarmaktır. Araştırma 2016-2017 öğretim yılında Muğla ilinde bulunan Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ilkokullardan rastgele seçilen il, ilçe ve köy okullarının 1.sınıf 2.sınıf 3.sınıf ve 4.sınıf öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Matematik dersinin üniteleri şıklar halinde sıralanarak altına öğrencilerin hatırlaması amacıyla alt konu başlıkları ve bu konu başlıklarıyla ilgili kavramlar listelenmiştir. Zor olarak algılanan konulardaki zorluk nedenlerini anlamak için öğrencilere konuları neden zor bulduklarını belirtmeleri istenmiştir. Bulgular eleştirel bir yaklaşımla ele alınarak araştırma sonucunda elde edilen veriler analiz edilmiştir. Böylece öğrencilerin ilkokul matematik dersinde hangi konularda zorlandıkları ve bu konuları zor bulmalarının nedenleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İlkokul, Matematik, Öğrenme zorlukları, Matematik konuları

Sınıf Öğretmenlerinin Derslerinde Araç-Gereç Kullanımlarına Yönelik Görüşleri

Esra ÇETİN
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
esractn_48@windowslive.com

İmra TAÇ
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
imra.tac@hotmail.com

Uğur ÖZDEMİR
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
ugurozdemir2048@hotmail.com

Öğrenme öğretme sürecinin en temel öğelerinden biri de şüphesiz ki öğretmendir. Öğretmenler, öğrencilerle yoğun etkileşim içinde olan, eğitim programını uygulayan, yöneten ve değerlendirmesini yapandır. Bu niteliklere sahip olabilmenin kilit noktalarından biri de meslek bilgisine sahip olmaktır. Etkili bir meslek bilgisine sahip olmanın da temel koşulu etkili öğrenme ve öğretme süreci ile ilgilidir. Öğretim sürecinin etkili geçmesi ve kalıcı öğrenmeler sağlaması öğretmenlerin yürüttükleri derslerde etkili öğretim materyalini hazırlama ve kullanmasıyla ilgilidir. Fakat bazen okulun veya çevrenin sosyal ve ekonomik durumundan dolayı öğretmenler öğretim materyalleri hazırlama ve ulaşımda sıkıntı yaşayabilmektedirler. Bu durumdan yola çıkılarak bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin buldukları okullarda öğretim materyallerine ulaşma güçlüklerini ve yürüttükleri derslerde hangi öğretim materyalini ne sıklıkla kullandıklarını tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda araştırma, 2016-2017 eğitim öğretim yılı bahar yarıyılında Muğla ili Menteşe İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı 5 farklı ilkokulda görev yapmakta olan 20 sınıf öğretmeniyle gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanılmasında kullanılmak üzere araştırmacılar tarafından ilgili literatür taraması yapılmış ve ölçme aracının ham maddeleri oluşturulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda araştırmada kullanılmak üzere açık uçlu maddelerden oluşan ölçme aracı hazırlanmıştır. Araştırmada sınıf öğretmenlerinin görüşlerine betimsel analiz yöntemi uygulanmış ve elde edilen sonuçlar yüzde frekans analizleri yapılarak yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular tablolaştırılarak birçok değişken açısından incelenmiş, ilgili literatür çerçevesinde tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Öğretim materyali, Sınıf öğretmeni, Öğretim

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Çevre Sorunlarına Yönelik Kavram Yanılgılarının Belirlenmesi

Yrd. Doç. Dr. Mustafa ÜREY
Karadeniz Teknik Üniversitesi
murey01@gmail.com

Yrd. Doç. Dr. Murat OKUR
Cumhuriyet Üniversitesi
okurmurat55@hotmail.com

Yapılan çalışmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının çevre sorunlarına yönelik kavram yanılgılarını belirleyebilmektir. Çalışma, atmosfer kaynaklı çevre sorunlarından olan küresel ısınma, sera etkisi, ozon tabakasındaki incelmeye ve asit yağmurları ile sınırlı tutulmuştur. Çalışmada, betimsel araştırma yöntemlerinden biri olan “Survey (Alan Taraması) Yöntemi” kullanılmıştır. Çalışmaya sınıf öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 253 öğretmen adayı katılmıştır. Öğretmen adaylarının seçiminde basit rastgele örneklem seçimi kullanılmış ve katılımcıların belirlenmesinde lisans düzeyinde çevre dersi alınmış olmasına dikkat edilmiştir. Çalışmada, veri toplama aracı olarak Arslan, Çiğdemoğlu ve Moseley (2012) tarafından geliştirilen “Atmosfer Kaynaklı Çevre Problemleri Tanı Testi (AKÇPTT)” kullanılmıştır. AKÇPTT, 3 aşamalı bir test olup, birinci aşamada çoktan seçmeli sorular, ikinci aşamada birinci aşamada verilen cevapların gerekçesi ve üçüncü aşamada ise verilen cevaptan emin olup olmama durumu sorgulanmıştır. Öğretmen adaylarından elde edilen veriler, araştırmacılar tarafından analiz edilmiş ve her bir soru kendi içerisinde frekans değerleri kullanılarak değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, sınıf öğretmeni adaylarının temel düzeyde çevre sorunları konusunda yeterli bilgiye sahip olduğunu; ancak ilgili çevre sorunlarının nedenlerine yönelik kavram kargaşası içerisinde olduklarını ortaya koymaktadır. Öğretmen adayları, atmosfer kaynaklı çevre problemlerinin neden ve sonuçlarını çok fazla birbirinin yerine kullanırken, bu sorunların nedenleri konusunda da kavram yanılgılarına sahip oldukları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çevre sorunları, Kavram yanılgıları, Sınıf öğretmeni adayları

Sınıf Öğretmenlerinin Yazma Alışkanlıklarının İncelenmesi

Yrd. Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK
Bartın Üniversitesi
erkamsulak@bartin.edu.tr

Mehtap ERDOĞAN
Bartın Üniversitesi
mehtap_yapici@hotmail.com

Sami TOKGÖZ
Bartın Üniversitesi
sami.tokgoz@hotmail.com

Ayşegül YAZICI
Bartın Üniversitesi
caglar.75@hotmail.com

Ayşe YAVAŞ
Bartın Üniversitesi
ayseyavas2002@gmail.com

Elif ERCAN
Bartın Üniversitesi
elif.ercan18@gmail.com

Yazma, bireylerin duygu, düşünce ve bilgilerini birbiri ile ilişkileri olan birçok eylemi kullanarak dil bilgisi kurallarına uygun bir şekilde art arda sıralaması gereken bir süreç becerisidir. Bu beceri, kendi içinde okuma, düşünme ve düzgün ifade etme becerilerini de içerdiği ve uygulaması zor bir eylem olduğu için insanların çoğu bu dil etkinliği türünden uzak durma eğilimi içindedirler. Yazma, diğer dil becerilerine (dinleme, konuşma, okuma) göre daha zor ve zaman alan bir yapıya sahiptir. Ancak bu zorluk daha fazla faydayı da beraberinde getirmektedir. Çünkü bireylerin bilgi, duygu, düşünce ve hayallerini doğru ve etkili bir şekilde anlatmaları; neyi, nasıl, ne kadar ve ne şekilde yazmaları gerektiğini bilmeleri onların akademik ve sosyal hayattaki başarılarını olumlu yönde etkilemektedir (Arıcı ve Ungan, 2013). Yazma becerisinin kazanımında ilkokul dönemi önemli bir yere sahiptir. Bu dönemde sınıf öğretmenlerinin vereceği yazma eğitiminde, öğretmenlerin yazma tutumları ve alışkanlıkları etkili olmaktadır. Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin yazma alışkanlıklarını bazı değişkenler açısından incelemektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını, 2016-2017 eğitim öğretim yılında Bartın ilinin 3 ilkokulunda görev yapmakta olan 21 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak uzman görüşü alınarak oluşturulan görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, sınıf öğretmenlerinin günlük hayatta çok fazla yazı yazmadıkları, genelde sosyal medya ortamlarında yazılar yazdıkları, yazı türü olarak şiir türünde yazılar yazdıkları, e-posta ve Word programında yazılar yazdıkları görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmeni, Yazma becerisi, Yazma Alışkanlığı

İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Görsel Algı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Aysel MEMİŞ
Bülent Ecevit Üniversitesi
ayselmemis@gmail.com

Emine ÜSTÜN
Bülent Ecevit Üniversitesi
ustun_emine@hotmail.com.tr

Üçler SARIKAYA
Bülent Ecevit Üniversitesi
abide06@hotmail.com

Mehmet Can KIRILMAZ
Bülent Ecevit Üniversitesi
mehmetcankirilmaz@gmail.com

İlker AÇIK
Bülent Ecevit Üniversitesi
ilkeracik@gmail.com

Bu araştırmada, ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin görsel algı düzeyleri çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Tarama modeline göre tasarlanan çalışmanın örneklemini, Zonguldak iline bağlı Ereğli ilçe merkezinde, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören 40 birinci sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Öğrencilerin görsel algı düzeyleri “Gelişimsel Görsel Algı Testi-2” (DTVP-2) ile belirlenmiştir. Genel görsel algı puanına sekiz alt testin değerlendirilmesi ile ulaşılmaktadır ve iki alt boyutu vardır. Motor-bağımsız görsel algı ve görsel motor algı alt boyutları da dörder alt test puanı ile belirlenir. Genel görsel algı puanı düşük olanlar genellikle görsel algı sorunu yaşar, motor hareketlerinde sorunludur ve görsellikle el hareketlerini birleştiremezler. Motor-bağımsız görsel algı, motor beceri gerektirmeyen, görsel ya da motor becerilerden daha çok, görsel algıyı ölçmeyi amaçlar. Görsel algının doğrudan ve yalın ölçümüdür. Motor-Bağımsız Görsel Algı, asgari motor yeteneklerle görsel algının en saf ve direkt ölçümünü içerir, çocuğun görsel algı statüsünü belirleyen en iyi kanıttır. Görsel-Motor Algı karmaşık el-göz koordinasyonu görevlerini gerçekleştirerek görsel algısal becerileri gösterir. Düşük puan, çocuğun görsel algı düzeyinin düşük olduğu anlamına gelmez; çocuğun motor becerileri ile ilgilidir. Araştırma sonucunda öğrencilerin genel görsel algı ile alt boyutları olan motor-bağımsız ve görsel-motor algı düzeylerinin ortalama seviyede olduğu belirlenmiştir. Alt test puanları incelendiğinde: Kesintisiz, düz, kavisli veya açılı çizgileri, iki çizimi birleştiren yolun dışına çıkmadan bir çizimden diğerine uzanacak şekilde çizmeyi içeren “el-göz koordinasyonu” ortalama; gösterilen geometrik şeklin aynısını bir dizi cevap seçeneği arasından bulması beklenen “mekânda konum” ortalama; geometrik bir desenin aynısını zorluk derecesi artarak çizmeyi içeren “kopyalama” ortalama; giderek karmaşıklaşan zeminler üzerinde şekillerin algılanmasını içeren ve örnek olarak gösterilen şeklin, hangi şekillerin birleşiminden oluştuğunu bulmaya çalışıldığı “şekil-zemin” ortalama; çocuktan çeşitli uzunluk ve açılarının kullanıldığı şekil ve desenleri noktalardan yararlanarak kopya etmesi istenen “uzamsal ilişkiler” ortalamanın altında; çocuğa eksiksiz bir şekil gösterilerek tamamlanmamış birkaç şekil arasından, tamamlandığı takdirde uyarı ile aynı olacak şekli seçmesi istenen “görsel tamamlama” ortalama; çocukların kendilerine gösterilen örneğe bakarak, boş bırakılan yerleri uygun şekilde çizimler yaparak doldurdukları “görsel-motor hız” çok üstün; çeşitli boyut, gölgeleme, yapı ve mekânda çeşitli pozisyonlarda bulunan şekillerin içerisinden kendilerine gösterilen örnek şeklin farklı özellikte olanlarını buldukları “şekil değişmezliği” ortalama aralığındadır. Cinsiyet, okul öncesi eğitim alma, anne ve baba eğitim durumlarıyla görsel algı düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Görsel Algı, DTVP-2, İlkokul Birinci Sınıf Öğrencileri.

TÜRKÇE ÖĞRETİMİ

Okuma ve Anlama Etkinliklerinde Nitelik Sorunu

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ
Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi
firdevs.gunes@gmail.com

Okuma öğrenilerek geliştirilen bir beceridir. Bu beceriyi geliştirmek için derslerde çeşitli etkinlikler yapılmaktadır. Bunlara dil öğrenme etkinlikleri denilmektedir. Dil öğrenme etkinliklerinin amacı öğrencilerin okuma, anlama, yazma, konuşma gibi dil ve zihinsel becerilerini geliştirmek, aktif ve keşfederek öğrenmelerini sağlamaktır. Bunlar tarihsel süreç içerisinde alıştırmaya, etkinlik, görev, proje gibi adlarla karşımıza çıkmaktadır. Hepsinin amacı ve içeriği farklıdır. Bunların kullanılması dil öğretim yaklaşımlarına göre değişmektedir. Davranışçı yaklaşımda öğretilen bilgileri pekiştirmek ve alışkanlık oluşturmak amacıyla alıştırmalar verilir, öğrencilerin düzenli olarak tekrarlamaları istenirdi. Bu amaçla kitap ve öğretim materyallerine çok sayıda alıştırmaya yazılırdı. Son yıllarda bu uygulamadan vazgeçilerek etkinliklere odaklanılmıştır. Etkinlik yapılandırıcı ve etkinlik yaklaşımının temel öğrenme aracıdır. Etkinlik dil ve zihinsel becerileri geliştirmeye yöneliktir. Bu anlayış Türkçe öğretiminde de benimsenmiş, 2004 Türkçe Öğretim Programında yapılandırıcı yaklaşım temel alınmıştır. Programda öğrencilerin dil, zihinsel ve sosyal becerilerini geliştirmek için Türkçe derslerinin etkinliklerle yürütülmesi öngörülmüştür. Bu anlayışla on dört yıldan bu yana Türkçe ders kitaplarında çeşitli etkinlikler verilmektedir. Bu etkinlikler içinde okuma ve anlama etkinliklerinin ayrı bir önemi bulunmaktadır.

Bu araştırmada 2016-2017 eğitim öğretim yılında kullanılan 5.sınıf Türkçe ders kitabında verilen okuma ve anlama etkinlikleri incelenmiştir. Araştırmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmış, bu amaçla etkinlik değerlendirme ölçeği hazırlanmış, okuma ve anlama etkinlikleri belirlenmiştir. Türkçe 5.sınıf ders kitabında verilen toplam 110 etkinlik amaç, içerik ve nitelik yönüyle değerlendirilmiştir. Etkinlikler amaçlarına göre 20 grupta toplanmış ve düzeyleri belirlenmiştir. Araştırma sonunda Türkçe ders kitaplarında verilen okuma ve anlama etkinliklerinin çoğunun yapılandırıcı yaklaşımın ilkelerine uygun olmadığı, öğrencilerin okuma, anlama, dil ve zihinsel becerilerini geliştirecek nitelikte hazırlanmadığı ortaya çıkmıştır. Geleneksel Türkçe sorularının etkinlik adı altında verildiği belirlenmiştir. Bazı etkinliklerin alıştırmaya özelliklerine sahip olduğu, bazılarının ise aynı biçimde tekrar edildiği görülmüştür. Oysa alıştırmaya davranışçı dil yaklaşımının temel öğretim aracıdır. Etkinlik yaklaşımına uygun değildir. Buna rağmen yaygın kullanıldığı görülmüştür. Bu etkinliklerin öğrencilerin dil becerilerini geliştirmede yetersiz kalacakları ve gelecekteki başarılarını olumsuz etkileyecekleri sonucuna ulaşılmıştır. Etkinlik hazırlamada yapılandırıcı dil yaklaşımının ilkelerine dikkat edilmesi, öğrencilerin dil, zihinsel ve sosyal becerilerini geliştirici nitelikli etkinlikler verilmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, Okuma, Anlama, Etkinlik

İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Okuma Düzeyleri

Doç. Dr. Aysel MEMİŞ
Bülent Ecevit Üniversitesi
ayselmemis@gmail.com

Sinan DAĞ
Bülent Ecevit Üniversitesi
sinandag1903@hotmail.com

Bu araştırmanın amacı, birleştirilmiş sınıflarda eğitim gören ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerin okuma düzeylerini belirlemek ve değerlendirmektir. Bu amaçla Kdz. Ereğli merkezine yakın köyler arasından tesadüfi örnekleme yoluyla seçilen 5 köy okulundan 50 dördüncü sınıf öğrencisi ile çalışma yapılmıştır. Öğrencilerin okuma düzeylerinin belirlenmesinde iki test uygulanmış ve birbirlerine göre durumları incelenmiştir. Bu uygulamalardan biri yanlış analizi envanteri, diğeri ise boşluk tamamlama tekniği kullanılarak hazırlanmış boşluk tamamlama testidir. Öğrencilerin bireysel olarak okuma ve okuduğunu anlama seviyesini belirlemek amacıyla kullanılan yanlış analizi envanterinin uygulaması üç ve dördüncü sınıflar için uygun olduğu belirtilen 200 kelimelik bir metin üzerinden yapılmıştır. Boşluk tamamlama testi için Talim Terbiye Kurulu'ndan oluru almış dördüncü sınıf Türkçe ders kitaplarından, bir bilgilendirici (Turizm Cenneti), bir hikâye türü (Yağmur Gözlü Çocuk) metin seçilmiş, metnin her dokuzuncu kelimesinin silindiği ve toplam 50 boşluğun yer aldığı testler hazırlanmıştır. Her iki ölçekte de öğrenciler endişe düzeyi, öğretim düzeyi ve serbest/bağımsız düzey şeklinde üç tür okuma düzeyine sahip olduğu belirlenebilmektedir. Araştırma sonucunda; boşluk doldurma tekniğine göre hazırlanmış bilgilendirici ve hikaye türü metnin okuma düzeyleri arasında yüksek düzeyde-pozitif ve anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir ($r=.837$). Bilgilendirici metin ile yanlış analizi sonucu belirlenen okuma düzeyleri arasında orta düzeyde-pozitif ve anlamlı ($r=.466$), hikaye türü metinle yanlış analizi sonucu belirlenen okuma düzeyleri arasında yüksek düzeyde-pozitif ve anlamlı ($r=.538$) ilişki bulunmaktadır ($p<0.01$). Cinsiyet ile aralarında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Yanlış analizi envanterine göre serbest/bağımsız düzeyde öğrenci bulunmamakla birlikte öğrencilerin büyük çoğunluğu (%64) öğretim düzeyinde, %34'ü ise endişe düzeyindedir. Boşluk tamamlama testine göre, bilgilendirici metinde %40 olan endişe düzeyindeki öğrenci sayısı, hikaye türünde %30'a düşmüştür. Bu teknikle belirlenen okuma düzeylerinde daha pozitif bir sonuç göze çarpmaktadır. Her iki metin türüne göre de öğrencilerin %40'ı bağımsız düzeydedir. Yanlış analizi envanterine göre okuma sürecinde öğrenciler en çok yanlış okuma yapmakta, onu tekrarlar, eklemeler ve atlayıp geçmeler takip etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okuma düzeyi, Yanlış analizi envanteri, Boşluk tamamlama tekniği

İlkokul Türkçe Ders Kitaplarının Çocuk Hakları Açısından İncelenmesi

Seda AKBAŞ
Gazi Üniversitesi
seda.kafkas@yahoo.com

Birleşmiş Milletler çocuk hakları sözleşmesinin ilk maddesine göre erken yaşta reşit olma durumları hariç on sekiz yaşına kadar her insan çocuk olarak tanımlanır. Çocuklar yetişkinlerin sahip olduğu fiziki ve zihinsel yapıdan farklı olarak kendine özgü fiziksel ve zihinsel yeterlilikleri bulunan, duysal yönden gelişen ve değişen, korunmaya ve bakıma ihtiyaç duyan varlıklardır. Bu yüzden çocukların sahip olduğu hakların güvenceye alınması ve her çocuğun eşit haklara sahip olmasının sağlanabilmesi için çocuk hakları sözleşmesi oluşturulmuştur. Türkiye’de çocuk hakları sözleşmesine imzasını atan ülkeler arasındadır. Yazılı olarak kabul edilen çocuk haklarına uygulama anlamında ne ölçüde yer verildiği birçok eğitimci ve hukukçu tarafından sorgulanmaktadır. Çünkü çocuk eğitimin en temel taşı, hak kavramı da hukuk alanının en temel taşıdır.

Çocukların okudukları kitaplardan etkilenmeleri ve yazınsal kaynaklardaki bilgileri hayatlarına entegre etmeleri göz önünde bulundurulduğunda, ders kitaplarının çocuk haklarına yer vermesi son derece değerlidir. Özellikle Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan ve tüm eğitim kurumlarında ortak olarak okutulan ders kitaplarında bu haklara fazlasıyla yer vermesi gerekmektedir. Türkçe ders kitapları çocukların dillerini ve değerlerini öğrendiği temel araçlardan biridir. Türkçe ders kitaplarında çocuk haklarına ne düzeyde yer verildiği, hangi haklara yer verilip hangi haklara yer verilmediği belirlenmesi ve sonucuna göre gerekli kaynakların raporlaştırılıp belirlenmesi oldukça önemlidir.

Çocuk haklarına çocuğun okul ortamında en ortak şekilde karşılaştıkları ders kitaplarında ne oranda ve nasıl yer verildiğini incelemek amacı ile bu çalışma yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda, doküman inceleme yöntemi ile Türkçe ders kitaplarında yapılan araştırmalar taranmış ve ilkökul 1-4. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan metinler içerik analizi yöntemi ile çocuk haklarının dört başlığı altında (yaşama, korunma, katılım, gelişim hakkı) incelenmiştir.

Türkçe ders kitapları üzerinde yapılan araştırmaların genel olarak kelime, cümle, içerik, tasarım gibi alanlarda olduğu görülmüştür. Hak, çocuk hakkı gibi terimlerin bulunduğu araştırmalar sınırlı ve yüzeysel kalmıştır. Oysaki Türkçe ders kitapları çocukların okul ortamında buldukları ilk okuma kitaplarıdır. Kitapta bulunan metinler çocuğun seviyesine hem zihinsel hem duygusal olarak hitap etmelidir. Çocukların öğretmenlerin ışığında karşılaştığı metinlerde çocuk haklarına yer verilmesi çocukların haklarını benimsemelerinde son derece önemlidir. Çocuk hakları çocuklara hukuki yollarla tanınan, bağımsız ve sorumluluk sahibi birer yetişkin olmalarına yardımcı kurallardır. Çocuk hakları çocuğun gelişim süreçleri içinde bu haklardan yararlanması için oluşturulmuştur. Bu bağlamda hazırlanan sözleşmenin amacı çocukların istismarı, ihmali ve kötü muameleyle karşı korunmaları için evrensel standartlarının yerleştirilmesidir. Dünyaya gelen her çocuk sahip olduğu hakları bilmeli, tanımalı ve haklarının farkında olmalıdır. Tez aşamasında olan bu çalışma için yapılan örnek analiz sonucu fark edilmiştir ki Türkçe ders kitaplarında çocuk hakları unsurlarına gereken önem verilmemektedir. Özellikle korunma ve gelişim hakları ulaşılan bulgular sonucu Türkçe kitaplarında en az yer verilen haklar olarak sıralanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Çocuk hakları, Türkçe kitabı, İlkokul.

İlkokul Öğrencilerinin Okumaya Yönelik Tutumları (Bartın Örnekleme)

Yrd. Doç. Dr. Serpil ÖZDEMİR
Bartın Üniversitesi
serpilozdemir34@gmail.com

Havva Nur ŞERBETÇİ
Bartın Üniversitesi
havvanurserbetci@gmail.com

Okuma becerisi, öğrencinin farklı kaynaklara ulaşarak yeni bilgi, olay, durum ve deneyimlerle karşılaşmasını sağlar. Dolayısıyla bu beceri; öğrenme, araştırma, yorumlama, tartışma ve eleştirel düşünmeyi sağlayan bir süreci de içine alır. Türkçe dersi okuma becerilerini geliştirmek ve nihai olarak okuma alışkanlığı kazandırmak amaçındadır. Okumanın alışkanlık olarak yerleşebilmesinde okumaya yönelik tutumun olumlu olması önemlidir. Tutum, bireyin davranışları üzerinde yönlendirici güce sahip duygusal ve zihinsel bir hazırlık durumudur. Bireylerin bir konuda güçlü tutumlara sahip olması, beklenen davranışları gösterme olasılığını artırmaktadır. Okumaya yönelik tutumla sadece okuma alışkanlığı değil, okuduğunu anlama, Türkçe dersi akademik başarıları ve eleştirel düşünme stratejilerini kullanma arasında olumlu yönde ve anlamlı ilişkiler görülmektedir. Bu nedenlerle okumanın alışkanlık haline alması için okumaya yönelik tutumların hangi yönde ve hangi düzeyde olduğunu belirlemek önemlidir. Araştırma sonuçlarının ilkokullarda alınacak tedbirleri öngörmek ve eğitim ortamında yapılabilecek çalışmaları planlamak açısından alana katkı sağlayabileceği söylenebilir.

Bu çalışmada ilkokul öğrencilerinin okumaya yönelik tutumlarını belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma tarama yöntemiyle yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Bartın'daki ilkokulları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini 4. sınıfta okuyan 385 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada Darıcan (2014) tarafından geliştirilen okumaya yönelik tutum ölçeği kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda cinsiyetin, baba eğitim durumunun, anne ve babaların kitap okuma sıklıklarının ve çocuklara sesli kitap okuma sıklıklarının, eve gazete-dergi, okuma-yazma materyalleri, eğitim materyalleri alınmasının, çocukların aileleriyle birlikte kitabevlerine ve kitap fuarlarına gitmelerinin, evde kitaplık ve çalışma odası bulunmasının okumaya yönelik tutumlarda anlamlı farklar yarattığı belirlenmiştir. Anaokuluna gitmenin ve anne eğitim durumunun okuma tutumunda anlamlı bir fark yaratmadığı görülmüştür. Bu sonuçlar örgün eğitim öncesinde okumaya yönelik olumlu tutum geliştirmede ailenin çok önemli sorumluluklar taşıdığını göstermektedir. Araştırma bulgularına dayalı olarak velilerin okul öncesi dönemden itibaren, kamu spotlarıyla, yaşam boyu öğrenme merkezleri aracılığıyla bilgilendirilmesi; örgün eğitimde sağlanan ders kitabı desteğinin okul öncesi dönemde okuma-yazma ve eğitim materyalleri desteği şeklinde ihtiyaç duyan ailelere sağlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okumaya yönelik tutum, İlkokul öğrencileri, Okul öncesi dönem.

Ortaokul Öğrencilerinin Okul, Öğretmen ve Öğrenci Kavramları Üzerine Metaforik Algıları

Doç. Dr. Nevin AKKAYA
Dokuz Eylül Üniversitesi
nevin_akkaya@yahoo.com

Arş. Gör. Eylem Ezgi ÖZDEMİR
Dokuz Eylül Üniversitesi
eylem.ozdemir@deu.edu.tr

Serdar AKBULUT
Dokuz Eylül Üniversitesi
akbulutserdar@yandex.com

Hakan ÇIVGIN
Dokuz Eylül Üniversitesi
hakan.civgin59@gmail.com

Bu çalışma, ortaokul öğrencilerinin “okul, öğretmen ve öğrenci” kavramları üzerine algılarını metaforlar yoluyla tespit etmek ve ortaokul öğrencilerinin “okul, öğretmen ve öğrenci” kavramları üzerine algılarının öğrenim gördükleri okul türü, okulların sosyo-ekonomik durumu ve öğrencilerin cinsiyeti açısından ne gibi farklılıkların oluştuğunu ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2016-2017 eğitim-öğretim yılının ikinci yarısında ortaokulda okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmada ortaokul öğrencilerinin “okul, öğretmen ve öğrenci” kavramlarına ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla belirtmeleri istenmiştir. Araştırmanın verileri, öğrenciler için hazırlanan ve ilk bölümde demografik bilgilerin yer aldığı ve ikinci bölümde “benim için okul...; çünkü...” , “benim için öğretmen...; çünkü...” ve “benim için öğrenci...; çünkü...” şeklinde tümce tamamlama üzerine kurulu bir form aracılığıyla bulgulanmıştır. Toplanan veriler içerik analizi tekniği ile incelenerek sınıflandırılacaktır. Çalışma analiz aşamasında olduğu için bulgular daha sonra yorumlanacaktır. Elde edilen sonuçların, “okul, öğretmen ve öğrenci” gibi okulun temel öğelerini oluşturan kavramlar üzerinden öğrencilerin okula ve öğretmene karşı tutumlarının belirlenmesi ve öğrencilerin okul ile kurduğu aidiyet bağının ortaya çıkarılması ve tüm bu sonuçların eğitim-öğretimin planlanması ve uygulanmasına katkı sağlaması açısından önemli olacağı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Okul, Öğretmen, Öğrenci, Tutum, Algı

Bilimsel Öykülere Dayalı Fen Bilimleri Eğitiminin Öğrencilerin Fen Bilimleri Dersi Başarılarına, Tutumlarına Ve Bilim İnsanı İmajlarına Etkisi

Yrd. Doç. Dr. Sibel DAL
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi
sibel.dal@alanya.edu.tr

Doç. Dr. Kadir BİLEN
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi
kadir.bilen@alanya.edu.tr

Çocuk yazını içinde önemli bir yeri olan öyküler; eğlendirme, okuma sevgisi kazandırma, dil gelişimini destekleme işlevlerinin yanı sıra sorgulayıcı okuma ya da dinleme yoluyla çocukların eleştirel düşünme becerilerini geliştirme, onlara yaşam ile ilgili bilgiler sunma, hayal güçlerini ve yaratıcılıklarını destekleme gibi birçok amaca hizmet edebilir. Yalnızca dil öğretimi ile ilgili derslerde değil farklı derslerde birçok konu alanının öğretiminde bir öğretim yöntemi olarak öyküler kullanılabilir. Öğretmenler çocuğun gerçek yaşamda o anda deneyimlemeyecekleri durumları öyküler aracılığı ile ortama taşıyıp istenen konularda çocuğun öğrenmelerine katkıda bulunabilmekte ya da öyküdeki temsilleri, metaforları çocuklara öğretilen kavramlar için bir sıçrama tahtası olarak kullanabilmektedir.

Bilimsel öyküleme yöntemi, fen konu ve kavramları ile bilimsel bakış açısının öykü içinde öğrencilere kazandırılmasını temel almaktadır. Bir başka ifadeyle bilimsel öyküler, genellikle bilimsel olgu ve olayları, bilim insanlarının gerçek yaşamlarını anlatan öykülerdir. Bilimsel öyküler ve öykü haritaları, öğrencilerin ön bilgilerini yeni öğrendiği bilgilerle bütünleştirmesini sağlayarak kavramsal değişim için önemli bir fırsat yaratabilir. Öte yandan anlaşılması güç olan fen konu ve kavramlarının, bir öykü ile verilmesi anlaşılmasını kolaylaştırabileceği gibi öğrencinin eğlenerek öğrenmesini sağlayarak öğrenme öğretme sürecini olumlu etkileyebilecektir. İlgili çalışmalar öykü biçimindeki metinleri okuyan çocukların, öyküde sunulan düşüncelerin önemli bir kısmını anımsayabildiklerini göstermektedir. Bu nedenlerle bilimsel öykülerle hazırlanan fen bilimleri dersinin, öğrencilerin karmaşık bulduğu konulara daha olumlu bir yaklaşım geliştirmelerini destekleyeceği ve onların akademik başarılarında olumlu etkisinin olacağı düşünülmektedir. Öte yandan ilgili araştırmalar bilimsel öykülerin öğrencilerin bilim insanı imgelerini biçimlendirmede etkili olduğunu göstermektedir. Günümüzde bir ülkenin kalkınmışlığı bilgi ve teknolojiyi üretebilmesi ile ölçülmektedir. Bu nedenle öğrencilerde bilim insanı imajı oluşturmak, aralarından geleceğin bilim insanları çıkabilecek çocukların hayal güçlerini, yaratıcılıklarını ve araştırmacı ruhlarını geliştirecektir. Bu bağlamda, öğrencilerin bilim insanlarına ilişkin imajlarını tanımlamak ve onlara bilim insanı hakkında bilimsel bakış açısı kazandırmak için bilimsel öyküler kullanılabilir.

Bu araştırmanın amacı, bilimsel öykülerin kullanıldığı Fen Bilimleri dersinin ortaokul 8.sınıf öğrencilerinin Fen Bilimleri dersindeki başarılarına, tutumlarına ve bilim insanına yönelik imajlarına etkisi olup olmadığını, etkiledi ise ne yönde etkilediğini belirlemektir.

Bu araştırma, deneysel bir araştırmadır. Araştırmada deneysel yöntemin öntest-sontest kontrol gruplu deseni kullanılmıştır. Araştırma, 2015- 2016 eğitim- öğretim yılında Antalya ili Alanya ilçesinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bir devlet okulunda 8.sınıf öğrencilerinden seçilen 50 (n=50) öğrenci üzerinde “Canlılar ve Enerji İlişkileri” ünitesinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan çalışmada öğrencilere başarı testi, fen tutumlarını ölçme amacıyla fen tutum ölçeği ve “Bir Bilim İnsanı Çizelim” dokümanı kullanılmıştır.

Elde edilen bulgulara göre; sontest sonucu deney grubunda yer alan öğrencilerin akademik başarılarındaki artışın kontrol grubu öğrencilerine oranla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin uygulanan yöntem sonrasında fen tutumlarında anlamlı bir değişim ve gelişim olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin bilim insanı çizimleri incelendiğinde öntestlerde genel olarak laboratuvar laboratuvar malzemeleri ile çalışan, gözlüklü ve erkek bilim insanları çizdikleri gözlenmiştir. Bilimsel öyküler ile desteklenmiş fen eğitimi uygulandıktan sonra ise bilim insanına yönelik bu basmakalıpları yıkarak genelde doğada gözlem yapan, canlılar üzerinde çalışan, gözlüksüz bilim insanı çizdikleri görülmüştür.

Sonuç olarak; Fen Bilimleri dersinin bilimsel öykülerle işlenmesi öğrencilerin başarılarını olumlu etkilemiş, eğlenerek öğrenmesini sağlayarak derse karşı olumlu tutum geliştirmesini desteklemiştir. Bilimsel öykülerin ardından öykü haritalarının uygulanması ise öğrencilere, öyküden öğrendiklerini pekiştirme olanağı tanıyarak onların daha etkili öğrenmelerine yardımcı olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Fen Bilimleri dersi, Bilimsel öykü, Tutum, Bilim insanı imajı

Öğretmenlerin Gözlemleri Işığında İlkokul Öğrencilerinin Sesli Okuma Hatalarının İncelenmesi

Arş. Gör. Dr. Pınar BULUT
Gazi Üniversitesi
pnrbulut06@gmail.com

Yrd. Doç. Dr. Yasemin KUŞDEMİR
Kırıkkale Üniversitesi
yaseminkusdemir40@gmail.com

Sesli okuma, konuşma ve ses organlarının kullanılarak metindeki içeriğin okuyanın kendisi ve çevresi tarafından duyulabildiği okuma biçimidir. Sesli okuma sırasında okuyucu, kelimeleri doğru telaffuz etmeli, sesleri doğru çıkarmalı, tonlama ve vurgulamayı doğru yapmalı, uygun hızda ve noktalama işaretlerine kurallarına uygun biçimde okumalıdır. Bu araştırmanın amacı, ilkokul öğrencilerinin sınıf içinde sesli okuma esnasında yaptıkları hataların ve yaşadıkları güçlüklerin belirlenmesidir. Araştırmada mevcut durumu belirlemek ve incelemek amacıyla betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verilerini toplamak için araştırmacılar tarafından geliştirilen “*İlkokul Öğrencileri İçin Sesli Okuma Hataları Belirleme Formu*” kullanılmıştır. Formun oluşturulma sürecinde okuma, akıcı okuma, prozodi, sesli okuma ve okuma güçlükleri konularıyla ilgili alan yazın taraması yapılmış, araştırmaların sonuçları incelenmiştir. Hazırlanan taslak maddeler uzman görüşüne sunulmuş, okullarda maddelerle ilgili gözlem yapılmış, ön çalışma olarak 20 öğretmen öğrencilerinin sesli okuma davranışlarını forma kaydetmişler ve formun kullanımıyla ilgili araştırmacılara yazılı bilgi vermişlerdir. Öğretmen görüşleri ve ön çalışmalardan elde edilen veriler dikkate alınarak “*İlkokul Öğrencileri İçin Sesli Okuma Hataları Belirleme Formu*” yeniden düzenlenmiştir. Araştırma 2016 yılında Şubat-Mayıs aylarında, Ankara’da Mamak, Etimesgut, Gölbaşı ve Keçiören ilçelerindeki ilkokullarda gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya 116 sınıf öğretmeni gönüllü olarak katılmıştır. Araştırma verilerini toplamadan önce öğretmenlerle yüz yüze görüşmeler yapılmış, sınıflarındaki öğrencilerin sesli okumalarıyla ilgili ön gözlemler yapmaları istenmiştir. Katılımcı her bir öğretmene bir form verilmiş, üç haftalık sınıf gözlemi sonunda formlar toplanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıflarında toplam 3083 öğrenci vardır. Öğretmenler bu öğrencilerin 383’ünün (%12) sesli okumada sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmen gözlemlerine göre öğrencilerin en çok sorun yaşadıkları sesli okuma hataları; okuma sırasında kalem veya parmakla satır takibi yapma, okuduğu kelimeyi doğru telaffuz edememe, ses-harf atlayarak okuma, hece atlayarak okuma ve gereksiz vücut hareketleri yapmadır. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri öğrencilerinin sesli okuma sırasında hata yapmaları veya yeterli düzeyde sesli okuma yapamamalarına dair 30 farklı sebep ileri sürmüşlerdir. Bunlar arasında yeterli kitap okumama (%40); hızlı okumaya çalışmak (%22); ses/kelime tanımadaki yetersizlik/sorunlar (% 13); okuma-yazma öğretim sürecinde kullanılan yöntem (%9) gibi sebepler bulunmaktadır. İlkokul öğrencilerinin sesli okuma sırasında yaptıkları hataların giderilmesi ve okuma becerilerinin geliştirilmesi için sınıf öğretmenlerinin önerileri şunlardır: Okulda ve evde her gün düzenli sesli okuma çalışmaları yapılması, kelime tanıma, hece ve ses farkındalığı becerilerini geliştirecek etkinliklere yer verilmesi, ses kaydı yapılarak metnin öğrencilere dinletilmesi, dikkat geliştirici etkinlikler yapılması ve öğretmenlerin okumada rol model olması, okuma tekniklerinin ve kurallarının öğretilmesi. İlkokul öğrencilerinin gelişim özellikleri dikkate alındığında, sesli okuma, gelecekteki okur-yazarlık becerilerinin oluşumu ve niteliği açısından önemli bir role sahiptir. Okuduğunu anlama becerilerinin gelişiminde önemli bir rolü olan sesli okuma becerilerinin gelişiminde öğretmen ve ailelere önemli roller düşmektedir. Araştırma sonuçları dikkate alındığında, sesli okuma sırasında görülen hataların anında düzeltilmesi ve sorun yaşayan öğrencilere özel okuma eğitimi verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okuma, Sesli Okuma, Okuma Eğitimi

Türkiye’de Öğrenim Gören Suriyeli Öğrencilerin Türkçe Okuma ve Yazma Becerileri Üzerine Bir Değerlendirme

Doç. Dr. Mustafa YILDIZ
Gazi Üniversitesi
mustafa@gazi.edu.tr

Sevde YETİK
Gazi Üniversitesi
sevdeyetik@gmail.com

Aslıhan KETENCİ
Gazi Üniversitesi
asliikett@gmail.com

Türkiye’de üç milyona yakın Suriyeli yaşamakta ve bu nüfusun yaklaşık üç yüz bini Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı okullarda öğrenim görmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı hem ulusal hem uluslararası işbirliği stratejileri ile Suriyeli çocukların eğitimi konusunda çalışmalar yapmaktadır. Bu araştırmanın amacı Türkiye’de ilkökul, ortaokul ve lise düzeyinde öğrenim gören Suriyeli öğrencilerin Türkçe okuma ve yazma becerilerini incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu Suriyeli Öğrencilerin Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonu Projesi kapsamında Ankara ve Konya’da çeşitli düzeyde okullara devam eden yaklaşık 100 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma betimsel düzeyde bir durum çalışmasıdır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından okuma ve yazma becerilerini değerlendirmeye yönelik olarak hazırlanmış formlar kullanılacaktır. Suriyeli öğrencilerin Türkçe okuma becerilerini değerlendirebilmek için alfabeyi okuma, kelime okuma, cümle okuma ve metin okuma görevlerine yer verilecektir. Suriyeli öğrencilerin yazma becerilerini değerlendirmeye yönelik olarak kopyalama (bakarak yazma) ve dikte çalışmaları yaptırılacaktır. Verileri zenginleştirmek ve durumu daha iyi betimleyebilmek için öğrencilerin defterlerinden ve çalışma kitaplarından örnekler alınarak incelenecektir. Veri toplama işlemleri her iki şehirde Suriyeli öğrencilerin devam ettiği eğitim kurumlarında Türkçe öğreticisi olarak görev yapan öğretmenler (ikinci ve üçüncü araştırması) tarafından yürütülecektir. Öğrencilerin okuma ve yazma süreçleri kamera ile kayıt altına alınacaktır. Veriler araştırma soruları kapsamında analiz edilecektir. Sonuçlar literatüre dayalı olarak tartışılacaktır. Araştırma sonuçlarının Suriyeli öğrencilerin Türkçe okuma ve yazma becerileri konusunda önemli bir veri kaynağı oluşturacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli öğrenciler, Türkçe öğretimi, Okuma, Yazma

Hikaye Haritası Yönteminin İlkokul 4.Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Başarılarına Etkisi Ve Öğrencilerin Hikaye Haritası Kavramına Yönelik Metaforik Algıları

Yrd. Doç. Dr. Olcay ÖZDEMİR
Bülent Ecevit Üniversitesi
olcay67@gmail.com

Fatma BEYHATIN
Kdz. Ereğli Erdemir İlkokulu
fatosbeyhatin@mynet.com

Bu araştırmanın amacı, hikaye haritası yönteminin ilkököl 4. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama puanlarına etkisinin ve öğrencilerin hikaye haritası kavramına yönelik metaforik algılarının belirlenmesidir. Bu çalışmada öğrencilerin okuduğunu anlama düzeylerindeki değişimin belirlenmesi yönüyle nicel ve öğrencilerin ürettikleri metaforların belirlenmesi yönüyle nitel desenlerden yararlanılarak karma yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini ilkököl 4. sınıfta öğrenim gören 90 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma sürecine başlamadan önce öğrencilere hikaye haritası yönteminin oluşturulması ile ilgili örnek çalışmalar yaptırılmıştır. Araştırma sürecinde ise sekiz hafta boyunca 4. Sınıf Türkçe kitaplarından belirlenen sekiz öyküleyici metin üzerinde iki ders saati(seksen dakika) çalışma yapılmıştır. İlk ders saati içinde öğretmen tarafından sesli okuma çalışması yapıldıktan sonra öğrencilerin okunan metinlerin hikâye haritasını oluşturulmaları istenmiştir, ikinci ders saati içinde ise öğrencilerin okuduğunu anlama düzeylerinin belirlenebilmesi için; dört tanesi yüzeysel, altı tanesi derinlemesine olmak üzere toplam on sorudan oluşan okuduğunu anlama soruları formu uygulanmıştır. Sekiz hafta sonunda öğrencilerin okuduğunu anlama düzeyleri belirlendikten sonra hikaye haritası kavramına yönelik metaforik algılarının belirlenebilmesi için de geliştirilen form uygulanmıştır. Bu formda öğrencilerin metafor konusu ve metafor kaynağının aralarındaki benzerliği belirtebilmeleri için “Hikaye haritası gibidir.” ve bu benzerliği açıklayabilmeleri için de “Çünkü;” ifadeleri kullanılarak öğrencilerin ilgili boşlukları doldurmaları istenmiştir. Okuduğunu anlama çalışmasından elde edilen veriler “Okuma düzeyleri ve yüzdeleri” tablosuna göre değerlendirilerek öğrencilerin okuduğunu anlama düzeylerindeki değişim belirlenmiştir. Öğrencilerin metaforik algıları içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Verilerden elde edilen sonuçlar doğrultusunda hikâye haritası yönteminin öğrencilerin okuduğunu anlama becerisine olumlu yönde etkisi olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin hikaye haritası kavramına yönelik metaforik algıları ise eğlence, akıl, eğitim, basamak, soyut ve somut kavramları çerçevesinde 6 temel kategoride toplanmıştır ve bu kategorilerin altında 19 metafor belirlenmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin en fazla geliştirdiği metaforik kavram “bilgi” (%21.1) olarak tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hikâye haritası, Okuduğunu anlama, Metafor.

Okuma Ortamlarına Göre (Ekran ve Kağıt) İlkokul 3. ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Düzeylerinin Belirlenmesi

Yrd. Doç. Dr. Olcay ÖZDEMİR
Bülent Ecevit Üniversitesi
olcay67@gmail.com

Yrd. Doç. Dr. Muhammet ÖZDEMİR
Bülent Ecevit Üniversitesi
muhammetozdemir@gmail.com

Eşe AK
Kdz. Ereğli Ereğli İlkokulu
eseak67@gmail.com

Bu çalışmada, okuma ortamlarına göre (ekran ve kâğıt) ilkököl üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma betimsel tarama modelinde desenlenmiştir. Çalışma grubu, ilkököl 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden 44 ü kız, 48'i erkek olmak üzere toplam 92 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrencilerin sınıf düzeyi, cinsiyeti, evde bilgisayar ve internet erişimi olma durumları ile ilgili verileri toplamak için Kişisel Bilgiler Formu kullanılmıştır. Öğrencilerin okuduğunu anlama düzeylerinin belirlenebilmesi için okunabilirlik düzeyleri eş değer olan; ders kitaplarından kendi sınıf düzeylerinde öyküleyici bir metin, sonra da bilgisayar ortamından kendi sınıf düzeylerinde öyküleyici bir metin okutulmuştur. Metinler okutulduktan sonra beşi yüzeysel, beşi derinlemesine olmak üzere toplam on tane okuduğunu anlama sorularından oluşan bir form öğrencilere cevaplandırmaları için yönlendirilmiştir. Öğrencilerin bu formları "Okuma düzeyleri ve yüzdeleri" tablosuna göre değerlendirilerek öğrencilerin okuduğunu anlama düzeyleri ortaya konulmuştur ve bu veriler doğrultusunda; öğrencilerin ekran okuma ve kâğıttan okuma ortamlarına göre okuduğunu anlama becerileri cinsiyet, sınıf düzeyi, evde bilgisayar ve internet erişimi olma durumuna göre ilişkilendirilerek açıklanmaya çalışılmıştır. Elde edilen veriler değerlendirildiğinde kâğıttan okuma çalışmasında okuduğunu anlama düzeylerinin ekran okuma çalışmasına göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bunun yanında cinsiyete göre ekran okuma çalışmasında okuduğunu anlama düzeylerinin değişkenlik göstermediği; fakat evde bilgisayar ve internet erişimi olan öğrencilerin ekran okuma sonrası okuduğunu anlama düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okuduğunu anlama, Ekran okuma, Kağıttan okuma.

İlkokul ve Ortaokul Öğrencilerinin Yazma Eğilimlerinin İncelenmesi

Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
ssidekli@mu.edu.tr

Kevser TOLUN
Milli Eğitim Bakanlığı
kevsertolun@gmail.com

Hümeysra UYSAL
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
humeysrauysal11@gmail.com

Dört temel dil becerisinden biri olan yazma; duygu, düşünce, istek ve olayların belli kurallara uygun olarak belli sembollerle anlatılması olarak tanımlanmaktadır. Türkçe eğitiminin amaçlarından biri öğrencilere görüp izlediklerini, dinlediklerini, okuduklarını, incelediklerini, bildiklerini, düşündüklerini ve tasarladıklarını yalnızca söz ile değil, aynı zamanda yazı ile de doğru ve amaca uygun olarak anlatma beceri ve alışkanlığı kazandırmaktır. Yazma becerisinin doğasından kaynaklanan zorluklar öğrencilerin yazmadan zevk almasını ve bunu yaşam boyu kullanabilecekleri bir beceri haline getirmesini zorlaştırmaktadır. Bu sebeple, yazma becerisinde verimliliğin sağlanabilmesi için öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor açıdan yazmaya karşı olan eğilimlerinin olumlu yönde geliştirilmesi gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı, ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin yazma eğilimi algılarını cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre incelemektir. Tarama modelinde desenlenen araştırma, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Muğla il merkezinin farklı semtlerinde bulunan ilkokullar ve ortaokullar arasından toplam 4 köy okulunda gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya 2., 3., 4., 5., 6., 7., ve 8. sınıflarda öğrenim gören toplam 437 öğrenci katılmıştır. Örneklem, amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik yöntemi ile belirlenmiştir. Verileri toplama aracı olarak “Yazma Eğilimi Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın amacına dayalı olarak, istatistik test tekniklerinden yüzde, standart sapma, bağımsız gruplar t-testi ve varyans (ANOVA) analizi kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde SPSS 22.0 programından yararlanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin genel olarak “orta” düzeyde yazma eğilimi algısına sahip oldukları saptanmıştır. Öğrencilerin yazma eğilimi algılarının cinsiyete ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre farklılaştığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yazma, Yazma eğilimi, İlkokul, Ortaokul, Öğrenciler

Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilim Dalında Okuyan Adayların Okuduğunu Anlama Düzeylerinin Belirlenmesi: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Örneği

Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
ssidekli@mu.edu.tr

Ömer ÇOKER
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
omercoker68@gmail.com

Okuma eyleminin amacı anlamayı sağlamaktır. Anlama görüleni ya da işitileni kavrayabilme becerisidir. Diğer bir deyişle anlama, okunan konuda önceden edinilmiş bilgi ve deneyimleri yazarın sunduklarıyla karşılaştırmak ve onun görüşlerinden kabul edilenler ve edilmeyenler hakkında çeşitli yargılara ulaşmaktır. Yazarın iletmek istediği fikirlerden sonuç çıkarmak ve anlamın derinliğini kavramak için okurken sürekli olarak dikkat sarf etmek gerekir. Bu nedenle araştırmanın amacı Sınıf Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören 1. ve 3. Sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama düzeylerini ve özetleme becerilerini belirlemektir. Araştırma 2016-2017 Eğitim öğretim yılı güz döneminde Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesinde yapılmıştır. Araştırmaya (35 öğrenci) 1. Sınıf ve (35 öğrenci) 3. Sınıf öğrencisi araştırmaya katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilere hikaye edici ve bilgilendirici metinler verilerek bu metinleri okumaları istenmiştir. Öğrencilere hikaye edici metinle ilgili 16, bilgilendirici metin ile ilgili 9 açık uçlu maddeden oluşan okuduğunu anlama maddeleri verilmiştir. Bu maddeler öğrencilerin metin içi, metin dışı ve metinler arası anlam kurma becerilerini ölçer nitelikte olarak düzenlenmiştir. Araştırmada veriler toplandıktan sonra alan uzmanı olan 3 uzman tarafından verilerin değerlendirilmesi gerçekleştirilmiştir. Alan uzmanlarının değerlendirmeleri sonucunda öncelikle alan uzmanlarının değerlendirme sonuçlarının birbirine benzerliğine bakılmıştır. Alan uzmanlarının puanlama güvenilirliğinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Alan uzmanlarının değerlendirme sonuçları istatistiksel analizlerin yapılabilmesi için veriler spss ortamına kaydedilmiştir. Analiz edilen verilere bakıldığında da 1. Sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama düzeyleri ve özetleme becerileri 3. Sınıf öğrencilerinden daha yüksek çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okuduğunu anlama, Sınıf eğitimi, Özet

Öğretmenim Hikâyem Nasıl Olmuş?

Zeynep Tuğba BERBER
Milli Eğitim Bakanlığı
penyez888@gmail.com

Arş. Gör. Dr. Özkan ÇELİK
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
ocelik@mu.edu.tr

Yazma becerisi kişilerin anlatma ihtiyaçlarını karşıladıkları yollardan birisidir. İnsanlar düşündüklerini, hissettiklerini, akıldan geçenlerini kâğıda aktararak bu ihtiyaçlarını giderirler. Yazma eğitimin ilk aşaması olan ilk okuma yazma sürecinde birey işittiği sesleri harfe dönüştürür ve daha sonra bağımsız yazma sürecine geçer. İlköğretim kademesinin aldıkları ilk okuma yazma çalışmalarının ardından ortaokul yani ikinci kademeye geçtiklerinde daha sistemli yazılar yazmaları beklenmektedir. 2005 ve 2015 Türkçe Öğretim Program'ları kapsamında yer alan "Farklı türlerde metinler yazar" ve 5. sınıf kazanımlarından biri olan "Hikâye yazar" kazanımı temel alınarak Bu çalışmanın amacı öğrencilerin bir olay kurgulayarak, kurguladıkları bu olayı dilin kuralları ve olayın bütünlüğü çerçevesinde yazabilme, bir başka deyişle hikâye oluşturabilme becerilerini bir "değerlendirme çizelgesi" çerçevesinde incelemektir. Araştırmanın amacı doğrultusunda 2016/2017 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Ağrı iline bağlı merkez bir köy okulunun 5 ve 6. sınıf öğrencilerinin hikâye yazma yeterliliklerini ortaya koymaya çalışılmıştır. Araştırma okulda mevcut bulunan 60 öğrencinin yaratıcı yazma yöntemi ile hikâye yazma çalışması yaptırılmış ve bu çalışmalar araştırmacı tarafından oluşturulan "Dereceli Puanlama Çizelgesi"ne göre incelenmiştir. Çalışma nitel araştırma temeline dayanan betimsel bir araştırmadır. Elde edilen verilerin incelenmesinde içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. Verilerin içerik analizi yapılarak çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda ortaya çıkan bulgular, tablolar halinde, frekans ve yüzde oranları ile birlikte sunulmuş ve öğrenci hikâyelerinden doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hikaye, Yazı, Ortaokul, Yazma becerisi

TDK İmla Kılavuzu İle Okul İmla Kılavuzlarının "Kısaltmalar" Bölümü Üzerine Bir Karşılaştırma

Arş. Gör. Dr. Ömer KEMİKSİZ
Bartın Üniversitesi
okemiksiz@bartin.edu.tr

Yazılı ve sözlü iletişim, belirli dil kurallarına uygun olarak yürütülür. Bu kurallar toplumu oluşturan bireylerin tamamı için geçerli olan kurallardır. İletişimi kolaylaştıran, yeri geldiğinde yazı ve sözden tasarruf edilmesini sağlayan kısaltmalar da bu kurallardan biridir. Türk Dil Kurumunun "Bir kelimenin, terimin veya özel adın, içerdiği harflerden biri veya birkaçı ile daha kısa olarak ifade edilmesi ve simgeleştirilmesi" biçiminde ifade ettiği kısaltmalar, imla kılavuzlarının önemli bölümlerinden biri olarak bilinir ve oluşturmalarında belirli ölçütler dikkate alınır.

Okul imla kılavuzları, derslerde veya ders dışı çalışmalarda öğrencilere yardımcı olmak için hazırlanan, genellikle daha küçük hacimli tasarlanan çalışmalardır. Günümüzde çeşitli yayınevleri tarafından baskısı yapılan çok sayıda okul imla kılavuzuyla karşılaşmak mümkündür. Bu araştırmanın amacı Türk Dil Kurumu tarafından hazırlanan İmla Kılavuzu ile farklı yayınevleri tarafından baskısı yapılan okul imla kılavuzlarının kısaltmalar bölümlerinin karşılaştırılmasıdır. Tarama modeli ile gerçekleştirilen bu çalışmada, baskı yılı 2012 ve sonrası olan imla kılavuzlarından ulaşılabilir durumda olanlar örneklem olarak alınmıştır. Elde edilen bulgulara göre okul imla kılavuzları TDK İmla Kılavuzu'nun kısaltmalar bölümlerinde uyumsuzluklar olduğu, okul imla kılavuzlarında TDK tarafından yapılan değişikliklere uygun güncellemelerin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dil, İmla, İmla kılavuzu, Kısaltma.

Yaratıcı Yazma Ürünlerini Değerlendirme Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Doç. Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI
Pamukkale Üniversitesi
fsusar@pau.edu.tr

Demet KASAP
Pamukkale Üniversitesi
demet9682@hotmail.com

Türkçe derslerinde yazma çalışmalarında yeni yaklaşımlardan yararlanılarak öğrencilerin yaratıcı güçlerinin ortaya çıkarılması bu becerinin geliştirilmesinde oldukça önemlidir. Yaratıcı yazma çalışmaları öğrencilerin eğlenerek yazmalarını sağladığı gibi farklı açılardan anlam katmalarına, duyu ve düşüncelerini özgürce ifade etmelerine, hayal güçlerini geliştirmelerine de olanak sağlamaktadır.

Bu çalışmada, ilkököl 4. sınıf öğrencilerine yönelik olarak yaratıcı yazma ürünlerinin değerlendirilmesine ilişkin bir ölçek geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Çalışma ölçek geliştirme sürecine uygun bir şekilde gerçekleştirilmiştir. yapılan literatür taramasının ardından madde havuzu oluşturularak uzman görüşüne başvurulmuş ve yapılan düzenlemeler sonrasında taslak ölçeğin ön uygulaması yapılmıştır. Analizlerin yapılarak ölçeğe son şekli verilmiştir.

Çalışma Denizli ili merkezinde ve ilçelerinde yer alan orta sosyo-ekonomik düzeydeki ilkokulların 4. sınıflarında 150 öğrenci (kız=72; erkek=78) ile gerçekleştirilmiştir.

Ölçeğin deneme uygulamasından elde edilen veriler üzerinde KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) değerine bakılmış, 0,90 bulunmuştur. Bu sonuca dayanarak veriler üzerinde döndürülmüş faktör analizi uygulaması yapılmıştır. İşlemler sonucunda tüm maddelerin faktör öz değerinin 0,60'ın üzerinde olduğu görülmüş olup 24 madde ile ölçeğe son hali verilmiştir. YAYDÖ'ye uygulanan faktör analizinde tüm maddelerin tek faktörde toplandığı görülmüştür. Tek faktör altında toplanan maddelerin toplam varyansı (total variance explained) % 72.18'dir. Maddelere ilişkin faktör öz değerleri de 0,75 ile 0,90 arasında değişim göstermektedir (Cronbach's Alpha: 0,91). Ölçeğin güvenilirlik çalışması için test-tekrar test güvenilirliği uygulanmıştır. Her iki uygulama arasındaki tutarlılık katsayısını belirlemek için korelasyon çözümü gerçekleştirilmiştir. Yapılan istatistiksel çözümler sonucunda tüm maddelerin tutarlılık katsayılarının 0,50'nin üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Yapılan iki uygulama arasındaki korelasyon katsayısı 0,97 olarak bulunmuştur. Splitt-half modeline göre yapılan güvenilirlik analizinde ölçek 12 madde olarak iki gruba ayrılmıştır. Birinci grubun Alpha değeri 0,96, ikinci grubun Alpha değeri ise 0,96 olarak bulunmuştur. İki grup arasındaki korelasyon katsayısı 0,96 olarak bulunmuştur. (Equal-length Spearman-Brown=0,98 Guttman Split-half=0,98 Unequal-length Spearman-Brown=0,98).

Bu sonuçlara göre ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğunu söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Yaratıcı yazma, Değerlendirme, Ölçek, Geçerlik, Güvenirlik

İlkokul Türkçe Ders Kitaplarında Oyun ve Oyuncakların Kullanımı

Doç. Dr. Erol DURAN
Uşak Üniversitesi
erol.duran@usak.edu.tr

Betül Sezgin TUFAN
Uşak İl Millî Eğitim Müdürlüğü
btl_szgn@hotmail.com

Beceri ve zekâ geliştirici, belirli kuralları olan, neşeli zaman geçirmeye yarayan; uğraş olarak tanımlanan oyun, çocuğun vazgeçemediği bir uğraştır. Çocukların yaşamları boyunca gerekli olan, bilgi, beceri ve duyuşları kazandırmada, oyunun rolü tartışılmaz. Oyunların bir parçası olan oyuncaklar ise, çocukların en sevdikleri unsurlardır. Erken çocukluk döneminde çocuklar, ne oyunculardan ne de oyuncaklardan vazgeçemezler. Fiziksel, duygusal ve psikomotor becerileri oyunla gelişme imkânı bulurken; sosyal çevresiyle de iletişim kurarlar. Böylece farklı yönlerini geliştirme imkânı bulmuş olurlar. Bu nedenle çocuğun sadece özel hayatında değil, eğitim hayatında da oyundan gerektiği gibi yararlanılması gerekmektedir. Çünkü çocuğun bir şeyi isteyerek ve severek yapması ondan en iyi şekilde yararlanmasını sağlayacaktır. Özellikle okullarda oyunların kullanılması bazı avantajları da beraberinde getirmektedir. Öncelikle ilkökul seviyesindeki öğrencilerin derslere olan ilgisinin artmasına sebep olacağından, anlatılan konunun daha iyi öğrenilmesine katkı sağlayacaktır. Her zaman sınıfta kullanılan yöntem ve tekniklere yenilik katarak konuya daha çabuk dikkat çekilecek, ders katılım her zamankinden daha fazla olacaktır. Önemli olan derslere uygun nitelikte oyunlar ve oyuncaklar seçmek ve uygulayabilmektir. Bu araştırmada çocukların dünyasında önemli bir yer tutan oyun ve oyuncakların ders kitaplarında yer alma durumlarını incelemesi bakımından önemlidir. Araştırmada daha çok, kültürel oyunlar ve bilişim oyunları üzerinde durulacaktır. Araştırmacı araştırmasını, Türkçe ders kitapları özelinde yapmış ve ilkökul Türkçe ders kitapları incelenerek, bu kitaplarda yer alan ve öğrencilerin gelişimine ve öğrenmelerine katkısı olan oyunlar ve materyal olarak kullanılan oyuncakların varlığı ve nitelikleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırmada şu sorulara cevap aranmıştır: “İlkokul öğrencileri hangi oyunları oynamaktadırlar?”, “İlkokul öğrencileri hangi oyuncaklarla oynamaktadırlar?”, “İlkokul Türkçe ders kitaplarında hangi oyunlara rastlamaktayız?”, “İlkokul Türkçe ders kitaplarında hangi oyuncaklara rastlamaktayız?”. Araştırmada tarama modeli, kullanılmıştır. Araştırmanın verilerine ulaşabilmek amacıyla ilk önce öğrencilerin oynadıkları oyunlar ve oyuncaklar belirlenmiştir. Daha sonra, ilkökul 1-4. sınıf Türkçe Ders Kitabı incelenerek, kitaplarda yer alan oyunlar ve materyal olarak kullanılan oyuncaklar tespit edilmiştir. Verilerin analizinde ise içerik ve betimsel analiz kullanılmıştır. Araştırmanın bulguları ve bu bulgulara dönük yorumlar, alt problem sırası dikkate alınarak sıralanacaktır.

Anahtar Kelimeler: İlkokul, oyun, oyuncak, eğitsel oyun, eğitici oyuncak

Zihinsel Tasarım Modelleri

Arş. Gör. Dr. Arzu ÇEVİK
Bartın Üniversitesi
arzu021@gmail.com

Prof. Dr. Firdevs Güneş
Bartın Üniversitesi
firdevs.gunes@gmail.com

Yazma, dil kullanım alanlarından duygu ve düşüncenin aktarılmasında ihtiyaç duyulan temel becerilerden biridir. Dil kullanım alanları ve süreçleri dikkate alındığında dil becerilerinin hepsine aynı oranda ihtiyaç duyulmamaktadır. Bu da becerilerin gelişimini etkilemektedir. Bu bakımdan yazma becerisinin gelişimi diğer becerilere oranla daha yavaş olduğundan yazmaya yönelik çalışmaların ayrı bir önemi bulunmaktadır. Yazma, uzun yıllar bazı kişilere bahsedilmiş özel bir yetenek olarak algılanması, yazılı ürün ortaya koymanın ilhama dayalı olması düşüncesi onu öğretilebilir veya geliştirilebilir olmaktan uzak olarak görülmesine sebep olmuştur. Oysa günümüzde yazma öğretilen beceriler arasında yer almaktadır. Bu süreçte yazma becerisi sadece kelimelerin sembollere aktarılması olarak düşünülmemekte aynı zamanda zihnin aktif olduğu bir süreç olarak ele alınmaktadır.

Yazma sürecinin ilk aşaması zihinsel tasarım olmaktadır. Bu aşama yazarın amacı ve bakış açısına göre bilgileri zihninde gözden geçirmesi, seçmesi ve kelimeleri buna göre sıralamasıdır. Bu süreçte zihindeki bilgiler gözden geçirilmekte, çeşitli işlemlerle düzenlenmekte, seçilmekte, seçilen bilgiler kelimelere aktarılmaktadır. Bu süreç birçok işlemin peş peşe yapılmasıyla gerçekleşmektedir. Zihinsel tasarım konusunda 1980 yılında Flower ve Hayes tarafından bir model geliştirilmiştir. Hayes ve Flower'ın yazma modeli, birbirine bağlı üç bileşenden oluşmaktadır. Bunlar yazma görevi, görevle ilgili ön bilgilerle zihinsel süreçler ve yazı üretim süreçleri olmaktadır. Yazı üretim süreci, planlama, metinleştirme ve gözden geçirme olarak üç aşamaya ayrılmaktadır. Her aşamada çeşitli becerilere yer verilmektedir. Bu model Beretier ve Scardamalia tarafından daha da geliştirilmiştir.

Bu bildiride Flower ve Hayes tarafından ortaya konan Beretier ve Scardamalia tarafından geliştirilen yazma sürecinde zihni aktifleştiren yazma modelleri ele alınacaktır. Beretier ve Scardamalia'ya (1988) göre yazma becerilerini geliştirmek için iki sürece ihtiyaç bulunmaktadır. Bunlar; "Zihinsel Tasarımı Doğrudan Aktarma /Yazma, Zihinsel Tasarımı Dönüştürerek Aktarma /Yazma" şeklindedir. Uzman yazarlar zihinsel tasarım yaparlar ve not almaya fazla ihtiyaç duymadan yazarlar. Oysa çocuklar ve acemi yazarlar zihinlerindeki bilgileri ve dil yapılarını doğrudan kâğıda aktarırlar. Yani zihinsel tasarım yapamazlar. Acemi yazar ve çocukların zihinsel tasarım yapabilmeleri ve yazma becerilerini geliştirmeleri için sistemli bir eğitime ihtiyaç duyulmaktadır.

"Zihinsel Tasarım Modelleri"nin yazma becerisini geliştirmede kullanılmasına yönelik bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden veri toplama, doküman incelemesi yöntemi tercih edilmiştir. Bildiride önce zihinsel tasarım modellerinin açıklaması yapılacak, konuyla ilgili teorik ve uygulamaları çalışmalar sıralanacak, ardından yürütülecek eğitim uygulamalarına yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yazma, Yazma modelleri, Zihinsel tasarım modelleri, Doğrudan yazma, Dönüştürerek yazma.

Veli ve Öğretmen Gözüyle İlkokul Öğrencilerinde Yazı Okunaklılığı

Yrd. Doç. Dr. Yasemin KUŞDEMİR
Kırıkkale Üniversitesi
yaseminkusdemir@kku.edu.tr

Doç. Dr. Mehmet KATRANCI
Kırıkkale Üniversitesi
mtkatranci@gmail.com

Arş. Gör. Fatih ARSLAN
Kırıkkale Üniversitesi
fatih.arslan1907@gmail.com

Yazı yazmak, bireyin tüm yaşamını etkileyen önemli bir dil becerisidir. Hem mekanik hem de zihinsel unsurların eş zamanlı kullanımıyla gelişen bu beceri, bireyin estetik algısı ve görsel kabiliyetleriyle de yakından bağlantılıdır. Yazıda görselliğin en temel unsuru, okunaklı bir şekilde yazılmış olmasıdır. Yazıda okunaklılık, harf biçimlerinin ve bağlantıların kuralına uygun şekilde yapılmasını; harf, hece ve kelimeler arasında orantılı boşluk bırakılmasını; harf uzunluk/genişliğinin doğru boyutlarla sayfadaki çizgiyi takip etmesini içermektedir. Bu araştırmanın temel amacı, ilkokul öğrencilerinin yazı okunaklılığı ile ilgili veli ve öğretmen görüşlerinin belirlenmesidir. Betimsel tarama modelinin kullanıldığı araştırma, Kırıkkale il merkezindeki ilkokullarda 2016-2017 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Ekim-Ocak ayları arasında gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubu, 117 sınıf öğretmeni ve 139 veliden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan (1) *İlkokul Öğrencilerinin Yazı Okunaklılığına İlişkin Veli Anketi* ve (2) *İlkokul Öğrencilerinin Yazı Okunaklılığına İlişkin Öğretmen Görüşme Formu* kullanılmıştır. Veli anketinde cinsiyet, eğitim durumu, velisi olunan öğrencinin sınıf düzeyi, öğrencinin öğretmen değiştirme durumu, öğrencinin yazma eğitimine destek verme durumu ve öğrencinin yazı okunaklılığına ilişkin görüşünü belirlemeye yönelik çoktan seçmeli 6 adet soru mevcuttur. Öğretmen Görüşme Formunda, cinsiyet, mesleki kıdem, sınıf düzeyi (2, 3, 4. Sınıf), öğrencilerinin yazı okunaklılığı hakkındaki görüşleri, öğrenci yazılarının okunaklı olmamasının nedenleriyle ilgili görüşleri, okunaklılığı geliştirmek için yapılan çalışmalar ve yazma eğitimine ilişkin genel görüşlerini içeren 7 adet çoktan seçmeli ve açık uçlu soru bulunmaktadır. Katılımcıların belirlenmesinde gönüllülük esası göz önünde bulundurulmuş, Kırıkkale İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden de araştırmanın yapılabilmesi için gerekli izinler alınmıştır. Çoktan seçmeli soruların çözümlenmesinde SPSS 23 programı; açık uçlu soruların çözümlenmesinde ise içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Her bir araştırmacı açık uçlu sorulara verilen cevapları okuyup incelemiş, benzer cevapları bir araya getirerek ortak noktalara göre kategoriler oluşturmuştur. Araştırmacıların konu başlıkları halinde oluşturdukları kategoriler birlikte yapılan inceleme ve görüşmelerde yeniden değerlendirilmiş, cevaplar ortak kategorik başlıklar halinde tasnif edilmiştir. Konu başlıkları altında ise katılımcıların sorulara verdikleri cevaplar olduğu haliyle araştırma metninde gösterilmiştir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin % 50'si öğrencilerinin yazısının okunaklı olduğunu; %38'i öğrencilerinin yazısını geliştirmesi gerektiğini; % 11'i ise öğrencilerinin yazısının okunamaz durumda olduğunu belirtmiştir. Öğretmenlere göre ilkokul öğrencilerinin yazılarının okunaklı olmamasının sebepleri arasında öğrencilerin yazı yazmayı sevmemeleri, dikkatsiz, aceleci ve özensiz davranmaları, bitişik eğik el yazısının ilkokul öğrencilerinin gelişim düzeyine uygun olmaması, birinci sınıftaki yazı eğitiminin yetersiz olması ve yanlış kalem tutma gibi durumlar gösterilmektedir. Araştırmaya katılan velilerin %62'si çocuğunu okunaklı yazı yazma hususunda başarılı bulurken % 37'si çocuğunun yazı okunaklılığına geliştirmesi gerektiğini düşünmektedir. Velilerin % 62'si çocuklarının yazı yazma çalışmalarına evde yardımcı olmaya çalıştıklarını, %38'i ise yazma eğitiminde çocuklarına destek olmadıklarını belirtmişlerdir. Araştırma sonuçları dikkate alındığında ilkokul sınıflarında yapılan etkinliklerde yazı yazma çalışmalarına daha çok zaman ayrılması; yazının fiziksel yönünü ele alan okunaklılığı geliştirmek için 2, 3 ve 4. sınıflarda da harflerin şekil ve yazma kurallarıyla ilgili eğitime devam edilmesi; öğrencilerin okunaklı yazı yazamamasının nedenlerinin araştırılması; yazısı okunaklı olmayan öğrencilere bu konuda özel eğitim verilmesi için ilkokul programı ve haftalık ders programlarında yeni düzenlemeler yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okunaklılık, Yazı Eğitimi, Yazma Gelişimi

*Bu araştırmada Kırıkkale Üniversitesi tarafından desteklenen Bilimse Araştırma Projesi kapsamında elde edilen verilerin bir bölümü kullanılmıştır.

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yazılı Anlatım Dersine İlişkin Tutumları

Yrd. Doç. Dr. Hülya KODAN
Bayburt Üniversitesi
hulyakodan@bayburt.edu.tr

Dil öğretiminde temel hedef, dilin farklı bağlamlarda aldığı görünümleri kavramları, dil aracılığıyla kendini ifade edebilmeleri, değişik bilgi kaynaklarına ulaşarak duygu, düşünce ve hayal dünyalarını zenginleştirmeleridir. Yazma becerisi, öğrencilerin bu hedeflere ulaşmasında düşüncelerini geliştirme, bilgilerini düzenleme, dili kullanma zihinsel sözlüklerini artırmaya yardımcı olduğu için yazma eğitiminin nitelikli olması gereklidir. Yazma eğitimi bilindiği üzere Türkçe programları içerisinde verilmektedir. Yazma becerisinin kazandırılması ve geliştirilmesinde en önemli rol de öğretmenlere düşmektedir. Nitelikli ve donanımlı yetişmiş öğretmenlerin rehberliğinde yazma becerisinin kazandırılması daha olumlu sonuçlar doğuracaktır. Bu çalışma kapsamında da küçük yaşlarda yazma becerisinin kazandırılmasına etkin bir rol oynayan sınıf öğretmeni adaylarının lisans döneminde aldıkları Yazılı Anlatım dersine yönelik tutumlarını ortaya koymak hedeflenmektedir. Bu çalışma kapsamında öğrencilere Yazılı Anlatım dersini almadan önce bir tutum ölçeği uygulanmıştır. Ardından ders dönemi boyunca öğrencilerle süreç temelli yazma modeli ile dersler işlenmiştir. Dönem sonunda ise öğrencilere tekrar tutum ölçeği uygulanmıştır. Çalışma örneğini Bayburt Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği 1. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Elde edilen veriler SPSS programında analiz edilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre öğrencilerin yazılı anlatım dersini aldıktan sonra Yazılı Anlatımına yönelik tutumlarının olumlu olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yazılı anlatım, Tutum, Sınıf öğretmenliği

İlkokul Birinci Sınıf Düzeyindeki Okuma Kitaplarının Değer Aktarımı Bağlamında İncelenmesi

Doç. Dr. Ayfer ŞAHİN
Ahi Evran Üniversitesi
ayfersahin1@gmail.com

Türk Milli Eğitiminin amaçlarını gerçekleştirmenin temel koşullarından biri, Türk Milletinin değerlerini benimseyen bireyler yetiştirmektir. Bu bağlamda sınıf öğretmenlerine ve kitap yazarlarına çok önemli görevler düşmektedir. Çünkü okula daha yeni adım atan öğrencilerin içinde doğup büyüdüğü toplumun değerlerini benimsemeleri ve hayatlarına geçirebilmeleri için onların özenle kaleme alınmış, sevecek okuyacakları kitaplarla tanıştırılmaları gerekmektedir. Çocukların kitaplarda yer alan kahramanlarla kendilerini özdeşleştirecekleri ve onların hayatlarından, kişiliklerinden, tutum ve değer yargılarında etkilenecekleri aşikardır.

Bu önemden hareketle planlanan bu çalışmanın amacı; ilkokul birinci sınıf seviyesinde kaleme alınmış olan çocuk kitaplarında ele alınan konuların hangi kişisel ve toplumsal değerleri içerdiğinin tespit edilmesidir.

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Çalışmanın evrenini, ilkokul birinci sınıf seviyesindeki kaleme alınmış olan yazınsal çocuk kitapları oluşturmaktadır. Örnekleme ise Kırşehir il merkezindeki kitapevlerinde satışa sunulan farklı yayınevlerine ait çocuk kitapları arasından rastgele örnekleme ile seçilen Türkçe basılmış yerli ve yabancı yazarlara ait toplam 200 çocuk kitabından oluşturulmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen “Değer Kontrol Listesi” kullanılmıştır.

Araştırma sonuçlandığında elde edilecek bulguların çocuk kitabı yazarlarına eserlerinde hangi değerlere daha fazla yer vermeleri gerektiği, sınıf öğretmenlerine ise öğrencileri ne seçip okutacakları okuma kitaplarının hangi toplumsal ve kişisel değerleri içermesinin gerektiği konusunda yol gösterebileceğine inanılmaktadır.

*Bu çalışma Ahi Evran Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından desteklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Değer, Değer eğitimi, Yazınsal nitelikli çocuk kitapları, İlkokul.

Are We Aware of the Writer Among Us?

Ahmet BAŞTAN
MEB
ahmetbastan754@gmail.com

Duygu Terzi
MEB

As the school boys struggling with multiple choice exams, their writing skills have atrophied, which keeps them away thinking and producing. The surveys carried out among graduated youngs from the intermediate schools shows that the wrting skills figure is as low as 0,28.

In this study it is aimed at helping young learners develop a writing skill which is believed that they will obviously need through their life time. For this purpose, as a start “A Writing Workshop” is set. In this workshop all the learners feel free to write as they like, without any kind of pressure, knowing that place belong to them. Each week they wrote short stories at the workshop. The reason of choosing the short stories as a task is that it is believed to be the most creative way in order to express themselves best. It is also aimed at reaching a level of critical and creative point of view of the things -- which results a new and different way of understading of life -- as well as writing skill acquisition. The stories written are read and evaluated by the participants at the workshop and consequently they have a chance to improve their reading comprehension and ability to quest. The stories having been evaluated are then hanged on the notice-boards as the subject of other students.

In additon, keeping in mind the importance of “being a good writer means a good reader” , it is underlined the necessity of reading as well as writing IN the workshop. The participants occasionally have discussions on the books they read.

When considering the evauluation of the works the workshop students wrote, it is seen that they are improving their skills.

Examing the initial outputs from the “writers” it is observed that the story is just made by writing the events in succesion, a chronological list of events. As they continue on writing they use the depiction of characters and places vividly and widely. The participants stated that they were aware of their improvement, what’s more, they critcized their first works saying that their narration were very simple - stated. They also say that they are more careful payin attention to the plot and characterization and time while reading, on contrary to their early readings on which they focused on the events only in the story.

Anahtar Kelimeler: Writer, among, write

Resimli Çocuk Kitapları, Dijital Hikayeler ve Okur Tepkileri

Sultan YURAN
Düzce Üniversitesi
sultanyuran@gmail.com

Doç. Dr. Seyit ATEŞ
Gazi Üniversitesi
seyitates@gmail.com

Doç. Dr. Fatih Çetin ÇETİNKAYA
Düzce Üniversitesi
fatihcetincetinkaya@gmail.com

Günlük hayatın yansıması ve yazarın/anlatıcının hayal dünyasının birleşimi ile ortaya çıkan hikâyeler, uzun yıllardır eğitim-öğretim faaliyetleri için bir araç niteliğindedir. Özellikle ilkököl döneminde çocuğun dilsel, duyuşsal, bilişsel, toplumsal ve kişilik gelişim alanlarındaki gelişimlerine katkı sağlamak ve eğitim-öğretim sürecini kolaylaştırmak için hikâyeler bir öğretim aracı olarak kullanılmaktadır. Bu süreçte hikâyenin konusu ve hikâye ile verilmek istenilen mesaj kadar çocuğa aktarılma biçimi yani hikâyenin anlatımı da büyük önem taşımaktadır. Son yıllarda hikâye anlatımında ise resimli çocuk kitapları ve gelişen teknoloji ile birlikte ortaya çıkan dijital hikâyeler öne çıkmaktadır. Öte yandan literatürde okuma sürecinde metnin mi yoksa okurun mu daha önemli olduğu hususunda farklı görüşler yer almaktadır. Okuma eğitimi ile ilgili tarihi süreç bir bütün olarak değerlendirildiğinde; yirminci yüzyılın başlarında davranışçı yaklaşımın etkisi ile metinle (uyarıcı) ilgili özelliklerin daha ön planda olduğu, 70'li yıllardan itibaren bilişsel psikologların çalışmaları ve okurun metin karşısında pasif olmadığına anlaşılmasıyla birlikte ise metnin yanı sıra ön bilgi, şema, amaç, tutum gibi okuyucu ile ilgili değişkenler üzerinde çalışıldığı görülmektedir. Ancak ilginç bir şekilde özellikle çocuk edebiyatı alanındaki araştırmaların çocuklara ve onların yorumlamalarına karşı ilgisiz kaldığı ve konuyla ilgili sınırlı sayıda araştırma yapıldığı ifade edilmektedir. Bu araştırmalarda genellikle çocukların basılı resimli çocuk kitaplarına yönelik tepkileri üzerindedir. Metin ve okuyucularla ilgili değişkenlerin okuma sürecini ve nihayetinde okurun anlama düzeyini etkilediğini ortaya koyan çok sayıda araştırma bulunmaktadır. Yukarıda ifade edildiği üzere gelişen teknolojiyle birlikte geleneksel metinlerin yanı sıra öğrenciler çoklu metinlerle karşı karşıya gelmektedir. Bu durum öğrencilerin farklı tarzdaki metinlere karşı tepki biçimlerinin araştırılması gereğini ortaya çıkarmaktadır. Bu metinlerin tüketicisi konumunda olan çocukların tepkilerinin alınması özellikle bu tür metinleri hazırlayanlar ve sunanlar açısından önemli sonuçlar ortaya koyacaktır. Bu çerçevede araştırmada ilkököl ikinci sınıf öğrencilerinin geleneksel ve dijital formatta sunulan hikâyelere yönelik tepkilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu genel amaç doğrultusunda öğrencilerin farklı formatta sunulan hikâyelere ilişkin metin ve okur merkezli cevaplarının neler olduğu ve hikâye türlerine göre nasıl bir dağılım gösterdiği belirlenmeye çalışılmıştır. Sınıf düzeyi ve uzman görüşleri dikkate alınarak tespit edilen bir hikâyenin resimli kitap ve dijital formatta hazırlanmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir. Hikâye formatlarının hazırlanması sonrasında Düzce İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı merkez ilkokullarından seçilen çalışma grubu öğrencilerinden bir kısmına hikâye resimli kitap formatında, diğer gruba ise dijital hikâye formatında sunulacak ve öğrencilerin hikâyeye ilişkin tepkileri alınacaktır. Elde edilecek sonuçlar okur-tepki teorisi çerçevesinde tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Resimli çocuk kitabı, Dijital hikâye, Okur tepkileri

Türkçe Öğretmeni Adaylarının Bilgi Bilim İnançları Üzerine Bir Araştırma

Hasan Basri KANSIZOĞLU
Bartın Üniversitesi
hbkansizoglu@bartin.edu.tr

Eda AKDOĞDU
Bartın Üniversitesi
eakdogdu@bartin.edu.tr

İnsanların bilimsel bilginin doğasına, yapısına, bu bilginin nasıl oluşturulduğuna veya geliştirildiğine dair inanışları bilgi bilim inançlarını oluşturmaktadır. Bireysel ve toplumsal kaynaklı olabilen bu inançlar kişiden kişiye birtakım farklılıklar göstermekte, öğrenme üzerinde de etkili olmaktadır. Bu bağlamda bireylerin bilgiye dayalı inançlarının arkasında yatan bireysel, toplumsal ya da kültürel etkenlerin bilinmesi öğrenme öğretme sürecinin geliştirilmesinde de büyük önem arz etmektedir.

Bu araştırmanın amacı, Türkçe öğretmeni adaylarının öğrenme öğretme sürecini etkileyen bilgiye dayalı inançlarını belirlemektir. Bu doğrultuda Türkçe öğretmeni adaylarının epistemolojik inançlarının bilgi kaynağı olarak bilime inanç, rasyonel topluma inanç, batıl ritüellere inanç ve doğaüstü güçlere inanç faktörlerinde ne düzeyde olduğunun belirlenmesi amaçlanmaktadır. Tarama modeliyle desenlenen araştırmanın çalışma grubunu Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda öğrenim gören 54 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Oksal, Şenşekerci ve Bilgin tarafından geliştirilen "Merkezi Epistemolojik İnançlar Ölçeği" kullanılmıştır. Veriler SPSS 15.0 paket programı kullanılarak çözümlenmiş; veriler üzerinde betimsel istatistik (yüzde, frekans) ve bağımsız örneklem için t-testi analizleri yapılmıştır. Araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının batıl ritüellere ve bilgi kaynağı olarak bilime inanç düzeylerinin düşük; rasyonel topluma ve doğaüstü güçlere inanç düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca cinsiyetin, öğretmen adaylarının bilgi bilim inançları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmüştür. Bunun yanında, kendilerini modern olarak tanımlayan Türkçe öğretmeni adaylarının, kendilerini gelenekçi olarak tanımlayanlara göre rasyonel topluma daha yüksek düzeyde inandıkları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İnanç, Epistemoloji, Bilgi bilim inançları, Türkçe öğretmeni adayları.

Etkili Konuşma Öz Yeterlik Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması

Eda AKDOĞDU
Bartın Üniversitesi
eakdogdu@bartin.edu.tr

Hasan Basri KANSIZOĞLU
Bartın Üniversitesi
hbkansizoglu@bartin.edu.tr

Öğretmenlerin bildiklerini aktarmada, öğrencilerine rehberlik etmede en önemli rolü iletişim oluşturmaktadır. İletişimin temelinde ise etkili ve güzel konuşma vardır. Bu nedenle öğretmen adaylarına güzel, doğru ve etkili konuşma becerisi gibi birçok özelliğin kazandırılması gerekmektedir. Türkçe öğretimi özelinde bakıldığında ise konuşmanın Türkçe öğretiminin öğrenme alanlarından ve temel dil becerilerinden biri olduğu, öğrencilerin dilin farklı bağlamlarda aldığı görünümleri kavramalarında ve dil aracılığıyla kendilerini ifade etmelerinde oldukça önemli bir beceri olarak tanımlandığı görülmektedir. Konuşma becerisinin geliştirilmesi belli bir süreç gerektirmekte, bu süreçte de öğretmenin etkin rehberliği ve rol modeli önemli görülmektedir. Bu sebeple üniversite yıllarında öğretmen adaylarının konuşma becerisinde yetkin hâle gelmeleri, öz yeterlik algılarının yükseltilmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda belirlenen amaçlara ne derece ulaşıldığının süreç içerisinde belirlenmesine yardımcı olacak ölçme araçlarının geliştirilmesi önem arz etmektedir.

Bu çalışmanın amacı, öğretmen adaylarının etkili konuşma öz yeterlik düzeylerini belirleyecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmektir. Araştırmanın çalışma evrenini 2016-2017 akademik yılı bahar döneminde Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise araştırmaya gönüllülük esasına göre katılan 351 öğretmen adaydır.

Çalışma kapsamında geliştirilen ölçeğin madde havuzu hazırlanırken Çintaş Yıldız ve Yavuz tarafından geliştirilen “Etkili Konuşma Ölçeği”nin maddeleri esas alınmakla birlikte literatür taraması yapılarak 36 maddelik 5’li likert tipi taslak ölçme aracı hazırlanmıştır. Taslak ölçme aracının uygulanmasında öğretmen adaylarına araştırma ve ölçek hakkında bilgi verilmiştir ve ön uygulama da her birey için yaklaşık 5 dakika sürmüştür.

Ön uygulamalardan elde edilen veriler üzerinde yapılan ilk analizde KMO değerinin 0.933 ve Bartlett testi sonucunun $p=0.00$ bulunması, örneklemin faktör analizi için uygun olduğunu ortaya koymuştur. Yapı geçerliliğini ve yapının kaç faktörden oluştuğunu belirleyebilmek için maksimum olabilirlik yöntemi ve eğik döndürme (direct oblimum) kullanılarak açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Analiz sürecinde faktör yük değeri 0.29’un altında olan ve binişik olan 15 madde ölçekten çıkartılmıştır. Kalan 21 maddenin dört faktör altında toplandığı belirlenmiştir. Bu faktörler sırasıyla sunum öz yeterliği; ses öz yeterliği; üslup ve ifade öz yeterliği; dinleyicileri dikkate alma öz yeterliğidir. Faktörlerin açıkladıkları varyans yüzdeleri birinci faktörde 41.04, ikinci faktörde 6.40, üçüncü faktörde 5.58 ve dördüncü faktörde 5.178’dir. Açıklanan toplam varyans ise 58.200 olarak belirlenmiştir. Çok faktörlü ölçeklerde açıklanan varyansın %40 ile %60 arasında olması yeterlidir. Yapılan faktör analizi sonucunda birinci faktörde 5, ikinci faktörde 5, üçüncü faktörde 5 ve dördüncü faktörde 6 madde olarak dağılan maddelerin faktör yük değerleri 0.29 ile 0.96 arasında değişmektedir. Oluşturulan 4 boyutlu ölçek, doğrulayıcı faktör analizi ile test edilmiştir. Analiz sonucunda Ki-Kare ($\chi^2=328.95$, $p=.000$, $sd=183$) değeri başta olmak üzere uyum indeksleri (RMR=0.037, SRMR=0.044, GFI=0.92, AGFI=0.90, RMSEA=0.048) modelin mükemmel uyum göstermediğine işaret etmektedir.

Kurulan modelin güvenilirliğini incelemek amacıyla her alt boyutun ve ölçeğin tamamının Cronbach alfa değerleri hesaplanmıştır. Ayrıca ölçekte yer alan maddelerin kişileri ne derece ayırt ettiğini incelemek amacıyla, %27’lik alt üst grupların ortalamaları arası t-testi yapılmıştır. Ayrıca test maddelerinden alınan puanlar ile testin toplam puanı arasındaki ilişkiyi açıklayabilmek için madde-toplam test korelasyonu yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğu, ölçülmek istenen davranışı sergileyenler ve sergilemeyenleri ayırt edebildiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Etkili Konuşma, Ölçek, Geçerlik, Güvenirlilik.

EĞİTİMDE İYİ ÖRNEKLER

Üç Günlük Dünya için, Beş Gün Okula Gidilir mi?

Ahmet BAŞTAN

MEB

ahmetbastan754@gmail.com

Cengiz KASIMAY

MEB

cengizkasimay@yahoo.com

Songül BAŞTAN

MEB

songulbastan@hotmail.com

Eğitim tarihi insanlık tarihi ile yaşıttır. Her dönem kendine özgü yöntemlerle eğitim etkinlikleri yapılmıştır. Mekân ve sistem açısından her dönem farklıdır. Bazen mabetlerle iç içe olan okul, bazen ondan tamamen uzaklaşmıştır; bazen doğa ile iç içe olmuş, bazen de taş binalarda bir hapisane olmuştur. Eğitime ilişkin en önemli ortak nokta, her dönem tartışılması olmuştur. İnsan özgürlükleri arttıkça, eğitimin özgürleştirilmesi, zaman ve mekâna bağlı olmayan eğitim anlayışları kendisine taraftar bulmuştur.

Araştırmada özellikle öne çıkan düşünceyi özetleyen “üç günlük dünya için, beş gün okula gidiyoruz” sitemi çalışmaya başlık olarak seçilmiştir.

Araştırmanın çalışma grubunun 2015-2016 eğitim öğretim yılında Anadolu Lisesinde öğrenim gören 31 kız ve 19 erkek öğrenci olmak üzere toplam 50 öğrenci ve ilkökul, ortaokuldan 5 öğrenci de çalışmaya katkı sunmuştur. Böylece çalışmaya katkı sunan öğrenci sayısı 55 olarak gerçekleşmiştir. Çalışma 11. sosyoloji dersinde nitel çalışma örneği olarak planlanmış ve öğrencilerle birlikte yapılmıştır. Öğrencilerin görüşlerini maddeler halinde yazması, görüş belirtirken okulu seviyorsa veya sevmiyorsa nedenlerini sıralaması istenmiştir.

Çalışmaya katılan öğrencilerden “genel olarak okulu seviyor musunuz? Neden” sorusuna yanıt vermeleri istenmiştir.

Verilerin Çözümlemesi: Elde edilen verilerin çözümlenebilmesi için öğrenciler kız ve erkek olarak iki gruba ayrılmış, kız ve erkek öğrencilerin “okulu neden sevmedikleri/neden sevdikleri” ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Öğrencilerin “hayatın çok kısa, okulun çok uzun” olduğunu düşünmesi, okulda çok zamanlarının geçtiği, sosyalleşme amacıyla çeşitli etkinliklere zaman kalmadığını düşündükleri görülmüştür. Buna göre öğrenciler, “derslerin sabah çok erken başladığı”, “ders süresinin uzun olduğu/ günde 8 saatin çok olduğu”, “devam zorunluluğu”, “gereksiz derslerin ve gereksiz içeriklerin olduğu”, “öğrencilerin gereksiz bilgilerle aptallaştırıldığı”, “okulun hayatın başında çocuğun önüne çıktığı ve uzun bir zaman okuldan yakasını kurtaramadığı”, “ilgi alanını dikkate alan ve balığı ağaca çıkartmaya çalışmayan bir eğitim anlayışı” ile eğitim verilmesi gerektiğini düşündükleri bulgusuna ulaşılmıştır.

Kız ve erkek öğrencilerin okula ilişkin algılarında en önemli ortak nokta, okulu sevmemeleridir. Okulu sevmeme nedenleri incelendiğinde, “okul süresinin uzunluğu”, “okulda zamanın boşa geçtiği”, “işe yaramayacak derslerin ve bilgilerin öğretildiği”, “sınıfların kalabalık olduğu”, “bireysel istek ve yeteneklere saygı göstermediği”, “öğretmenlerin yaşlı ve sıkıcı olduğu”, “sınav sisteminin ezberci ve düşünceleri paylaştıkları görülmüştür. Ayrıca ülke eğitim sistemi üzerine çalışma yapan akademisyenlerin sisteme yönelttikleri eleştiriler ile öğrencilerin düşünceleri örtüşmektedir. Alanda yetkili olanların en azından yapabilecekleri bir şeyler de vardır. Örneğin sınav sistemi, seçmeli dersler, ders saatlerinin düzenlenmesi, bazı derslerin eğitim ortamları dışında alınabileceği gibi düzenlemeler yapılabilir. Aynı grup öğrencilerle yapılan başka bir çalışmada genel olarak öğretmenlerden memnun oldukları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Üç, Günlük, Dünya.

At Oltanı Topla Kapakları

Mehmet Barış İPEK
Yıldırım Bayazıt İlkokulu
baris_ipek2007@hotmail.com

Ülkemizde okuma yazma öğretimi 2005-2006 eğitim öğretim yılıyla birlikte değişen yeni müfredatla göre yapılmaktadır. Bu yeni programla ilkokul 1.sınıftan itibaren daha çabuk ve seri okuma yazma öğretimini gerçekleştirmek, anlayan, soran sorgulayan, öğrenmeyi öğrenen, bilgiyi kullanan, sorunlar karşısında çözümler üreten, yaratıcı bireylerin yetişmesi amaçlanmıştır. Bundan dolayı cümle temelli öğretimden ses temelli öğretime geçilmiştir. Bu sistemde seslerde başlanır. Seslerin verilemeye başlanma sırası alfabetik sıralamaya göre değil, harflerin yazım kolaylığı, anlamlı hece ve kelime oluşturmaları dikkate alınır. Ayrıca yeni müfredatla birlikte cümle yönteminde kullanılan dik temel yazı yerine bitişik eğik el yazısı kullanılmaya başlanmıştır. Bitişik el yazı sayesinde öğrencilerin okuma ve yazma süreçleri eski yönetime göre daha hızlı ve kolay olmaktadır. 2016-2017 eğitim öğretim yılından geçerli olmak üzere seslerin verilme sırası ve bazı seslerin yazılışları değişmiştir. Bu değişiklik sayesinde seslerin yazımı konusunda karışıklığa yol açan etmenler aydınlatılmıştır. Yaptığımız çalışma ile öğrencilerin okumaya geçiş sürecini hızlandırmak, anlamlı okumayı öğretmek, anlamlı ve kurallı cümleler oluşturmak amaçlanmıştır. Bunun için sınıf içinde "At Oltanı Topla Kapakları" Materyali hazırlanmıştır. Bu materyale değinecek olursa materyal günlük hayatta öğrencilerin sıkça karşılaştığı gazoz kapaklarından oluşmaktadır. Materyal hazırlanırken ders kitabından hareket edilmiştir. Gazoz kapaklarının içine ses, hece, kelime ve sıkça adını duydukları isimler ile noktalama işaretleri yazılmıştır. Yazılan ses, hece, kelime ve noktalama işaretleri ayrı ayrı kutulara konularak ayrı özellikler taşıdığına vurgu yapılmıştır. Öğrenci mıknaatıslı çubuklar ile her birinden birer tane ve ya daha fazla alarak okuma, yazma ve anlamlı, kurallı cümleler oluşturma çalışması yapmaktadır. Bu çalışma sonucunda öğrencilerin beklenenden daha kısa sürede okumaya geçtikleri, dikte çalışmasında zorlanmadıkları, anlamlı ve kurallı cümleler oluşturdıkları gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Materyal, Ses Öğretimi, Anlamlı Okuma

Devammetre

Mehmet Barış İPEK
Yıldırım Bayazıt İlkokulu
baris_ipek2007@hotmail.com

İsmail ALTUN
Yıldırım Bayazıt İlkokulu
yakamozaltun@yahoo.com

Okul sadece akademik becerilerin kazanıldığı bir yer değil aynı zamanda sosyal becerilerin kazanıldığı bir yerdir. Bu nedenle okul devamsızlığı yapan çocuklarda başarısızlığın yanında sosyal güçlüklerde artabilmektedir. Okulda çocuklar sorumluluk almakta, kuralları öğrenmekte toplu halde yaşamayı öğrenmekte, sabrı öğrenmekte ve dikkatini sürdürmeyi öğrenmektedir. Bütün bunları tam olarak kavrayabilmesi için çocukların okul devamı çok önemlidir. Bundan hareketle bu çalışmada özellikle okulöncesi ve ilkokul çağındaki çocukların okula devamının sağlanmasıyla birlikte, öğretmenlerin mesleki gelişimine bağlantılı olarak öğrencilerin okula devamlarının sağlanması ile ilgili neler yapılabilir konusu üzerinde durulmuştur. Bu çalışmadaki amacımız okulumuz anasını ve ilkokula devam eden öğrencilerin mazeretsiz devamsızlık yapmalarını önlemekle birlikte okulu sevdirmek amaçlanmaktadır. Bundan dolayı sınıflarımızda ‘Devammetre’ adını verdiğimiz sınıf içi materyal kullanılmaktadır. Bu materyal son derece kullanışlı, maliyet açısından ucuz ve en önemlisi de geliştirilebilir olmasıdır. Kullanılan materyalde öğrencilerin resimleri çift taraflı kullanılabilir ve ayarlanabilir bir kart üzerine okul numara sırasına göre sıralanmaktadır. Kartın ön yüzünde öğrencinin resmi, kartın arka tarafında ise ağlayan, mutsuz yüz ifadesinin bulunduğu ikonlar bulunmaktadır. Okula devam eden öğrenciler okula geldiklerinde buldukları sıradaki kartı çevirerek kendi resimlerini görmektedir. Okula devam etmeyen öğrencilerin kartı ise çevrilmediğinden dolayı mutsuz, üzgün ikon görünmektedir. Kısacası Okula gelen çocuklar okula gelip kartını çevirdiklerinde kendi resmini ve arkadaşlarının resimlerini gördükleri için mutlu, okuldan ayrılırken kartını ters çevirdiğinde üzgün oldukları görülmüştür. Bu çalışma sonucunda okula devam eden çocuk sayısı artış olmakla birlikte öğrenciler çalışmaya aktif katılmakta, öğrencilerin el kas koordinasyonu gelişmekte, zihinsel gelişimi artmakta, özgüveni gelişmekte en önemlisi de öğrencilerin sorumluluk alarak okula sevecek gelmesidir. Öğretmenin ise çocukların hangisinin okula düzenli devam edip etmediği, Okula düzenli devam etmedi ise nedenlerini araştırma konusuna ışık tutmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Okul Devamı, Materyal



Sınrsız Eğitim ve Araştırma
Derneği



I. ULUSLARARASI SINIRSIZ EđITİM VE
ARAşTIRMA SEMPOZYUMU
(USEAS 2017)
